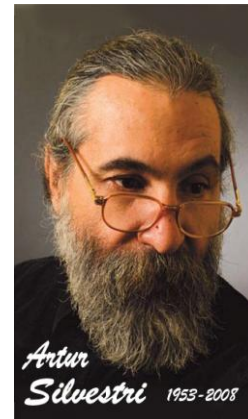
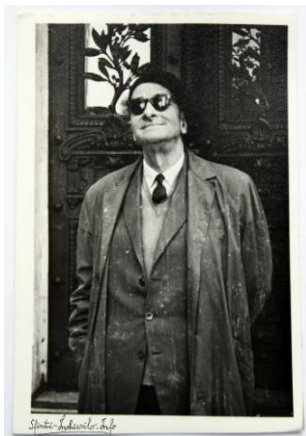

COLEGIUL TEHNIC „GHEORGHE BALȘ”-ADJUD

CONTRAATAAC

**Revistă de educație, cultură, literatură și atitudine, pentru elevi și profesori - îndreptată împotriva prostului-gust, imposturii și agresiunii imoral-antiartistice
-apariție semestrială-**

RADU GYR (1905-1975) LUCIAN BLAGA (1895-1961) ARTUR SILVESTRI (1953-2008)

Anul XVI, nr. 34, iunie 2015

CUPRINS

-Cuvinte despre revista “ <i>Contraatac</i> ”.....	3
I-CETATEA DACO-VALAHĂ. OAMENI, VOCI, AUTORITĂȚI.....	8
1- <i>Mai român nu pot fi, decât dac!</i> : Pe malul șubred al visului - de Iacob C. ISTRATI, Toronto/Canada.....	8
2- <i>Doar o vorbă să-ți mai spun</i> : Îndrăgostit la Adjud. O mărturisire primăvărată – de Liviu Ioan STOICIU.....	12
3- <i>Din inimă</i> : Intră popa în altar, vorbește la celular – de Ligya DIACONESCU, Montréal/Canada.....	13
4- <i>Gândurile lui Ioan de Australia</i> : De Sfintele Paști (poeme) – de Ioan MICLĂU “ <i>Gepianul</i> ”, Cringila/Australia.....	14
II-EVOCĂRI, RECULEGERI, COMEMORĂRI.....	17
1-ARTUR SILVESTRI (1953-2008) – se reculeg: Mariana BRĂESCU-SILVESTRI și Adrian BOTEZ.....	17
2-LUCIAN BLAGA (1895-1961).....	22
3-RADU GYR (1905-1975) : Radu Gyr – inițierea într-un martiriu: între lut și azur, între lanț și aripă - de Adrian BOTEZ.....	28
III-CREȘTINISMUL/ORTODOXIA ȘI MĂRTURISIREA ADEVĂRULUI.....	37
1-Luceferi ai ORTODOXIEI: Arhimandrit pr. Ioanichie BĂLAN – de Gh. Constantin NISTOROIU.....	37
2-„ <i>Falsul dar</i> ” al împăratului Constantin și distrugerea Bizanțului (1204 d.Cr) – de Valeriu POPOVICI-URSU, Paris/Franța.....	39
3- Comandorul DAN VALENTIN VIZANTY (și câteva comentarii asupra frontului de est, din ultimul război mondial) – de Valeriu POPOVICI-URSU, Paris/Franța.....	43
4- Adevărul despre așa-zisul “ <i>holocaust</i> ” al evreilor, atribuit românilor – de Valeriu POPOVICI-URSU, Paris/Franța.....	45
5- O palmă binemeritată, dată Școlii Românești de Istorie, de un profesor de la Universitatea din Edinburg: AUTORITĂȚILE ROMÂNEȘTI IGNORĂ 9.000 DE ANI DE CIVILIZAȚIE NEÎNTRERUPTĂ! – de prof. univ. dr. Maria-Luminița ROLLÉ, Universitatea din Edinburgh, Academic Consultant în European Mythology.....	48
6- Ungaria naționalizează clădirile istorice, pădurile și terenurile agricole din Ardeal ! – și Scrisoare deschisă către Direcția Națională Anticorupție (doamnei Director Laura Codruța KÖVESI) – de dr. Dan BRUDAȘCU, Cluj-Napoca.....	50
IV-POEZIE/CREAȚIE TÂNĂRĂ.....	57
1- <i>Consacrarea tinereții</i> : VALERIAN CĂLIN (Adjud), DORINA CAMELIA BUDUȘAN (Cluj-Napoca), BIANCA COȘTIUG (Suceava), ELENA NICULESCU (Pufești-Adjud).....	57
2-„ <i>Porni luceafărul...</i> ” - AZI DEBUTEAZĂ: LAVINIA TILIȚĂ (clasa a IX-a E) și IOANA PETRE (clasa a X-a D). ..ȘI REVIN: MĂDĂLINA DOBRE (XII E), MĂDĂLINA PAVEL (XII E), FLORENTINA PINTILIE (XI E), NELU ȘTEFAN (XI D), GABRIELA MIHU (XI D), ANA-MARIA CHELARU (XI D).....	60
V-MODELELE CETĂȚII VALAHE ORFICO-ARMONICE.....	65
-„ <i>Voluptos joc cu icoane...</i> ” : EUGEN EVU/Hunedoara, DUMITRU ICHIM/CANADA, VAVILA POPOVICI/SUA, IOANA STUPARU/București, N. N. NEGULESCU/București, THEODOR RĂPAN/București, ION SCOROBETE/Hunedoara, LIVIU-FLORIAN JIANU/Craiova, GEORGE ANCA/București, IOAN VASIU/Orăștie, MARIAN ILIE/Buzău, ALENSIS DE NOBILIS/București, VICTORIA STOIAN/Hunedoara, OTILIA BRĂDUȚEANU/Edineț-BASARABIA, OCTAVIAN CONSTANTINESCU/Buzău.....	65
VI-DACO-VALACHICA.....	86
-ARDEAL - denumire veche românească „ <i>populară</i> ” a Transilvaniei, de prof. dr. Ion PACHIA-TATOMIRESCU/Timișoara.....	86
VII-RECENZII, TRADUCERI, TRANSPUNERI.....	107
1- <i>Meditații asupra unor cărți și asupra unor oameni</i> – recenzează: prof. dr. Ion PACHIA-TATOMIRESCU/Timișoara, Constantin STANCU/Hațeg, Ioan VASIU/Orăștie.....	107
2- <i>Traduceri</i> - traducători: prof. Gabriela PACHIA/Timișoara, prof. univ. dr. George ANCA/București-New Delhi, prof. dr. Mihaela ROTARU/Cluj-Napoca, Ioan MICLĂU „ <i>Gepianul</i> ”/Australia.....	137
VIII-„NECAZURI” ȘI...UMOR!.....	151
1-Un elev super -“ <i>NĂCĂJIT</i> ”.....	151
2-Umor involuntar (<i>Doamne, nu ne lăsa !...</i> : Bacalaureat 2013 !!!).....	151
3-Paradoxuri (dez)agreabile.....	153

NOTĂ: Semnatarii articolelor răspund, personal și integral, de conținutul respectivelor materiale!!!
 SPONSOR UNIC AL ACESTUI NUMĂR DE REVISTĂ (sponsor căruia îi aducem, pe această cale, mulțumirile noastre): PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ADJUD

motto-ul revistei “contraatac”

„NU EXISTĂ ALT IZVOR DE AVUȚIE DECÂT MUNCA, FIE ACTUALĂ, FIE CAPITALIZATĂ, SAU SUSTRAGEREA, FURTUL. CÂND VEDEM MILIONARI FĂCÂND AVERE FĂRĂ MUNCĂ ȘI FĂRĂ CAPITAL, NU MAI E ÎNDOIALĂ CĂ CEEA CE AU EI, A PIERDUT CINEVA. Mita e-n stare să pătrună orișunde în țara aceasta, pentru mită capetele cele mai de sus ale administrației vând sângele și averea unei generații. OAMENI CARE AU COMIS CRIME GRAVE SE PLIMBĂ PE STRADE, OCUPĂ FUNCȚIUNI ÎNALTE, ÎN LOC DE A-ȘI PETRECE VIAȚA LA PUȘCĂRIE.

(...) JUSTIȚIA, SUBORDONATĂ POLITICII, A DEVENIT O FICȚIUNE.

(...)PARTIDELE, LA NOI, NU SUNT PARTIDE DE PRINCIPII, CI DE INTERESE PERSONALE, CARE CALCĂ FĂGĂDUIELILE FĂCUTE NAȚIEI ÎN AJUNUL ALEGERILOR ȘI TREC, TOTUȘI, DREPT REPREZENTANȚI AI VOINȚEI LEGALE ȘI SINCERE A ȚĂRII. CAUZA ACESTEI ORGANIZĂRI STRICTE E INTERESUL BĂNESC, NU COMUNITATEA DE IDEI, ORGANIZARE EGALĂ CU ACEEA A PARTIDEI ILUSTRE MAFIA ȘI CAMORRA, CARE MIROASE DE DEPARTE A PUȘCĂRIE”

(cf. MIHAI EMINESCU – art. [Domnul Simeon Mihăilescu publică...] – *Timpul*, 18 aprilie 1879).

cuvinte despre revista “contraatac”

Multumesc, draga Ilie, pentru aceasta trimitere. Un adevarat balsam si mangaiere sufleteasca, pentru cei care sunt doritori sa se "adape" din cultura romaneasca. Persoanele care scriu (scrupulos selectate), prin temele abordate si talentul cu care le abordeaza, trezesc in sufletul celor pasionati un sentiment de mandrie si respect pentru trecutul nostru cultural si personalitatile care ne reprezinta cultura. Ti-as fi recunoscator daca, atunci când mai intri in posesia unor numere din aceasta revista [“Contraatac”], mi le-ai trimite si in viitor.

Cu multumiri anticipate,

Paul Sarpe

Revista cu cel mai mare numar de pagini pe locuitor al urbei in care se editeaza -

Contraatac, din Adjud. Dar ce revista!

Marian Ilie (scriitor și jurnalist)

Ștefan Teodor Cabel

Bună seara, domnule Botez!

Vă mulțumesc foarte mult pentru onoarea, pe care mi-ați făcut-o, de la începutul meu în literatură, publicându-mă, consecvent, în revista dumneavoastră, „Contraatac”. Am primit revista în format pdf. Mi-a făcut plăcere și bucurie să citesc scriitori cunoscuți, dar și tinere talente pe care le-am cunoscut la Adjud.

Vă urez multă sănătate! Să vă dea Dumnezeu putere să vă valorificați proiectele.

Cu respecte,

Teo Cabel (scriitor)

TimeZone Team

Buna ziua,

Va multumesc pentru aparitia mea in acest numar si va apreciez munca depusa pentru elaborarea acestei reviste Contraatac. O reala placere sa va citesc si sa o rasfoiesc.

Al dvs, cu pretuire,

Florin Grierasu (redactor-șef **ScrieLiber**)

Buna ziua,

Multumesc pentru revista. O revista teribila, imagini (asa pot sa ii cunosc mai bine pe colaboratori), alaturi de cuvinte...si pentru detalii despre sitemul de invatamant finlandez...si pentru articolul cu judecata lui Dumnezeu...si pentru pr. Arsenie Boca (multe se ascund pentru a acoperi pacatul averii muribunde si a functiilor morbide) ...si pentru Hristos si suprema necesitate divina, iar despre Sfantul Hristofor preotii din Onesti nu au vorbit, fiind foarte ocupati cu propriile averi...si pentru Alexandru Ioan Cuza.

Numai Bine.

Matei Monica

STANCU CONSTANTIN

Domnului Adrian Botez,

Confirm primirea revistei, va mulțumesc! Felicitări pentru efort, multă putere în toate, sănătate și curajul de privi spre Cele de Sus!

O zi frumoasă!

Jianu Liviu

Nu am avut timp sa citesc tot, dar poezia este splendida!
Splendid!

Și MĂDĂLINA DOBRE, clasa a XII-a E, Colegiul
Tehnic "Gh. Balș"-Adjud
Si Bianca Costiuc...

Nu am avut timp sa citesc mai nimic. Privirile mi-au cazut pe aceste poezii, si nu numai...
Va multumesc, cu speranta ca Eminescu nu scrie pentru mine...

Cu deosebit respect,
Jianu Liviu-Florian (scriitor)

Ioan VasIU

Stimate Domnul Adrian Botez, astazi am primit minunata revista CONTRAATAC, pe care o editati la Adjud. Trebuie sa recunosc acum ca am auzit vorbindu-se despre revista Domniei Voastre, la modul laudativ, dar nu am avut ocazia sa lecturez nici o editie, pana astazi. M-am uitat putin pe sumarul revistei si am remarcat colaborarile unor scriitori de marca. Daca sunteti de acord, as putea colabora si eu cu diferite materiale {poezii si scurte cronici} la revista Dumneavoastra. Mi-ar face o mare placere. (...) Cu siguranta ca voi citi cu atentie fiecare pagina.

Va multumesc din tot sufletul. Primiti, va rog, sincerele mele felicitari, pentru frumoasa realizare in domeniul revuistic. Toate cele bune.

Ioan VasIU, scriitor si jurnalist, str. N. Titulescu, nr. 1, Orastie, jud. Hunedoara, tel.: 0723 350 213

Liviu Stoiciu

Felicitari pentru revista, e consistenta, ca de obicei - tu scrii enorm, ma sperii...

Numai bine,
LIS

Ionut Caragea

Draga domnule Adrian Botez, felicitari pentru noul numar al revistei. Sa va dea Dumnezeu sanatate, este nevoie de oameni ca dv in cultura noastra.

Ionut Caragea

Florentin Smarandache

Felicitari din nou, dragule Adrian, pentru neobosita activitate literara si politica.

FS

Dan Boghiu

Stimate Dle Botez, Va multumesc pentru CONTRAATAC. Si trebuie sa va felicit ca suntetzi o personalitate Speciala si ma bucura ca nu m-atzi uitat. A trece prin atatea furtuni, atzi ramas ca o stanca de neinvin. Ce m-ar bucura daca exemplul pe care il datzi sa capete cat mai multzi aderentzi, care se vor destepta si vor lua acelasi drum ca si Dv. FELICITARI pentru tot ce idealizatzi, in aceasta infuriata furtuna prin care trece TZARA noastra. Pana la sfarsitul tunelului, vom vedea lumina cea adevarata. Cu AJUTORUL CELUI DE SUS:

BOGHIU

Ioan Miclău

LA MULȚI ANI!

UN AN NOU-2015 PLIN DE SĂNĂTATE ȘI FERICIRE VĂ DORIM, DIN AUSTRALIA!

Familia FLORICA ȘI IOAN

Iubite Domnule Profesor Dr. ADRIAN BOTEZ, azi, în AJUN DE AN NOU, am primit enciclopedica Revistă "CONTRAATAC"-Adjud.

Vă Mulțumesc, din tot sufletul și conștiința mea, de om, care timp de 75 de Ani, am

trăit în simplitate și adevăr, în cinstea și ascultarea părinților mei!

La Mare Lucrare v-a împuternicit Bunul Dumnezeu! Această Revistă. Nr.33, scoasă de Domnia Voastră, nu poate fi asemănată cu nici unele altele! Adică, ce găsește omul cititor aici, în filele acestei reviste, este un curat și luminos material ziditor de OAMENI pentru viitor! **DUMNEZEU SĂ VĂ TRĂIASCĂ LA MULȚI ANI, ALĂTURI DE DOAMNA ELENA, ÎN MIJLOCUL FAMILIEI DOMNIEI VOASTRE!**

Am primit și cartea "Nălucirile Abatelui Bernardo", scrisă de Dl.ADRAN BOTEZ, pentru care iar Vă mulțumesc cordial, la fel pentru onorabilul autograf scris pe prima pagină, care într-adevăr mă onorează!

Iubite Domnule Adrian Botez, mă închin bunătății Dumneavoastră de a mă trece și pe mine, opincar australian, la loc de mare cinste la fila prestigioasei reviste, DAR, s-a trecut în istorie și adevărata prietenie care de-o viață ne-am respectat-o, prietenia dintre Ioan Miclău Gepianul și Ben Todica Ciudanovițeanul! Un om pe cât de geniu, pe atât de modest și cu o umilință care întărește sufletul oricărui om de bună credință! Se pare că și-a adus și o fărâmă din vatra pământului în care s-a născut, acolo la Iezerul Vasluiului! Fain Om!

Revista primită, acum, este încă o dovadă a felului în care, cu forță și mândrie, VĂ sacrificați idealului unui viitor românesc, clădit/izvorât prin continuitatea neîntreruptă din izvorul infinitei Istoriei Dacice și a Credinței noastre Ortodoxe Zalmoxiene Mioritice, și nu a celor recente, de la Evul Mediu încoace, cu toate rătăcirile nerezolvate, nici până în ziua de azi! Nimic altceva decât interese de tot felul!

Iar Domnia Voastră aveți lumina și știința Adevărului **unic și hristic IISUS-EMINESCU**: Toate suferințele LOR, sunt ale Neamului Ales al Daco-Românilor, tare mă tem că "pentru vecii-vecilor". Numai o reinnoire universală, mai poate stârpi păcatele de azi! Un Om nou va trebui în această Grădină a Edenului!

S-a speriat și Dumnezeu de lucrătorii din Via Sa! Așa precum s-a speriat omul pământean de propriile lui tehnologii, care îi sunt spre distrugere și nu spre folosul sufletului!

Sperăm ca Noul AN-2015 să ușureze viața Românilor și al tuturor sfințelor Neamuri create de Sfântul Dumnezeu!

LA MULȚI ANI!

**Cu drag și mereu ales respect al Dumneavoastră frate de Neam, Limbă și Credință,
IOAN MICLĂU-GEPIANUL, Cringila/AUSTRALIA**

I-CETATEA DACO-VALAHĂ. OAMENI, VOICI, AUTORITĂȚI

mai român nu pot fi, decât dac!

Iacob C. ISTRATI, Toronto, Canada

PE MALUL ȘUBRED AL VISULUI

Nu pot să descriu adevărata situație în care mă aflu acum: să zic că e o stare de confuzie, de neliniște, mai bine zis de alertă maximă. Atât știu. Una e clar: nu mă simt deloc bine. Mă gândesc, cum o să dau ochii mâine cu bunelul Ovidiu Creangă? Cum să-i explic cauza lipsei de la picnic? Pur și simplu nu știu cum să explic, fiindcă așa ceva e anormalitate, e ceva ieșit din comun pentru ziua de azi. Cum să-i explic bunelului, că nu am mers în ospeție la el din cauza soției mele, că ea n-a dorit să meargă. Cauza?

Da, da, cauza constă în limbă...în aceea limbă a noastră, în graiul nostru scump, românesc, care are mai multe dialecte: moldovenesc, ardelean, oltenesc...Frumos grai, dar al nostru, basarabean, care are unele buruiene rusești, hai să le zicem rusizme. Oare noi suntem vinovați, copiii anilor cincizeci ai secolului trecut? Oare noi suntem vinovați, că din clasa 1 a școlii ni s-a impus să învățăm o altă limbă, străină neamului nostru? Cine e de vină, că după 8 ani de studii gimnaziale, câte 5 ore pe săptămână a limbii române îmbrăcată în alfabet chirilic și rebotezată în limbă moldovenească am învățat tot atâta și limba rusă? Apoi și studiile de 4 ani la medicină numai în limba rusă... și nu numai: o dată la 3-4 ani exista așa numitul **an al absolvenților unionali**, de care studenții primelor cursuri nu știau. (Acest lucru se aducea la cunoștință în ultimul an de studii, cred, că pentru a nu avea posibilitatea studenției, care nu doreau să plece din Moldova să-și schimbe instituția de învățământ.) În acești ani însemnați, studenții absolvenți ai 2- 3 facultăți erau repartizați la muncă în cele mai îndepărtate localități ale URSS: Ciucotca, Camciatca, Răsăritul Depărtat, Siberia și... Da, din acest motiv, am fost nevoit să depun în anul III cerere de încorporare în Armata Sovietică, numai să nu nimeresc în anul acela ”unional” de absolvire. Soția mea a mușcat din acea pâine cu ghiață, fiind impusă să lucreze 3 ani în Nordul Depărtat, unde erau numai păduri și lagăre de pușcăriași... și limba rusă pe masă. Iată că în așa condiții grele, noi, absolvenții anilor 60—70 și 80 din secolul 20 am fost nevoiți să ne păstrăm limba natală, tradițiile și obiceiurile.

Am mai fost în ospeție la bunelul din Canada împreună cu soția, dar în cerc restrans, adică “între ai noștri”. Acum, la această sărbătoare urma să fie multă lume, majoritatea din București, prieteni de-ai bunelului, “boieri”, cum iubește să-i numească el.

Bine, și ce are una cu alta, mă veți întreba? Are. Soția mi-a amintit de excursia la cascada Niagara din primul an al vizitei noastre în Canada, când și noi, doi basarabeni am nimerit într-un grup mare de **regățeni**, cum se numeau ei și care așa se mai laudau..., că-ți făcea impresie, că ei sunt buricii românității, părinții limbii române literare, adică sunt eroi, că limba română la ei n-a suferit schimbări. Această conversație a avut loc după ce au făcut cunoștință cu soția mea, care a schimbat câteva fraze cu cei prezenți. Cineva a întrebat-o de unde este, din care țară, că nu vorbește curat românește? Și soția mea,

Dariana s-a supărat foc, mai cu seamă, când **regătenii** au început să-și laude obârșia lor “curată” din Vechiul Regat.

Vreau să vă spun, că acesta nu e unicul caz...Așa întâmplări mai sunt frecvente și azi. Mai mulți tineri au trecut peste înjosiri de acest gen. Dăunăzi, Rodica Roșca mi-a spus, că la răspunsul ei, că este din Basarabia, un **regățean** numai a zâmbit, accentuând: - a-a-a-a, ruși, comuniști...

Atunci, m-am gândit și eu, că e puțin să te identifici, că ești cine ești, că...mai trebuie să-ți fie recunoscută identitatea tot de ai tăi frați, care (unii) se cred mai români decât alți români?!

ȘI ATUNCI CE FACEM, DRAGII NOȘTRI CU UNIREA, REÎNTREGIREA?

Această problemă expusă mai sus există, dar ea trebuie să dispară de la sine. Trebuie ca fiecare român, indiferent de locul de baștină - să știe, să conștientizeze că e român, atât! Limba română e una, dialecte sunt multe...și în aceasta constă frumusețea și bogăția limbii noastre.

-OAMENI BUNI! LUPTAȚI PENTRU UNIRE! NUMAI UNIREA CU ȚARA NE VA ADUCE SCHIMBĂRI ESENȚIALE, ÎN TOATE DOMENIILE ACTIVITĂȚII NOASTRE ȘI PROSPERITATE, ALĂTURI DE ȚĂRILE BĂTRÂNEI NOASTRE EUROPE! MAI ROMÂN NU POȚI FI, DECÂT ...ROMÂN! Mai multă lume vorbește, că vizita președintelui Iohannis la Chișinău a dat de înțeles că România este, în sfârșit, pregătită să-și asume misiunea istorică în raport cu Moldova...Interesant, oare a dat de înțeles că a sosit timpul de a îndrepta greșeala anului “40?

Vai de noi, cât de “**deștepți**” mai suntem...la vorbe, dar Moscova la fapte. Ea a lucrat minunat, de la 2009 încoace - și după cum spunea cineva “**prin persoane șantajabile, de pe toate segmentele spectrului politic, le-a purtat dintr-un partid în altul, pentru a lăsa impresia că sunt pentru democrație și europenizare, dar de fapt, pentru a frâna orice modernizare și civilizare a societății noastre. Uitați-vă câți comuniști au devenit pediști, socialiști, liberal-democrați și alt soi, învățându-ne pe noi democrația...**” Numai Iura Roșca cât de mult ne-a prostit... dar cât de mult am crezut în el. Mi-aduc aminte cum mama mea, aflându-se pe patul de moarte, la alegerile din 1994 mi-a ordonat să fac totul pentru ca și ea să voteze. Și au venit membrii comisiei electorale cu urna acasă la ea și a votat, zicând: “**Numai băiatul ista dacă o să vrea va face să mă întâlnesc cu Iuliu, tanti Nina și Nenea Nicanor Anghel din com.Frătești (tanti Nina era verișoara lui bunica mea Anica lui Filimon Istrati, învățătoare, iar Nicanor, soțul ei a fost Directorul școlii din Vadul-Leca în perioada interbelică, Iulius., feciorul lor, vărul lui mama) pe care nu i-am văzut din 1940**”. Dacă ar fi știut, biata mamă, că Roșca avea s-o trădeze mai târziu, în 2001...făcând cârdășie cu comuniștii, la fel cum a procedat, astăzi, eroul nostru de ieri, Vladimir Filat..

Mă gândesc, de ce anume Vlad Filat? Oare nu avem mai mulți tineri ca Maia Sandu, șefa de la Educație, care a declarat război copiatului și corupției din sistem? Doar astfel vom avea încredere în instituțiile de stat.

Odata am citit o fabulă, adusă drept exemplu de acad. Nicolae Dabija la un articol, care de minune se potrivește și acum: O femeie dintr-un trib a găsit într-o iarnă un șarpe aproape înghețat. I s-a făcut milă de el, l-a luat în casă, l-a încălzit, i-a dat să bea lapte, dar, când și-a venit în fire, șarpele și-a înfipt în ea colții veninoși. Cu ultimele puteri, înainte să moară, femeia l-a întrebat: „**Am fost bună cu tine, te-am îngrijit, de ce ai făcut asta?**”. Iar șarpele i-a răspuns: „**Femeie, știi că sunt șarpe**”. **De aici eu am tras concluzia următoare: (poate mulți nu sunt de acord cu mine) “ÎI PRIMIM CA PE FRAȚI ȘI UITĂM CĂ NE SUNT STRĂINI”!**

Nu e destul că avem pe capul nostru multele belele de felul Coloanei a 5-a și alte forme de rezistență, care vor să ne distrugă cu orice preț, ne mai trebuie să ne contrăm și noi, neștiind care e mai român decât celălalt...Avem și așa destule lichele moldoveniste, care vor să ne dezicem pentru totdeauna de **limba noastră sfântă**. Poate că nu este momentul, dar nu pot trece indiferent pe lângă a menționa faptul că noi, generația noastră a depus o rezistență mare luptei pentru limba noastră, poate unii numai prin intuiție, că “**e limba mea, de ce să-și bată joc cineva de ea?**” Da, chiar nu conștientizam atunci, prin 69-70 fiind student la medicină în Tiraspol, că ceea ce facem noi este o **mișcare națională de rezistență întru apărarea limbii noastre**. Da, sunt mândru să recunosc, că am luat parte și eu la răscoala studenților din 1969 și 1970, când s-au ridicat toți studenții moldoveni - români (și nu numai, că ai noștri de la medicină

erau toți prezenți: bulgari, găgăuzi, ucraineni) de la toate instituțiile de învățământ din Tiraspol, împotriva tinerilor de etnie rusă...Și care erau întâlniți în cale și nu cunoșteau limba noastră română, erau snopiți în bătaie, anume așa cum ne făceau ei nouă, când ne întâlneau și noi vorbeam românește. Unii dintre noi, mai slabi de fire, chiar din teamă să nu fie mutilați, vorbeau numai în limba rusă...Iată, asta a fost politica de rusificare prin care am trecut și eu cu soția. Și tare mult mă doare sufletul când un așa numit "**regătean**" mă dojenește, că nu vorbesc o limbă românească curată, literară. Eu am luptat pentru ea și, așa cum o vorbesc, este a mea și a urmașilor mei și mă mândresc cu ea, iar celorla căror nu le place că am scris **curechi** în loc de **varză** - ori, că nu am pus virgule, cu exactitate, i-aș sfătui să se uite mai întâi la lungul nasului și să mai studieze nițel filologie ca să știe, că **fie curechi ori varză, tot una e-n românește!**

Iată, și azi, programul RTV1 Toronto ne-a făcut o surpriză, prezentând filmul „**Zaiat nad Bezdnoi**” înainte de sărbătoarea Mărțișorului și Zilei Internaționale de 8 Martie, "**Ziua Femeii**", când pe fiecare panou de afișe din Toronto scrie: „- **Vă invităm la un 8 Martie cu "NoRoC", pe care ni-l aduce mult îndrăgitul Solist Basarabean, al formației cu același nume, Radu Dolgan.**

*Un invitat de onoare, Artistul ne va dăruie "**Primăvara**", prin energia, talentul și repertoriul său!
Sosit de la Chișinău, fiul legendarului compozitor și interpret al muzicii ușoare de dincolo de Prut, Mihai Dolgan, "**like father, like son**", Radu ne va încălzi inimile, ne va descreți frunțile și va lăsa cu noi Spiritul Iubirii eterne față de mamă, de femeie, de oameni, ne va învăța "**De ce plâng chitarele**", va planta în mințile noastre **Veselia și Dragostea de Viață**”.*

Mă întreb, de ce anume **acum**, când primăvara este legată de mărțișorul nostru românesc, mai mult român-moldovenesc? De ce? Pentru ca să audă și restul popoarelor canadiene, conversația dintre L.I.Brejnev și baronul țiganilor, când Brejnev, pe lăutarul român Goriță, l-a rebotezat prin ordin, pe loc... țigan, iar la întrebarea baronului, dacă se vor mânîia țiganii Brejnev i-a răspuns: "**Dacă se vor mânîia țiganii, spune-le că voi da un ordin și toți țiganii vor deveni români, iar dacă și atunci se vor mânîia, voi ordona ca să fie socotiți ca aborigeni ai Siberiei...**"

Cum? Vă place?

Mie nu. Ceva ascunde filmul acesta în sine...și nici toți că-l înțeleg. Unii l-au privit ca pe o comedie obișnuită, alții ca pe o injurie la adresa poporului român, accentuând popularizarea masivă de către țigani (romi) a teritoriului basarabean.

Nu insist, că are vreo legătură lansarea acestui film de către programul rus de televiziune cu Mărțișorul nostru și cu evoluarea marelui artist Radu Dolgan, dar...asta e părerea mea proprie. Să ne gândim. Știți bine că am mai mulți confrăți, care cred și simt la fel ca mine.

Iertare, după câte știu eu, se cere numai de la Dumnezeu și de la părinți. Iartă-mă, bunele, că te-am întristat cu neprezența mea la ultima sărbătoare, dar crede-mă, că voi fi primul la fiecare invitație a Dumniei Voastre de azi înainte!

Mulți ani frumoși și mănoși în multă Sănătate și voie bună!

Iacob C. ISTRATI, Toronto/CANADA

rubrica... "leului"!

**BUGETUL PERSONAL AL SCRITORULUI
ȘI FOAMEA PE CARE VOR ALEȘII SĂ I-O TIMBREZE**

Mă sună confrății agitați, confrății indignați, confrății nedumeriți de ceea ce vor aleșii lor din Uniuni, precum și aleșii aleșilor lor din Parlament cu acest timbru; și mă acuză că stau insensibil, privind cu prea mult calm.

Mă sună, dintre cunoscuți, telespectatorii mai obiectivi și mă-ntreabă ce părere am despre ce se tot spune la televizor, că timbrul ar schimba soarta famelică a scriitorului.

Mă sună profesioniști buni care mă-ntreabă dacă avem ceva de câștigat din asta și mă sună grafomani care speră că, ieșind scandal, să-i primească și pe ei în Uniunea Scriitorilor.

Mă sună, mă sună, mă sună!...

Înainte vreme aș fi spus că telefonul meu sună-ntr-una ca la Gara de Nord; dar cu foamea asta generală, în care nu mai sunt bani pentru biletul de tren, singura comparație e cu urgențele de la unu, unu, doi!... Mă sună, iar eu nu pot să răspund, fiindcă râd și râd și râd!...

Nu, nu râd de moftul lor, al celor care spun populist că fac toată această tevdură pentru mine și pentru nivelul meu de trai; nici de rafinamentul celor care vorbesc elevat despre „**condiția creatorului**”!... Nu. Fiindcă asta nu e de râs. Logica simplă îmi spune că, pentru mine, ca scriitor pe piața liberă, care depind de modul în care mi se vând cărțile, orice scumpire mă îndepărtează de cumpărător, deci mă lasă mai flămând. Eu știu clar că doar relația mea intermediată de editor, cu cititorul care mă cumpără, îmi face masa mai bogată sau mai săracă. În vreme ce relația încasării mele intermediată de o organizație ce le timbrează, acoperă cel mult salariile celor care o timbrează. Așa că nu mă bag în această poveste și, la fel cum cetățeanul agresat de fiscalitate se roagă la Dumnezeu să nu-l mai binecuvinteze guvernul cu vreo taxă, eu sunt mulțumit cu orice stare care nu-mi alungă sau nu-mi împuținează cititorii.

Pentru că, așa cum vedeau autorii ratatei prevederi legislative, banii pe timbru trebuie să se fure din punga autorului, lăsându-l fără cititori și făcându-i pe editori să dea banii înainte, precum știm noi unde: La casa de toleranță a guvernului fiscalist!... De aici ar fi urmat, chipurile, să se împartă cu organizații asociative, care nu-i redistribuie niciodată la toți membrii, ci numai între o mică parte a lor. Deci, beneficiari ar fi câțiva, iar perdantii sunt marea masă de creatori, la care se adaugă editorii sau producătorii lor, plus cititorii cărora li se bagă mâna-n buzunar, pentru o taxă de vreo șapte ori mai mare.

Și atunci, vă veți întreba, desigur: Ce naiba găesc de râs?!

Găesc de râs toate argumentele caduce pe care le-au rostit aseară la un post TV niște staroști de breaslă artistică - președinți care, au și recunoscut că „**Încasând timbrul, își pot plăti încălzirea pentru biroul lor**”, adică un lucru care, pe mine, nu mă încălzește cu nimic... Dar găesc de râs mai ales faptul că rizibilul nu i-a făcut să se jeneze pe parlamentarii care au luat în serios această Lege. A cărei expunere de motive, chiar dacă este semnată de doi deputați și un senator, are stilul inconfundabil al unui confrate de al nostru pe care de curând l-am văzut lăcrimând. Dar nu din grija pentru noi, ci din usturimea gazelor... furnizate la preț ieftin unui veros cavalier de industrie.

Se constată, deci, că lucrurile nu stau așa cum mă acuză unii: m-a interesat și pe mine scandalul și am vrut să mă documentez. Astfel, am ajuns la elementele însoțitoare ale „*Legii privind instituirea timbrului cultural*”, inițiată de domnii parlamentari Traian Dobrinescu, Varujan Vosganian și Gigel Sorinel Știrbu, care scriu în Expunerea de motive, adică în documentul de susținere ce trebuie să fie cel mai temeinic și mai sobru la o lege :

„...*Prezentul act normativ... va înlocui Legea nr 35/1994... întrucât s-a dovedit greu aplicabilă și, în consecință, ineficientă...*” – text onest și la locul lui, dar, căruia, imediat, îi urmează ca o mare tiradă de teatru sforăitor, următoarea frază ce se dorește a fi argumentativă: „...**Cultura românească, deși este copilul inteligent și talentat al familiei, a fost trimisă la colțul străzii să se descurce. Și nu se descurcă la colțul străzii! Timbrul cultural poate, însă rezolva problema existenței ei...**” etc, etc...

Vai de mine, Domnule Deputat Dobrinescu, vai de mine, Domnule Deputat Știrbu, mă emoționează sensibilitatea artistică a limbajului Dumneavoastră, dar nu pot crede că gogomania cu copilul de la colțul străzii vă aparține!... De ce nu se descurcă, oare, acolo, la colțul străzii, acest **copil inteligent și talentat al familiei?!**

Păi, cum o să se descurce, dacă niciun ministru nu trece pe acolo ca să-i dea și lui niște gaze mai ieftine?!... Cum o să se descurce dacă nici un președinte sau prim-vicepreședinte de Uniune nu-i dă și lui un premiu pentru opera-omnia?!... Cum o să se descurce dacă, oricât s-ar încasa acest timbru, el se

cheltuiește tot pentru împingerea unora spre „*Nobel*”; chiar și în șoapte!.. Șoapte manipulate prin fondurile de la Copyro și mai puțin auzite de membrii de rând, pe care nu-i încălzește cu nimic timbrul!...

În vreme ce, nouă, ni se alungă bruma de cititori, prin tentativa acestor accize umflate, ca și cum cartea se vinde ca benzina și poate suporta oscilația prețurilor artificial globalizate.

Există o singură soluție legislativă pentru aceasta: Să acordăm imunitate parlamentară membrilor Uniunii Scriitorilor și să-i facem să aspire la premii literare pe parlamentari!...

Vă rog frumos, luați-mă în serios și nu râdeți de acest paradox. Eu cred că - de facto - lucrul s-a și întâmplat. Poate că nu voit legislativ; dar din confuzia creată voit de unii, de vreme ce sunt în stare să împăuneze cu asemenea formulări o prea cinstită și sobră expunere de motive. Și tocmai de asta, copilul inteligent și talentat își consumă genialitatea stând cu mâna-ntinsă la colțul străzii, ca și cum ar cere milă în plenul Senatului.

Teribilă metaforă! Tare aș vrea s-o văd analizată și comentată, sub toate aspectele valențelor ei etice și estetice, într-un studiu pe care, la despărțirea de prim-vicepreședintele său, îl va semna Nicolae Manolescu.

Pe care îl salut netimbrat, dar cu întregul meu respect collegial, de cotizant la zi.

Corneliu LEU, București/ROMÂNIA

doar o vorbă să-ți mai spun!

ÎNDRĂGOSTIT LA ADJUD. O MĂRTURISIRE PRIMĂVĂRATICĂ

Am ajuns la 65 de ani — dar pe dinăuntru mă simt la 35, maximum 39 de ani (adică la o vârstă când te mai poți îndrăgosti nebunește, de ce nu?). Motiv să fiu întrebat de prozatoarea Doina Ruști: *Cum știi că te-ai îndrăgostit? Ce semne clare îți spun că ești îndrăgostit? Cum se manifestă la tine? Mental, fiziologic, atitudinal, emoțional? Cum știu apropiații că te-ai îndrăgostit? Va să zică.*

Din start trebuie să subliniez că toată viața am fost subminat de timiditate (parțial, din pricina timidității am ratat „mari cauze”, inclusiv în dragoste). În adolescență (în liceu) mă îndrăgosteam fără speranță de fete cărora nu îndrăzneam să le declar că sunt îndrăgostit de ele. Nu uit o copilă drăguță, pe care o vedeam la un balcon, la bloc, la etajul I, la Adjud (eu locuiam la casa părintească la curte și-i invidiam pe cei care locuiau la bloc, fiindcă aveau toaleta în apartament și apa caldă la discreție, aveau mâinile fine, cu unghiile îngrijite, spălate des cu săpunuri fine, îmi imaginam). Nu-i știam nici numele și n-a avut niciodată idee că sunt îndrăgostit de ea. Chipul său m-a urmărit ani la rând. Nu am fost atent la evoluția ei, dar i-am aflat numele întâmplător când a murit, orașul o deplângea, cancer la sân, terminase facultatea și născuse o fetiță... Curios, în liceu am fost îndrăgostit de o altă fetișcană, elevă din Cartier, cu care abia am înfiripat o idilă de o convorbire-șapte, o sărutasem și mângâiasem (sau ea mă sărutase și mă mângâiasse), avea o paloare cu care nu eram obișnuit și un trup de vis — a murit tot de cancer, adolescentă, motiv să mă retrag și mai mult în mine însumi. Rămâne o enigmă de ce timiditatea mă însoțește până azi și în relațiile cu femeile, în condițiile în care mi-am început viața sexuală de la 11 ani (cu o tânără cu zece ani mai mare decât mine, care stătea vara într-un prepeleac să păzească via părinților ei, vizavi de Cantonul 248, halta Adjudu Vechi, unde tata avea locuință de serviciu și unde eu am copilărit; acest „eveniment”, am impresia, a declanșat primele mele versuri).

Mai apoi, crescând, mi-am spus că e o chestiune de compatibilitate. Am rezonat numai la femei îndrăgostite de mine. Cum știam că sunt îndrăgostit? Păi eram paralizat de imaginea trupeză și

sufletească a celei de care eram îndrăgostit, devenită o a doua persoană din mine (prima persoană din mine eram eu, nu?), gândeam la fel, ajungeam să ne înțelegem din ochi. Eram complet în mine însumi, așa, în doi, îndrăgostit: eu, bărbat și ea, femeie, plus și minus, pozitiv și negativ în același timp. Din păcate ne-a distrus pe amândoi gelozia, imposibil de ținut în frâu, contradictorie teoretic (ne împăcam în pat, din necesități „fiziologice”, simțind nevoia să ne descărcăm tensiunea reciproc), subconștientul ne dejuca orice tentativă de echilibru atunci când nu ne controlam unul pe altul. Personal, n-am cu ce să mă laud, m-am îndrăgostit și la 50 de ani, pregătit sufletește să-mi distrug viața. Fiindcă la trezire, atunci când constatam că m-am îndrăgostit orbește de cine nu trebuie, studente (am avut două „aventuri teribile” în acest sens, amândouă fiind de... „moravuri ușoare”, cum se mai spunea pe vremea mea; nu le judec, mi-am pierdut mințile iubind două femei frumoase, de o sensibilitate și inteligență aparte, ambițioase, se credeau buricul pământului, dar care, din cauze naturale, n-au putut să aibă copii, motiv să-și bată joc de destinul lor și să se ferească să-și întemeieze o familie bazată pe respect), m-am gândit la sinucidere. Fac parte dintre sinucigași, am avut parte de mai multe tentative... Sunt atâtea de spus. Totuși, am avut noroc, la 25 de ani m-am căsătorit cu o scriitoare, în 1975, s-a născut un băiat (azi are 39 de ani), m-am echilibrat, m-am așezat la masa de scris și am scos cărți (în ele e descărcată tensiunea unui alt gen de iubire, complementar), la 52 de ani (e inversarea vârstei de 25 de ani, observ) am divorțat, îndrăgostit de una din cele două studente pomenite (e o poveste lungă; am primit un semnal greșit atunci, la 50 de ani, când eram considerat „om serios”; eram în anul 2000, al apocalipsei, îmi ajungea cât am trăit, voiam să mă sinucid și am crezut că studenta de care m-am îndrăgostit din senin e trimisă să mă salveze), azi sunt împreună cu fosta soție... Semne clare că te-ai îndrăgostit? Faptul că viața ți se pare frumoasă și atunci când ai necazuri, că redescoperi pur și simplu lumea, îi iubești și pe cei din jur, nu numai pe cea pe care o iubești, ești transportat într-o altă dimensiune sufletească. În plus, te reactivezi trupește („mental, fiziologic, atitudinal, emoțional”, cum se subliniază în întrebare), îndeosebi sexual, ești dispus să faci toate nebuniile „fiindcă ești îndrăgostit și iubești” și nu-ți pare rău că încalci reguli ale moralei creștine, eventual, învățând să te ierți singur (găsești scuze credibile când greșești)... Cum știu apropiații că te-ai îndrăgostit? Simplu, e bătător la ochi: devii mai luminos, „emani a iubire” (mai ales la femei se vede când sunt îndrăgostite), simți că nimeni nu mai e ca tine și nu înțelegi de ce n-ai văzut și auzit sau perceput ce vezi, auzi sau percepi acum, când ești îndrăgostit — în primul rând descoperi valențele frumuseții, te miri continuu că e posibil așa ceva: Dumnezeu te-a binecuvântat...

...O mărturisire primăvărată, 2015. Am reintrat în casă părintească din Adjud cu inima strânsă.

Liviu Ioan STOICIU, București-Adjud/ROMÂNIA

din inimă

INTRĂ POPA ÎN ALTAR, VORBEȘTE LA CELULAR

-Băi, Nae... Ia uitate-te în dreapta, ce vezi?

-Ce să văd? O Dacie roșie, un morman de gunoi, și-un câine!”

-Ei, ... uitate-te, mai încolo pe trotuar!

-A, ăla cu telefonu' la ureche?

-Da, ăla... nu vezi că merge vorbind la ... celular? Văzuși că se împiedică ?

-Nu văzui, da' în curând o să dea cu capu' în stâlp!

-Da ,băi... ăștia sunt snobii, parveniții care s-au ajuns și vor să-i vadă toată lumea ce mari ... scule au devenit!

-Păi ,or fi având bani mulți, nu?

-Și ce ? Trebuie să defileze cu telefoanele la urechi?
 -Păi,ce știi tu, nu vrem noi civilizație, nu vrem să intrăm în Europa! Or fi având oamenii de tratat afaceri,ce vrei!
 -Afaceri în mijlocul drumului ? Fii tu sigur că, cel care are o afacere de tratat nu vorbește așa ,în auzul tuturor să -și dea importanță! Se retrage într-un loc unde nu-l aude nimeni, să nu-i fure cineva afacerea.
 -Tu crezi că nu sunt necesare telefoanele astea?
 -Ba sunt, da'pentru ai de au absolută nevoie de ele ... Știi că și popa din satu'meu are ? Mi-a zis mama că s-a oprit în mijlocul slujbei,c-a sunat celularu'și s-a dus în altar să vorbească!
 -Da, tu o știi pe Mița,vecina mea de la trei? Aia de freacă manganu',degeaba...toată ziua! Are celular! Cu ce dracu 'l-o plăti, că, costă o groază de bani,am înțeles!...S-a întâlnit nevasta-mea cu ea la cofetărie...l-a dus pe 'ăl mic să-i dea o prăjitură și la ailaltă masă cine era ? Mița! a format un număr de telefon și-a vorbit cu una vreun sfert de oră , vrute și nevrute,că în final să -i spună c-a sunat-o s-o întrebe dacă mai vrea pătrunjel verde că ea se duce la piață
 -Și șefu'meu de secție are celular. Da' ne zicea că el nu sună niciodată că plătește prea mult, îl ține să-l caute ai de vin după comenzi!
 -Da' ai văzut că și puștani au ?"
 -I...ha...a...a unii chiar l-au folosit în examene ! de, românu'tot român , e inventiv!
 -Da, băi, eu am, fost într-o zi la un partid de-a ieșit la votare și n-a făcut nimic. Și era unu'acolo,care se tot văita în fața unor ziariști că partidu'n-are bani,că n-au mobilier pentru sediu că ...câr, că ...mâr, că sunt cei mai săraci , cu alte cuvinte ... și în final spuse că n-au bani nici să -și plătească telefonu'. Și culmea, tocmai atunci i-a sunat celularu' în buzunar! Și unu' din ziariști l-a întrebat: -Pentru care n-aveți bani? pentru asta...(arătând la 'ăl obișnuit de la birou),sau pentru ăla ? arătând la celular! Da îl știi p'ăla cu mădularu și celularu?
 -Nu...pe care?" "Păi...p'ăla cu iepurașu'și măgaru'. Cică , iepurașu' se plimbă cu măgaru'prin pădure. Iepurașu căzu într-o groapă. Măgaru' scoase mădularu'și-l ridică pe iepuraș'. Mai târziu căzu măgaru' într-o groapă ... ce să facă iepurașu'?' ce să scoată?scoase ce avea, adică celularu'! Sună,veni o macara,il scoaseră pe măgar și...
 -Și ... ce ?
 -"Morala": cine n-are mădular , să -și cumpere ... celular!
 -Bună,băi, am auzit eu c-ar fi ceva...radioactive, bine că n-am celular! Să -și ia cine-o vrea, eu n-am nevoie !

Ligya DIACONESCU, Montréal/CANADA

gândurile lui ioan de australia

Ioan MICLĂU "GEPIANUL"

DE SFINTELE PAȘTI
Învierea Mântuitorului Nostru, IISUS HRISTOS

CÂNTAREA INIMII

Când gândul mi-l îngenunchez
Tot Ceru-mi pare o icoană,
Cântarea inimii mi-e crez,
Prin Iisus, ea nu mai e orfană!

Eu niciodată n-am fugit
De-o vorbă ce am zis,
Dar niciodată n-am vorbit
Ce-n bunul simț nu e permis!

Averile-astea-mi sunt deajuns,
Acestea veșnice rămân,
Și-n veșnicie vor sta sus
Spre reînvierea neamului Român!

PROSCHINATARUL DUHULUI MEU

”Spre geana orizontului
mi-am trimis gândul,
să preîntâmpine
plecatul
și sositu-mi
Duh”.

”Văd licărul sfințeniei
în trupul bătrân,
prin copilăria
sufletului de copil”.

”Pe muntele Sfântului,
porumbelu-i așezat,
să mijlocească
reîntoarcerea

Tu, Doamne, știi de acest Neam,
De-a pururea și an de an,
Noi am trudit în jug și ham,
Și-am stat ca spicul drept pe lan!

Iubirea noastră e aceeași,
Precum ne-ai Învățat pe Munte,
Păcatelor să nu ne lași,
Reînvierea Ta spre Tine dă-ne-o punte!

Când gândul mi-l îngenunchez,
Tot Ceru-mi pare o icoană,
Cântarea inimii mi-e crez,
Prin Iisus, ea nu mai e orfană!

Îngerului”.

”Proschinatarul duhului meu,
dinspre Carpații athonici
primește sfințenia
cugetului
străbun”.

”Sunt mulți necăutați”
spune Dosoftei,
”Și stau în colibe
și-au înger
păzitor”.

”Din grădină un porumbel

veni pe umărul meu,
avea ochii limpezi,
și-n ei
lacrimi”.

I-am mângâiat fruntea,
ardea încet-încet;
“i-am umezit chiar ciocul,
de cântător Poet”.
Doamne, alt păcat ne-ndeamnă!

Nu știu când au mai fost vremuri
De-așa crâncenă-ncercare,
De-așa doruri și grăbire,
Ce-ard cumplit la fiecare!

Nici odihnă n-au, să vadă
Versul nostru pus pe rug,
Oameni mari cu bună carte,
Parcă dinadins produc
O apatică lansare,
Motivând cum versul clasic
Azi valoare nu mai are.

PERLELE SUNT SCUMPE!

Perlele sunt scumpe
Pentru că în ele se topesc
Ființe, vieți ce-n taină-și împietresc
Durerile iubirilor ce cresc!

Perlele sunt scumpe
Pentru că-n ele idealuri,

MI-E SEACĂ INIMA DE DOR

Mi-e seacă inima de dor,
De dor de oameni buni,
Dar luma-i pusă pe omor
Și târg de-nșelăciuni!

Cu ce sunt rău, dac-am fost bun,
Dând haina de pe mine,
Unui pribeag cu gând nebul,
Ce-mproașcă cu rușine?

Tot ce-i grai frumos și dulce,
Tot din sacra noastră fire,
E-un folclor trecut și-a-l ține
Ar fi mare rătăcire!

Doamne, alt păcat ne-ndeamnă,
Spre o nouă decădere:
Doina noastră românească
E născută să trăiască;
Oameni mari au spus de veacuri
Cum prin ea respiră Neamul,
Ea e floarea Limbii noastre,
Ea ne poartă-ntreg aleanul,
Ea vibrează-n suflet timpul
Vremilor străvechi, primare,
Ne dă visuri viitoare!
Versul ei e plăsmuirea
Matematicii creații,
De pe când vibra eternul
Cu primarele-i vibrații,
Ritmul versului, iubirea,
Au înmugurit viața,
”Nu distrugeți nemurirea”.

Stratificate de-ale iubirii haruri,
Stau prinse-n lacrimi de mărgearuri!

Perlele sunt scumpe,
Chiar de-s din dulci cuvinte,
Când vor să-ți lumineze cărarea dinainte,
Zidind înțelepciune și o frumoasă minte!

O zi senină mi-a fost dat,
Cândva-n copilărie,
Dar de ajuns să fiu legat
De sfânta poezie!

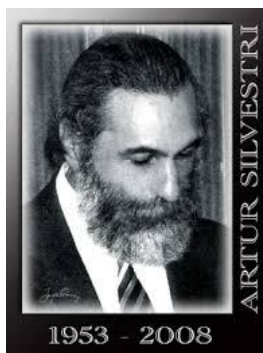
Dar, vai, această zi s-a dus,
Și-n zori un roșu-negru nor,
M-a ars, și astăzi în amurg!
Mi-e seacă inima de dor:

De dor de oameni buni!

Ioan MICLĂU-Gepianul, Cringila/AUSTRALIA

II-EVOCĂRI, RECULEGERI, COMEMORĂRI

ARTUR SILVESTRI (1953-2008)

ARTUR SILVESTRI AR FI ÎMPLINIT 62 DE ANI!

Astăzi, 19 martie 2015, **ARTUR SILVESTRI** (19 martie 1953 - 30 noiembrie 2008) ar fi împlinit 62 ani!
Dacă...

Dacă boala necruțătoare nu i-ar fi curmat firul vieții pământene, atât de brusc și atât de devreme, frângându-l în plină perioadă de maturitate și efervescență creatoare.

Dacă nu s-ar fi consumat, poate, prea mult, prea intens, pentru prea multe țeluri, idei, proiecte, persoane, fără să se menajeze în vreun fel, stingându-se ca o lumânare care și-a ars, prea repede, toată ceara...

Sau poate dacă Dumnezeu ar fi avut alte planuri cu el...

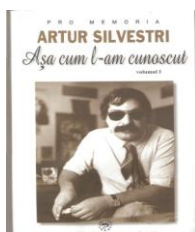
Dar Artur Silvestri spunea că nu moartea este importantă, ci „*fapta mare*”, „*urma*” ce o lăsăm după noi. Iar el a făcut **FAPTE** și a lăsat **URME**. În sufletele și în viața celor care l-au cunoscut, iubit, apreciat, ale celor pe care i-a inspirat, i-a mobilizat, i-a ajutat în viața literară și chiar personală; în reviste, în cărți, în edituri, în biblioteci în viața și istoria literaturii române, și nu numai...

Iar cărțile lui, cele mai multe editate postum, vă așteaptă în sute de biblioteci private și publice, dar oriunde sunteți, le puteți citi și descărca de pe noul site www.artursilvestri.ro unde găsiți multe informații despre viața, activitatea, opera lui, proiectul editorial și comemorativ etc.

Să-i citim cărțile, să-l pomenim, să spunem o rugăciune și să-i aprindem o lumânare celui care rămâne Artur Silvestri, el însuși.

Asociația Română Pentru Patrimoniu
Mariana Brăescu SILVESTRI

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

ARTUR SILVESTRI – GRĂDINARUL DĂRUIT

Mecenatul lui Artur Silvestri a fost unul desăvârșit, dar și de o eleganță și discreție a dăruirii desăvârșite. I-am fost și îi rămân profund recunoscător lui ARTUR SILVESTRI, acestui om făurit de Dumnezeu, cu totul pe alte țipare decât ceilalți oameni.

Din păcate, sunt unul dintre cei care n-au avut fericita ocazie de a-l cunoaște, „față către față“, pe enciclopedistul **ARTUR SILVESTRI** cel mai harnic și dăruit **GRĂDINAR al Culturii Române** din ultimele două decenii. Prin intermediul unui amic, Pavel Panduru, mi s-a dat o adresă de e-mail, prin iulie 2007. . . și, astfel, fără alte „marafeturi“ (pentru că Marele Om nu era un formalist, ci un om direct – dar, în același timp, de o desăvârșită politețe și civilitate!), a început colaborarea mea la revistele ARP. O colaborare pe care și eu, și Artur Silvestri, în e-mail-urile adresate mie, am considerat-o drept „una rodnică“. E-mail-uri prin care, smerit o spun, azi, mi-a făcut deosebita onoare de a mă transfigura într-unul dintre confidenții meditațiilor, contemplațiilor, frământărilor și suferințelor sale, moral-spirituale și trupești. . . Toată corespondența noastră a fost o serie de gesturi scrise „pe boarea și lumina Duhului“, cu mare, profundă înțelegere, de ambele părți. . . gesturi schițate și subînțelese, de o discreție exemplară. . . și unul, și altul, înțelegeam enorm, din puține cuvinte. . . În primul rând, hotărâam, în corespondența noastră, necesitatea unei lupte fără de hodină, contra Trădării, Minciunii și Imposturii – Naționale și Universale. . . !!! Și, evident, prioritățile strategice ale acestei lupte. . .

. . . Și, cu adevărat, rodnică a fost colaborarea. . . Nu doar în ce privește articolele de atitudine: într-o noapte (pentru că în liniștea nopții ne întâlneam, internetistic!), după câteva luni de colaborare cu articole, la revistele ARP – am primit un e-mail cu totul special, prin care Mecena/filantropul, luminatul și generosul ocrotitor și dezvăluitor de cultură **Artur Silvestri** îmi făcea o propunere năucitoare (năucitoare, pentru că mie nu-mi trecuse niciodată, prin minte. . . – dar și pentru că m-a revelat pe mine, mie însumi, sub un aspect în care nu mă întrevăzusem niciodată, cu seriozitate – acela de **Jurnalist de Front**): cu infinită politețe și spirit desăvârșit prevenitor, îmi propunea și mă îndemna să-mi unesc o parte din articolele mele de atitudine (din revista ctitorită de mine, **Contraatac**, și din revistele ARP), într-o. . .

CARTE!!!

Artur Silvestri îmi oferea astfel consacrarea ca șansă de a le vorbi, cu îndemnuri curate și ferme, oamenilor de bună-credință și mărturisitori de aceleași crezuri moral-spirituale ca mine. . . șansa de a întrezări unitatea, solidaritatea unui Front Metafizic al Binelui Dumnezeiesc – nu neapărat drept călăuză/comandant, ci, în primul rând, în calitate, aproape sacră, sau devenită sacrală, prin jertfele martirice, de pe Frontul Metafizic – calitatea de „**camarad de Front**“!!!

. . . Am meditat toată noaptea, și ziua următoare – și i-am dat răspunsul: DA! Pentru că, precum în lumina unui fulger, mi-am dat seama că Artur Silvestri-vizionarul văzuse, cu o viteză mirifică, un lucru esențial pe care un novice ca mine îl întrevăzuse doar, cu ani în urmă (pe când lucram la defuncta revistă de atitudine naționalistă, **Crezul nostru** – ce apăruse la Bacău, sub conducerea lui Claudiu Târziu, prin 1990– dar, apoi, îl uitase. Intr-adevăr, **uitasem** că atacul, în Frontul Metafizic al Forțelor Albe/Divine, este cu atât mai eficient, cu cât este făcut mai frontal și mai bine grupat, cu săgeata către inima Frontului Advers – cel al Forțelor Metafizice Demonice. . .

Și, așa, a apărut cartea, azi citită de destul de multă lume (cel puțin, conform cu standardele de lectură ale vremii noastre. . .): **RUGURI – ROMÂNIA SUB ASEDIU**. Titlul și structurarea articolelor, pe capitole de „atac“/„contraatac“, îmi aparțineau. . . dar simțeam că, totuși, ceva lipsește, întregul nu avea vlagă, n-avea forță de penetrare artistic-jurnalistică. . . Tot marele vizionar și jurnalist-Artur Silvestri a venit cu propunerea unui subtitlu: **România sub asediu**. . . Mi-am dat seama că, gata, ceea ce lipsea, se împlinise. . . Și ceea ce fusese **proiectul** dintr-o noapte, al unui jurnalist vizionar – respectiv, **realizarea** harnică a unui novice într-ale profesiei de Luptător pe Tărâmul Metafizic al Jurnalisticii (eu nu luptasem conceptual, „**grupat**“, până atunci, decât prin prefețele cărților mele de hermeneutică!) – a devenit, prin sinteză umano-spirituală, parcă tot peste noapte, printr-o voință de la Sfântul Duh care conduce lucrarea umană – o carte pe care cititorii cărților mele o preferă, tuturor celorlalte cărți ale mele. . . Evident, mecenatul lui Artur Silvestri a fost unul desăvârșit, dar și de o eleganță și discreție a dăruirii – desăvârșite: domnia sa suportat toate costurile (ale editării/tipării, ale transportului, ba, mai mult decât atât: ale distribuirii celor 600 de exemplare!!! – pentru că, din tirajul de 1. 000 de exemplare, eu solicitasem 400, pentru prietenii și cunoștințele mele. . . – chiar și la acest ultim „capitol“, vizionarul Mecena mi-a oferit „mână liberă“. . . – pe banii domniei sale, firește. . .). Și, drept încununare apoteotică a generozității sale intelectual-spirituale – mi-a făcut o **Postfață** (la **Ruguri – România sub asediu**) de o înălțime și claritate ideatică unice, prin forța sintetică de definire a personalității, gândirii și conținutului operei mele,

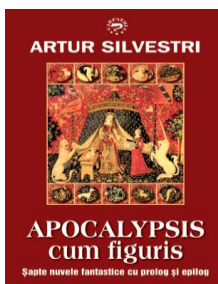
sedimentate de-a lungul anilor (intuind, cu geniu, liniile de forță, pe care ea se structurase, treptat, într-un întreg puternic ofensiv): **Adrian Botez – Ideologul Neamului Metafizic**. . .

I-am fost și îi rămân profund recunoscător lui **ARTUR SILVESTRI**, acestui om cu totul pe alte tipare făurit de Dumnezeu, decât ceilalți oameni (a refuzat **orice fel de popularitate!!!** – ba chiar, acum, cred că tocmai din prea multa sa modestie, m-a privat, pe mine, de suprema onoare – poate nu doar fală deșartă...: aceea de a-l cunoaște „**față către față**” și prezenta, amicilor mei scriitori din Vrancea-Bacău-Galați, cu ocazia lansării **acestei** cărți, alături de altele două, pe care Artur Silvestri le pusese în discuție în **Postfață**, pentru faptul că ele conțineau explicarea conceptului meu inovator, în gândirea românească naționalistă: **Neam Metafizic Românesc**. . .): pentru tot ce-a făcut, spre a mă revela pe mine, mie însumi! Spre a-mi întări credința în misiunea mea (de mai mică ori de mai mare importanță, eficiență și valoare, asta va putea hotărî numai Bunul Dumnezeu. . .), pe acest Pământ-Vale a Plângerii. . . Și această lucrare de duh a făcut-o, cu mine, atât prin **Ruguri – România sub asediu** – cât și prin publicarea unor texte de-ale mele, nu doar în revistele ARP – ci și în cărțile colective: **Al Cincilea Patriarh, Mărturisirea de credință literară** (vol. II), **Cuvinte pentru urmași**. . .

*

. . . Ceea ce mi-aș dori, atunci când voi trece, și eu, ca și el, la cele veșnice – ar fi ca îngerul cu „catastiful”, cel care să dea mărturie pentru mine, pentru păcatele și lucrările mele din lumea pământescă, dinaintea Lui Dumnezeu, **să fie Duhul de Lumină al Lui ARTUR SILVESTRI**. . . Și același înger să întâmpine și Neamul meu Românesc, la Judecata din Veac. . . Doar așa voi simți, precum Octavian Goga: „**Ni s-ar stinge-atunci necazul/Ce de mult ne petrecea:/Între stelele de pază/Am avea și noi o stea!**” (articol apărut în revista **Luceafărul Românesc/ARP**)

prof. dr. **Adrian BOTEZ**

ARTUR SILVESTRI – O PERSONALITATE ENCICLOPEDICĂ ÎN ROMÂNIA CONTEMPORANĂ (fragmente)

Dacă ar mai exista cineva, azi, interesat să pună întrebarea (și să și dorească răspuns la ea...): „**Mai există, în contemporaneitatea românească, tot mai de-spiritualizată și demențială, vreo personalitate enciclopedică, desăvârșit trează și echilibrată, întru Duh și lucrare?**” – răspunsul ar fi unul singur: „**Da – ARTUR SILVESTRI!**”

Cu mult dincolo de specializarea sa în domeniul imobiliar și în analiza economică (domenii dinspre care a alcătuit, de lungă vreme, studii de proiecție și previziune – studiile, atunci când au fost făcute, fiind recepționate la modul „**cassandric**” – **abia acum se constată, de către așa-zișii „specialiști”, că toate „prorocirile” din ele se verifică până la o iotă...!!!**) – și chiar dincolo de atât de onorantele titluri academico-universitare (Doctor în literatură medievală al Universității din Madras, India, Doctor honoris causa al Institutului de Studii Medievale al Cataluniei, Barcelona, Doctor în științe aplicate al Universității Francofone Internațională – Bruxelles etc.) – dr. Artur Silvestri (creator al celei mai fantastice și binecuvântate rețele de reviste electronice – ARP- Asociația Românilor pentru Patrimoniu – la care și-a asociat revistele „de hârtie”, din toate colțurile României, acele reviste pe care le-a considerat cele mai valoroase, întru Duh și bună-credință vizionară, și venind în armonioasă completare și confirmare a revistelor ARP, în linia creator-naționalistă!) este o năucitor de vast-cuprinzătoare și investigatoare personalitate și o conștiință vigilent-lucrătoare, în absolut toate domeniile culturii. Este un artist extrem de calofilic și rafinat (spre exemplu, în **Apocalypsis cum figuris – șapte nuvele fantastice și un epilog**, Carpathia Press, 2005...). Apoi, cercetător, în cele mai varii zone ale cunoașterii, revelației

și creației umane – de la literatură până la istorie, de la arheologie și până la filosofia culturii, de la etnografie și folclor la tracologie/dacologie, dar și la ecologie... (este autor a peste 200 de studii pe teme de istorie literară română, a peste 40 de cărți și 2.500 de articole pe teme culturale).

Este unul dintre cei mai efervescenti constructori și clarificatori de concepte – chiar de sisteme de **re-gândire a lumii creștine (mai cu seamă, a celei ortodoxe)**, sisteme ale re-alcătuirii mentale a faptelor istorice, **CONFORM ADEVĂRULUI** (iar nu conform șabloanelor, impuse de forțe mai oculte sau mai puțin oculte, ale lumii „moderne, liberale și democratice”...?!) și ale semantizării tot mai de profunzime a gândurilor umanității (și resemantizării continue, a schimbării permanente a unghiului de vedere uman, ca urmare a Revelației tot mai apropiate/iminente și luminate a Unicei Perspective Divine, **ATOTDOMINANTE ÎNTRU DEMIURGIE**, în opera silvestriană).

Nu poate mira, ci doar are darul să aducă lucrurile/lucrările și trăirea sa în matca normalității și Adevărului, faptul că este și fondator al Asociației Scriitorilor Creștini din România (2005). Distins, în anul 2004, cu „*La Croix de Saint Antoine du Desert*“, marea distincție a Bisericii Copto-Ortodoxe din Alexandria (Egipt) și cu titlul de „accademico“, la Centrul Cultural Copto-Ortodox din Veneția (Italia). „*Doctor of Divinity*“ (D.D.), la Institutul Sf. Efreim, din Puerto Rico.

Cu o generozitate fără precedent, în istoria contemporană a culturii românești, Artur Silvestri a stimulat, sprijinit și editat opere individuale, dar, mai ales, colective – prin care Gândirea Românească actuală să-și iasă din șabloane diverse (de tip politic, economic etc.) – și, mai ales, să iasă din instinctul de promovare „valorică” pe bază de „gașcă”...!!! – și să-și reveleze sieși câtă complexitate, câtă forță vizionară, câtă sete de moralitate culturală și ontică și, mai ales, **câtă autentică viață de Duh are Gândirea Eternă a Neamului nostru: „Danie”, „Loc” și „Bună-Voie”, Cuvinte pentru urmași (vol I-II), Al Cincilea Patriarh, Mărturisirea de credință literară (vol. I-II) etc.**

Este un bun creștin, autentic creștin al Căii Drepte/Ortodoxiei – bântuit de-o sete nestinsă pentru originalitate, pentru descoperirea Izvorului Adevărului Hristic, Unic și de Neclintit, despre Neamul Său, Ales Neam al Lui Dumnezeu: este inițiator, alături de Mitropolitul Nestor Vornicescu, al dezbaterii privind epoca literară proto-română; este unul dintre primii adepți ai ideii literare, denumite „*protocronism*“, precum și continuator al celei istorice, numită, cu demnitatea științifică de rigoare, „*tracologie*” (mergând pe linia deschisă de N. Densușianu – bunul și apropiatul prieten al lui Mihai Eminescu... – prin atât de pe nedrept hulita sa lucrare Dacia preistorică – și continuată, poate cu mai multe și bine structurate argumente științifice, de Vasile Pârvan, Vasile Lovinescu... – dar, azi, și de Napoleon Săvescu, Adrian Bucurescu, Paul Lazăr-Tonciulescu sau Viorica Enăchiuc – întru demontarea vechii minciuni a „*romanizării/romanității poporului român*”, minciună cu aparențe, cândva, bonome, sau, cel puțin, utile rezistenței, în istorie, a Neamului Românesc – și demonstrarea fenomenului invers, mult mai credibil și în logica ultimelor cercetări, acela al „*dacizării Romei*”!!!), pe care Artur Silvestri o sprijină strălucit și o ilustrează, extrem de laborios, până astăzi.

*

Avem pe masă, răsfirate, zeci de cărți, cu semnătura magică a lui Artur Silvestri. Toate ne sunt dragi – dar cea mai dragă ne este, parcă (și avem la cunoștință că și autorul are, pentru ea, osebuită slăbiciune...), **ARHETIPUL “CĂLUGĂRILOR SCIȚI”- eseuri despre “Bizanțul paralel”**, Carpathia Press, Buc., 2005 (“*Studiile ce am adunat în această culegere sunt inedite în limba română, deși au o vechime de aproape 20 de ani*”). Dar, firește, cărțile lui Artur Silvestri își răspund una alteia, se completează una pe alta, ideatic-spiritual, ca-ntr-o uriașă, imperială simfonie a Duhului Uman Cercetător/Ispititor întru Lume. Întru împlinirea sintagmei-titlu silvestrian: **Memoria ca un concert baroc** (Ed. Carpathia Press, 2004-2005, vol. I-III).

Obsesiile (de esență manolică, re-născătoare, întru “*Reconquistă*” de Duh Mistic-Național!) ale cărturarului erudit și atoateispititor (în bunul sens noician...) sunt, în mare, două:

1-originismul – și

2-dinamismul perfect, continuu și secret/mistic, teleologic, al realizării spirituale a oricărui Neam-cu-Misiune Divină – dar, în speță, a celui **ROMÂNESC**.

Artur Silvestri este primul și, credem, singurul filosof al culturii care, ținând cont de faptul că orice cultură există prin Duhul Uman Creștin (cel al Învierii!), concepe cultura într-un fertil mod „*animist*” și

organicist: cultura unui Neam are dinamica ei vitală specifică, are o viață cu naștere, revelații/cunoașteri/re-cunoașteri de sine, reluări de cicluri/HORALE (iar nu „îmbătrâniri” definitive !) – potrivite la „viteza” de reacție și trăire a Umanității ei Culturale. De fapt, există un Organism European Creștin-Cultural (după cum, probabil, un Organism Terestru Cultural...), cu organe care se trezesc la viață într-un ritm propriu, dictat de o transcendență relativ mistică (de fapt, parțial dez-văluită prin eferescența vitală a „*autorilor-personae*”).

Artur Silvestri este printre foarte puținii care spun ce știu și știu ce spun, despre dinamica timpului istoric, întru plinirea teleologiei divine, întru Logos-ul Românesc. Printre tare puținii care chiar nu cred în „tăcerea de o mie de ani a românilor”:

Românismul a fost și este, mereu, o înaltă linie spirituală trasată, într-un paralelism al **MARTIRIULUI** – față de Bizanțul Imperial (e drept, nobilitatea noastră de Duh și de Sânge se trage dublu, din moștenirea **CERULUI** și din moștenirea **ÎMPĂRĂȚIEI TERESTRE** a Bizanțului – **dar românitățile știe s-o transcendă, DESĂVÂRȘIT ORTODOX, și pe cea de-a doua...**).

Cu alte cuvinte, opinia noastră este că doar prin rezistența întru **MEMORIE/RECONQUISTĂ A SINEI ÎNTRU SINEA DIVINĂ** (noiciană), rezistența de maximă virilitate de Duh, de maximă deschidere vizionară, a unor inițiați întru Tradiția Românească (**Tradiție** însemnând sublima sinteză între Originaritate și Continuitate), se va mai putea păstra și vorbi, peste ani și veacuri, încă, despre un Neam al Românilor... Altfel (date fiind furibundele izbitori berbecești actuale, în inima Ființei/Identității/Regăsirii Noastre de Sine, izbitori cauzate de extrem proliferantele forțe dezlănțuite ale Dușmanului Cosmic – ...dar, din păcate, cauza satanică fiind hrănită și de slăbiciunile Duhului nostru, din ce în ce mai puțin concentrat și atent paznic, la acea ladă de zestre sfântă a Tradiției Divine, de care ladă mistică, la Judecata Sublimă, va fi responsabil...), dacă și așa extrem de rari vaselelovinești ori artursilvestri ai Neamului Românilor se vor rări și mai mult, până la dispariție – **Neamul Metafizic al Românilor va pleca după ei, în Tărâmul cel Mistic...În Kogaionul Celest!...** Și istoria Daoidelor nu se va sfârși, desigur... – dar ea se va (trans)muta! – dinspre vizibilitatea cea jalnică, spre Gloria Tainică și Trainică... Iar cei care au apărut, „*aici*”, prin pana și zugrăveala lor de Cuvânt – **Logos-ul Neamului** – „*acolo*”, în invizibilul triumfător, vor re-deveni, din simpli oameni, Arheii cei Luminoși, Protectorii Paradisului, Arhanghelii Dumnezeului Unic.

...A fi enciclopedist, în cazul lui Artur Silvestri, înseamnă a tenta, prin Logos, asemănarea cu Arhanghelii. Mai precis, a comunica optim cu Arhanghelul Neamului Metafizic al Românilor.

prof. dr. **ADRIAN BOTEZ, Adjud, Vrancea**

NOTE

– **ARTUR SILVESTRI** - scriitor român, istoric al civilizațiilor, promotor cultural, editor, fondator al consultanței imobiliare în România, întemeietor de organizații culturale și cetățenești, Artur Silvestri este o personalitate cu activitate enciclopedică. Născut în 1953, într-o familie de negustori aromâni (din partea mamei) și de boieri olteni (din familia lui Iancu Jianu), din partea tatălui. Strănepot al Mitropolitului Tit Simeon, ultimul mitropolit al Bucovinei (1945), izgonit din Scaunul Mitropolitan, de invazia rusă. Studii filologice la București (1972-1976); specializare în arheologie (Italia) și istoria culturii (Sorbona- 1979).

– „*Imperiul Roman va avea totuși 42 de împărați traco-daci! Începând cu Traian, când s-a înregistrat maxima sa extindere... Constantin cel Mare (306-337) s-a născut la Naissus/ Niș, era trac și e considerat părintele creștinismului.*” (cf. Alexandru Doboș, **Dacia contra Antihrist**, Ed. Obiectiv, Craiova, 2008 – vol. III, p. 4).

Noi socotim că așa-zisa „*cucerire*” a Daciei, de către Traian, n-a fost decât **operațiunea alchimică**, prin care romanii (ajunși, în primul secol de după Hristos, la maxima decadență spirituală) au fost re-întorși la originile lor paradisiaco-dacice (**Grădina Maicii Domnului/Akes Samenos=Grădina/ Sămânța Magică/ Grădina Hesperidelor**) – prin acest act magico-ritualic (temporar tămăduitor de moarte spirituală!), Imperiul Roman rezistând, în istorie, până la 1453... (articol apărut în revista **Luceafărul Românesc/ARP**).

LUCIAN BLAGA (1895-1961)

LUCIAN BLAGA (n. 9 mai 1895, Lancrăm, lângă Sebeș, comitatul Sibiu - d. 6 mai 1961, Cluj) a fost un filozof, poet, dramaturg, traducător, jurnalist, profesor universitar, academician și diplomat român. Personalitate impunătoare și polivalentă a culturii interbelice, Lucian Blaga a marcat perioada respectivă prin elemente de originalitate compatibile cu înscrierea sa în universalitate.

BIOGRAFIE

PRIMII ANI

S-a născut la Lancrăm, lângă Sebeș. Localitatea natală se afla atunci în comitatul Sibiu. Lucian Blaga a fost al nouălea copil al unei familii de preoți, fiul lui Isidor Blaga și al Anei (n. Moga). Copilăria i-a stat, după cum mărturisește el însuși, „sub semnul unei fabuloase absențe a cuvântului”, viitorul poet – care se va autodefini mai târziu într-un vers celebru „Lucian Blaga e mut ca o lebădă” – neputând să vorbească până la vârsta de patru ani. Mama poetului, Ana Blaga, a murit în anul 1933 la Sibiu, în vârstă de 74 de ani. În luna august 1949, fratele poetului, Longin Blaga, a murit de asemenea în Sibiu.

Primele clase le-a urmat la Sebeș, la școala primară germană (1902-1906), după care a urmat Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov (1906–1914), unde era profesor ruda sa, Iosif Blaga, autorul primului tratat românesc de teoria dramei.

DEBUTUL

A debutat în ziarele arădene *Tribuna*, cu poezia *Pe țârm* (1910), și în *Românul*, cu studiul *Reflecții asupra intuiției lui Bergson* (1914). După moartea tatălui, familia se mută la Sebeș în 1909. În anul 1911 călătorește în Italia, unde își petrece timpul în librării, căutând cărți de filosofie, și vizitând vestigiile istorice ale acestei țări.

Studii

A urmat cursurile Facultății de Teologie din Sibiu și Oradea în perioada 1914–1916, pe care le-a finalizat cu licență în 1917. A studiat filosofia și biologia la Universitatea din Viena între anii 1916 și 1920, obținând titlul de doctor în filosofie. Aici a cunoscut-o pe Cornelia Brediceanu, cea care îi va deveni soție. A revenit în țară în ajunul Marii Uniri. În anul 1916, în timpul verii, Blaga vizitează Viena, unde descoperă Expresionismul.

CARIERA LITERARĂ

ACTIVITATEA PUBLICĂ ȘI ACADEMICĂ

Publică la Sibiu, în 1919, placheta de versuri *Poemele luminii* (reeditată în același an la Cartea Românească, în București), precum și culegerea de aforisme *Pietre pentru templul meu*.

Prima sa dramă, *Zamolxe*, îi apare în ziarul *Voința* (1920), iar în volum în 1921, la Cluj, la Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul”. Academia Română îi decernează Premiul *Adamachi* pentru debut (1921). Universitatea din Cluj îi premiază piesa *Zamolxe* (1922). I se tipăresc primele traduceri de poezie în limba germană în revista cernauteană *Die Brucke* (1922) (Podul). În 1924-1925, locuiește în Lugoj. A fost redactor la ziarele *Voința* și *Patria*, membru în comitetul de direcție al revistei *Cultura*, colaborator permanent la publicațiile *Gândirea*, *Adevărul literar și artistic* și *Cuvântul*.

După Dictatul de la Viena, se află în refugiu la Sibiu, însoțind Universitatea din Cluj (1940–1946). Conferențiază la Facultatea de Litere și Filosofie din Cluj (1946–1948). Are un rol major în formarea tinerilor care fac parte din Cercul literar de la Sibiu și o mare influență asupra lui Ion Desideriu Sârbu. Revenit în România reîntregită, s-a dăruit cauzei presei românești din Transilvania, fiind redactor la revistele *Cultura* din Cluj și *Banatul* din Lugoj. A fost ales membru al Academiei Române în anul 1937. Discursul de recepție și l-a intitulat *Elogiul satului românesc*.

În anul 1939 a devenit profesor de filosofia culturii la Universitatea din Cluj, mutată temporar la Sibiu în anii ce au urmat dictatului de la Viena (1940–1944). La Sibiu redactează, începând cu 1943, revista *Saeculum*, care va apărea un an. A funcționat ca profesor universitar până în 1948, când a fost îndepărtat cu brutalitate de la catedră. Motivul este de natură politică: se pare că Blaga a refuzat invitația de a conduce Partidul Național Popular, un satelit al Partidului Comunist. Împreună cu el au fost înlăturați și conferențiarul și discipolul său, Ion Desideriu Sârbu, și profesorii universitari Liviu Călin și Nicolae Mărgineanu.

ACTIVITATEA DIPLOMATICĂ

În anul 1926 a intrat în diplomație, ocupând succesiv posturi de atașat cultural la legațiile României din Varșovia, Praga, Lisabona, Berna și Viena. A fost atașat și consilier de presă la Varșovia, Praga, Berna (1926–1936) și Viena (1936–1937) subsecretar de stat la Ministerul de Externe (1937–1938) și ministru plenipotențiar al României în Portugalia (1938–1939).

ACTIVITATE POLITICĂ

Din 1937 Lucian Blaga a fost, împreună cu fratele său, membru în asociația „Prietenii Legiunii”, iar în 1940 a fost încadrat în Mișcarea Legionară, la Sibiu. Drama sa istorică „Avram Iancu” (1934) a fost dedicată lui Corneliu Zelea Codreanu.

LUNTREA LUI CARON

Din 1948, fiind îndepărtat de la catedră, a lucrat în cadrul filialei din Cluj a Academiei Române ca bibliograf. Devine cercetător la Institutul de Istorie și Filosofie (1949–1951). Apoi bibliotecar-șef (1951–1954) și director-adjunct (1954–1959) la filiala clujeană a Bibliotecii Academiei. Nu îi mai sunt publicate volumele și preferă să se ocupe de traduceri. În această perioadă a finalizat traducerea piesei *Faust* de Goethe, iar în 1958 apare primul volum din *Opere* de G.E. Lessing, în traducerea lui Lucian Blaga. A tradus poeți germani clasici și moderni. Poeziile scrise acum vor fi publicate postum. Tot în această perioadă scrie romanul cu tentă autobiografică *Luntrea lui Caron*, publicat de asemenea postum. A decedat la 6 mai 1961, în Cluj. Lucian Blaga a fost înmormântat în ziua sa de naștere, 9 mai, în cimitirul din Lancrăm.

PROPUS PENTRU PREMIUL NOBEL

În anul 1956 Lucian Blaga a fost propus, de Rosa del Conte și de criticul Basil Munteanu (dar se pare că ideea a pornit chiar de la Mircea Eliade!), **pentru a primi premiul Nobel pentru literatură**. Cei doi nu locuiau în România, Rosa del Conte era autoarea unei cărți despre Eminescu, iar Basil Munteanu locuia la Paris, unde se exilase din motive politice. Autoritățile comuniste nu au sprijinit în niciun fel aceste gesturi, pentru că Blaga era considerat un filosof idealist, iar poeziile lui au fost interzise, până la ediția din 1962, îngrijită de George Ivașcu. Rosa del Conte a recunoscut că paternitatea ideii îi aparține lui Mircea Eliade, cel care publicase la moartea lui Blaga, în 1961, un emoționant necrolog intitulat *Tăcerile lui Lucian Blaga*.

Opera

VOLUME DE VERSURI

- 1919 - *Poemele luminii*
- 1921 - *Pașii profetului*
- 1924 - *În marea trecere*
- 1929 - *Lauda somnului*
- 1933 - *La cumpăna apelor*
- 1938 - *La curțile dorului*
- 1942 - *Poezii*, ediție definitivă

-1943 - *Nebănuitele trepte*

CICLURI DE VERSURI EDITATE POSTUM

-*Vârsta de fier 1940-1944*

-*Cântecul focului*

-*Corăbii cu cenușă*

-*Ce aude unicornul*

DRAMATURGIE

-1921 - *Zamolxe*, mister păgân

-1923 - *Tulburarea apelor*, dramă

-1925 - *Daria*, dramă în patru acte

-1925 - *Ivanca*

-1925 - *Învierea*, pantomimă în patru tablouri și *Fapta*, joc dramatic

-1927 - *Meșterul Manole*, dramă în cinci acte

-1930 - *Cruciada copiilor*

-1934 - *Avram Iancu*, dramă într-un prolog și trei faze

-1942 - *Opera dramatică*, 2 vol.

-1944 - *Arca lui Noe*

-1964 - *Anton Pann*, dramă într-un prolog și patru faze (postumă)

FILOZOFIE

Creația sa filosofică este grupată în trei trilogii:

-1943 - *Trilogia cunoașterii* în trei volume: *Eonul dogmatic*, *Cunoașterea luciferică*, *Cenzura transcendentă*.

-1944 - *Trilogia culturii* în trei volume: *Orizont și stil*, *Spațiul mioritic*, *Geneza metaforei și sensul culturii*

-1946 - *Trilogia valorilor*, Știință și creație, Gândire magică și religie, Artă și valoare.

-Cea de-a patra, *Trilogia cosmologică*, a rămas în stadiu de proiect. Din ea autorul a publicat un singur volum, *Diferențialele divine*, primul din această ultimă trilogie.

AFORISME

-1919 - *Pietre pentru templul meu*

-1926 - *Ferestre colorate*, însemnări și fragmente

-1945 - *Discobolul*, aforisme și însemnări

-1977 - *Elanul insulei*, editată postum

PROZA

-*Hronicul și cântecul vârstelor*, volum autobiografic, editat postum, 1965

-*Luntrea lui Caron*, roman, editat postum, 1990, ediția a II-a, 1998, ediția a III-a, 2006

VOLUME DE ESEURI ȘI STUDII FILOZOFICE

-1922 - *Cultură și cunoștință*

-1924 - *Filosofia stilului*

-1925 - *Fenomenul originar*

-1925 - *Fețele unui veac*

-1926 - *Daimonion*

-1931 - *Eonul dogmatic*

-1933 - *Cunoașterea luciferică*

-1934 - *Censura transcendentă*

-1934 - *Orizont și stil*

-1936 - *Spațiul mioritic*

-1936 - *Elogiul satului românesc*, discursul de recepție la admiterea sa în Academia Română

-1937 - *Geneza metaforei și sensul culturii*

-1939 - *Artă și valoare*

-1940 - *Diferențialele divine*

- 1941 - *Despre gândirea magică*
- 1941 - *Religie și spirit*
- 1942 - *Știință și creație*
- 1947 - *Despre conștiința filosofică*
- 1948 - *Aspecte antropologice*

ESEURI PUBLICATE POSTUM

- 1966 - *Gândirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea*
- 1968 - *Zări și etape*
- 1969 - *Experimentul și spiritul matematic*
- 1972 - *Isvoade*
- 1977 - *Ființa istorică*
- 1977 - *Încercări filosofice*

VOLUME TRADUSE ÎN LIMBA FRANCEZĂ

- 1988 - *L'Éon dogmatique*, (Librairie Roumaine Antitotalitaire, trad. Georges Piscoci-Danesco et collab.).
- 1989 - *L'Éloge du village roumain*, (Librairie Roumaine Antitotalitaire, trad. Georges Piscoci-Danesco et collab.).
- 1992 - *L'Étoile la plus triste*, (La Différence, trad. Sanda Stolojan).
- 1993 - *L'Être historique*, (Librairie Roumaine Antitotalitaire, trad. Mariana-Georgeta Piscoci).
- 1993 - *Les Différentielles divines*, (Librairie Roumaine Antitotalitaire, trad. Georges Piscoci-Danesco et collab.).
- 1995 - *Trilogie de la Connaissance*, (Librairie Roumaine Antitotalitaire, trad. Georges Piscoci-Danesco et collab.).
- 1996 - *Trilogie de la Culture*, (Librairie Roumaine Antitotalitaire, trad. Georges Piscoci-Danesco et collab.).

VOLUME TRADUSE ÎN LIMBA BULGARĂ

- 1985 – *Неподозирани стъпала - антология*, изд. Народна Култура, София (*Nebănuitele trepte*, antologie, 200 de poezii traduse de Ognean Stamboliev și Nikolai Zidarov, Editura Narodna Kultura, Sofia, 1985)
- 2012 – *Поэми на светлината*, изд. Авангардпринт, България, 2012 (*Poemele luminii*, poeme și eseuri, traducere și prefață de Ognean Stamboliev, Editura Avangardprint, Bulgaria, 2012)

CORESPONDENȚĂ

- Corespondență*, 1989
- Domnița nebănuitelor trepte. Epistolar Lucian Blaga - Domnița Gherghinescu-Vania (1941-1948)*, 1995
- De amicitia: Lucian Blaga - Ion Breazu (corespondență)*, 1995
- Corespondență de familie*, 2000

TRADUCERI

- J. W. Goethe, *Faust*, 1955
- Din lirica universală*, 1957
- Din lirica engleză*, 1958

EDIȚII DE REFERINȚĂ

- Opere*, ediție îngrijită de Dorli Blaga, vol. I-XII, București, Editura Minerva, 1974-1995
- Opere*, ediție critică și studiu introductiv de George Gană, vol. I-V, București, Editura Minerva, 1982-1993

PREMII LITERARE ȘI DISTINCȚII. AFILIERI

- 1935 - Primește Premiul *C. Hamagiu* al Academiei Române pentru activitatea dramatică și poetică din ultimii ani.
- 1936 - Este ales membru titular al Academiei Române.
- 1949 - Academia Română îi încredințează redactarea a două capitole din **Istoria filosofiei românești**.

CÂNTĂREȚI BOLNAVI

Purtăm fără lacrimi
o boală în strune
și mergem de-a pururi
spre soare-apune.

Ni-e sufletul spadă
de foc stinsă-n teacă.
Ah iarăși și iarăși
cuvintele seacă.

Vânt veșnic răsună
prin cețini de zadă.
Purces-am în lume
pe punți de baladă.

Străbatem amurguri
cu crini albi în gură.
Închidem în noi un
sfârșit sub armură.

Purtăm fără lacrimi
o boală în strune
și mergem de-a pururi
spre soare-apune.

Răni ducem - izvoare -
deschise sub haină.
Sporim nesfârșirea
c-un cântec, c-o taină.

DE RERUM NATURA

A căzut pe lucruri roua
sau e numai o părere?
Poate că le plânge fața
de-o lăuntrică durere.
Bate-o inimă în lucruri?
Preajma ocupând-o-n pâlcuri

n-au și ele gânduri, patimi?
Fără ochi se uită-n lume
purtătoarele de tâlcuri,
născătoarele de lacrimi.

LA CURȚILE DORULUI

Prin vegherile noastre - site de in -
vremea se cerne, și-o pulbere albă
pe tâmple s-așază. Aurorele încă
se mai aprind, și-asteptam. Asteptam
o singură oră să ne-mpărtășim
din verde imperiu, din raiul sorin.
Cu linguri de lemn zăbovim lângă blide
lungi zile pierduți și străini.
Oaspeți suntem în tinda noii lumini
la curțile dorului. Cu cerul vecini

cu toate că mult mai puțin o să pară.
Așteptam să vedem prin colonne de aur
Evul de foc cu steaguri pașind,
și fiicele noastre ieșind
sa pună pe frunțile porților laur.

Din când în când câte-o lacrim-apare
și fără durere se-ngroașă pe geană.
Hrănim cu ea
Nu știm ce firavă stea.

LA CUMPĂNA APELOR

Tu ești în vară, eu sunt în vară. În vară pornită
către sfârșit, pe muche-amândoi la cumpăna
apelor.
Cu gând ducăuș - mângâi părul pământului.
Ne-aplecăm peste stânci, subț albastrul
neîmplinit.

Din poarta-nălțimei și până-n vale
îmbătrânește, ah, cât de repede, apa. Și ceasul.

E mult înapoi? Atâta e și de-acum înainte
cu toate că mult mai puțin o să pară.
Ne-ascundem - stins arzând - după năluca de
vară.

Privește în jos! Privește-ndelung, dar să nu
vorbim.
S-ar putea întâmpla să ne tremure glasul.

Ne-nchidem inima după nespuse cuvinte.

Poteca de-acum coboară ca fumul

din jertfa ce nu s-a primit. De-aici luăm iarăși
drumul

spre țărna și valea trădate-nmiit
pentru-un cer chemător și necucerit.

MEȘTERUL MANOLE (dramă expresionistă) - fragmente

ACTUL ÎNTÂI

(...) **Manole:** Cine-mi dă rămă zidurile?

Bogumil: Încotro ameninți, Manole? Spre stânga, unde în clipa aceasta răsare o zodie nebună, spre dreapta, unde norocul apune? Spre puterile de sus, sau spre cele de jos?

Manole: În toate părțile, părinte, în toate părțile! Sunt veșnic la început de drum. Se petrec lucruri necurate pretutindeni. Între pietrele atâtor împotriviri, care voință nu s-ar fi măcinat, până acum?

Bogumil (după un lung suspin): Într-o seară am ieșit pe malul Argeșului. Apele erau crescute până în gura vadului. Și în năvala apelor – un sicriu plutind văzui. Apoi altul, pe urmă altul – pe urmă cinci – pe urmă zrece – și tot mai multe – pe urmă fără de număr – ca o plutire de trunchiuri spre marile ferăstraie. Și cum n-a foat vedenie, trebuie să cred că a fost aievea. Tot atât de adevărat este că în sat copiii nu mai cresc și țâța femeilor nu maid ă lapte. Printre oameni umblă vântul cu veștile. Zidurile tale s-ar prăbuși, pentru că le clatină strigoi neliniștiți. Într-o zi au dezgropat cimitirul și ca să nu mai rămâie niciun mort în pământ, au dat drumul sicriilor pe Argeș. O săptămână întreagă au tot venit pe Argeș cele o mie de sicrie – sunând surd ca buți hodorogite.

(*Cu un suspin*).

Ci eu știu că nu morții răi zădărnicesc înălțarea bisericii. Mai sunt și alte puteri, mai tari decât morții răi.

Manole: Ți-am spus, să nu mai vorbim.

Bogumil: Și eu ți-am spus: lasă-mă să mă rog. Dar tu nu vrei să faci jertfa, și pe mine nu vrei să mă lași să mă rog.

(*Se ridică*)

Mă duc. Femeile noastre au ieșit lângă râu la miezul nopții și au stins lumânări în apă, pentru a dezlega blestemul, dacă e blestem. Dar nu a fost. Tu ai aprins candelă deasupra chipului mic – tot în zadar. Un singur lucru mai poate s-ajute.

Manole: A fost odată săpat în piatră: să nu ucizi. Și alt fulger de atunci n-a mai căzut, să șteargă poruncile!

(...)

ACTUL AL CINCILEA (și ultimul)

(...) **Vodă:** Voi fi între slugile tale până la sfârșit. Du-te acum, trage clopotul. Pe urmă mai vorbim în liniște.

Manole: Da, o să mai vorbim, mult, și mai ales în liniște. O să vorbim uitându-ne muți unul la altul. Eu nu voi zice nimic, iar tu stăpâne vei asculta și vei înțelege – că altfel – că altfel – nu se poate.

(*Către Bogumil*)

Părinte, dacă m-am împotrivit crucii tale, a fost fiindcă voiam să ți-o cer acum.

Bogumil

(*Face crucea.*)

Manole

(*Intră, clătănându-se, în biserică.*)

...

(...) (*De după biserică un țipăt.*)

Manole s-a aruncat în văzduh.

(...) **Al șaselea** (*s-aruncă peste trupul lui Manole*): Manole, eu te-am urât și te-am iubit mai mult decât oricine. Pune-ți încă o dată mâna deasupra mea, ca atunci când am voit să plec și n-am putut. Nu trebuie să spui niciun cuvânt – numai mâna s-o ridici.

(*Se vede mâna lui Manole crispându-se în chip de iertare.*)

Mort.

(S-adună împrejur, câte-un scâncet reținut.)

Vodă

(*Își descoperă capul.*)

(...)

Întâiul boier: Auziți-l cum trage clopotul – cumplit și fără smerenie, parcă s-ar certa cu cerul!

Alt boier: Trăind – ne batjocorește, trăind – va fi o primejdie – fărâdeleaga neispășită va atrage blestemul asupra tuturor!

(...)

Mulțimea: Nu, nu se poate! – Manole, meșterul neasemănat, trebuie să trăiască! Nu, nu, nu se poate! Iată-ne – toți suntem în biserică – și-n preajma bisericii. Noi strigăm, boierii urlă, noi apărăm, călugării osândesc – toți suntem jos. Manole singur e sus – singur deasupra noastră – deasupra bisericii! Alt sfat, alt sobor! Acesta să plece! Acesta să se întoarcă!

(...)

Al treilea: Manole, Manole, ce vom face?

Altul: Doamne, cel ce a clădit biserici.

Altul: El tot așa zicea: Înfăptuirea bisericii cere tot, și te duce de-a dreptul în moarte sau sărăcie, în cer sau în nebunie.

Al cincilea (către Al doilea): Tu pescar, te vei întoarce iarăși în apă?

Al doilea: Sunt cu rostul pierdut.

Altul: Nu vom ști cum să ne mai găsim un loc în viață, vom rătăci din loc în loc.

Al treilea: Când noi nu vom mai fi, apa și adâncul pădurilor vor vui aici, amintindu-ne fără să ne numească, surd și cumplit, a-ù, a- ù!, din veac în veac.

Întâiul: *Doamne, ce strălucire aici și ce pustietate în noi!*

(selecția poemelor și a fragmentelor din drama **Meșterul Manole**: Adrian Botez)

RADU GYR (1905-1975)

RADU GYR (n. 2 martie 1905 la Câmpulung Muscel - d. 29

aprilie 1975, București, pseudonimul literar al lui **Radu Demetrescu**) a fost un poet, dramaturg, eseist și gazetar român. O bună perioadă a fost asistent universitar la catedra de estetică a profesorului Mihail Dragomirescu.

BIOGRAFIE

DATE GENERALE

S-a născut la poalele Gruiului din Câmpulung, de unde și pseudonimul literar *Gyr*, prin derivație. A fost fiul actorului craiovean Coco Demetrescu. A fost membru de seamă al Mișcării Legionare, comandant legionar și șef al regiunii Oltenia. Conferențiar la Facultatea de Litere și Filosofie din București. Radu Gyr a fost autorul textului *Sfânta tinerețe legionară*, imnul neoficial al Mișcării Legionare, al Imnului *Moța și Marin* (dedicat lui Ion Moța și Vasile Marin, legionari căzuți în luptă la Majadahonda în 1937 în timpul războiului civil din Spania împotriva forțelor republicane), al *Imnului muncitorilor legionari* și al altor lucrări dedicate mișcării.

DEBUTUL LITERAR

A debutat absolut la vârsta de 14 ani, cu poemul dramatic *În munți*, publicat în revista liceului „Carol I” din Craiova, al cărui elev a fost. Devenit student al Facultății de Litere și Filosofie a Universității din București, a debutat editorial în 1924 cu volumul *Liniști de schituri*.

CARIERA LITERARĂ

A fost de mai multe ori laureat - în (1926, 1927, 1928 și 1939) - al Societății Scriitorilor Români, Institutului pentru Literatură și Academiei Române. A susținut un număr însemnat de conferințe cea mai cunoscută fiind Studențimea și Idealul Spiritual din 1935. A fost un colaborator statornic în perioada de după debut la revista *Universul literar* și apoi la alte reviste literare: *Gândirea*; *Gândul românesc*; *Sfarmă-Piatră*; *Decembrie*; *Vreamea*; *Revista mea*; *Revistă dobrogeană*, *Ramuri*, *Adevărul literar și artistic*, *Axa*, *Iconar* etc. precum și la ziarele *Cuvântul*; *Buna Vestire*; *Cuvântul studentesc*. Laureat al Premiului *Adamachi* al Academiei Române (vezi ziarul *Observatorul*). A scris povești pentru copii semnând cu pseudonimul *Nenea Răducu* (Vezi biografia completă a poetului din cartea *Poezia orală*, Timișoara, Editura Vreamea, 1994).

COMANDANT LEGIONAR ȘI DIRECTOR AL TEATRELOR

În timpul scurtei cogovernări legionare în cadrul regimului antonescian, septembrie 1940-ianuarie 1941, Radu Gyr a fost comandant legionar și director general al teatrelor. **În aceasta perioadă, o trupă de actori evrei a înființat în București teatrul evreiesc BARAȘEUM.** Acesta a luat ființă pentru că, în acea perioadă, actorilor evrei le-a fost interzis să joace în idiș sau să apară pe scenele teatrelor românești. **A fost SINGURUL TEATRU EVREIESC DIN ȚĂRILE EUROPEI, din acea perioadă tulbure, în care puterea o dețineau regimuri autoritare și fasciste.** Teatrul Barașeum și-a început activitatea la 1 martie 1941 cu revista *Ce faci astă seară?* Ulterior, foști demnitari sau susținători ai regimului au subliniat că teatrul a putut să ființeze, în toată perioada guvernării antonesciene - și că aceasta s-ar fi

datorat *toleranței* regimului antonescian, față de cultura evreiască. Existența unui teatru evreiesc, în capitala unui stat fascizat, a fost scoasă în evidență, pe plan internațional, și de terți comentatori, cu mai mulți ani înainte de 1989.

DEȚENȚIA ÎN PERIOADA A TREI DICTATURI: REGALĂ, ANTONESCIANĂ ȘI COMUNISTĂ

După dețenția din timpul dictaturii regale a lui Carol al II-lea, unde a stat închis în lagărul de la Miercurea Ciuc, alături de Mircea Eliade, Nae Ionescu, Mihail Polihroniade și alți intelectuali de extremă dreapta din perioada interbelică, Radu Gyr a fost închis și în timpul regimului lui Ion Antonescu. După eliberarea din dețenție a fost trimis, pentru „reabilitare” în batalioanele de la Sărata. Întors din război rănit și cu poemele în raniță, Radu Gyr a publicat în 1942 (la editura Gorjan) volumul *Poeme de războiu* (carte cenzurată). În 1945, regimul comunist l-a încadrat în „*lotul ziariștilor*”, iar justiția l-a condamnat la 12 ani de dețenție politică.

CONDAMNAT LA MOARTE PENTRU O POEZIE

A revenit acasă în 1956, dar, după doi ani, a fost arestat din nou și condamnat la moarte pentru poezia-manifest *Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane*, considerată de autorități drept mijloc de instigare la luptă împotriva regimului comunist. Pedepsa cu moartea i se comuta la 25 de ani de muncă silnică (dar nu află aceasta decât cu 11 luni după modificarea sentinței), poetul executând 6 ani de dețenție, până la amnistia generală din 1964.

REFUZUL ASISTENȚEI MEDICALE

În închisoarea din Aiud, Radu Gyr a fost supus unui regim de dețenție deosebit de aspru. Doi ani din pedeapsă i-a executat purtând lanțuri grele la picioare. Când s-a îmbolnăvit grav, autoritățile i-au refuzat acordarea de asistență medicală. O mare parte din dețenția de la Aiud și-a petrecut-o în celula nr. 281.

ULTIMUL CUVÂNT AL POETULUI, ÎN FAȚA TRIBUNALULUI POPORULUI (PROCESUL DIN 1945)

„Domnule Președinte, domnilor judecători ai poporului, în inchizitoriul său de joi seara (31 mai), onorata acuzare a spus răspicat: «Dacă există credință adevărată, atunci să fie absolută». Și a mai spus acuzarea: «Sunt prăbușiri de idealuri, de credințe, dar numai pentru curați». Într-adevăr, sunt naufragii sufletești. Eu am avut o credință. Și am iubit-o. Dacă aș spune altfel, dacă aș tăgădui-o, dumneavoastră toți ar trebui să mă scuipați în obraz. Indiferent dacă această credință a mea apare, astăzi, bună sau rea, întemeiată sau greșită, ea a fost pentru mine o credință adevărată. I-am dăruit sufletul meu, i-am închinat fruntea mea. Cu atât mai intens sufăr azi, când o văd însângerată de moarte”.

POEZIA DE DUPĂ GRATII

Creația poetului Radu Gyr avea să cunoască înălțimi nebănuite, în bezna temnițelor comuniste. Evoluția poeziei sale de după gratii poate constitui un scurt istoric, al acelor ani de viață inimaginabilă. Poetul scrie despre foamea permanentă, frigul cumplit, moartea ca prezență zilnică, se ceartă cu Dumnezeu, pentru ca, în final, să ajungă la liniște sufletească și la o credință adâncă, înțelegând soarta ce i-a fost rezervată și jertfa uriașă care îi stătea în față. **Crezul său a devenit crezul unei întregi generații.**

COLABORAREA LA GAZETA GLASUL PATRIEI

Din 1963, după eliberarea din închisoare, a fost amenințat permanent, urmărit de Securitate. A colaborat - ca și Nichifor Crainic, teoreticianul fundamentalist al „statului etnocratic”, poetul și editorul revistei "Gândirea" sau ca preotul legionar Ion Dumitrescu Borșa, unicul supraviețuitor postbelic al echipei gardiste combatante în Spania - la *Glasul Patriei* (mai târziu *Tribuna României*). În acest ziar, destinat românilor din diasporă, Gyr a publicat reportaje, articole politice și poezii, semnate Radu Gyr sau cu pseudonimele, Ioachim Pușcașul și Radu Miroslav.

Scos din circuitul valorilor publice în țară, a fost complet ignorat înainte de 1989, cu excepția notabilă a criticului Nicolae Manolescu, care a avut îndrăzneala să-l antologheze în 1968 în volumul al doilea din *Poezia românească modernă*, însă nu cu poemele cele mai reprezentative. La înmormântarea sa din cimitirul Bellu Catholic, în 1975, singurul literat care a îndrăznit să participe la ceremonia funerară și să citească din versurile lui Gyr a fost, potrivit unui martor ocular, poetul Romulus Vulpescu (n.n.: **este inexact**: dl. prof. univ. **Constantin Emil BUCESCU**, scriitor și unchiul subsemnatului [Adrian Botez], a

fost și prezent la ceremonia funerară, și a recitat și din poeziile lui **Radu GYR** – ...așa cum a făcut-o și pe când era prizonier de conștiință, la Aiud, alături de genialul Poet al Mișcării Legionare, dar și în perioada când se întâlneau, după eliberarea, ambilor, din detenție - sfidând interdicțiile draconice ale Securității comuniste!).

MĂRTURII

-Horia Sima: „*Visul lui Gyr este acela al ierahiei valorilor, care îl smulge pe individ din zoologie și-l înzestreață cu dimensiunea transcendentalului*”.

-Atanasie Berzescu: „*În Aiud, Radu Gyr a adus pe Iisus în celulă. L-a coborât de pe Cruce și L-a adus alături de noi pe rogojina cu libărci spre îndumnezeirea omului. El era patriarhul și îmbarbătarea deținuților din Aiud. Prin el frumosul și spiritul au continuat să lumineze în beznele adânci*” (Lacrimi și sânge).

Opera

POEZIE

-*Liniști de schituri* (1924) (volumul de debut)

-*Plânge Strâmbă-Lemne* (1927)

-*Cerbul de lumină* (1928)

-*Stele pentru leagăn* (1936)

-*Cununi uscate* (1938)

-*Corabia cu tufănici* (1939)

-*Poeme de război* (1942)

-*Balade* (1943)

CONFERINȚE

-*Făuritorii unui ideal*, București, 1932

-*Studentimea și Idealul Spiritual*, București, 1935

-*Femeia în eroismul spiritual, moral și național*, București 1936

PREFEȚE

-Emil Muracade, *Pulbere de stele* (poeme), București, 1937

-George Șoimu, *Popas în lacrimi* București, 1937

-Petre Duță, *Poezii patriotice* București, 1937

ALTE SCRIERI

-*Scufița roșie*, 1937

-*Corabia cu tufănici*, 1939

-*Eposul popular iugoslav*, 1935 (în colaborare cu Anton Balotă)

VOLUME PUBLICATE POSTUM

-*Poezii din închisori*, Editura Cuvântul Românesc, Canada, 1982

-*Poezii*, vol. I-III (*Sângele temniței, Balade, Stigmate, Lirica orală*), Timișoara, Editura Marineasa, 1992-1994

-*Anotimpul umbrelor*, sonete și rondeluri, ediție îngrijită și postfață de Barbu Cioculescu, București, Editura Vreamea, 1993

-*Ultimele poeme*, ediție îngrijită și postfață de Barbu Cioculescu, București, Editura Vreamea, 1994

-*Calendarul meu: prietenii, momente și atitudini literare*, ediție îngrijită, cu o prezentare biobibliografică de Ioan Popișteanu, Constanța, Editura Ex Ponto, 1996

-*Baba Cloanța Cotoranța. Povestiri pentru copiii cumiți*, Constanța, Editura Ex Ponto, 1997

-*Bimbrică automobilist*, ediție îngrijită de Ioan Popișteanu, Constanța, Editura Ex Ponto, 1998

-*Bimbrică aviator*, ediție îngrijită de Ioan Popișteanu, Constanța, Editura Ex Ponto, 1998

-*Crucea din stepă. Poeme de războiu*, ediție îngrijită și note de Ioan Popișteanu, Constanța, Editura Ex Ponto, 1998

-*Pragul de piatră*, poezii, București, Editura Vreamea, 1998

-*Balade*, ediție îngrijită de Ioan Popișteanu, postfață de Adrian Popescu, Constanța, Editura Ex Ponto, 1999

-*Era o casă albă*, Constanța, Editura Ex Ponto, 2000
-*Liniști de schituri* (versuri), București, Editura Vremea, 2000
-*Sângele temniței stigmatate* (versuri), București, Editura Vremea, 2003

PREMIU

-Premiul Societății Scriitorilor Români pentru poezie decernat de 4 ori (1926, 1927, 1928, 1939).
-Premiul Adamachi al Academiei Române (cf. **wikipedia**, cu emendamentele de rigoare).

ISUS ÎN CELULĂ

Az' noapte Isus a intrat la mine-n celulă.
O, ce trist, ce înalt era Christ !
Luna-a intrat după El în celulă,
Și-L făcea mai înalt și mai trist.

Mîinile Lui păreau crini pe morminte,
Ochii adînci ca niște păduri.
Luna-L bătea cu argint pe veșminte,
Argintîndu-I pe mîini vechi spărturi.

M-am ridicat de sub pătura sură:
-Doamne, de unde vii? Din ce veac?
Isus a dus lin un deget pe gură
Și mi-a făcut semn ca să tac...

A stat lîngă mine pe rogojină...
-Pune-mi pe răni mîna ta.
Pe glezne-avea umbre de răni și rugină,
Parcă purtase lanțuri, cîndva...

Offînd, Și-a întins truditele oase
Pe rogojina mea cu libărci.
Prin somn lumina, dar zăbrelele groase
Lungeau pe zăpada Lui vârgi.

Părea celula munte, părea Căpățîină,
Și mișunau păduchi și guzgani.
Simțeam cum îmi cade tîmpla pe mîină,
Și am dormit o mie de ani...

Cînd m-am trezit din grozava genună,
Miroseau paiele a trandafiri.
Eram în celulă și era lună,
Numai Isus nu era nicăiri...

-Unde ești, Doamne? am urlat la zăbrele.
Din lună venea fum de cățui.
M-am pipăit, și pe mîinile mele
Am găsit urmele cuielor Lui...

ÎNTOARCEREA DIN CRUCIADĂ

Trist sună cornul stinsei cruciade,
iar noi, betegi și jalnici seniori,
ne-mpleticim în platoșe schiloade
sub vechi armuri, cârpite strâmb cu sfori ;
baroni și prinți ce-au fulgerat în spade
Ierusalimul altor aurori . . .

Cu trupul plin de răni ce se usucă,
amar și greu ne clătinăm în fier.
Câți au murit ? Și câți mai pot s-aducă
o țandără de chivără de cer ?
...pe-o umbră de mârțoaică , o nălucă ;
...pe-un ciob de scut, un ciot de cavalier !

-Cînd am plecat demult ân Cruciadă,
- Mai știi Bertrand ? - eram numai lumini ;
tot burgul sta pe ziduri să ne vadă,
ne troienea cu roze și cu crini,

iar noi, pe armăsarii de zăpadă,
treceam printre vasali și palatini.

Cetatea scânteia în mii de fețe,
ne așternea covor de borangic
sub strălucirea zalelor semețe .
-Îți mai aduci aminte, Alberic ?-
cu fruntea-n cer, cu spada-n tinerete,
încovoiam vecia ca pe-un spic ! . . .

Iar soarele bătea medalioane
pe scuturi și pe platoșe -minuni-.

Mulțimile vuiiau, iar din balcoane

madonele cu mâini de rugăciuni
ne surâdeau prin lacrimi, ca-n icoane,
și ne-aruncau în sulițe cununi . . .

Acum ne-napoiem : o hâdă ceată,
pe piept cu câte-o urmă de blazon ;
cu coiful spart, cu fața sfâșiată,
sub zdreanța unui rest de gonfalon,
strigoii de cruciați ce altădată
au strălucit în zale de baron.

Acum povara-ntoarcerii ne frânge . . .
Pe cai ologi, sub zale care curg,
convoiul de fantome parcă plânge,
scurgându-se spre vechiul nostru burg,
pe când nebiruit și plin de sânge
Ierusalimul scapără-n amurg.

O clipă numai porțile de-aramă,
-sub care n-a fost dat să biruim-
se fac de foc și-n urmă se destramă,
topindu-se sub cerul lor sublim . . .
Și tot mai jalnic cornul trist ne cheamă
tot mai departe de Ierusalim . . .

-Gotfrid, Gotfrid, de ce ne înspăimântă
o rană-n piept și-un hârb de scut beteag,
când încă-n noi Ierusalimul cântă
și mai purtăm prăjina unui steag
și când noblețea-ntreagă-i neînfrântă
în sângele rămas pe zale chiag ?

Iar dac-a fost armura să se spargă,
De ce suspini, nevolnic scutier ?
Adună-mi trupu-n platoșa prea largă,
din spada mea dă-mi ciotul de mâner
și fă-mi pentru întoarcere o targă

din crengi cerești și verzi de palmier !

Presară-mi-o cu crini și roze toată,
de dulcea lor mireazmă să mp-mbăt
ca-n burgul fermecat de altădată,
când ne-ngropau sub floare de omăt ;
și-așa întins pe targa-nmiresmată
purtați-mă spre țară îndărăt.

Azi, sfârtecați sub platoșe schiloade,
ne clătinăm în zdrențe prin furtuni,
dar mâine-n burgul nostru cu arcade
madonele cu mâini de rugăciuni,
zâmbind în cinstea altor cruciade,
ne-or împleti mai fragede cununi.

Iar cei care-au căzut pe metereze,
în piept cu-acele crunte sfâșieri,
o veșnicie n-or să sângereze.
Cândva uita-vor marile dureri
și brațele s-or ridica mai treze ,
sfințite-n mirul rănilor de ieri.

Iar mâine burgu-ntreg o să se scoale
în cântece de calfe și fierari ;
săltând, vor dăntui pe nicovale
săbii mai lungi și platoșe mai tari,
în focuri se vor făuri noi zale
și noi potcoave pentru armăsari.

Și iarăși străbătând albastre spații,
peste doi ani sau poate peste trei,
cu sulițele-nfipite-n constelații
și platoșele evului în șei,

ți-or sta în fața porții Cruciații
Ierusalime care nu ne vrei.

Și vor veni mai mulți din soare-apune
-și cei de ieri și cei ce azi nu-i știm-

pe vechile morminte or să tune
noi cavaleri cu chip de heruvim ;
și ei, sau alții, tot te vor supune
strălucitorule Ierusalim !

(selecția versurilor: **Adrian Botez**)

RADU GYR – INIȚIEREA ÎNTRU MARTIRIU: ÎNTRU LUT ȘI AZUR, ÎNTRU LANȚ ȘI ARIPĂ

Radu Gyr (n. 2 martie 1905 la Câmpulung Muscel – d. 29 aprilie 1975, București, pseudonimul literar al lui **Radu Demetrescu**) a fost un poet, dramaturg, eseist și gazetar român.

S-a născut la poalele Gruiului din Câmpulung, de unde și pseudonimul literar **Gyr**, prin derivație. A fost fiul actorului craiovean Coco Demetrescu. A fost membru de seamă al Mișcării Legionare, comandant legionar și șef al regiunii Oltenia. Conferențiar la Facultatea de Litere și Filosofie din București. Radu Gyr a fost autorul textului *Sfântă tinerețe legionară*, imnul neoficial al Mișcării Legionare, al Imnului *Moța și Marin* (dedicat lui Ion Moța și Vasile Marin, legionari căzuți în luptă la Majadahonda în 1937 în timpul războiului civil din Spania împotriva forțelor republicane), al *Imnului muncitorilor legionari* și al altor lucrări dedicate Mișcării Legionare

Laureat al mai multor premii ale Societății Scriitorilor Români și ale Academiei Române. În 1940, pe timpul guvernării legionare, a fost director general al teatrelor. **În această calitate, ia inițiativa înființării Teatrului Evreiesc “Barașeum”.**

Volume de versuri dinainte de pușcărie: *Liniști de schituri* (1924) (volumul de debut); *Plânger Strâmbă-Lemne* (1927); *Cerbul de lumină* (1928); *Stele pentru leagăn* (1936); *Cununi uscate* (1938); *Corabia cu tufănici* (1939); *Poeme de război* (1942); *Balade* (1943). **Eseuri:** *Învieră, de Tolstoi*, București, 1928; *Evoluția critice estetică și aspectele literare contemporane*, 1937. A mai scris prefețe, conferințe, i s-au publicat postum cărți pentru copii, dar și *Ultimele poeme* (1994) și *Calendarul meu* (1996) etc.

După detenția de sub regimul lui Carol al II-lea – este închis și de Antonescu, apoi este eliberat și trimis, spre „reabilitare“, în batalioanele de la Sărata. În 1945, regimul comunist îl încadrează în „*lotul ziaristilor*“ și îl condamnă la 12 ani. Revine acasă, în 1956, dar după doi ani este din nou arestat și condamnat la moarte, pentru poezia *Ridică-te Gheorghe, ridică-te Ioane!* (pedeapsă comutată la 25 de ani de muncă silnică - exterminatorie...) – poem de un patetism unic, care anunță, profetic, Vremurile Martiriului Necesar (dimensiunea lui vaticinară e valabilă, funcțională și pentru timpul “*democrației*” masonice de azi...care aduce, se pare, semnele aceleiași “*furtuni*”-schimbări întru Duh – prin veac, se propagă aceeași chemare, spre revelații și lupte, pentru Metanoia Neamului Românesc...): “*Ridică-te,*

Gheorghe, pe lanțuri, pe funii!/Ridică-te, Ioane, pe sfinte ciolane !/ Și, sus, sub lumina din urmă-a furtunii,/Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!”

Sub regimul comunist a executat aproape 16 ani de detenție.

A îndurat chinuri cumplite, în închisoarea Aiud, cu un regim de celulă aspră. Bolnav grav, cu un prolaps rectal gangrenat, cu hepatită, infiltrat pulmonar TBC, hemofilic, i s-a refuzat orice ajutor medical.

“O mare parte din detenția de la Aiud și-a petrecut-o în celula nr. 281” – cf. **wikipedia**.

Cum afirmă un site monografic: “Creația poetului Radu Gyr avea să cunoască înălțimi nebănuite în bezna temnițelor comuniste. Evoluția poeziei sale de după gratii poate constitui un scurt istoric al acelor ani de viață inimaginabilă. Poetul scrie despre foamea permanentă, frigul cumplit, moartea ca prezență zilnică, se ceartă cu Dumnezeu, pentru ca, în final, să ajungă la liniște sufletească și la o credință adâncă, înțelegând soarta ce i-a fost rezervată și jertfa uriașă care îi stătea în față. Crezul său a devenit crezul unei întregi generații”.

Din 1963, după eliberarea din închisoare (aproape orb...), a fost amenințat permanent, urmărit de Securitate. Scos din circuitul valorilor publice în țară, numai criticul Nicolae Manolescu a avut îndrăzneala să-l antologheze în 1968 în volumul al doilea din *Poezia românească modernă*, **însă nu cu poemele cele mai reprezentative**.

A trecut în veșnicie în anul 1975 (28.04).

La înmormântarea sa din cimitirul Bellu Catholic, în 1975, singurul literat “**oficial**”, care a îndrăznit să participe la ceremonia funerară și să citească din versurile lui Gyr a fost, potrivit unui martor ocular, poetul **Romulus Vulpescu**.

Dar, conducându-l în drumul spre eternitate, aproape i-a fost, ca de obicei, camaradul **Constantin Em. Bucescu (unchiul subsemnatului)** – cel care-i știa întreaga poezie pe de rost...și care s-a întâlnit de sute de ori, după detenția ambilor, cu Gyr, chiar acasă la acesta, în ciuda extrem de severei interdicții a Securității, ca “**proaspăt**” eliberații să se vadă între ei...

*

În prezentul eseu, noi vom avea în vedere numai poemele “**concentraționare**”, poemele de închisoare – adică, acele poezii scrise pe săpun sau, pur și simplu, care au circulat oral, printre condamnați (după ce fuseseră “**bătute Morse**”, de către poet, în țevile dintre etaje...) – unii dintre ei notându-le abia după ce au fost eliberați din temniță (cum este cazul lui Dumitru Cristea – cel care a făcut patru ani de “**lanțuri**”, după ispășirea condamnării prime, cea de 25 de ani..., tocmai pentru că a scris și păstrat versurile lui Gyr, memorate în închisoare) : I- **Sângele temniței – Balade**, II- **Stigmat**, III- **Poezia orală**. Ele au fost publicate de Zaharia Marineasa, la Timișoara, în 1992, fiindu-i încredințate acestuia de către fiica poetului, Simona Popa.

Poezia lui Gyr, ca și cea a lui Arghezi, este una a vitalității paroxistice (“*Mi-ești mult prea sfântă, clipă pământeană,/de dragul tău jertfesc eternitatea*” – cf. **II-Stigmat, Clipei**), insuportabil de violentă, întru sonoritatea chinului cosmicizat – **atotsfidătoare întru Lumina Amiezii** – dincolo de care începe **smerenia ultimă**, aceea a **amurgului mioritico-meditativ**, al **Noptii Misterului Hristic** și a **Tragediei Mântuitoare**, a **Rugăciunii întru Frăția/Înfrățirea Martiriului** (“*precum în cer, așa și...în temniță*”! – **poziția întemnițatului fiind cea a unui “Toma după Revelația Încederii Hristice”!**): “*As’ noapte Iisus mi-a intrat în celulă./O, ce trist, ce înalt era Christ!/(...) A stat lângă mine pe rogojină: /- Pune-mi pe răni mâna ta./ Pe glezne-avea umbre de răni și rugină,/parcă purtase lanțuri, cândva...(...)* Când m-am trezit din grozava genună,/miroseau paietele a trandafiri./ Eram în celulă și era lună,/numai Iisus nu era nicăieri...(...) – *Unde ești, Doamne? – am urlat la zăbrele./ Din lună venea fum de cățui./ M-am pipăit, și pe mâinile mele/am găsit urmele cuielor Lui...”* (cf. **I- Sângele temniței, As’ noapte, Iisus...**).

Temnița, la Radu Gyr, este simbolul **Materiei Înjositoare**, a **Trupului Înjosit**, ajuns povară Duhului...! Este necesară **Revelația Azurului-Hristos**, prin **Revelația Golgotei-Martiriu**, pentru ca **Temnița** să-și piardă puterile malefice...!

Răzvrătit, ostenit de moarte, Poetul refuză, deseori, condiția lui “**imitatio Christi**”: “*Ia-Ți înapoi grozava urgie (...)/Nu vreau să fiu asemenea Ție,/ Nu vreau azurul să mă-nvenine,/nu mai vreau să mă răstignesc lângă Tine (...)* Dă-mi, Doamne, Marea Tăcere” (cf. **II – Stigmat, Osândă**) – dar, cu un poem înainte, recunoaște că tocmai “**necruțarea**”, inițierea/sfințirea prin martiriu, l-a întărit întru Duhul de Forță: “*Ce*

*tare sunt, Doamne, ce tare! / Nu m-ai cruțat niciodată (...) / Dar din pieire și disperare/zvâcnesc de fiecădată (...) și ziua mea crește din trântă,/fierbinte și sfântă ...//Tare sunt, Doamne, tare” (cf. **II-Stigmat, Ce tare sunt, Doamne**). Drumul de-nțelnire, întru Dumnezeu Ortodoxiei, este, totdeauna, MIJLOCUL dintre Cer și Pământ, acolo unde Omul Recuperat pentru Rai și Dumnezeu care i-a arătat/re-amintit, de pe Cruce, semnele recuperării paradisiace, își dau mâna, fratern: “Sfințit pe cruci pe care nu m-am vrut/și de-nvieri pe care nu le-aș cere,/nu știu: Tu te cobori la mine-n lut/sau eu mă urc spre raiul Tău bând fiere?” (cf. **II-Stigmat, Identitate**).*

1-...Întâi, a fost titanul neîmblânzit, de tip eminescian, dar mereu lucid, la modul **luciferico-blagian și hristico-melancolic**, totdeauna – “**cu semn de osândă pe frunte**” (“*Calfă la diavol, ucenic la tâlhari/de-aș fi fost, în zănoagele crunte,/încă n-aș trece cu răni așa mari,/cu semn de osândă pe frunte*” – **II-Stigmat, Calfă la diavol**) : “*Eu, cocoțat deasupra Europei,/ trist urinez pe propriu-mi dezastru*” – cf. **II-Stigmat, Tifle**) – sau: “*Nu cu brățări la glezne goale, Viață,/nici dănțuind din pântec mi te-am vrut (...)//Căzut, n-am zăbovit în praf. Ca fiara,/țâșnit-am mai turbat ca-n alte dăți./Dureri n-am milogit, nici voluptăți:/ți le-am prădat cu dinții și cu ghiara*” (cf. **II-Stigmat, Mândrie**).

Da, o poezie aspră, “*neșălată*”, de o vigoare înspăimântătoare a trăirii “**la hotar**”: Poetul (întemnițat de greul pângăritor al materiei) se zbate, cumplit, precum Făt-Frumos cel în luptă cu Zmeul oribil, pe care-l Zmeu îl va reda borboros-ului infernal, “**în trepte**” (“*până la glezne, până la gât*”) – cu o sete de viață titanescă se zbate și frământă, între **materialitatea** “*pietrei și fierului și beznei și urâtului*”, care îl invadează și-l “*suge*”, îl “*înfulecă*”, îl întemnițează silnic și cumplit, împotriva voinței sale – și **avântul cel sălbatic, spre Lumina Vieții-Hristos** – spre “*soare*”, spre “*stepele de foc*” ale Frumosului și Libertății Divine, spre respirația cosmică a “*năpraznicelor amieze*”: “*În aprigele mele belciuge, / piatra mă-înfulecă, fierul mă sugă./ În bezne m-afund, zi de zi, și-n urât,/întâi pân’ la glezne, apoi pân’ la gât (...)* Dar, hămesit, sub lăcate, chei și zăvoare,/de tine, sălbatece soare (...) aceste cântece în pielea goală, // și-n tine le-arunc, în năpraznice-amieze,/s-alerge, să tropăie și să necheze,/slobode, aspre, neșălate deloc, / ca niște cărlane fugare în stepe de foc...” (cf. **I-Sângele temniței, Prefață la cântece din temniță**).

Ca și Arghezi, aflat la jumătatea drumului “**dintre credință și tăgadă**” (“*Sfințit pe cruci pe care nu m-am vrut/și de-nvieri pe care nu le-aș cere*”), se lasă pradă ispitei, chiar în mijlocul iadului: “*Uneori, dintre ziduri severe,/jefui, prin poarta de fier, printre gratii,/ o zdreanță de stradă, sau câte-o muiere/cu gura mai roșie decât a mușcatii (...)* când luna șoldul alb și-l dezbracă”. Dar, spre deosebire de Arghezi și având parte, împotriva voinței sale, de experiențe de Duh mult mai grave și mai profunde, în comparație cu Arghezi, își dă seama că ispitirea vine dinspre o zonă a “*violului*” voinței cosmico-umane, că trăim, toți, un Timp al Blestemului Cosmic și, totodată, al Ispășirii-spre-Mântuire, încă tulbure ca tâlc și modalitate de exprimare, dar necesară! – un “**viol**” exercitat atât de Omul-Brută a Străfundului, asupra intimității Întemnițatului în Materie, cât și de Diavolul însuși, asupra intimității Aștrilor Creației Divine (“**plopilor**” li se descoperă valențe satanice, prin uniformitatea lor rigidă, “*comunistoidă*”!): “*Năuc, prin vizetă, ochiul urmărește/ca din străfundul unei gropi,/ cum domnișoara lună scâncește/siluită de plopi...*” (cf. **I-Sângele temniței, Jind**).

2-...Apoi, vine rândul Omului Meditativ, cel înaripat în Duh, spre căutarea Dumnezeului său, Dumnezeu Milei și Plinului – dar și Dumnezeu-Hristos-Fratele lui Dismas, întru suirea smerită și tăcută, a Golului Ființei Terestre/Istorice, pe Muntele Revelației Golgotice (care conține tot Dorul de Dumnezeu și exclude orice Dor de Întoarcere Terestră!): “*Doamne, păzește-mă. Doamne, ai milă...//Sunt ca o scorbură veche-ntr-un tei./ (...)*Seacă-mă, Doamne, de-aduceri aminte (...) //Fii și Tu, Doamne, o singură dată,/ ucigaș și tâlhar la răscruci (...) Pradă-mi tot cerul, hoțește-mi toți anii (...) //Cremene-n mine, ‘n osândă, ‘n omăt,/ mușchiul tăcerii să mă înece,/furtunile dorului să dea îndărăt/ rupte din piatra mea rece” (cf. **I-Sângele temniței, Rugăciune din celulă**).

Și, în cele din urmă, prin **inițierea întru MARTIRIU**, nu se mai simte exclusiv “**al lutului/argilă**”, întemnițat în materia-trup, ci **AL CERULUI/AZUR, AL ARIPII – ÎNTRU CHIPUL TATĂLUI-DUMNEZEU**: “*Ești Doamne bun, eu pământean și rău/Și-n dragoste nu-ți semăn, nici în milă./Dar, după răni, sunt chip din chipul Tău/de par dospit din cer nu din argilă.*” (**II-Stigmat, Identitate**).

Tot chinul **Temniței**, întreg **Martiriul-Biruința întru Rănile Lui Hristos**, întreg **procesul de Metanoia**, dus la desăvârșire, adică la **Nădejdea Neamului Românesc Metafizic**, de dincolo de **aparențele momentului-istorie**, de dincolo de **individ** și de **poporul-istorie**, ca inițiere spre a învinge borboros-ul infernal, sunt concentrate și transpuse în finalul apoteotic al poemului **Întoarcerea din Cruciadă** (cf. **II-Stigmat, Întoarcerea din Cruciadă**) – Poetul Vaticanar neferindu-se să dezvăluie drumul de la penibilul **“geamăt/betegeală/poticneală/cârpeală jalnică/strâmbă”**, semn al ratărilor inițiatice dintru început: *“Trist geme cornul/stinsei cruciade, /iar noi, betegi și jalnici seniori,/ne poticnim sub platoșe schiloade,/în vechi armuri, cîrpite strîmb cu sfori –/baroni și prinți ce-au fulgerat în spade/ Ierusalimul altor aurora”* – până la forța vulcanico-stihnică a izbucnirii, inspirată, **ANISTORICĂ-ATEMPORALĂ/ASPAȚIALĂ**, a apoteoticului vizionarism profetic – vizionarism care spulberă toate țesăturile iscusite și perfide ale Marelui Iluzionist-Satana și dezvăluie ceea ce **ESTE ÎNTRU ADEVĂRUL FIINȚEI**, dincolo de orice torturi ale aparenței – deci, în spiritul Noii Lumi, numită de Ioan al **Apocalipsei – Noul Ierusalim”** **“Strălucitorul Ierusalim”**: *“Și iarăși, spintecînd albastre spații,/peste doi ani, sau peste încă trei,/cu lănciile sus, în constelații,/cu platoșele evului în șei,/ți-or sta în fața porții cruciații,/Ierusalime care nu ne vrei!!Și vom veni mai mulți din soare-apune:/și cei de ieri, și cei ce azi nu-i știm;/pe vechile morminte or să tune/noi cavaleri cu chip de heruvim,/și ei sau alții tot te vor supune,/strălucitorule Ierusalim!”* – acești Noi Oameni, Re-Îndumnezeiți, *“cavaleri cu chip de heruvim”*, dezvăluind, astfel, Categoriile Divine: **ETERNITATEA** și **DEFINITIVUL** – adică, revelând Victoria Ireversibilă a Duhului Re-Îndumnezeit!

...**Temnița** și **Martiriul** devin, prin Radu Gyr, nu doar punctul de plecare al inițierii (eventuale) și, respectiv, mijlocul inițierii (eventuale) – ci indicii clare și **IMPERATIVE** ale Drumului Necesitar dinspre **Lut și Lanț (simboluri ale MATERIEI ÎNROBITOARE)** – spre **Azur și Aripă (simboluri ale DUHULUI DUMNEZEIESC)**. Nimeni nu se poate mântui, întru Hristos (nu pentru *“binele”* său personal, ci întru Mântuirea Neamului Metafizic!), decât atunci când, după zona ispitirii (*“mlaștina deznădejdiei”* și *“pădurea cu fiare sălbatice”*...), urcă, transfigurând metanoic, **Muntele Suferinței** – în **Golgota Mântuirii**: *“Acolo, la sfârșitul drumului greu al celor trei încercări, începe apoi munca cea dulce, munca cea binecuvântată pentru înălțarea din temelie a României celei noi.”*

prof. dr. **Adrian BOTEZ**, Colegiul Tehnic *“Gh. Balș”*-Adjud

III-CREȘTINISMUL/ORTODOXIA ȘI MĂRTURISIREA ADEVĂRULUI

LUCEFERI ai ORTODOXIEI: Arhimandrit pr. IOANICHIE BĂLAN

Arhimandritul Ioanichie Bălan se naște cu mângâierea razelor harice sub binecuvântarea Sfinților Mucenici Haralambie, Prohor și Valentina, în localitatea Stănița din județul Neamț, primind prin Botez numele Marelui Înaintemergător Ioan, la 10 Februarie 1930. Familia bunilor creștini și gospodari Constantin și Elena Bălan au primit darul de Sus al celor 9 copii, care le-a înveselit astfel traiul greu și truda pentru a-și crește copiii cu dragoste de Dumnezeu și de Neam.

Dumnezeu a făcut din Stănița un pământ binecuvântat, o frământătură aleasă, un aluat ceresc din care s-au dospit multe vase prețioase ale Ziditorului: monahi, monahii, ierarhi. Dincolo de vârsta copilăriei, pașii micuțului Ioan au fost purtați de Părintele Dumitru Stan care l-a botezat și l-a îndrumat spre cele ale sufletului, destoinic slujitor care și el provenea dintr-o familie mare cu 10 copii. „**Să vedeți fericirea mamelor**, avea să spună mai târziu părintele Ioanichie, **cu mulți copii... Copiii dau părinților o bucurie extraordinară, Îl aduc pe Dumnezeu în casa aceea.**” (Mi-e Dor de Cer. Viața Părintelui Ioanichie Bălan. Ed. Mănăstirea Sihăstria, 2010, p. 16)

Nicușorul satului, cum îl alinta mama, a primit de la dânsa darul rugăciunii, însoțindu-l ca un dor permanent de Dumnezeu și răsfrângându-se apoi cu râvnă și zel asupra sa toată viața.

Școala primară a absolvit-o în comuna natală, iar după terminarea cursurilor Liceului Comercial din Roman, intră în viața monahală în anul 1949, la Mănăstirea Sihăstria. Tânărul Ioan este tuns în monahism cu numele Ioanichie în biserica Mănăstirii Neamț de către Mitropolitul Sebastian în anul 1953.

A slujit și s-a ostenit în Mănăstirea Sihăstria între anii 1949-1971, după care s-a transferat la Mănăstirea Bistrița-Neamț. Între anii 1971-1975, studiază Teologia la București, luându-și licența cu titlul: **Chipuri de călugări îmbunătățiți din mănăstirile nemțene.**

Părintele Ioanichie continuă preocuparea sa privind figurile ilustre ale monahismului românesc în al doilea volum, intitulat: **Chipuri de călugări îmbunătățiți din mănăstirile românești.**

„**Dacă astăzi nu am avea aceste mărturii strânse de Părintele Ioanichie**, spune monahul Filotheu Bălan de la Mănăstirea Petru Vodă, **nu am ști mai nimic despre viața duhovnicească din mănăstirile românești ale secolului XX.**” (George Căbaș-Pagini de Pateric Românesc, Ed. Anastasis, Sibiu, 2009, p. 120).

Ioanichie a fost hirotonit ieromonah de către Mitropolitul Teoctist în anul 1979. În plină maturitate și slujire Ieromonahul Ioanichie primește de la Dumnezeu cununa creației spirituale în corola căreia se oglindesc celebrele sale lucrări: *Patericul românesc (1980)*, *Vetre de sihăstrie românească (1981)*, *Convorbiri duhovnicești vol. I, (1984) și vol. II (1988)*, *Mărturii românești la Locurile Sfinte (1986)*, *Viața Părintelui Cleopa (1999)*

„**Să vorbim cât mai puțin și să ne rugăm cât mai mult. Nu uitați sfințele Mănăstiri și pe marii duhovnici ai Neamului, cât vă mai pot vorbi despre Hristos!**”, *grăia aceste cuvinte Părintele Ioanichie la 28 Iulie 1994.* (George Căbaș-Pagini de Pateric Românesc, op. cit. p. 120)

Ierarhic, călugărul Ioanichie a urcat treptele mari ale slujirii de obște: ieromonah, protosinghel și arhimandrit, dar meritul său suprem este acela de a aduna în mărgăritarul sufletului său pentru a ni le dărui nouă, cele mai luminate chipuri de monahi, sihaștri și monahii înmănunchate în Patericul românesc și Patericul Nemțean.

Părintele Ioanichie a adus trecutul de aur al monahilor cu prezența lui continuă în cer, în amvonul sufletelor noastre, călăuzindu-ne Calea ortodoxă spre mântuire, întărindu-ne dorul și prețuirea de Străbuni, dăruindu-ne dorul iubirii de Hristos, ca un Dor neîntrerupt pentru Cer.

Așa cum, întotdeauna Generațiile de aur ale Bătrânilor înțelepți sunt Viitorul viitoarelor generații, Părintele Ioanichie lasă un mesaj spre împlinire tinerilor: **„În viață să fiți tineri care să sfințească un loc, o casă, o societate, o generație, un cartier și un loc de muncă unde veți lucra. Prin comportament creștin mai întâi...Și creștin ortodox, căci România e țară ortodoxă... Dacă nu vă țineți serios de biserică și de ortodoxie, prăpăd e cu noi. Ne mănâncă vecinii și străinii și păgânii. Dacă vă țineți de Biserică, nici rușii, nici tătarii, nici nemții, nici alte țări din Răsărit sau Apus nu vor putea să ne scoată din Carpați și să ne dezlipească de Hristos... Vreți să mai rămână România Românie? Întoarceți-vă la ortodoxie, la Biserică, la ținuta morală decentă, cinstită a românilor dintotdeauna. Faceți o asociație, mergeți duminica pe la spitale, la casele de bătrâni, ajutați cu cuvântul, mângâiați, sfătuiți, combateți... Ortodoxia activă e o misiune. Sfânta Evanghelie spune că la sfârșitul lumii vor fi chemate toate neamurile. Deci nația rămâne până la sfârșitul lumii. Ba mai mult, fiecare neam și țară are îngerul său păzitor.**

Neamurile creștine trebuie să rămână. Iar creștinii trebuie să fie la locul lor, echilibrați, serioși și să nu se dezlipească pentru nimic în lume de pământul străbun în care i-a născut Dumnezeu... Cine își pune nădejdea în Răsărit și Apus se înșeală amarnic... Luați aminte la ce vă spun: numai Dumnezeu din cer ne salvează. Priviți în sus fraților, nici într-o parte, nici în alta! Fericirea noastră este să rămânem aici, unde ne-a născut Dumnezeu, cu Hristos în brațe și în brațele lui Hristos!” (...Pagini de Pateric...,p. 122)

Părintele Ioanichie Bălan, primind binecuvântarea lui Dumnezeu peste cinstirea și evlavia străbunilor care sălășluiau ca un *Rug aprins* în inima sa, a străbătut câmpiile țării, a scotocit văile neumblate și tainice, poienile pline de mireasmă, cu prea măritul lor Codrul Verde:

„O, codrule, iubitul meu,/ Și singur ca și mine,/ Învață-mă să plâng mereu/ Și să suspin cu tine.../ Sub cetină de brad, sub stânci,/ Gătește-mi astăzi casă,/ Și-n liniște de nopți adânci/ Ca să mă rog mă lasă.../ Când brazii toți încetișor/ De vânturi or să sune,/ Atunci voi sta cuprins de dor/ La sfânta rugăciune. (Ioanichie Bălan-Versuri Duhovnicești. Ed. Mănăstirea Sihăstria-Neamț, 2006).

Ieromonahul Ioanichie a colindat peșterile sihaștrilor, a cutezat cercetarea schimnicilor uitate întru binecuvântarea seculară a lui Dumnezeu, a înfruntat cărările abrupte ale munților dragi, spre a descoperi șirul neîntrerupt al schiturilor și al mănăstirilor primenite din adâncă spiritualitate daco-geță, **Sciția-Țara schiturilor**, ca să se bucure de lumina, de smerenia și sfințenia sutelor de ostenitori întru Domnul nostru Iisus Hristos, întru milosârdia Maicii Domnului ori a Sfinților de neam sau de credință: **„Este de datoria noastră, a celor ce trăim sub acoperământul Bisericii lui Hristos și în lăcașurile înălțate de înaintașii noștri, să vorbim despre viața, sfințenia, înțelepciunea și nevoința duhovnicească a părinților și fraților care s-au săvârșit cu râvnă pentru Dumnezeu în aceste sfinte mănăstiri. Este de datoria noastră să le imităm osteneala, să le continuăm rugăciunea, să le înnoim jertfa, să le istorisim viața și să le aprindem o candelă sau măcar o lumânare la căpătâi.”** (Chipuri de Călugări îmbunătățiți, vol. 1, Ed. Mănăstirea Sihăstria-Neamț, 2008).

Călcând pe urmele atâtor sfinți a primit binecuvântarea razelor lor.

Bătătorind țărâna sfântă a Neamului în care s-a prelin mireasma miilor și milioanele de jertfe curate, părintele Ioanichie s-a adăugat prețuirii și venerării Înaintașilor noștri.

Lăsându-ne cărțile sale-testamentare ne face moștenitorii vieții acestor Sfinți, care la rândul lor sunt Urmașii Vieții întru Hristos.

După pelerinajul de la Muntele Sfânt Athos-Taborul Ortodoxiei bimilenare Avva Ioanichie ne lasă o concluzie spre grabă meditare: **„Documentar, monahii români nevoitori în Athos sunt atestați din secolul XIV. Însă ei n-au lipsit niciodată până astăzi din obștea monahilor atoniți. Numărul lor a variat între 50 și 600. Astăzi (1997) sunt peste o sută, printre care 30 se nevoiesc la Schitul Românesc Prodromul, iar ceilalți în Schitul Lacul, chiliile Provata, Catafighi, Colciu, Sfântul Ipatie și altele. După români se nevoiesc astăzi în Athos cca. 50 de sârbi, 40 de ruși și 20 de bulgari, însă majoritatea monahilor atoniți sunt greci și ciprioți.**

Din cele 20 de mănăstiri mari, 17 sunt grecești și câte una a sârbilor, rușilor și bulgarilor. Din nefericire românii nu au nici o mănăstire proprie, deși au făcut cele mai mari donații în Athos! Singurul schit românesc este Schitul Prodromul, cu hramul Sfântul Ioan Botezătorul, cu viață de obște, povățuit de peste 15 ani de Protosinghelul Petroniu Tănase, trăitor și teolog vestit în Grecia, cât și în România. Al doilea schit românesc, cu rânduială idioritmică, este Schitul Lacu, în care se nevoiesc 15 monahi și rasofori, sub egumenia Ieromonahului Ștefan Nuțescu, aproape toți cu metania din Mănăstirea Sihăstria.” (Arhim. Ioanichie Bălan-Pelerinaj la Muntele Athos. Ed. Mănăstirea Sihăstria, 2005, p. 5-6).

Așa cum **Avva Antonie cel Mare** a fost supranumit **Marele Patriarh al Monahilor Pustiei**, i se poate atribui **Avvei Ioanichie Bălan**, renumele de **Patriarhul monahilor și pustnicilor dacoromâni**.

Cinstirea și pomenirea Înaintașilor noștrii aleși de Bunul Dumnezeu ne oferă prilejul de a ne lumina pe noi înșine, de a privi claritatea lucrurilor și înțelesul evenimentelor ori fenomenelor din jurul nostru în sensul de a ne cerceta cu luare aminte, de a ne corecta, de a ne îndrepta, îndreptându-i și pe alții, de a ne călăuzi, călăuzindu-i și pe ceilalți care vor, de a iubi arhetipurile urmându-le lor, moștenindu-le.

Slavă Bunului Dumnezeu și Aleșilor Săi!

Arhimandrit pr. Ioanichie BĂLAN

Gheorghe Constantin NISTOROIU, Brusturi, Neamț/ROMÂNIA

„FALSUL DAR” AL ÎMPĂRATULUI CONSTANTIN ȘI DISTRUGEREA BIZANȚULUI (1204 d.Cr)

În studiul istoric **„MARELE CONSTANTIN – Învinuire și adevăr”**, autorul **KOSTAS V. KARASTATHIS**¹ a expus în mod critic viața și înfăptuirile **Marelui Constantin**, citând toate sursele istorice ale timpurilor anti-bizantine, bizantine și post-bizantine care fac referire la primul împărat creștin, sprijinindu-se în mod deosebit pe izvoarele istorice antice ale secolelor IV – V și VI.

Nu vom face o descriere a tuturor înfăptuirilor marelui împărat, ci vom expune mai întâi, cum **papalitatea a întocmit un fals document atribuit împăratului Constantin**, prin care împăratul ar fi făcut mari concesii papei Silvestru (314 – 335) cât și urmașilor săi. Acest fals document în realitate a fost alcătuit mult mai târziu, după moartea împăratului, între anii 752 și 778 d. Cr., însă cei care l-au scris, au lăsat să se înțeleagă faptul că el a fost alcătuit de **Constantin**, cu puțin înainte ca acesta să părăsească Roma (313-315 d. Cr.), pentru a se stabili în Bizanț

Acest document s-a numit „*Darul lui Constantin*”, în latină „*Donatio Constantini*”, sau „*Dania lui Constantin*”²

Papa Adrian, între anii (771- 795 d.Cr.) vorbește pentru prima oară de acest document, într-o scrisoare către Carol Cel Mare (Charlemagne), de la care ceruse să-i recunoască și să-i înapoieze toate drepturile și privilegiile care erau cuprinse în „*Dania lui Constantin*”.

Falsificatorii au scris foarte artistic acest document, afirmând că este scris chiar de mâna împăratului Constantin, documentul având semnătura și pecetea acestuia. Minciunile din acest „*Dar*” sunt multe, mari și evidente, însă nimeni nu s-a preocupat în următoarele opt secole, de autenticitatea acestui document.

Falsitatea documentului a fost descoperită de-abia în secolul al XV-lea. Dovezile clare, legate de falsitatea documentului scoase la lumină în anul 1430 de către **Nicolaus Casanus**, cât și descoperirile lui **Lorenzo Valla**, după zece ani, au creat o adevărată nebunie printre papi, care nu mai puteau ține sub control situația și astfel cea mai mare înșelătorie a veacurilor a ieșit la lumină.

Dar pe întreaga perioadă până la descoperirea falsului, toți papii s-au folosit de puterea politică ce li s-a atribuit prin acest „*fals DAR*”.

După mutarea tronului imperial la Constantinopol, toți papii Romei au scos din calendarul Bisericii Unite de atunci a lui **Cristos**, numele Sfântului și cel întocmai cu Apostolii, **Constantin cel Mare**.

În schimb, „*Darul fals*” care îi purta numele a fost acceptat în tăcere.

Timp de opt secole nimeni nu s-a îndoit de originea documentului și de autenticitatea lui.

Prin „*Donatio Constantini*”, papii au întipărit în mintea creștinilor ideea că puterea lor în Biserică întrecea cu mult puterea împăraților în lume și timp de opt veacuri au reușit să influențeze și să aibă la picioare lumea, după voia lor. Potrivit acestui fals act, urmașii lui Carol cel Mare au fost unși împărați chiar de către papă, căci **nimeni nu era considerat împărat, dacă nu era uns de către suveranul pontif**.

Dar acest fals „*Dar*” al lui Constantin nu este numai *anticreștin* ci și *condamnabil*, fiind rezultatul înșelăciunii și a vicleniei. Scopurile lui, care prevăd controlul asupra puterii lumesti, sunt inacceptabile, fiindcă vin în contradicție cu spiritul creștin și cu **învățătura lui Cristos** și falsifică învățătura Evangheliei.

Inițiativa și cuprinsul acestui document au fost foarte viclene, însă conținutul acestuia este plin de grosolănie și greșeli vădite, formate din neconcordanțe cronologice și inexactități foarte evidente.³

În cele ce urmează, vom încerca să evidențiem rolul avut de **Împăratul Constantin Cel Mare** care împreună cu împăratul Liciniu, prin semnarea renumitului Edict de libertate a religiilor de la Mediolanum (Milano de astăzi) din anul 313 d.Cr. a schimbat soarta umanității.

O mare cinste și binecuvântare pentru România, este faptul că fericiții noștri strămoși au luat parte la Sinodul I Ecumenic de la Niceea din anul 325 d.Cr. și au semnat deciziile acestuia, **prin luminatul de Dumnezeu episcop al Daciei, TEOFIL**, ales și chemat împreună cu alți patru episcopi din provinciile sud dunărene.⁴

La acest Sinod s-au pus bazele dogmatice și canonice ale religiei creștine.

Cum subiectul acestei lucrări, nu include viața și luptele interne pentru conducerea Imperiului roman de Apus cât și cel de Răsărit, ne-am mărginit doar la câteva evenimente care au marcat viața lui **Constantin cel Mare**.

El a fost împărat al Apusului între 306 și 330, după care domnește la noua capitală a Imperiului de Răsărit până-n anul 337, când se stinge din viață, nu înainte de a primi sfânta taină a botezului.

În lipsa unor imagini reprezentând Bizanțul așa cum **împăratul Constantin** l-a constituit la vremea lui, vom descrie întinderea noii capitale și principalele edificii, descrise în cartea lui **Kostas V. Karastathis**.⁵

„*Împăratul a considerat necesară o nouă capitală creștină pentru a reînoui imperiul creștin pe care-l plănuise. Ar fi foarte greu ca un nou imperiu să aibă o capitală veche, imorală și decăzută, așa cum era pe atunci Roma*”.

„*Niciodată să nu pui vin nou în ulcioare vechi*”, **spunea cu tâlc Domnul**.

Așa că a luat decizia să mute tronul imperial în Răsărit, fapt pentru care Apusul nu l-a iertat niciodată!

După multe ezitări, **Constantin** s-a decis pentru **Bizanț** în urma unui vis profetic pe când se odihnea în acest oraș. Granițele orașului au fost trasate chiar de împărat, cu toiagul în mână, pe calul său, după cum ne spune tradiția transmisă nouă de către **Filostorgiu**⁶

Această delimitare cuprindea țărmurile grecești, teritoriul vechiului oraș „Bizanț” care cuprindea șapte coline, tot atâtea cât avea și Roma.

Noua capitală a fost denumită „*Noua Romă*” sau după numele împăratului „**Constantinopol**”, poporul folosind doar pe a doua denumire, ea fiind plănuită de către **Constantin** a fi de trei ori mai mare decât suprafața vechiului oraș.

Împăratul a ridicat ziduri de împrejmuirea orașului și ziduri aflate chiar lângă mare, care mai există și astăzi.

A împodobit orașul cu minunate biserici creștine ale Sfinților Apostoli, Sfânta Irina, Sfânta Sofia și multe alte biserici și monumente închinat martirilor.

Biserica Sfânta Sofia, care a fost începută în timpul lui **Constantin Cel Mare**, a fost terminată și inaugurată de către Constantin al II-lea. Era o bazilică cu acoperișul de lemn și cu grădină⁷. A fost distrusă în 404, în timpul răzvrătirii poporului datorită exilării Sfântului Ion Gură de Aur de către împărăteasa Eudoxia.

Împăratul **Iustinian** al Bizanțului (482-565) a reconstruit catedrala Sfânta Sofia la Constantinopol, care poate fi admirată și astăzi.⁸

A înfrumusețat orașul cu clădiri deosebite și piețe, cu palate mărețe, cu construcții înalte, cu fântâni, cu porturi, cu ziduri, cu izvoare, cu puncte de supraveghere etc.

Marele Palat, Senatul și Forumul rotund al lui Constantin, în mijlocul căruia așezase o coloană cu piatră purpurie (porfir) peste care era pusă imensa statuie aurită parțial, a împăratului, erau clădirile cele mai impunătoare.

Hipodromul care se afla în partea de nord a Forumului, Comandamentul, Palatul lui August, centrul vieții publice și comerciale ale orașului, piața cu cele patru intrări, Filadelfiul, Biblioteca publică, Universitatea, Tribunalul, Milionul sau Kilometru Zero, locul de unde începeau să se măsoare distanțele și acoperișul pe care se găseau statuile lui Constantin și mama sa Elena, toate acestea erau *frumuseți* ale orașului.

Inaugurarea noii capitale s-a făcut cu mare fast pe data de 11 mai, a anului 330, dar construcțiile au continuat până în anul 336 d.Cr.

Sala principală a palatului a fost înfrumusețată cu icoane reprezentând Răstignirea Domnului și alte scene biblice. **Eusebiu de Cezareea** consemnează: „*Atâta se încinsese sufletul împăratului de Dumnezeiasca dragoste, încât până și domneștile încăperi ale palatului – și anume în cea mai importantă dintre ele –, pe un panou mare, poleit cu aur, aflat în plin centru al tavanului, pusese să fie prins simbolul mântuitoarelor Patimi, alcătuit din diferite pietre prețioase, de mai multe culori, prinse în aur masiv – care dădea impresia unui scut acoperitor al însăși domniei iubitorului de Dumnezeu împărat*”⁹.

Datorită construirii Bibliotecii și a noii Universități, orașul a devenit rapid centrul spiritual al Răsăritului.

Constantin a închinat noua capitală lui **Cristos și Preasfintei Născătoare de Dumnezeu**, care de-a lungul secolelor s-a dovedit a fi Apărătoarea acestuia!

Pe coloana inaugurală scria următoarea rugăciune (în limba greacă), în traducere: *Ție, Cristoase Împărate al lumii și Stăpân, Îți dăruiesc acest slujnic oraș cu sceptrele lui și întreg Statul Roman. Păzește-l pe acesta și scapă-l de orice rău*”.

După inugurarea noii capitale, împăratul se instalează definitiv la Constantinopol.

În anul Domnului 1204, Cruciada a IV-a, condusă de către francezul Baudouin de Flandre, n-a ajuns în Palestina și s-a oprit în Bizanțul prosper, la **Constantinopol**. **Villeharduin** care l-a însoțit pe Baudouin în această zisă Cruciadă a relatat cu o mulțime de amănunte distrugerea Bizanțului.

Dacă se vizitează astăzi Constantinopolul (Istanbulul turcesc), în locul unde se afla Bizanțul se văd numai ruine!

Desigur că, obiectivul cruciadei dictat de papalitate a fost dispariția capitalei din Bizanț care concura centrul apusean al papalității din Roma, dat fiind faptul că deja, din anul 1054 Biserica Creștină s-a

împărțit în două; cea catolică cu sediul la Roma și cea de Răsărit, ortodoxă, cu sediul la Constantinopol-Bizanț. Din acel moment papii au considerat pe creștinii ortodocși ca fiind eretici și au dezlănțuit o campanie acerbă contra așa-zisilor eretici ortodocși din centrul și orientul european. Nu vom descrie campaniile de catolicizare a „*eretichilor ortodocși*”, ci numai o parte din atrocitățile pe care Baudouin de Flandre le-a înfăptuit în Bizanț.

Așa zișii-cruciați au distrus din temelii Bizanțul, jefuind mai întâi toate comorile din biserici, palate și clădiri principale de cult și administrative, biblioteci etc.

Villeharduin prezent la această cruciadă, este cronicarul cuceririi Constantinopolului. Cronica lui era de peste 600 de pagini scrisă în franceza veche, ininteligibilă pentru un francez din timpurile noastre, dar înțeleasă pentru un român cultivat. De remarcat faptul că în cuprinsul cărții sale, scrisă în anul 1205 d. Cr., se găsesc peste 1200 de cuvinte românești de astăzi,

La invazia cruciaților, conducerea politică și bisericească a Constantinopolului s-a refugiat adăpostindu-se în cetatea **Adrianopol**, care a fost asediată de Baudouin de Flandre.

După cucerirea orașului, Baudouin de Flandre s-a instalat ca împărat la Constantinopol.

După cele relatate de cronicarul cruciadei, „*Johannisse li rois de Blakie venoit secoure cels d’Adrianople a mult grant ost*”.¹⁰ (**Ioniță** regele Vlahilor venea să-i ajute pe cei din Adrianopol cu o foarte mare oaste).

Astfel **Ioniță Vlahul**, în luptele cu cruciații, este cel care-l prinde pe **Baudouin de Flandre** (14 aprilie 1205), și-l aruncă în închisoarea din Tîrnovo, dar, după un an (14 iulie 1206), ne obținând părăsirea Constantinopolului de către cruciații puși pe jaf, îl scoate din închisoare și-i taie capul, ne ținând seama de rugile papei de la Roma să-l elibereze! Astfel **Ioniță Vlahul** îi alungă pe cruciați din Peninsula Balcanică.

Însă cruciații rămân stăpâni la Constantinopol până în anii 1261.

În toată această perioadă au cărat mereu din comorile Bizanțului la Veneția și Roma.

Menționăm doar sarcofagul din porfir în care se aflau osemintele Sfintei Elena, sarcofag care tronează astăzi în Muzeul Vaticanului, iar moaștele Sfintei fiind vândute pe bucățele la diverse catedrale și biserici din Europa catolică! (Un femur se găsește expus într-o criptă din subsolul bisericii St. Leu din Paris).

Dar slăbirea puterii Constantinopolului, opera papalității, a facilitat ulterior expansiunea turcească în Europa timp de atâtea secole, fapt care a influențat în mod negativ dezvoltarea țărilor vasale Imperiului Otoman, printre care și România.

18 făurar 7523 (februarie 2015)

Valeriu POPOVICI-URSU, Paris/FRANȚA

Bibliografie

1. **MARELE CONSTANTIN – Învinuiri și adevăr – Studiu istoric**, autor **KOSTAS V. KARASTATHIS**, tradusă din limba greacă de **Preot Ion Andrei Țârlescu**, 432 pag., Editura Egumenița, 2003.
2. Id., p 279
3. Id., pag. 280, 283 și 288.
4. Id., p. 17, vezi și cartea Preot profesor dr. **Mircea Păcurariu** - *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, Ed. a V-a, Ed. Sophia, 2000, cap. V, p.39 și 40, unde sunt citați alți patru episcopi din provinciile sud-dunărene care au participat la Sinodul de la Niceea, și anume: *Dominius* sau *Domnus* din Sirmium, *Protogenes* din Sardica, *Dacus* din Scupi (în provincia Dardania) și *Pistus* din Marcianopolis.
5. Id., pag. 296...301.
6. Id. pag. 289 și 293.
7. Id. pag. 296...298, vezi și Nikos Gioles *Arta paleocreștină – Construirea Bisericilor*, 1998, p. 91.
8. Horia C. Matei *Enciclopedia Antichității*, Ed. a V-a, Ed. Meronia, București, 2004, p.183.
9. Ibid.1, pag. 300 și 301.
10. **Villeharduin**, Geoffroy – *La conquête de Constantinople*, Paris, Société d’Edition „Les belles lettres”
10a tome I (1199 – 1203), 1938, 233p. + 3 hărți
10b tome II (1203 – 1207), 1939, 372p.

Vezi și cartea **Gabriel Gheorghe** *Antroponimie Românească*, Ed. Biblioteca Județeană „Nicolae Iorga”, Ploiești, 2003, pag. 46 și 47.

COMANDORUL DAN VALENTIN VIZANTY ȘI CÂTEVA COMENTARIILE ASUPRA FRONTULUI DE EST, DIN ULTIMUL RĂZBOI MONDIAL

În cadrul Revistei «Permanențe» anul XVII – NR 12 din decembrie 2014, am citit articolul «*Documente militare în dosarul informativ al Comandorului Dan Vizanty, Aviatori de altă dată*» autor **Daniel Focșa**, istoric.

Am citit cu mare atenție acest articol în care, autorul ne destăinuie date din Arhiva CNSAS, cât și faptul că în anul 2010 a publicat prima ediție a cărții «*Dan Vizanty :Destinul unui pilot de vânătoare*».

Cum n-am avut ocazia să citesc cartea, dar trăind în Franța din anul 1979, am cunoscut un aviator care corespunde profilului lui **Dan Vizanty**. Dânsul mi-a destănuie motivele care l-au determinat în anul 1944 să părăsească România.

Dar mai întâi, trebuie cunoscute evenimentele de pe frontul de vest din anul 1943 și primăvara anului 1944. Trupele aliate româno-germane ajunseseră în apropiere de Stalingrad, dar apărarea sovieticilor nu le-a permis să se apropie de oraș. Trupele germane, aflând de avansarea aliaților pe frontul de vest, au primit ordin să nu mai avanseze spre Sevastopol, ci să se pregătească de retragere. Lucru care nu a fost comunicat și trupelor române.

Serviciul de informații al trupelor române a aflat de pregătirea trupelor sovietice de a deslănțui o ofensivă masivă contra noastră și a nemților. S-a comunicat știrea comandamentului german, dar acesta n-a luat nici-o măsură, lasând liberă avansarea trupelor sovietice, în sectorul unde trupele germane trebuiau să lupte contra trupelor sovietice.

Rezultatul manevrei germane a facilitat avansarea trupelor sovietice și manevra de înconjurare a trupelor române, care fuseseră trădate de armata germană. Pierderile românilor au fost imense, iar Mareșalul Antonescu, șocat de trădarea nemților, a început demersurile de contactare a aliaților pentru un armistițiu separat cu noi români.

Trupele sovietice primiseră un ajutor material de la americani în armament, tancuri, camioane militare, tunuri etc. - ceea ce a permis o avansare rapidă a frontului spre vest, determinând atât pe români, cât și pe nemți să se retragă în grabă. În retragere, trupele noastre erau atacate și de aviația sovietică, ceea ce a determinat comandamentul român să riposteze cu raiduri aeriene, pentru protejarea trupelor româno-germane, aviația germană fiind cvasi-absentă, de-abia făcând față frontului de vest.

La această retragere a trupelor române și germane intervine și aventura unuia din așii aviației române, comandorul **Dan Vizanty**. Nu-i mai puțin adevărat că și alți aviatori s-au evidențiat pe acest front, cum a fost comandorul **Agarici**, căruia i s-a lansat cântecul : *A plecat la vânătoare Agarici, să vâneze bolșevici...*

Trupele române nu erau suficient de dotate cu autocamioane militare, așa cum aveau în dotare nemții, mai ales că pierduseră mijloacele de transport, când au fost înconjurate de sovietici, în apropiere de Sevastopol. Ele se retrăgeu mărșăluind pe jos.

După un raid în care comandorul **Vizanty** se întorcea la bază, a observat că **trupele pedestre române în retragere, care încercau să se îmbarce în camioanele militare germane, erau împiedicate, prin lovituri brutale a mâinilor cu patul puștilor, de către nemți! Reacția lui a fost spontană, s-a reîntors din zborul spre bază, și a început să mitralieze camioanele nemțești, până la epuizarea muniției!**

Comportarea trupelor germane, de a îndepărta pe români de a se îmbarca în camioanele lor, mi-a amintit și de o întâmplare petrecută în timpul războiului de către tatăl meu, inspector general contabil din Ministerul Educației Naționale. Misiunea tatălui meu era de a controla, lunar, gestiunile Școlilor de Meserii, iar către sfârșitul lunii trebuia să prezinte raportul la Ministerul de resort din București. Cum locuiam la Brașov, la sfârșitul lunii se odihnea, o săptămână, în familie. În iarna anului 1943, încercând să se urce la București în tren, n-a putut găsi loc nici pe scările vagoanelor. A încercat la un vagon repartizat trupelor germane și, când se urca pe scările vagonului, un ofițer german a deschis ușa vagonului și, cu piciorul, l-a împins brutal pe peron. Norocul lui a fost că era îmbrăcat cu un palton gros, avea căciulă de blană, iar peronul era acoperit de un strat gros de zăpadă proaspătă, altfel și-ar fi crăpat capul! Până la urmă, lumea din jur, din solidaritate românească și respect pentru vârstnici, l-a urcat în tren printr-un geam de la WC., unde a călătorit până la destinație! Astfel s-au purtat nemții în timpul războiului cu noi, românii! Dar, din păcate, pe peronul Gării de Nord din București, n-a fost prezent nici **Agarici**, nici **Vizanty**!

Revenim la ce s-a întâmplat cu Comandorul **Vizanty**, când a revenit cu avionul IAR 80 la baza din Ucraina. La descinderea din avion, câțiva aviatori care aterizaseră mai devreme, și care-l așteptau special, l-au avertizat că șeful bazei îl caută și că ei au misiunea să-l conducă de urgență la Comandament. L-au sfătuit – din spirit de solidaritate – să-și ia repede tâlpășița, altfel va fi arestat și condus la Comandamentul german.

Sfatul colegilor de breslă a fost ascultat și imediat a fugit în țară. De acolo trecând prin Ungaria, Austria și Germania, s-a stabilit, în final, în Franța.

Actul de bravură al comandorului **Dan Vizanti** l-am aflat la Paris, în anul 1980, având privilegiul să-l cunosc personal.

În continuare, vom încerca să analizăm, după ce am expus comportarea trupelor germane pe Frontul de Est față de aliații români, care ar fi fost tactica de a ieși din impas, cu fruntea sus și fără a ne purta necavaleresc cu fostul aliat.

Mareșalul Antonescu, după cum am mai afirmat, începuse demersurile pentru un armistițiu cu aliații, în care propunea să lase liberă retagerea trupelor germane. Detalii nu cunoaștem, dar faptul că Mareșalul era garant pentru acest armistițiu și ar fi asigurat și retragerea trupelor române din URSS, cât și controlul trecerii trupelor române și mai ales cele sovietice prin țara noastră – este incontestabil. Vă asigurăm că Stalin avea mai multă încredere în Mareșal, decât în rege și camarila regală.

Trădarea Mareșalului de către rege și toată camarila de politicieni și generali, prin actul de la 23 august, n-a făcut decât să ne aducă o jumătate de veac de îndoctrinare comunistă devastatoare, cât și moartea milioane de militari și patrioți români, precum și exterminarea elitei românești!

Să nu uităm că **Mareșalul** deținea conducerea politică în țară și avea ca sprijin **ARMATA** ceea ce era atât de necesară în acea perioadă, când trupele sovietice avansau prin țara noastră către Germania, cât și prezența rușilor în țară, până la încheierea păcii.

Avem un exemplu la ce s-a întâmplat cu **Finlanda**, în aceeași perioadă, **dar din fericire n-avea rege**, iar conducătorul statului era tot un general, devenit mai târziu **Mareșalul C.G. Mannerheim**. În timpul celui de al II-lea război mondial, Finlanda a luptat contra URSS-ului, între 1939-1940 și 1941-1944, sub comanda generalului **Mannerheim** - acesta devenind, după război, președintele Finlandei - între 1944-1946. **Cu toate încercările partidului comunist finlandez de a acapara puterea, filandezii l-au ales pe Mannerheim președintele Finlandei - după război și încheierea păcii!**

Mareșalul Antonescu aștepta răspunsul lui **Stalin** la propunerea sa pentru armistițiu, știind că **Stalin** era interesat de a ajunge cât mai repede și mai înainte de aliați la Berlin. În câteva săptămâni, poate câteva

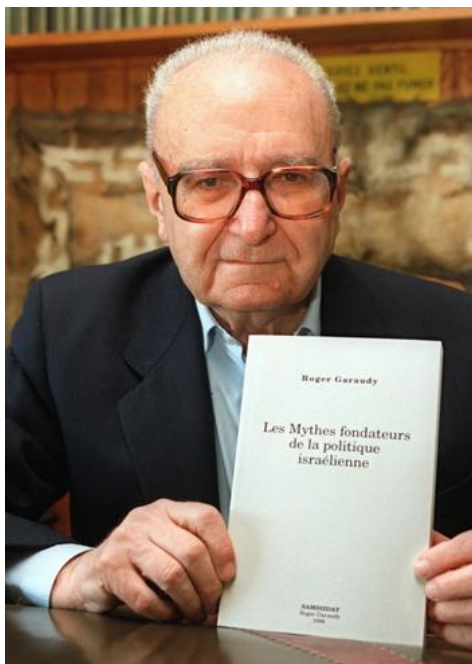
zile înainte de trădarea regelui Mihai, **Mareșalul** ar fi primit acceptul Armistițiului, care ar fi schimbat radical soarta României, poate la fel cu cea a Finlandei.

Menționăm că, după încheierea păcii cu rușii, și Finlanda a fost obligată să furnizeze 85% din exporturi URSS-ului, ca și noi, românii. Finlanda s-a axat pe producerea de ascensoare – industriale și pentru locuințe, cu care a îndeplinit condițiile impuse de URSS.

Analizând prosperitatea la care a ajuns astăzi Finlanda, față de stadiul de înapoiere în toate domeniile în care România a ajuns astăzi, putem judeca consecințele tragice ale actului de trădare a regelui Mihai și a camarilei de generali și politicieni care l-au susținut, în actul său, pe rege.

Oare acest exemplu nu ne arată ce ar fi reprezentat, pentru România, ca Mareșalul Antonescu să fi negociat condițiile armistițiului și ale păcii cu aliații? Noi credem că DA!

Valeriu POPOVICI-URSU, 20 gerar 7523 (ianuarie 2015)

ADEVĂRUL DESPRE AȘA-ZISUL “HOLOCAUST” AL EVREILOR, ATRIBUIT ROMÂNILOR

În toamna anului 2004 am asistat în sala Bibliotecii de cartier din Drumul Taberii-București la o întrunire organizată de Academia daco-română.

Printre persoanele care au luat cuvântul a fost și Colonelul în retragere C.Mărgăritescu, care făcând parte din Uniunea Veteranilor de război, ne-a dezvăluit câteva evenimente din perioada premergătoare ultimului război cât și evenimente recente.

În perioada insurecției legionare din ianuarie 1941, legionarii au îmbarcat în „*trenul groazei cu vagoane de marfă*”, fără hrană și apă de băut, câteva sute de evrei din Iași, cu direcția spre București.

Colonelul Mărgăritescu a făcut parte din echipa de militari care, din ordinul gen. Antonescu-Conducătorul Statului, a oprit trenul la câteva sute de kilometri de Iași. După trei zile de stat în vagoane, militarii au scos pe toți ocupanții și i-au îmbarcat, de urgență, în autobuze militare și în mașini de salvare, transportându-i, pe fiecare, la adresa de acasă (din Iași), sau la spital. Din păcate, câteva zeci de persoane în vârstă au sucombat în vagoane și alte zeci la spital, la Iași.

Dar cea mai importantă declarație făcută de dl. Mărgăritescu a fost acțiunea întreprinsă de evreul român Elie Wiesel, născut în România în anul 1928. În urma declarației făcute de președintele României Ion Iliescu, precum că românii nu au ucis în masă pe evrei – **deci nu a existat un holocaust al evreilor** – Elie Wiesel a colindat, cu o întregă echipă Basarabia și Transnistria, culegând **(bineînțeles cu**

compensații bănești) 300.000 de declarații ai urmașilor evreilor, al căror părinți sau rude au fost uciși de români. Menționăm faptul că, prin înaintarea trupelor germano-române spre Sevastopol, **Basarabia și Transnistria** au fost date, după ocupare, în administrarea trupelor române.

În baza declarațiilor culese, Elie Wiesel a făcut toate demersurile necesare pentru compensații materiale ale urmașilor victimelor holocaustului, de către români.

N-a fost dat niciun comunicat oficial despre suma care trebuia plătită urmașilor victimelor holocaustului evreilor din Transnistria și Ucraina, victime atribuite românilor, dar președintele Ion Iliescu a revenit la ce afirmase mai înainte, admitând holocaustul evreilor de către români!

În expunerea pe care dl. colonel Mărgăritescu a făcut-o auditoriului din Biblioteca Drumul Taberii, fapt nepublicat nici în presă, nici în declarația președintelui, a fost suma pe care Statul Român trebuia s-o plătească Israelului, beneficiarul sumei de **170 DE MILIARDE DE US DOLARI!**

La data acestui anunț, colonelul afirma că mare parte din suma amintită mai sus a fost deja achitată de Statul nostru. Pentru restul de achitat, Statul a trebuit să se împrumute la Băncile evreiești din străinătate, cu dobânzi mari, dictate de ele - Bănci acreditate de Israel, beneficiarul sumei sus-menționate. Statul român a trebuit să se grăbească la plata impusă, altfel era blocată intrarea României în NATO și UE.

Oare nu cumva, vânzarea precipitată a întregii flote comerciale române a coincis cu plata impusă țării noastre, prin acțiunea lui Elie Wiesel ? **Noi credem că da.**

O altă comunicare, făcută în expunerea domnului colonel Mărgăritescu, a fost că urma ca, în zilele ce veneau, să-l întâlnească, la Paris, pe președintele Jacques Chirac, să-i expună adevărul, precum că n-a existat holocaust asupra evreilor, din partea românilor. De asemenea, ne-a informat că pleacă și în USA, la o reuniune cu foștii combatanți din al II-lea război mondial, cărora le va expune, clar și lor, că românii n-au înfăptuit holocaustul asupra evreilor.

Pe data de 10 octombrie 2007, președintele statului Israel, Shimon Peres, în fața a o sută de reprezentanți ai cercurilor diplomate evreiești, la Hotelul Hilton din Tel-Aviv, producea o afirmație năucitoare: „*Israel cumpăra* (printre altele) *Ungaria, cumpăra România, cumpăra Polonia ...* ceea ce a produs de atunci criza financiară internațională. Considerăm ca această așa-zisă *cumpărare a României*, a însemnat cumpărarea hotelurilor nerestaurate nici astăzi de pe litoral, diverse alte hoteluri de lux din țară, locuințele sau vilele a peste 500.000 de evrei, care au revenit în România, din Israel și din Basarabia, precum și nenumărate firme comerciale, conduse de noii veniți.

Considerăm că, prin aceasta enormă sumă, pe care Statul român a plătit-o Israelului, au beneficiat și cei peste 500.000 evrei care s-au instalat în țară (după unele surse neoficiale, cîte 200.000 euro de familie), iar din 1990 toți evreii plecați din țară, în perioada comunistă, recăpătând și cetățenia română, primesc pensia pentru anii lucrați în țara noastră.

În anul 1992 vizitând Israelul, la Muzeul Holocaustului din Ierusalim, România figura cu 180.000 de evrei victime ale holocaustului. Bineînțeles că, în aceasta cifră, au intrat și victimele holocaustului din teritoriul Transilvaniei de Nord, teritoriu cedat maghiarilor, prin tratatul Molotov-Riebbentrop, din anul 1941, recucerit de trupele sovieto-române, în anul 1944/45. Astăzi, după strădania lui Wiesel, România figurează cu cifra de 400.000 evrei victime ale holocaustului românilor, a doua țară după Germania!

Veți găsi aceeași cifră și în așa-zisul „**Templul Holocaustului**”, dedicat lui Elie Wiesel din București și cel din USA.

După toate cele expuse mai sus, venim cu două declarații ale unor personalități, străine de poporul nostru, din care rezultă ca noi, românii, nu am ucis pe evrei - una din ele chiar mulțumește poporului nostru, pentru salvarea de la moarte a evreilor.

În vizita pe care, în anul 2010, Președintele Israelului, Shimon Peres, a făcut-o în țara noastră, s-a exprimat cu următoarele cuvinte:

„ **Nu vom uita niciodată că, în perioada nazistă, românii au salvat viețile multor evrei din România, 400.000 de evrei au venit din România și au contribuit și contribuie în continuare la edificarea Israelului**”.

Dar președintele Perez n-a pronunțat niciun cuvânt despre așa-zisul holocaust și nici partea română n-a intervenit, punându-i întrebarea „**cum rămâne cu holocaustul pentru care noi, românii, plățiserăm, deja, evreilor - 170 DE MILIARDE DE DOLARI?!**”

A doua dovadă recentă, că noi, românii, nu am participat la holocaustul evreilor în cel de al doilea război mondial, ne-a furnizat-o președintele Rusiei, Vladimir Putin. Domnia sa, în urma conflictului din primăvara acestui an, între ucrainieni și ruși, a declarat că, un secret ținut încă de pe vremea lui Stalin și a tuturor conducătorilor URSS până acum, a fost **participarea ucrainienilor în timpul celui de al doilea război mondial la holocaustul a sute de mii de evrei și uciderea e zeci de mii de ruși!**

În aceeași declarație, președintele Rusiei, a afirmat că ucrainienii au furnizat trupelor germane în înaintarea către Sevastopol, soldați, care au luptat împreună cu nemții.

Pentru a explica aversiunea ucrainienilor contra rușilor și, în special contra evreilor, trebuie să revenim la evenimentele de după revoluția rusească, din 1917. Ucrainienii au fost ostili regimului impus tuturor republicilor sovietice, după victoria regimului communist, ca, de altfel, al multor locuitori din provinciile asiatice. Cum sovietizarea Ucrainei, pe cale pașnică, era frânată de populație și de grupurile armate ucrainiene, s-a dat ordinul de comunizare forțată a întregii populații, precum și naționalizarea terenurilor agricole. În sprijinul acestei acțiuni au fost trimise unități armate speciale, de la Moscova, cu **comisari politici bolșevici, în mare majoritate evrei.**

Aceste acțiuni au avut urmări nefaste în desfășurarea activității agricole, mai ales că Ucraina era grâнарul Rusiei. Între anii 1920-1930, atât din cauza secetei, a dezorganizării activității agricole, cât și a rechiziționării produselor agricole de către armată, populația ucrainiană a suferit de foame, fiind înregistrați între 4 la 5 milioane de morți de subnutriție!

Aceste evenimente ucrainienii nu le-au uitat, și, cu ocazia celui de al 2-lea război mondial pe teritoriul lor, s-au răzbunat pe tortionarii lor, în special pe evrei, dar și pe ruși.

Declarația Președintelui Rusiei vine în sprijinul disculpării românilor de acuzația de holocaust al evreilor din Transnistria și Ucraina.

Evocând aceste fapte, care ne sunt dezvăluite de-abia în acest an, s-ar cuveni ca Statul Român să profite de aceste declarații ale Președintelui Rusiei și să ceară Statului Israel impunerea plății holocaustului evreilor din Ucraina **UCRAINIENILOR**, precum și restituirea sumei de 170 miliarde de dolari Statului român. Și aceasta, mai ales, ca urmare a declarației de simpatie, făcută de Președintele Shimon Peres, cu ocazia vizitei în țara noastră din 2010, în care ne mulțumea că am permis salvarea a 400.000 de evrei să ajungă în Israel.

Dar ucrainienii nu i-au urât doar pe ruși, cu care au avut conflicte pentru pierderea Crimeii. **Ei ne urăsc și pe noi, românii, și sunt cei mai aprigi dușmani ai poporului nostru:**

- în 1948, au dorit anexarea Basarabiei - și doar prezența militară a românilor a forțat retragerea acestei cereri;

- în 1945, au dorit anexarea Basarabiei - și doar presiunea lui Stalin a forțat eliminarea acestei pretenții;

- în 1992, ucrainienii au participat cu trupe la războiul de pe Nistru, alături de trupele ruse împotriva celor românești, pentru a desprinde regiunea transnistriană, pe care și-o doreau atât de mult pentru ei;

- din 1992, până în prezent, au fost parte activă din formatul de negociere pentru regiunea transnistriană; în mod permanent au susținut poziția Rusiei și au făcut tot ceea ce este posibil ca negocierile să fie formale și să eșueze;

- cea mai mare parte a mafiei ce a condus Republica Moldova (Basarabia noastră românească), după 1991, este reprezentată de ucrainieni, și nu de ruși; aceștia aveau rolul clar dat de la Kiev ca Republica Moldova să eșueze pe toate planurile;

- cei care au condus regiunea transnistriană, care promovează separatismul la Bălți, Cahul și Găgăuția sunt ucrainienii și nu rușii;

- ucrainienii au dus o politică de distrugere a identității românești din teritoriile ocupate, mai dură chiar decât Stalin în restul imperiului;

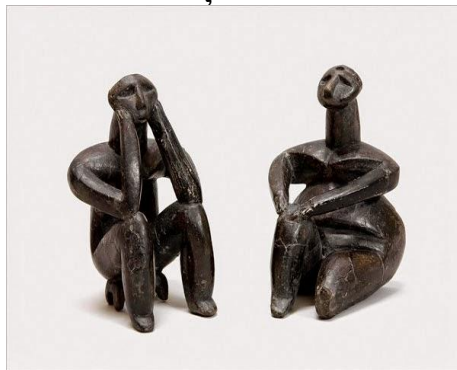
- Ucraina a preluat Insula Șerpilor, pământ românesc ce niciodată nu i-a aparținut; timp de câțiva ani ne-am certat pe la Haga, iar acum ei sunt foarte supărați pe noi românii pentru pierderea platformei continentale; - una din problemele principale ce stă în calea reunirii celor două state românești este tocmai Ucraina, ce manifestă o opoziție mai mare decât Rusia; ea vede în această reunire eventuale pretenții teritoriale ale țării noastre asupra teritoriului ucrainian;

- prima măsură luată de „*europeniștii ucrainieni*” a fost aceea de a interzice limbile regionale, inclusiv limba română; tare ne temem că poporul a vrut ceva și va obține altceva.

Expunând toate aceste adevăruri, credem în îndrumarea opiniei românilor spre întregirea întregului teritoriu ce ne-a aparținut nouă românilor, cel puțin al celui ce l-am deținut prin tratatul de la Trianon, din 4 iunie 1920. De asemenea, să luptăm pentru ca suma pe care ni s-a imputat nouă, pentru holocaustul evreilor din Transnistria, să ne fie restituită: nu noi, românii, am înfăptuit holocaustul evreilor din Transnistria - ci, urmare a declarației făcute de către președintele Putin, în această primăvară: **UCRAINIENII SUNT CEI CARE AU FOST TERȚIONARII EVREILOR RUȘI!**

Valeriu POPOVICI-URSU, Paris/FRANȚA - 23 brumar 2014 (noembrie 2014)

O PALMĂ BINEMERITATĂ DATĂ ȘCOLII ROMÂNEȘTI DE ISTORIE DE UN PROFESOR DE LA UNIVERSITATEA DIN EDINBURG: AUTORITĂȚILE ROMÂNEȘTI IGNORĂ 9.000 DE ANI DE CIVILIZAȚIE NEÎNTRERUPTĂ!

În Europa de Vest nu se cunoaște istoria României și cei care o vizitează acum văd sărăcia materială de astăzi, și nicidecum milenara ei bogăție culturală și spirituală. În plus, propaganda maghiară din SUA se bazează pe milioanele de dolari ale D-lui Sörös, care finanțează edituri și opinii la București, în timp ce în Elveția am auzit, de la un doctor în istorie (la Geneva, în iunie 1999), că Transilvania a apărut în secolul al XIII-lea și, de la un ambasador francez în România (la Lausanne, în noiembrie 1998), că poporul român a dispărut, timp de 1000 de ani, ca să reapară, ca prin miracol, în secolul al XIV-lea!

Cu toate acestea, nimeni nu menționează că cea mai veche scriere din Europa a fost atestată arheologic în 1961, tot în Transilvania, în satul Tărtăria, pe râul Mureș, în județul Alba, de către Profesorul Nicolae Vlăssă, de la Universitatea din Cluj. În afară de România, Tăblițele de la Tărtăria, datate 5.500 î.e.n., au făcut ocolul lumii anglo-saxone (Colin Renfrew, Marija Gimbutas) și au creat dezbateri aprinse, pe tot globul. Deși oamenii acestor locuri știau să scrie acum 7000 de ani, acest detaliu esențial nu este, nici în ziua de azi, după mai mult de 40 de ani, cunoscut publicului românesc și nu apare în manualele de istorie.

Ce ne spun specialiștii din România ? În 1998 s-a publicat « Istoria României » (Editura Enciclopedică, București), de către un colectiv academic, sub conducerea unei « autorități în materie », Prof. dr. Mihai Bărbulescu, culmea culmilor, de la aceeași Universitate (din Cluj), care nu spune că Profesorul Vlăssă a descoperit Tăblițele. La pagina 15 a acestui impresionant volum, Tăblițele de la Tărtăria sunt menționate cu semnul întrebării, într-o foarte scurtă frază, fără nici un comentariu: « Într-o groapă de cult de la Tărtăria, s-au găsit (...) trei tablete de lut, acoperite cu semne incizate (scriere ?), cu analogii în Mesopotamia. »

Dar Dl. Bărbulescu nu-și aduce aminte, oare, că scrierea proto-sumeriană apare cu 1000 de ani mai târziu și că cea cicladică, proto-greacă, după 3000 de ani ? El a uitat că metalurgia, în Europa, apare tot în

Transilvania, în jur de 3500 î.e.n. ? Că tracii sunt primul mare popor indo-european care intră în Europa tot în jur de 3500 î.e.n., cu mai mult de două milenii înainte ca celții, etruscii, romanii, germanii, sau slavii să apară pe harta Europei ? Și că tracii ocupau tot teritoriul între Munții Urali și Tatra, de la est la vest, și de la Marea Baltică la Dunăre și Marea Neagră, de la nord la sud?

De asemenea, și în același context, niciun specialist în istoria României nu atrage atenția asupra altui “detaliu” primordial, și anume că limba traco-dacică este cu mii de ani anterioară latinei (care apare abia în secolul al VI-lea î.e.n.) și că, în consecință, limba română nu se trage din latină, pentru că, deși din aceeași familie, există, istoric, **ÎNAINTEA** latinei, deci este o limbă proto-latină. Latina se formează din etruscă și greacă, care, deși amândouă indo-europene, sunt scrise cu un alfabet fenician, răspândit în lumea mediterană a epocii. În plus, etruscii erau ei înșiși un neam tracic.

...Parcă tot acolo scrie istorie și un domn Lucian Boia ? - “ *Transilvania a fost înglobată încă de la începuturile sale statale în Ungaria* “ - fără comentarii < în ce conjunctură? >

Atâtea detalii ignorate despre originea, continuitatea și însuși existența poporului român dau de gândit. Cine schimbă și interpretează istoria României?

În mozaicul de limbi și popoare de pe harta Europei, singurii care au o continuitate de 9000 de ani, pe același teritoriu, și o scriere de 7000 de ani, sunt românii de azi. Transilvania nu a fost maghiară și nici nu putea fi, când strămoșii maghiarilor de azi locuiau în nordul Mongoliei, sursă turco-finică nu numai a ungarilor, dar și a bulgarilor (care năvălesc în România și în teritoriile Bizantine din sudul Dunării, în secolul al VI-lea), a turcilor și a finlandezilor din zilele noastre. Hunii pătrund în Europa până la Paris, Roma și Constantinopole sub Atila în secolul V, dar se retrag spre Ural până în secolul al IX-lea, când năvălesc din nou în Panonia, teritoriu ocupat, la acea data, de daci liberi (80%), amestecați cu slavi (20%). Poporul și limba dacă sunt, deci, cu mult mai vechi decât poporul roman și limba latină, dar cele două limbi erau foarte asemănătoare, și, de aceea, asimilarea s-a făcut atât de repede, în câteva secole. Ovidiu, poet roman exilat la Tomis, pe malul Mării Negre, nu numai că a învățat geto-daca imediat, dar în șase luni scria, deja, versuri în limba lui Zalmoxis! Invadarea Daciei, de fapt a unui coridor spre Munții Apuseni, a avut ca scop precis comorile de aur și argint ale dacilor, pe care Împăratul Traian (de origine iberică) le-a dus la Roma, ca să refacă tezaurul golit al Imperiului.

În aceeași ordine de idei, **Imperiul Bizantin, care a durat mai mult de 1.000 de ani (330-1453), în timp ce Europa de Vest dormea sub jugul Bisericii Romane și a analfabetismului, este complet necunoscut pe aceste meleaguri.** Cultura și civilizația europeană și-au mutat centrul de la Roma, la Constantinopole, în 330 - când Bizanțul devine capitala Imperiului Roman. **Deși se studiază istoria și limba Greciei antice, Imperiul Bizantin este nu numai complet ignorat în istoria Europei, dar chiar considerat “barbar” și “incult”.** Nici un istoric elvețian nu a fost capabil să-mi dea un singur nume de scriitor Bizantin, **NICI MĂCAR ANA COMNENA!**

Nimeni nu cunoaște, aici, cultura și civilizația Bizantină, religia ortodoxă (“**ORTODOX**” ESTE, ÎN **LIMBILE OCCIDENTALE, UN TERMEN PEIORATIV**), și cu atât mai puțin istoria și tradiția română. **Faptul, esențial, că analfabetismul nu exista în Bizanț, dar exista în Europa de Vest, în aceeași perioadă, este și mai necunoscut!** Academiiile “păgâne” (socratice, pitagorice, orfice, druidice, etc.) au fost toate închise în secolul al VI-lea, iar când, în cele din urmă, universitățile au început să apară în Occident, în secolul al XIII-lea (Oxford, Cambridge, Padova) - ele erau controlate de Biserica Romană și studiau teologia.

Numai călugării și clericii știau carte, se îmbogățeau prin exproprierea de pământuri, în favoarea mănăstirilor, și luau puterea în toate țările vestice, prin misionarism și prozelitism, la început (prin teroare și Inchiziție, mai târziu!), până în secolul al XI-lea, când ultimul ținut liber, al vikingilor din Scandinavia, cade sub puterea Romei Papale.

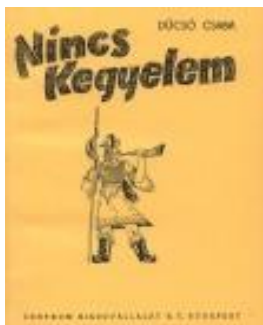
Renașterea italiană apare ca o consecință clară și directă a căderii Constantinopolului (1453), cu emigrarea în masă a savanților Bizantini către Italia. De exemplu, **numai Cosimo de Medici primește 5000 de savanți exilați din Bizanț, într-un singur an, la Florența, acolo unde, în curând, vor scrie Petrarca, Dante și Boccaccio, și unde vor picta Michelangelo și Leonardo da Vinci.**

Între timp, cultura Bizantină este păstrată și cultivată în Țările Române (de exemplu, la Putna), care nu numai că își păstrează autonomia față de Imperiul Otoman, plătind-o în aur – ca de obicei –, dar voievozii români trimit anual aur în Grecia, pentru a susține mănăstirile ortodoxe (de exemplu, la Muntele Athos). În Occident, o scurtă istorie a României apare în 1943, scrisă de Mircea Eliade în engleză, la Lisabona, și publicată la Madrid (“The Romanians, a Concise History”, Stylos, Madrid, 1943), și republicată peste alți 50 de ani, în România (“The Romanians, a Concise History”, Roza Vânturilor, București, 1992). În timp ce prima istorie serioasă a Bizanțului apare, tot în engleză, de abia în 1988 (Lord John Julius Norwich, “A Short History of Byzantium”, Penguin Books, London, 1988, 1991, 1995, 1997). Cu toată bunăvoința lui, de a reabilita “misterioasa” istorie a uitatului Imperiu Bizantin - din nefericire, nici măcar Lord John Julius, de la Universitatea din Oxford, n-a avut acces la texte Bizantine, pentru simplul motiv că nu știe greaca (nici veche, nici nouă...).

În final, se pune întrebarea de ce nouă milenii, atestate arheologic, de civilizație neîntreruptă, pe teritoriul României, sunt ignorate nu numai în Europa de Vest, dar și în România? Cu ce se ocupă istoricii români? Și reprezentanții României peste hotare? Cine promovează cultura milenară a României?

În 1996, când am fost la București, pentru a face cercetări în mitologia tracică, la Academia Română, spre uimirea mea, mi s-a pus întrebarea: *De ce mă interesează tracii și dacii, când acesta era subiectul de predilecție al lui Ceausescu, fapt pentru care subiectul trebuie, acum, total ignorant...?!* La rândul meu, mă întreb: **CE CONTEAZĂ 50 DE ANI DE COMUNISM, ÎN COMPARAȚIE CU CELE 9 MILENII DE ISTORIE ROMÂNEASCĂ?!**

Un articol de Prof. dr. Maria-Luminita ROLLÉ, Universitatea din Edinburgh, Academic Consultant in European Mythology

UNGARIA NAȚIONALIZEAZĂ CLĂDIRILE ISTORICE, PĂDURILE ȘI TERENURILE AGRICOLE DIN ARDEAL !

Aceasta este realitatea incredibilă, dar adevărată, care se desfășoară cu concursul autorităților Statului Român și împotriva Poporului Român, cu consecințe foarte apropiate vizând integritatea teritorială a României !

Este necesar ca tot românul să se întrebe și să afle: de ce s-a ajuns la actuala situație și ce se urmărește ?

Se știe că, de aproape 95 de ani, după Marea Unire de la Alba-Iulia de la 1 Decembrie 1918, niciodată Ungaria și organizațiile etnicilor unguri din țara noastră nu au recunoscut România Mare și au acționat împreună împotriva Statului național unitar român și Poporului Român ! Ungaria și ungurii revendică sfântul pământ românesc al Ardealului, moștenit de Poporul Român de la geto-daci. După ce a falsificat Istoria Poporului Român, a Daciei și a României, Ungaria pretinde și acționează pentru anexarea Ardealului, Cetatea sau Grădina Domnului, la geto-daci, sub pretextul că l-a stăpânit timp de un mileniu...de 51 de ani, între anii 1867-1918, în vremea Imperiului habsburgic.

Ungaria a încercat să ocupe Ardealul în anul 1919, cu sprijinul Rusiei sovietice, dar Armata Română a câștigat războiul, a ocupat inclusiv Budapesta și la 4 august 1919 au fost puse opincile românești pe Parlamentul ungar.

După Tratatul de la Trianon, din 4 iunie 1920, Ungaria a reușit în urma "Procesului optanților" să obțină uriașe despăgubiri din partea României pentru imobilele din Ardeal care au intrat în proprietatea Statului Român. Mai târziu, cu sprijinul Germaniei hitleriste și al Italiei fasciste, în urma Diktatului de la Viena, din 30 august 1940, Ungaria a dobândit o mare parte din Ardeal, până la 25 octombrie 1944 când Armata Română, împreună cu trupele sovietice, a eliberat sfântul pământ românesc de sub teroarea ungară.

După lovitura de stat din decembrie 1989, la care autoritățile de la Budapesta au avut o contribuție însemnată în declanșarea ei și la numărul morților, Ungaria împreună cu bisericile maghiare și organizațiile etnicilor unguri din România au pus în aplicare un plan diabolic vizând anexarea Ardealului printr-un nou Diktat, pregătit pentru anul 2014, la Bruxelles. Argumentele principale ale Ungariei pentru obținerea acestui Diktat sunt următoarele:

1) Numărul cetățenilor români, majoritatea din Ardeal, care au solicitat și obținut cetățenia Ungariei să fie de cel puțin 4,5 - 5 milioane. Până în prezent, Ungaria a acordat dubla cetățenie la peste trei milioane de cetățeni români. Zilnic, în 920 de localități din Ungaria se acordă gratuit cetățenia ungară la mii de români get-beget, care astfel intră în Spațiul Schengen, iar Comisia Europeană se face că nu vede nici nu aude. Peste puțină vreme Comisia Europeană și Parlamentul European vor afla și constata că românii au intrat în Spațiul Schengen fără ca România să beneficieze de acelaș statut ca și celelalte țări membre ale Uniunii Europene.

2) Obținerea pe toate căile, ilegale și legale, a peste 50% din proprietățile imobiliare din Ardeal de către Ungaria. Până în prezent, Ungaria prin numeroase persoane juridice și persoane fizice ungare a reușit să obțină 30%-40% din proprietățile imobiliare din Ardeal, iar prin aplicarea ultimei Legi de retrocedare a Guvernului Ponta II se va ajunge în anul 2014 ca peste 50% din aceste proprietăți să nu mai aparțină Statului Român, urmând să fie naționalizate de către Ungaria sau dobândite ilegal, inclusiv prin furtul pios.

După îndeplinirea acestor două mari obiective, Ungaria va cere Comisiei Europene și Parlamentului European aplicarea principiului autodeterminării popoarelor ! Autoritățile de la Budapesta speră ca prin Diktatul de la Bruxelles, din anul 2014, Ardealul să devină autonom și apoi să fie anexat la Ungaria.

Principala cale folosită pentru dobândirea ilegală de imobile din Ardeal o constituie așa-zisele retrocedări în natură, de fapt naționalizarea mascată de către Ungaria a mii de clădiri și milioane de hectare de păduri și terenuri agricole din proprietatea Poporului Român și Statului Român !

ADEVĂRUL ISTORIC cunoscut foarte bine de Ungaria și de unguri, dar trecut sub o condamnabilă tăcere de autoritățile de la București și partidele politice parlamentare, este următorul:

1) După Tratatul de la Trianon, din 4 iunie 1920, Ungaria a acționat și a reușit să obțină despăgubiri din partea Statului Român pentru toate imobilele pe care le-a avut în proprietate Statul ungar în Ardeal, până la 1 Decembrie 1918, precum și pentru optanții unguri. Sub această denumire de *optanți* sunt cunoscuți acei cetățeni români de etnie ungară care, după Tratatul de la Trianon, au optat pentru cetățenia Ungariei și au părăsit România. În total au fost 367 optanți. Optanții unguri împreună cu Ungaria au depus numeroase reclamații la Societatea Națiunilor și au deschis foarte multe procese cerând despăgubiri pentru imobilele lor care au intrat în proprietatea Statului Român. La propunerea Consiliului Societății Națiunilor s-a format Tribunalul Arbitral româno-ungar de la Paris, unde a avut loc procesul optanților unguri, în perioada 1923-1930. Diferendul dintre Ungaria și România a fost bine analizat și prezentat de către Nicolae Titulescu, ministrul de Externe al României, în expunerea ținută în Consiliul Societății Națiunilor, în ziua de 5 iulie 1923. Acum 90 de ani, Nicolae Titulescu a subliniat că Ungaria pretinde "plata în aur a despăgubirilor", iar optanții unguri puteau să-și păstreze bunurile imobile în cadrul legilor românești, dar nu au făcut-o, acceptând să fie despăgubiți. În urma negocierilor purtate între delegația României condusă de ministrul de Externe, Nicolae Titulescu și delegația Ungariei condusă de contele Albert Appony și a Convențiilor de la Haga (din 20 ianuarie 1930) și Paris (21 aprilie 1930) s-a decis că

plata despăgubirilor stabilite de Tribunalul Arbitral de la Paris se face din Fondul Agrar deschis în Elveția, la o bancă din Basel, de către Statul Român. Din acest fond au fost plătite despăgubiri uriașe către Ungaria și optanții unguri. Începând cu anul 1931 sumele destinate despăgubirilor către Ungaria și optanții unguri au fost evidențiate în Bugetul de venituri și cheltuieli al României. După unele surse, suma despăgubirilor s-a ridicat la echivalentul a peste 100 tone aur pur (de 24 carate), iar după alți cercetători la circa 600 tone aur pur. După mai bine de 80 de ani de la plata despăgubirilor către Ungaria și optanții unguri, precum și după deschiderea arhivelor pe această temă, guvernatorul Băncii Naționale a României, președinții și premierii României, miniștrii de Finanțe și directorii S.R.I. și S.I.E., precum și mulți academicieni și istorici cunosc suma totală a plăților făcute de Poporul Român și Statul Român pentru imobilele care au aparținut Ungariei și ungarilor până în anul 1918 în Ardeal. În mod inexplicabil, cu toții o păstrează la secret ! De ce ? Pentru ca **Poporul Român și Parchetul să nu afle că retrocedările post-decembriste către bisericile maghiare și numeroase alte persoane juridice și fizice ungare sunt ilegale și în fapt reprezintă naționalizarea de către Ungaria a mii de clădiri istorice și a milioane de hectare de pădure și terenuri agricole din România, mai ales din Ardeal. Este cert că exproprierea imobilelor din Ardeal, care au aparținut Ungariei, optanților unguri și bisericilor maghiare s-a făcut prin acordarea de despăgubiri din partea Statului Român ! Există documente oficiale referitoare la clădirile, terenurile agricole și pădurile expropriate.**

2) În perioada 1940-1944, după Diktatul de la Viena, autoritățile Statului ungar au falsificat toate cărțile funciare din Ardealul ocupat și au înscris, din nou, în proprietatea celor care au fost despăgubiți din Fondul Agrar toate imobilele pe care le-au avut în timpul Imperiul habsburgic.

3) După 6 martie 1945 comuniștii evrei și unguri din România nu au confiscat sau naționalizat bunurile imobile și mobile ale bisericilor maghiare, nici ale evreilor și ungarilor, ci pe cele ale românilor și Bisericilor Ortodoxă și Greco-Catolică.

4) Atât în perioada interbelică, dar mai ales în timpul socialismului nu s-au actualizat cele mai multe cărți funciare din Ardeal, nefiind înscrise modificările intervenite în privința proprietarilor.

5) Prin Legea nr.260 din 4 aprilie 1945, toate înscrisurile în cărțile funciare efectuate în perioada 1940-1944 au fost declarate nule de drept ! În foarte multe cărți funciare nu au fost operate radierile corespunzătoare.

6) În vara și toamna anului 1944 o mare parte din arhivele localităților din Ardeal au fost duse în Ungaria, iar cele rămase în România se încearcă de către U.D.M.R. să fie luate de la Arhivele Statului Român și trecute la bisericile maghiare pentru a nu se descoperi lanțul de infrațiuni prin care Ungaria și alte persoane juridice și fizice maghiare au naționalizat sau au fost împrumietărite cu peste 30% din clădirile, terenurile agricole și pădurile din Ardeal. Un exemplu edificator, aflat în atenția opiniei publice din România, este cel al retrocedării, de fapt al împrumietării Bisericii Reformate din Sfântul Gheorghe cu clădirea Colegiului "Szekely Miko". În decembrie 2010, D.N.A. Brașov i-a trimis în judecată pe Attila Gabor Marko (se pare, fratele lui Marko Bela, fost președinte al U.D.M.R. și fost vicepremier al României), fost subsecretar de stat la Oficiul Regional pentru Relații Interetnice din cadrul Ministerului Informațiilor Publice, Tamas Marosan, reprezentantul Eparhiei Reformate din Ardeal și Silviu Clim, fost consilier juridic în cadrul Ministerului Justiției. Ei au fost acuzați de abuz în serviciu contra intereselor publice, cu consecințe deosebit de grave. Acuzații au întocmit, în 14 mai 2002, documente false din care rezultă că imobilul a fost în proprietatea Bisericii Reformate din Sfântul Gheorghe și au acționat pentru ca el să fie restituit Eparhiei Reformate din Ardeal.

În aprilie 2002, Ministerul Administrației Publice a precizat că imobilul respectiv nu poate fi retrocedat în baza O.U.G. nr.83/1999. Retrocedarea s-a făcut în baza unui extras fals de carte funciară. Procurorii au stabilit că inculpații au prejudiciat Statul Român cu 1.300.000 euro. Judecătoria Buzău i-a condamnat, în iulie 2012, pe inculpați la trei ani de închisoare, din care pe Attila Gabor Marko și Tamas Marosan cu executare, iar Silviu Clim cu suspendarea executării pedepsei.

După ce Attila Gabor Marko a fost ales deputat din partea U.D.M.R., dosarul a fost trimis spre judecată la Înalta Curte de Casație și Justiție. La dosarul respectiv este depusă o adresă a Ministerului Justiției care solicită instanței Supreme să constate că sentința de condamnare pronunțată de Judecătoria Buzău este nelegală și că în acest caz nu există prejudiciu adus Statului Român ! Incredibil ! De

asemenea, Ministerul Justiției a subliniat că Primăria Municipiului Sfântu Gheorghe nu s-a constituit parte civilă, fiind condusă de reprezentanții U.D.M.R. La termenul din 27 iunie a.c., Înalta Curte de Casație și Justiție a hotărât să amâne procesul pentru data de 10 octombrie a.c.

7) După 23 august 1944 și în baza art.8 din Convenția de armistițiu semnată la Moscova, în 12 septembrie 1944, bunurile reprezentând proprietatea Ungariei și Germaniei de pe teritoriul României au fost sechestrate și, în baza Legii nr.91 din 9 februarie 1945 au fost puse sub supravegherea Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice (C.A.S.B.I.). Aceste bunuri nu au fost confiscate de regimul comunist și, ca urmare, nu pot face obiectul retrocedărilor către Ungaria și Germania .

8) La toate retrocedările din Ardeal către Ungaria și numeroase persoane juridice și persoane fizice ungare sunt prezentate, la instanțele judecătorești și la comisiile constituite în acest scop, copii ale cărților funciare sau extrase din acestea. Cele mai multe sunt falsificate sau incomplete. Dar, **cărțile funciare nu au valoarea de înscrieri constitutive de drepturi reale, ele fiind de fapt o evidență a imobilelor. Drepturile reale trebuie dovedite cu documentele originale care atestă titlul de proprietate.** Pentru a grăbi retrocedările ilegale de imobile către Ungaria și bisericile maghiare s-a ajuns la o situație de neimaginat: cei care revendică ilegal imobile în Ardeal au depus și depun plângeri penale împotriva angajaților din primării care trebuie săptămânal să meargă la Parchet, unde sunt citați, pentru a da declarații în legătură cu refuzul retrocedării ilegale de clădiri și terenuri. Vicepremierul României, Liviu Dragnea, cunoaște situația retrocedărilor ilegale de imobile din Ardeal, inclusiv teroarea la care sunt supuși mulți angajați ai primăriilor, dar...tace și nu acționează. Îi este frică de subiect și mai ales de consecințe.

9) Restituirile în natură către Ungaria, bisericile maghiare și alte persoane juridice și persoane fizice ungare, în temeiul legislației bogate în domeniul retrocedărilor de imobile, dar având la bază acte false și ignorând despăgubirile uriașe plătite de Statul Român, au drept consecințe anularea Reformei agrare din anul 1921 și a efectelor unor tratate internaționale, precum și revenirea la situația proprietarilor de păduri dinainte de 17/29 decembrie 1863.

10) Împroprietărirea ilegală a Ungariei, bisericilor maghiare și a altor persoane juridice și persoane fizice ungare cu mii de clădiri istorice și milioane de hectare de terenuri agricole și păduri are drept consecință transformarea instituțiilor Statului Român în chiriași în România și plata nelegală de chirii anuale cu mult peste 10 milioane euro. De pildă, la Timișoara pentru clădirile istorice retrocedate bisericilor maghiare (în care funcționează nouă licee și două spitale), Consiliul local plătește chirie de peste 1 milion euro pe an.

Pentru a stopa furturile la examenele de admitere în licee și la bacalaureat, Ministerul Educației a solicitat cetățenilor să comunice toate neregulile constatate, iar S.R.I. a ajutat la începerea cercetării penale a cadrelor didactice de la un liceu din București, implicate în fraudarea examenului de bacalaureat. La Liceul „Dimitrie Bolintineanu” din București, S.R.I. a monitorizat și supravegheat, timp de o lună, toate cadrele didactice, iar în ziua de 1 iulie a.c., la sfârșitul primei probe de examen, toți supraveghetorii au fost duși la Poliție pentru cercetări penale. Întâmplarea este foarte mult mediatizată, mai ales la televiziuni. În schimb, pentru imobilele naționalizate de Ungaria și cele retrocedate ilegal în Ardeal, după anul 1989, S.R.I. i-a monitorizat în ultimii 20 de ani pe majoritatea beneficiarilor dar nu sunt valorificate informațiile. S.R.I. și S.I.E au monitorizat și cunosc toate retrocedările ilegale din Ardeal în favoarea Ungariei, bisericilor maghiare, altor persoane juridice și fizice ungare, precum și împroprietărirea acestora cu imobilele expropriate de Statul Român după Tratatul de la Trianon, pentru care Poporul Român a plătit despăgubiri de peste 100 tone aur de 24 carate. De ce nu le comunică S.R.I. și S.I.E aceste informații Parchetului și D.N.A.? Ce și până când așteaptă ? Sunt întrebări pe care Comisia Specială de Control a Parlamentului evită să le pună. Aceiași Comisie, precum și Comisia pentru Administrație Publică și Comisia juridică din Senat și Camera Deputaților refuză să analizeze și să decidă în urma retrocedărilor ilegale de imobile ale Statului Român către Ungaria, bisericile maghiare și alte persoane juridice și fizice ungare.

Din multe clădiri de locuit naționalizate de către Ungaria sau retrocedate ilegal bisericilor maghiare și altor persoane juridice și fizice ungare au fost evacuați ori sunt în curs de evacuare locatarii români, proprietari ai locuințelor respective în baza Legii nr.112/1995. S-a ajuns în România post-decembristă ca

hoții și samsarii de imobile ale Statului Român să-i evacueze pe români din locuințele cumpărate în mod legal.

În fapt, autoritățile Statului Român au donat ilegal și se pregătesc să doneze Ungariei și etnicilor unguri din Ardeal numeroase proprietăți imobiliare ale Poporului Român. Un asemenea jaf imobiliar nu a existat în nicio țară din Europa. Este necesar ca Parchetul și D.N.A. să acționeze pentru redobândirea în proprietatea publică a Statului Român a imobilelor donate și retrocedate ilegal, precum și pentru recuperarea uriașelor chirii plătite nelegal din banii publici !

Pentru a afla adevărul și mai ales pentru a opri politica diabolică a Ungariei și U.D.M.R. vizând naționalizarea imobilelor din România, Guvernul Ponta II ar trebui să facă următoarele:

1. Să suspende, pe timp de cel puțin trei ani, aplicarea tuturor actelor normative referitoare la retrocedări.

2. Să solicite Parchetului și Direcției Naționale Anticorupție să cerceteze penal toate persoanele implicate în retrocedările ilegale referitoare la imobilele pentru care Statul Român a plătit despăgubirile din Fondul Agrar. O atenție specială trebuie acordată fiecărui dosar de retrocedare de la București, la Comisia specială de restituire a imobilelor revendicate de cultele religioase, precum și pentru fiecare decizie dată de această Comisie, mai ales cu referire la imobilele din Ardeal revendicate de bisericile maghiare.

3. Să informeze Parlamentul, convocat în sesiune extraordinară, în legătură cu politica Ungariei susținută de bisericile maghiare din România vizând retrocedările/naționalizările de clădiri, terenuri agricole și păduri din Ardeal, ca suport și argument pentru Diktatul de la Bruxelles din anul 2014.

4. Să apeleze la cetățenii români pentru a obține informații în legătură cu dobândirea ilegală de către Ungaria și persoane juridice și persoane fizice ungare a numeroase imobile pe teritoriul României.

"O viață avem români...Și-o cinste ! Deșteptați-vă că am dormit destul !" (Mihai Viteazul) - cf. www.altermedia.info/romania/tag/retrocedari.

SCRISOARE DESCHISĂ CĂTRE DIRECȚIA NAȚIONALĂ ANTICORUPȚIE

**În atenția doamnei Procuror șef, Laura Codruța KÖVESI
Stimată doamnă Director,**

Profit de declanșarea, la nivel central, a unei campanii de reținere a persoanelor implicate în retrocedarea, ilegală și abuzivă, a unor imobile unor reprezentanți ai așa-zisei faune imobiliare, spre a vă solicita respectuos să dispuneți acordarea atenției instituției ce conduceți și vizavi de cele întâmplate în unele din localitățile importante ale țării. În acest sens, vă aduc și dumneavoastră la cunoștință cazul fraudării patrimoniului imobiliar al municipiului Cluj-Napoca, cu concursul unor angajați ai Primăriei municipiului și al unor reprezentanți ai justiției clujene, prin retrocedarea, ilegală și abuzivă, a imobilului situat în Piața Unirii, nr. 24, către APM Cluj (n.red.: Agenția pentru Protecția Mediului), fostul sediu al Casei de Cultură a municipiului, pe considerentul că APM, deși nu deține niciun document în acest sens, se consideră a fi continuatoarea **Reuniunii Sodalilor Români**, breaslă înființată, pe criterii exclusiv naționale, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea spre a proteja și sprijini meseriașii și calfele din orașul Cluj, în contextul agravării situației acestora, ca urmare a politicii promovate de dualismul austro-ungar.

La adresele trimise mai multor factori de decizie locală, sau ultimilor 3 prim miniștri ai României, am atașat și documente de arhivă autentice și originale, care dovedesc că acel imobil nu a aparținut niciodată legal respectivei entități de tip sindical și că, potrivit înscrisurilor din documentele respective, imobilul s-a aflat în proprietatea **Uniunii Industriașilor Clujeni** (Kolozsvari Ipari Egylet). Pe parcursul desfășurării procesului de restituire în natură reclamantului nu i s-a cerut de către instanță să probeze că

această entitate, respectiv că **Kolozsvari Ipari Egylet** ar fi înstrăinat, prin vânzare sau prin donație, imobilul către **Reuniunea Sodalilor Români** sau continuatoarea legală a activității acesteia.

După descoperirea documentelor legale în Arhivele Naționale, filiala Cluj, am sesizat atât instanțele de judecată, cât și conducerea de la acea vreme a Primăriei municipiului, solicitând intervenția lor pentru a stopa demersul fraudulos al reclamantei. Niciunul dintre cei sesizați de noi nu a intervenit, din păcate, pentru a ține cont de documentele în discuție și a pronunța o sentință corectă, protejând proprietatea imobiliară a municipiului Cluj-Napoca împotriva poftelor de înavuțire ale unor prețiși continuatori sau moștenitori, ca în cazul de față. Aceeași atitudine indiferentă a avut și DNA Cluj, pe care l-am sesizat și noi

Considerăm că sentința civilă nr. 2283/05.03.2004, ca și cele ulterioare, respectiv sentința civilă nr. 221/2011, sunt neîntemeiate și datorită faptului că instanța nu a ținut cont de prevederile Legii nr. 10/2001, potrivit căreia, proprietarul de drept al imobilului în dispută este Statul Român, prin Ministerul Finanțelor Publice (prin adresa nr. 108177/1/22.04.2013, Primarul municipiului Cluj-Napoca dezinformează pe prefectul județului Cluj, susținând că „*autoritatea locală nu a fost parte în acest dosar*”, deși în preambulul sentinței civile nr. 221 se precizează că „*S-a luat spre examinare în vederea pronunțării, în rejudecare după casare prin Decizia civilă nr. 111/A din 22 aprilie 2010 pronunțată în dosar nr. 49195/3/2008 al Curții de Apel Cluj, acțiunea civilă promovată de către reclamanta ASOCIAȚIA PATRONILOR ȘI MESERIAȘILOR CLUJ în contradictoriu cu pârâții REGIA AUTONOMĂ A DISTRIBUȚIEI ȘI EXPLOATĂRII FILMELOR „ROMÂNIA FILM” și PRIMARUL MUNICIPIULUI CLUJ-NAPOCA*”).

În fapt, reclamanta, respectiv Asociația Patronilor și Meseriașilor, a promovat acțiunea de revendicare împotriva Regiei Autonome de Distribuție și Exploatare a Filmelor (RADEF) și a Primarului municipiului Cluj-Napoca. Sub acest aspect nu este clar când statul Român, prin Ministerul Finanțelor Publice ar fi fost decăzut din calitatea sa de proprietar și nici dacă Primarul municipiului ar fi avut mandat din partea proprietarului de drept pentru a susține în instanță interesele sale.

Mai precizăm faptul că, după cum reiese din dosarul cauzei, reprezentanții Primăriei municipiului nu au tratat cu seriozitate această chestiune, fiind constatate frecvente cazuri în care Primăria și Primarul municipiului nu au fost reprezentate în instanță în ședințele ce au dezbătut acest proces.

Am reținut, stimată doamnă, din declarațiile actualului Prim ministru în mass-media, că urmăriți stoparea procesului de jefuire a patrimoniului imobiliar prin constituirea unei comisii speciale de verificare a tuturor cazurilor de acest fel ce îi sunt aduse la cunoștință. Considerăm, fără temeii, sentința civilă nr. 221/2011 și prin faptul că instanța nu a ținut cont de documentele de arhivă și nici nu a solicitat expertiza instituțiilor de specialitate, respectiv a institutelor de istorie ale Academiei Române, cu sediul în municipiul nostru, pentru clarificarea acelor aspecte pentru care instanța nu avea pregătirea de specialitate necesară. Revenim la toate cele semnalate anterior și vă cerem să veniți în sprijinul afirmațiilor primului ministru, dispunând verificarea situației de către DNA, pentru a nu tolera jefuirea patrimoniului imobiliar cu concursul justiției și a celor care ar fi trebuit să îi asigure integritatea.

Menționăm că reprezentanții Primăriei municipiului Cluj-Napoca au dovedit față de conducerea reclamantului o atitudine care ni se pare stranie și dubioasă, fapt pentru care aceștia au sprijinit toate demersurile respectivei conduceri de eliminare a Casei de cultură a municipiului Cluj-Napoca din acel imobil și amplasarea lui în condiții discutabile, care nu-i asigură siguranța necesară desfășurării activităților cultural - artistice și educative. Mai mult decât atât, suntem informați că nu s-au luat absolut nici un fel de măsuri pentru a menține instituția respectivă într-un context absolut legal, mai presus de orice posibilitate de a contesta deciziile luate de către autoritățile publice în privința caracterului legal al modului în care respectiva instituție a intrat în posesia acestui spațiu ce aparține de drept exclusiv patrimoniului imobiliar al unui județ de importanța pe care o are județul Cluj.

Ceea ce este curios, din câte cunoaștem, este faptul că atitudinea favorizatoare pentru respectivul solicitant este dovedită și de atitudinea manifestată în prezent de reprezentanții Primăriei. Reamintim, în acest, sens faptul că, spre exemplu, s-a tolerat refacerea situației contabile a APM Cluj pe un număr de ani, lucru care reprezintă, în opinia noastră o dovadă destul de clară a modului în care cei în cauză înțeleg să își desfășoare activitățile comerciale, cu respectarea întru-totul a legislației aferente.

Vă adresăm această scrisoare deschisă în speranța că veți acorda atenția necesară și celor semnalate în cuprinsul ei, dispunând măsuri legale în vederea clarificării situației și a tragerii la răspundere a celor care, din pozițiile deținute legal au refuzat în mod sistematic rezolvarea acestui caz.

Cu mulțumiri anticipate pentru luarea în considerare a prezentului memoriu.

Manager (director general) dr. Dan BRUDAȘCU, Cluj-Napoca/ROMÂNIA

ANEXE:

- Sentința civilă nr. 221/2011;
- Adresa nr. 108177/1 din 22 aprilie 2013;
- Extras funciar – CSANYI Gusztav;
- Statutul Reuniunii Industriale din Cluj;
- Actul constitutiv al Reuniunii Comercianților, Industriașilor și Meseriașilor Români din orașul și județul Cluj;
- Extras funciar 1938 – 1952;
- Extras din procesul verbal al adunării generale a Reuniunii Comercianților Români din Cluj – comemorarea prof. dr. Grigore Silași.

IV-POEZIE/CREAȚIE TÂNĂRĂ

consacrarea tinereții

VALERIAN CĂLIN,
absolvent (2012) al
Balș”-Adjud, membru
„CONTRAATAC”,
Botez

Adjud/**ROMÂNIA** -
Colegiului Tehnic „Gh.
al Cenaclului revistei
condus de prof. dr. Adrian

SOROC DE RUGĂCIUNE

Fiecăruia îi este dat
să înțeleagă
Metanoia Luminii.
Dacă s-ar asculta liniștea
risipitoarelor neliniști
și omul
n-ar mai forța
cu stinghia trupului
întradins ferecata Lui Taină - de tocmai

sforțarea lui, din străine
îndemnuri pornită,
ce frumos s-ar deschide - ca un lujer
de floare
izbăvind tristețea oglinzilor amurgite -
- toate tainele - rând pe rând (la
ceas sorocit), mirosind
a Lumină și mângâiere...

POVARĂ DE LUMINĂ

Să nu refuzi nicio povară
înspre mlădierile sufletului
Niciun alt duh
nu te cercetează
mai pe îndelete
ca duhul alb
al unicornului
prin sângele tău galopând...

Mlădița de Lumină
a tainei
înfinge-o adânc
în urma
din care s-a adăpat
inorogul

FLUTURE DE TAINĂ

...lângă mine
și-a deschis aripile un superb fluture.
Cu aripile strânse
culoarea lui e de un negru cenușiu
ca al noptilor mohorâte.
Când se deschid , se întâmplă minunea:

două aripi
superb colorate : un albastru combinat cu violet
și nuanțe roșiatice
precum crepusculul soarelui
la apus
cel liniștitor a toate

stihile.
Priviri gemene :
doi ochi albaștri
precum azurul inimii
se oglindesc în profunzimea nestăvilită
a sufletului
Bate ușor din aripi ,
ușor și ritmic

CUMPENE

De ce ai ales
omule
ruina lumii
unde nu-ți găsești leac
nici cumpănită
haină
cu păsări ieșind de prin
buzunarele cuvântului?

POEME DE FEBRUARIE

Nimeni n-are o maturitate a dragostei
desăvârșită
Pierderi de memorie
Ancenstrală
Pribegi doiniți
de amurguri
Se cumpănește-n
inimă
elixir de adormit
ursitele
*
Iartă moartea
uneori prematură
a risipitoarelor neliniști
(cum altfel
să trezim
inocente adormiri
pe tâmpla pietrei?)...
nedisimulata ta
pendulare înspre
veșnic regenerare de ființă
Liniștea flăcării...

ca și cum ar asculta pulsul
rotației ancenstrale
pregătindu-se pentru momentul când
va pluti lin
contopindu-se cu văzduhul
contemplării luminii
a toate începutului...

Ce mirare mă cuprinde - îndurerată
mirare
de prea multă risipă ce se face
storcând
din fibrele sufletului
toată dumnezeirea
și punem în loc
cumpene de
adormit pruncii...

*
Înțelege libertatea
pe care ți-o oferă
însângerarea luminii:
începutul însingurării
umplerii de sine:
taine deschise
de ochiul
ce plânge cu lacrimă vie
cântecul nestăvilit
al viței de vie
În curgerea lor regăsești
metamorfoza triștilor pribegi
Începutul de obște
al vinii
Rana deschisă-a luminii
liniștea sacrului din urmă îndemn
mirul ce curge din crucea de lemn:
pasăre pogorâtă și plină
pe tâmpla albastră
și fără de vină...

**DORINA CAMELIA BUDUȘAN, Cluj-
Napoca/ROMÂNIA**

FÂNTÂNA ȘI HRISTOS

Aruncați-vă pietrele!
Izvorul meu doarme,
Dimineața e departe.

Oile pasc
Aproape de cedri...

BIANCA COȘTIUG, Suceava/ROMÂNIA

THE DEVIL IS A LIE

Triburile astea urbane
lasăurme de iluziicarnale

Ayami ne se duce pe toți
și uităm de păsările solare
organelle mistice sunt fierte în cazane mediatice
acvilele ne rup coastele și
ne clonează a damic /paralizăm
în al șaptelea cer
de fecundație secundară

jarga. alunecăm sub ape

MOKSHA

sistemele noastre de conducere
sunt atacuri prelungite de epilepsie

în timp ce noi ne iubim profetic și
furăm lumină solidificată
mâinile ne coboară în cer&adulmecă
hoții de vise în sacouri negre
ispitele ne sunt ochi muți
caili ne mestecă părul până ajungem
în burțile lor afrodisiace

COPACUL SCHIZOFRENIC

avem sute de ani și
organelle încă se zbârcesc în noi
albinele încă rumegă ochi și
fețe de masochiști

dinții ni se dezlipesc obraznici
și fugim până ne dezmembrăm ca marionetele
din podul bunicii

druizii își mulțumesc zeii pietre
doonto. Urșii își caută blana împușcă vânătorii
mamelor lor
amba. Tigrii siberieni își deschid
circuri cu oameni zburători

nu doar morții știu cum e să mori

somnul ne arde limbile și unghiile
de la picioare
ne răstignim de bunăvoie cu ochii-n palme

copacii fac dragoste cu pământul
frica e investită algoritmic
zeii noștri sunt călcâiele lui Ahile
buzele fac combustie spontană / inimile vor
să iasă din cuști
negarea e transă de luciferism
eschimoșii vor paradis deșertic
manechinele au aripi și

trăim ca-n desenele animate interzise
unde un mesia ne învață muzica apelor

fertilizăm creierele în borcane și aruncăm
nou-născuții la reciclare
mâncăm lumină de becuri sparte și așteptăm
asistentele lirismului antic
până nu ne devorează toate ereziile moderne

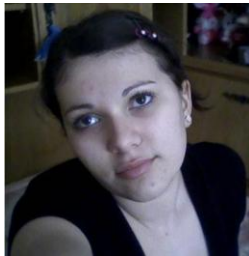
inventate în laboratoare
de regizori traficanți de frați

suntem ceea ce știm că există deci
poți fi mai mult sau
mai puțin în funcție de pavilioanele tale
cerebrale
paradoxal
niciodată în mod cantitativ

după moarte nu este nimic
pentru că ea nu există
ceea ce trebuia să se înțeleagă din

înviere se va naște odată cu topirea tuturor
crucilor
din aur

după ce ne vom spovedi și
ne vom bate nevestele vom urmări
show-ul acesta aviatic și sinucigaș
numit prin zonă stea cugetătoare
viață

**ELENA NICULESCU, absolventă (2012) a
Colegiului Tehnic „Gh. Balș”-Adjud, membră a
Cenaclului revistei „CONTRAATAC”, condus de
prof. dr. Adrian Botez**

RUGĂCIUNEA LACRIMII

Dă-mi Doamne speranța
Să pot plânge veșnic de fericire

Măturând întreg pământul
Cu imnul lacrimilor mele...

RUGĂCIUNEA SUFLETULUI

Dă-mi Doamne puterea să pot plânge
Peste sufletul împovărat al oamenilor
Prin lacrimile mele să pot curăța pământul

De negrul păcatelor
Ce ne mistuie de mii de ani
Sufletul...

DE-AȘ ZĂRI RAZELE FLORILOR DE TEI

De-aș zări razele florilor de tei
Sorbind seva dulce în tot albul imensității pure
Iubind pământul

Cu verdele ce tace
Pe cărarea nebătătorită...

DIN ZESTREA UNUI ÎNGER

Din cuvânt am smuls o pană
Chiar din zestrea unui înger
Iată Doamne-ți scriu și sânger
Printr-un trup de poezie
Dorul omului

Făurind o stea-n-lumină
Gânduri blânde și senine
Cu nuanțe cristaline...

„porni luceafărul...”

AZI DEBUTEAZĂ:

**LAVINIA TILIȚĂ, clasa a IX-a E, Colegiul Tehnic
“Gh. Balș”-Adjud**

PREA MULTE UȘI

Deschid prima ușă pe care o văd. Un uragan de imagini mă izbește drept în obraz.

Mă țin strâns de clanța ușii, pentru a rămâne pe loc și a înțelege. Pășesc ușor în cameră. Foarte precaută pășesc. Îmi iau inima în dinți și merg mai departe decât începutul. Imagini proaspete și vii explodează din toate colțurile camerei, mi-e foarte greu să le urmăresc, fie chiar și numai să le fixez cu privirea. O lumină a zilei mele de naștere, o lumină de cândva, demult trecută: sunt fericită. Deodată, din toate părțile, năvălesc jucării. Jucării de pluș, jucării vii, jucării vesele... Poate că sunt, încă, imatură - dar eu râd și-mi place mult. Și, mai ales, **ÎNTELEG!**

... Apoi, plec și închid ușa asta repede. Am terminat cu această amintire. Să fim serioși, foarte serioși să fim, din ce în ce mai serioși să fim – și să deschidem altă ușă. Iată-i pe prietenii mei, într-o mare lumină: alergăm, obosim, ne așezăm pe iarbă, sub un soare crud. Alerg, alerg până nu mai pot să respir – și se înserează. Am ieșit și din camera a doua. Iat-o pe a treia. Mă îndrept spre a treia ușă. Sunt aproape 15 secole de parcurs. Atât am eu vârsta: 15 secole. Ce să fac cu 15 secole? Apăs pe clanță și aștept ca uraganul să înceapă. Nu se întâmplă nimic. Intru în cameră, umilită și speriată. Totul este negru și nu pot distinge nimic. Nu știu ce se întâmplă și nu știu ce să fac. O cameră fără amintiri, pustie, așa cum sunt eu acum. Vreau să plec, cât mai repede, de aici! Alerg spre ușă - și aceasta se închide brusc, în urma mea. Trag de clanță s-o deschid și – nimic. Voi rămâne, oare, captivă în interiorul ei, în pânțelecele singurătății și al pustiului? O viață întregă, plus alte 15 secole, plus o eternitate...

...Ușa se deschide și lumina puternică mă izbește drept în față. Drept în față, drept în ochii mei firavi. Am orbit, pentru încă multe veacuri. Am pierdut. Am pierdut totul, pe mâna luminii care mă arde...

...Pământul nu va mai avea, pentru mine, jucării (jucării de pluș, jucării vii, jucării vesele...) – iar tata, din ce în ce mai bătrân, mă trezește cu o voce din ce în ce mai stinsă. Niciodată nu mă voi putea întoarce la prima ușă. Niciodată nu voi mai înțelege, eroică și plină de curată, luminată, inspirată mirare - **de neînțelesul!**

...Voi deschide toate ușile lumii și vieții, mii și mii de uși fără zăvoare, fără spaime proaspete, fără entuziasme și veselii... - dar nu pe prima și singura care contează: Copilăria.

ZBOR

...Văzusem o pasăre zburând deasupra mea, deasupra ochilor mei. Atunci mi-am dat seama, imperativ, că doream să zbor. Niciodată nu m-am gândit la acest lucru, serios – dar acum o dorință arzătoare s-a născut în sufletul meu. Și nu puteam s-o opresc să mă ardă pe dinlăuntru, decât în momentul când voi zbura. Efectiv. Fâlfâire de aripi (de unde?). Poate părea o prostie, un lucru copilăresc, ca atunci când copiii cred în povești cu zâne... – dar trebuie să-mi potolesc acea dorință, cu orice preț. Chiar Viața!

...Voi să fiu acea pasăre, liberă, fără ca nimeni să-mi spună ce să fac, să simt că toată lumea este la picioarele mele, înfășurate în pene... și nimeni și nimic nu mă poate distruge! – să plec din această lume meschină și să pornesc către un alt tărâm!

...Voi să fiu eu însămi și să mă prefac a fi în acel loc, în care banii n-au nicio importanță, să zbor, să zbor, pe deasupra văilor umplute de noroaie...! – departe de aceste răutăți – și să simt cum vântul îmi mângâie plețele, ochii, gura, nasul... parcă îmbrățișându-mă și spunându-mi, cu vocea trecută prin vifore: “Buuun veniiit!”

...Stând întinsă în iarbă, îmi imaginam cum ar fi să zbor și, deja, mă vedeam plutind pe deasupra munților, printre pânze de nori, îndreptându-mă spre un loc spre care nu știam drumul și ajungerea, dar asta nu conta, nu conta nimic! Era un loc pașnic, și bland, și luminat - un loc care nu vrea decât să mă ocrotească, să-mi ofere dragostea de care am atâta nevoie, disperată nevoie!

...Deodată, ceva ca o suliță mi-a străpuns inima și gândirea. Am deschis ochii repede, și o lacrimă cristalină, amară, tresări pe obrazul meu. Tristă. Îmi era interzis zborul. Eram doar un om. Dar dacă aș fi fost înger? M-am decis că trebuie să încerc, să lupt pentru visul meu cel frumos. M-am aruncat din vârful celei mai înalte stânci – și s-a făcut, în sfârșit, **LUMINĂ** – lumina orbitoare și blândă pe care o visasem, la care atâta râvnisem!!

OANA PETREA, clasa a X-a D, Colegiul Tehnic “Gh. Balș”-Adjud

NUCI ȘI COZONACI

am uitat de nuci și de
cozonaci dulci – voi uita de
copilărie – și ce voi putea să fac – fără
amintirea mamei – frământând
cozonaci dulci și dăruindu-ne - tuturor
dulce copilărie și nuci?

...de mult – viața nu mă mai întrebă de
sărbători luminate și de
nuci și de cozonaci dulci: oare
ce mă voi face – de acum până la
noapte?

... ȘI REVIN:

MĂDĂLINA DOBRE, clasa a XII-a E, Colegiul Tehnic “Gh. Balș”-Adjud

EPOPEEA CELOR CE NE PRIVESC

ne privesc din umbră
mirate, plictisite...
sufletele care nu au trecut
Styxul

lacrimi diluate în venin
iceberguri vinovate - iubirea a înghețat...
Doar pentru o clipă
ascultă-ți inima cum bate ... TIC-TAC TIC-TAC
un ceas ce nu mai poate fi reparat
decât de moarte

*

Noaptea, stelele vorbesc-sclipsesc- iubesc
Se nasc zei din muritori
se jertfesc divinități pentru caloiani
luna palidă și tristă
fuge de propria-i identitate
caută ce nu există
caută viață-n moarte
și luminează-n întuneric

propria-ți viață e o enigmă - un film nesfârșit-
neisprăvit

un timp ce se scurge în trei lumi... n-au rămas
decât priviri reci, sticlite,
uitate pe planete înghețate
de plictiseala de a iubi

*

plutești pe note muzicale ...
harpa cântă angelic
- demonii sunt spectatori
gata să sfâșie la cumpăna-cumpănirea cea mai
mică
dedesubtul e rece, îndesat cu amintiri ce te
sufocă

MĂDĂLINA PAVEL, clasa a XII-a E, Colegiul Tehnic “Gh. Balș”-Adjud

1) PĂMÂNT ȘI SCLAVI

Pe pământ avem de toate, avem noroi, avem și stele. Acolo, în margine de codru,
oamenii știu să guste din amândouă.

Pe coama dealului se arată o icoană - icoana sufletelor arzătoare de păcat.

Pământul ne e casă, dar în cer suntem flămânzi, căci unii urcăm până la cer doar cu
ajutor de sclavi. Am uitat de ei că ni-s frați!

Stelele - cum sunt ele, oare? - au răni, sau măști? Dar au închisori, sau libertăți? Unii au de toate, iar alții nimic de visat. Timpul cu ce să-l compar? Cu un ceas? Cu o secundă? **NU! TIMPUL E NIMIC!**

Alege pământul, pentru a demonstra că o stea are numele tău: nu te transforma în sclav, dar nici nu-i transforma pe alții în sclavi ai gloriei tale deșarte. Nu-ți angaja vreun sclav: **nu va putea avea grijă de sufletul tău!**

2) EU ȘI VIAȚA

Unuia –
doar unuia. Viața.
Nu în școli - unde-i expusă-impusă-impozată,
acum:

nici pe poeți nici pe
sfinți nu-i băgăm în seamă.
Rezultă o ființă dintr-o mie. Mai
puțin – mult mai
puțin.

...Îți place viața –
dar îți place și altceva:
și scrisul - și cititul

IUBIRI

Iubește-mă când te privesc tăcut,
precum apusul galbenului Soare - când Cerul
rămâne viu și va fi în curând
neștiut.

Luceafărul stă atârnat în zare
trecând prin ploaia de săgeți ucise - ce-și laudă
învierea:
cum nu-i mai dulce sângele ca mierea!
Nu vezi primprejur - nu-i așa - decăt
o lume – cel mult
cu tine - două!

ASTRE SAU MEDUZE SAU LICURICI

astre sau meduze sau
licurici - orice-ar fi
de aseară se tot zăresc însoțind corăbii
deasupra noastră – peste trupurile
noastre – peste mișcările noastre
...așa ne veghează pe amândoi:

CHEI

doar cât mă gândesc – și
sângele zvâcnește în jurul lumii
...mersul tău e alfabet copilăresc – și
deocamdată doar cu el îmi
concep exercițiile mele de
scriere sumeriană – și doar sub stele mai
îndrăznesc să

cărților cu care te-ai obișnuit.
Nu mai zic de propria părere
sau dragostea față de un animal.
Poezia –
ce este poezia?
S-au dat atâtea definiții evazive
la această întrebare.
Nici eu nu știu ce-i poezia,
însă mă agăț de
acel **NU ȘTIU** - ca de-un
colac de salvare. Și devin și cânt
liberă de
pământ.

Viața și eu îți suntem sete de decor:
de mulți și de mine nicicând nu ți-a fost atât de
dor. Ai cunoscut
Frumosul în El și l-ai modelat în cuvinte
pe-un palimpsest
călugăresc – livresc
burlesc.
Tu să-nveți și să sperii:
Luceafărul e în cer - dar Poetul Viața și
Eu suntem - netulburat
pe pământ!

stau drept deasupra
noastră – fosforescente – și se
mișcă atunci când ne mișcăm – și
tac atunci când
tăcem – și se opresc – atunci când
uităm

cânt – entuziastă
...legături de chei ale
pământului – apele îmi vâjâie pe la
urechi și-mi răcesc
visul: tu nici măcar nu auzi
armonia sferelor
bandajul unsuros de

chei al veninului mi-a
îmbrățișat lumânarea
vieții: de câte ori dau de vreo urmă de
cheie – sângele-mi zvâcnește în
jurul unei

NU E ALT DRUM

nu e alt drum: e un
rotund sferic – mereu și
pretutindeni - ajungi de unde ai
pornit
...ascult al tău cântec pe-o stâncă: și
cântecul tău are

lumi unde tu nu mai ai
loc nici soare: însemnezi prea
puțin – pentru o nouă și tristă
visare

prea mulți bemoli – suspini cu
petale de flori – nu faci bine: oamenii ca
mine nu mai sunt nori - au devenit alergici la
polen și
strănută sănătos - în loc de
fiori

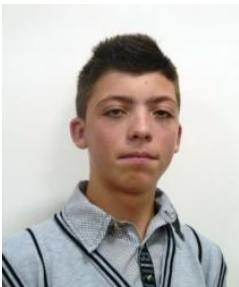

**FLORENTINA PINTILIE, clasa a XI-a E, Colegiul
Tehnic “Gh. Balș”-Ajud**

SUFLET TRIST

suflet trist - o pacoste!
de n-ar fi pacostea - n-ar fi nici
dragostea!
sufletul tău s-a revărsat în
mine – și scrie pe mine ca în piatră
cald ca pe
vatră – și
tare amar
abia pot descifra slovele
iubirii tale - dar cititul și ridul
nu vor trece zidul

din inima mea
te simt în întuneric: zbori prin mine ca
liliacul noaptea – și te izbești de
lumina zidului meu
...e trist că pe lume nu ești decât
tu – e trist că pe lume nu
este decât un singur
ametist

**ION/NELU ȘTEFAN, clasa a XI-a D, Colegiul
Tehnic “Gh. Balș”-Ajud**

REVEDERE

Atunci când timpul s-a
oprit
A luat cu el și clipa:
În sinea mea risipa,

Durerea s-au înstăpânit!
Puterea mea de ceară
În pumn am strâns-o tare:

Din pumn curgeau amare
Uitări - parfum de seară

Rămâne-n mine o făclie
Ce arde ne-nctat și vie:
Văpăia anilor trecuți

GABRIELA MIHU, clasa a XI-a D, Colegiul Tehnic

“Gh. Balș”-Adjud

AM TRĂIT VISÂND IUBIREA

am trăit visând iubirea
dă-mi sărutul de adio:
n-am atins nemărginirea -
sunt bătrână cât și Clio

n-am să plâng luceafăr-soare
voi trăi visând iubire -

FIORUL MORȚII

suflete – nu mă lăsa, nu mă lăsa:
în lumi de beznă – nicio stea!
trup prăpădit – duh împărat
în ceruri singură-am strigat

ANA-MARIA CHELARU , clasa a XI-a D, Colegiul

Tehnic “Gh. Balș”-Adjud

VIAȚA TRECE

a tresărit timpul – am
îmbătrânit (mă rog – atâta cât poate
îmbătrâni – catastrofic – un
copil)
de ieri n-am mai

Lumină-a pașilor făcuți

Și e tăcere și e timp
Să văd și lume și Olimp
Să sper că voi zări cândva
Lumina ta – lumina ta...!

vei rămâne-un oarecare
o greșeală-n sfânta fire

într-o lume de minciună
tu ești prințul năzărit -
haide să-ți spun una bună:
nu ești soare – ești...pârlit!

fiori târzii - iubire mută
zilele-mi cern mereu la Slută:
mă uit înfiorând fântâni
...tu, Moarte, iarăși mă amâni!

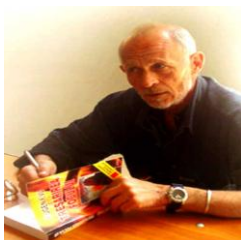
înflorit: am peste o sută de
ani de staniol – tot ce se pare că a mai rămas din
sărbătoarea mea este un
teribil de discret
suflet bocind

V-MODELELE CETĂȚII VALAHE ORFICO- ARMONICE

„voluptos joc cu icoane...”

EUGEN EVU, Hunedoara/ROMÂNIA

LUDENS

Crame, mansarde, creier

ce arde
Pierderi de sine ori revanșarde
Joc al mulțimilor, ginte ori hoarde

Curenți continui, alternativi,
Crame, dileme, narcisi, convivi,
Ninge în sus, hologramici nativi !

El, Neutrino, pruncul de pruncă,
De la Duino, ca o ieruncă
Desculț prin roua raiadului spun că

De sine fuge să se ajungă
Pe sine sieși i se alungă
Să iarăși fie cea Niebelungă!

Viu numai focul viu numai jocul
Și alter-ego-ul, bată-l norocul!

Crame, mansarde, genunchi de zeie,
Și îndeaproape sora- femeie
Sophia, Sapho, prin Melopee.

Jurnale: ISME: Arta de a muri cântînd. Ars vivendi, ars mirabilis vs lamento miserabilis Eros și thanatos, Agonie și extaz, Orfeu și Orfelinii...**Triada: Logos, Patos, Ethos.**

Prin Veac, i s-a spus, s-a conceptualizat și face- refăce dinamica ...funcționării psihedelice a ceea ce Blaga numea Mirare- Mirabil- / mirabila sămânță, etc- ...energie psiho- divinatorie, LUX- Feerică, (Biblia evreilor, V.T., Cartea lui Enoch, Evanghelia lui Iuda, iscarioteană,), dedalo- icarică, încantatorie, hessioidică, sacerdotală, horoscopică, socratic- sentențioasă, megalomaniacă, grandomaniacă, mitomaniacă, erotomaniacă, mortificantă, onirică, hedonistă, missionaristă, testamentaristă,

apocalipsistă, neo- apostolică...Actual, statistic, pe glob există peste o mie de religii. Pe șoselele U.S.A, o scetă are un preot care botează în trafic, cu Benzină...

Simptomatică, fantasmagonică, agonică, agorică, argotică, sindromică, dadaistă, negativisto- nunuistă, a rezistenție prin cultură, a supraviețuirii, a eretismului, eclecticismului, barabismului, a autorăstignirii, a Bovarismului, a Urâtului), Villon, Baudelaire, Eco, a Ghilotinării,etc), Narcisice- Orfecio- Orfelinice, -a animalelor bolnave, a grobienilor, a metafizicii, antimetafizicii, orgasmice, nirvanice, transeatice, eleiatice, eracliteice, genialoidice, a urii de sine, a mutațiilor, a neo-barbariei etc etc. Poesia are sensul- noima- stigma Cenușăresei. Practic, din Amazonia psiomului, toate aceste artere colaterale ale Aortei...invizibile, în om și in extenso societăți, este un fel de mai mult o luptă a Omului- cu- sine, decum una a regăsirii ori consolării față de „ la condition humaine”...Spiridușul, ucenicul vrăjitor, ludic și inventiv, dăinuie, de la șamanism la religii, tot astfel și-n arte.Comunicarea global[are riscul de a trăda, ci nu a ttraduce. Inefabilul este incomunicabil de la om la om, cum scriau Elitys, Vretakos, Hoelderlin și alți nemți, ...după evrei. Numai că rămâne problema ...Hyperboreei vs. Amazoniei, o, Domine, a Agarthei și Shambalei !

Arta refugiului. Teze și sinteze, proteze și simeze / de la Semiaza.

Legea o face, dincolo de livresc, dincolo de școli ce se bat cap, ca munții la trecători, sic. n., scile și caribde, bosforuri și dardanele, ceea ce Aș numi Estuarism, golfuri ale meditației, cum Daoismul, Perechea Gânditorului de la Hamangia / v. Brâncuși, ca niște semizei neînstare a se uita pe sine, dfin Arhetip...Ceva din interior ce se poate numi **Psihocelula Stem**. In extenso, o numeam „ **psihosimptom al organului amputat**”. Teze, cu carul: a fecetului Coanda, a efectului bilocativ, Tesla (experimentul Philadelphic ș.a.), toate fiind Fascinante, cuvânt cu etimonul FASCII. Mai nou, e discutabil așa- zisul Sindrom al bipolarității, recte Androgenismului, ca mutație de sex. Sexus, Nexus, Plexus. Empirismul este catadra portabilă, patologiiile toate; Platon, Aristotel, Socrate, Faraonii.. Mutatis- mutandum, penitenciarele, abisaliile, frica de vid, autoexperimentismul, chivotul, graalul la purtător. Autoscrutarea, curba lui Gaus, Camera obscură, efectul Doppler... Taborismul, remanentele telepatice, etc. Avem în Noi imperativul fascinației, întru a suporta Realul și Iraționalul, dictatura Conștiinței, talazurile, seismele, claustrul, autismul, ca factori de risc....Al terorii spațiului închis și celui deschis. Măsura pedepsitoare a fost „**încurcarea limbilor**”, bâlbâiala, bolborosirea, boscorodirea, Babilonul. „**să le încurcăm limbile, altfel ajung asemeni nouă și se vor urca la cer!**”. Eheu, fugaces ! **Gânditorul- în-gân-înduratul** este rebelionar, gelos pe îngerul căzut, încă din maternități, creșe, grădinițe și școli! Vorba veche „ omul e dat dracului ! Am cunoscut o vreme și categoria misticilor, și a mistagogilor, și a neo-profeților, și a eroilor de tip suicidar. Iar prin labirintul oglidariu, continui a mă re-cunoaște pe mine însumi. În orice domeniu, ai sau ba ceea ce grecii numeau **Organon**. Omul e cineva tăiat de la surse, necum ființa cu liber arbitru. Liberul arbitru este neproductiv, decade în autodistrugere, descompunere, degenerare! Pare-se ! Toate sunt Mișcare circulară, deci repetitivă, în univers) - **uri=**, nu poate fi **LINIE DREAPTĂ! IgitUR**, și în text, subtext, metatext...**Gaudeamus igitur!** Primum vivere, puoi filosofare !Artele sunt și vor fi ceremoniale, ocultice, interconexice, eufonice, sincronice și sintonice, sau nu vor fi deloc! Omul va fi mistic- mitologizant, sau nu va mai fi deloc ! Complexele lui de inferioritate, vor deveni de superioritate, iar cel terorizat va teroriza la rândul-i. Iată tragicul. Sau nu? Am scris cândva “ **Întrebarea mă născu și muri**”. Cred că într-o clipă rară a lucidității. Cred pentru că îmi amintesc, știu fiindcă iarăși aflu. Ceea ce e o feerie, neh ?

ALTCUMVA

O, voi heackeri spiriduși ucenici vrăjitori
Gnomi ai artelor căzute aidoma-ncrederii vane
În acest incinte suprasaturate de
Parasfinți frauduloși
Alienarea nu mai e calea scăpării!
Râdeplânge sufletul prin roua abstractă
Aidoma mierlei albe prin imitatio Dei.

La marginea însângerată a memoriei apelor
Șezum și cântăm în neștirea de sine.
Tot ce a fost nu mai vine.
Valoarea nu se vinde
Ci se dăruie transmite renaște
Lumina, Ea vede, Noaptea, El naște
În teandra atemporală
A ne iarăși cunoaște ?

Carne prin carte, Tu, soarte!
Ai dezvățării de-o singură

POETOMUL

Aștepți o veste care nu mai vine
Peste milenii care clipe sunt
Mister ascuns e-al lumii straniu sine
Nemărginitul Dor din Dor Mărunt

Ți se induce-n ciclic ritualul
Ce unduie-n fractalice genui
Multiplul cel din ochii de peuni
Delir de curcubeie-n val din valul

Thalazicei cunoașteri prin ogive
Să-nvețe ființa a muri.Captive
Cum cercul spiralat. Repetitive
Chakrele zeilor, celeste pive

Semantice agită-n duh sentințe
Rob sieți ! Fiul ori Sophia
Se-ngeamănă și se-ntreiesc prin științe

DUMITRU ICHIM, Kitchener, Ontario/CANADA

CE BINE-ȚI STĂ...

"Ce bine-ți stă
când te îmbraci
cu-o moarte oarecare,
amirosind a iarbă și a lut!

Oare gelos,
cum n-ar putea să fie
Eufratul
văzând cum te prefaci,
când fugi și te ascunzi
prin sălcii,
până te prind, așa!

(Aici tăblița de lut
e spartă, dar descifrăm apoi
continuarea)

"...nu, veșnicia nu se dă,
Regino, înapoi,
decât pentru-n sărut!"
"Dar am uitat că tu ești muritor,
nu vrei să o luăm de la-nceput,

Imposibilă, uhronică
moarte.

Ce mor și iarăși saltă-n nebunia
Iluminațiilor, cum barbaria
Prin recesive, schismice credințe...

Ci nu-ți mai fie frică ! Galatee
Nirvana-n dulci- orgasmele primare
Endimion, zburat din Melopee
Culcușul lunii pline, prin femeie,

Prunc sacru-nfii născut fără hotare
Devenitor prin roua din stihare
Se va-ntrupa prin raiuri următoare

Logos străpuns ni-i Verbul ! Din Lumine
Latent nadirul prin Eoni revine
Ca Poetom Fericele. Divin e !

că doar așa ne profetise luna?
Păcat că veșnicia este una!"

Ce bine-ți stă
când te îmbraci
cu veșnicia-ascunsă peste sâni,
iar pe deasupra
cu o moarte oarecare
amirosind
ca orzul copt în spic.

"Pe veșnicia ta, ce-mi dai, Ninlil?",
dar tu te-alinți ca un copil
ce parcă-ar fi greșit
și stă în prag.
"Nu-ți dau nimic,
afurisitule,
că prea de tot mi-ești drag!"

Prin sălcii iarăși te ascunzi.
"Iu, hu...Regino, unde ești?",
dar tu, ca nimeni să nu vadă,

ademenirea în ispită-o pui
prin merii din livadă,
pe unde floarea e din cântec ninsă.
Alergi,
dar cât de mult îți place
să fii prinsă!
Sărmanii zei din ceruri n-au habar
ce-nseamnă mângâierea mâinii,
cum face-amurgul
c-un cuib de rânduică!
Și-apoi de ce să-ți fie frică?
Pe sub pieptar porți veșnicia
ca să-ți acoperi sânii.

LUMINÂNDĂ SUMERIANĂ (fragmente)

Ninlil,
regina primului văzduh
și-a aerului doamnă,
de ce-mi vorbești de veșnicie,
tu care-o porți,
dar nu-i știi țesătura?

Precum nemărginirea mării,
oare nu știi
că veșnicia și nimicul,
sub zodia ursitei - gemănării
ar fi să fie,
de nu ți-aș bea cu ochii și cu gura
întregul Euftrat pân' la izvor?

Cum știi că veșnicia și nimicul
nu muntele bazaltului ascund,
ci duhul lui.
Și borangicul
cu firul răsucit a dor,
cum numai cu lăuta zicu-l.
(...)

Când te dezbraci, Regină,
de tot ce te înnoaptă,
și rămâi
întru frumsețea văzduhului dintâi,
trup de lăută și lumină,
cum poți sălbaticul ghepard
să-l porți, zâmbind,
legat numai cu-o șoaptă?

Mai spune-mi:

JERTFA POETULUI SANHERIB

"Sorbind ne-ngăduitul amar gust de lumină,
cu spin de cui mi-e scrisul pe lut, la Euftrat.

Ce bine-ți stă
când te îmbraci
cu-o moarte oarecare..."

Așa-i cânta îndrăgostitul din Sumer
cu buzele
întregu-i răsărit de soare,
când veșnicia de văzduh i-a sărutat,
pe unde plânge până azi,
prin sălcii, prințul Euftrat,
sub dâra focului din cer.

"Dragul meu, mai drag
spre tine vin, ca unda ce-și tremură lumina...
De veșnicia mea, lăsată lângă prag,
când mă descalt,
numai prin tine
spre ceea ce am fost
mă-nalt!"

(...)

Ghiocul cântă-n perlă
ce marea n-a putut
cu prinsul să-și cuprindă
necuprinsul.
Cum să-nțelegă valul?
Suspinul nu se vinde,
că fructul de tristețe-al suferinței,
spre-a străluci în diamant,
mai scump e ca viața,
deși-i așa plăpândă.
Numai prin moarte scoica
dă perlei dimineața
și veșniciei tale-o luminândă.

Dă-mi vinul roș!
Cu buzele-n cântec dă-mi roșul din vin.
Fă-te ulcior,
crudului psalm al lutului!
Eonului,
minunii, întruchipare străină.
Dă-mi roșul, mai vin decât vinul,
ca buzele tale
sărutului,
când tot Sumerul luminu-l!

Dacă-ți respir văzduhul, cât îți mai ești regină?
Ca-n gemă, duh și chipul, cu stih ți le-am săpat.

Ninlil, șoptiri de trestii cucutelor din strună...
Cum doare-n verde cerul pe iazul meu de scrib!
Și totuși sunt ca stupul ce-ntregul rai ți-adună.
Mai drag ca veșnicia, au nu ți-e Sanherib?

Dă-mi mâna să-ți fiu templu, cum n-a avut
Sumerul.

COLINDUL ALB DE ATUNCI

Luând-o în brațe,
cum brazii mireasa și-o duc,
cu cântecul lor aplecat de lumini
și de neaua netoarsă pe fus,
îl aud și acum cum i-a spus:
"Hai, cum n-a nins niciodată,
nici de cer, nici de nor de cuvânt,
haide, să ningem în sus,

PREDESTINARE

În aceeași bancă de școală -
elevul Iuda și elevul Iisus.

E ora de caligrafie.

Învățătorul le dictează,
arătându-le cum se scrie
cercul,
ovalul ca oul de găină
ce doarme în fân,
și bastonașe, toiege
și-aceleași cârje de bătrân.

Iuda scrie cu pixul.
Iisus, mai sărac -
cu-n plumb de lumină.

Elevul Iuda
se întoarce spre elevul Iisus,
care privea într-o parte,
ca printr-un vis,
adăugând la fiecare cârjă un sărut

Dumitru ICHIM
Kitchener, Ontario

În diamant fântâna am limpezit, să-ți scot
adâncul psalm de jertfă, că azi ți-s palmierul
ce-mbrățișând apusu-i e ardere de tot."

Dar unde sunt Regina și focul din lăută?
La Eufrat, prin umbre cei doi se mai sărută...

să te prind
din neprins
de colind!"

Și au nins, și au nins și au nins,
dar ea mai departe de ceruri s-a dus
și n-a mai știut să ningă-napoi...

și scriind ghiociei:
"De ce nu scrii cum ni s-a spus,
cum ni s-a scris
pe tablă?"

Ca să se împlinescă Scriptura,
învățătorul a strigat către ei:
"Hei,
voi cei de-acolo,
țineți-vă gura!"

Amândoi s-au apucat să scrie
cum pe tablă semnele li-s.
Iuda
va lua 10 la caligrafie
repetând perfect
cârja, toiagul și cercul
cum de ștreang e adus,
iar Iisus
va continua să scrie ghiociei
și desigur că-L vor lăsa repetent.

VAVILA POPOVICI, USA

SINGURĂTATEA VINE

Singurătatea vine
odată cu căderea nopții, când
nu mai aparții cuiva.
Ești doar cu tine însuși,
singur și mai bogat
de cum ai fost întreaga zi.
Noaptea
are dialogurile ei, melodia ei,
culoarea ei,
clipele ei magice.
Emoționată ca-n fața unui Altar,
intri cu sfială

în lumea visului, a scrisului...
Pleoapele coboară discret,
buzele se zbat
ca două aripi de fluture,
Mâna-ți tremură ca o pală de vânt,
tăcerea te cuprinde-n brațele sale,
te strânge cu puterea ei magică,
apoi se rostogolește
peste sufletul tău fragil,
ca un tăvălug ușor, misterios,
scoțând din tine
daruri.

POEȚII

Mereu flămânzi,
însetați și singuri,
poetii,
ființe dominate de neliniști,
pătrund cu-ardoare
ascunzișuri,
vă scriu poeme, cântări, blesteme.
Nefericiți și uneori
nici chiar prea buni,

mereu flămânzi,
însetați și singuri,
poetii
sunt fluturi așezați pentru o clipă
pe floarea vieții.
Nu izgoniți
poetii din cetate,
Platon a dat mâna cu Homer!

IOANA STUPARU, București/ROMÂNIA

UN COLȚ DE PE SCARA CORABIEI

Gavriil era slujitor vechi al Corabiei.
Slujea, în special, în atelierul dinspre Răsărit.
Eu eram unul dintre pasagerii fideli

ai scurtelor și deselor călătorii către speranță.
Aveam locul meu, creat de mine,
nu întâmplător în una din zilele

când ardeam de dorința zborului.

Prin ușile întredeschise sau deschise larg,
îl vedeam pe Gavriil stând în picioare,
la masa fixată în mijlocul atelierului.
Cu trupul în smerenie,
citea ceva sau rostea rugăciuni...
Uneori cânta...
Ce glas frumos!...

Adesea, cu el la masă ședeau și alți bărbați,
fiecare după numele lui,
ostenind după rânduială.

N-am văzut niciodată femei în atelier.
Aflasem că ele nu aveau învoirea.

În credința mea știam că vrednicia lui Gavriil
ne era de folos și nouă, pasagerii Corabiei.
De aceea, în gând, îi mulțumeam
și mă rugam pentru el de sănătate.

N-am știut să mă feresc de ochi iscoditori.
Nici nu bănuisem că vor exista și pe Corabie!
Erau. Erau mulți, din păcate!
Din cauza lor,
de fiecare dată când urcam pe Corabie,
am fost nevoită să fac câte un pas înapoi.
Distanța dintre mine și atelierul lui Gavriil
se mărea considerabil.
Abia îl mai vedeam.

TU PLÂNGI, DOAMNE?

Ai Binevoit să crezi Omul
După Chipul și Asemănarea Ta.
Înseamnă că și Tu, Doamne,
Ai un loc Sfânt,
de unde izvorăsc lacrimile.

Tu plângi, Doamne?

Oare, cât de mare ar fi

Mai degrabă știam că este acolo.

Când din nou am fost nevoită
să fac pasul înapoi,
m-am trezit în afara Corabiei,
pe scara dinspre Apus.

De fapt, scara era un suport
aproape cât Corabia de lat, dreptunghiular,
cu câte trei trepte, pe cele trei laturi.

Mi-am fixat tălpile pe treapta din mijloc,
a colțului din partea dreaptă
a urcării în Corabie.
„Mi-am fixat tălpile spre rămânere”!
Ochii iscoditori m-au văzut.
Spunând ei, că eu nu mai știu cine e
Stăpânul Corabiei, au luat hotărârea
să mă pună la încercare.
Puterea credinței nu-mi cunoscuseră, încă.
Nici nu-și dădeau osteneala!...

Doar Stăpânul Corabiei mă cunoștea bine!
De la el am primit ajutorul și mângâierea.

În călătoriile către speranță,
din locul meu special:
treapta din mijloc,
colțul din dreapta al scării Corabiei,
mă minunez mereu
de Slava Stăpânului Corabiei.

nevrednicia mea,
Dacă Te-ar face să suferi,
Încât să-ți curgă chiar și
o singură lacrimă?!

Pentru Fericirile noastre,
Tu cânti împreună cu noi,
Dumnezeule Mare și Sfânt!

N. N. NEGULESCU, București/ROMÂNIA

ZBURIONII NOOSPHEREI

De la genezimi
înfruntă timpurionul
zburionii noospherei
argentice :
archoipostazime

helioevanghelime
angelocuvioșime ;
spirivolte sacrosante
spectrohecte irizante
mirigenii gerofante

Din ciclul : **EZOTERICA I**

Prinde-mi din zbor
gândul învăpăiat
la revărsarea
depărtărilor
Arată-mi
în frunzișul Lunii
printre Adami și Eve

sufletul oglindit
de Împărăția
culorilor
Fă-mă din nou
cu mâinile Tale
pline de Heruvimi
arbore ecoului

Din Ciclul **Ezoterica I**

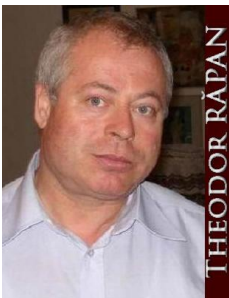

ADRIAN ERBICEANU, Montréal/CANADA

CUVÂNTUL DEVENIT LUMINĂ

Atâta ai, atâta duci,
Când pasul tău cu trudă suie,
Spre înnoptatele răscruci,
Întortocheata cărăruie.
E-n toate-o liniște de crezi
Că nu e nimeni să te-ndemne
Cât de departe poți să vezi
Pe drumul îngrădit de semne.

Și doar atunci când, colbuit,
Un foșnet ți se pare șoaptă,
Te arde pasul, îngrădit,
Pe curba altădată dreaptă,
Cu tâlcul, petrecut în gând,
Că la răscrucea ce se-nclină,
Te va cuprinde, lăcrămând,
Cuvântul devenit Lumină.

**THEODOR RĂPAN, Deliorman-
București/ROMÂNIA**

CI

*„Then do thy office, Muse; I teach thee how
To make him seem, long hence, as he shows now.”*

Uitucă muză, vin' la mine iară,
De ce mă lași în drum fără de cale?
Am terminat merindele, coboară,
Deschide-mi ochii, paginile-s goale...

Zadarul scrie-n taină rânduri, rânduri
Și eu nu îi pricep colțoasa limbă,
Nu-mi frânge pana, asmuțite rânduri,
Pe pârtii de-ntuneric, văd, se plimbă...

Sus, adormito, îți ridică văzul,
Nu te prefă, eu îți cunosc melicul,
Calul e gata, secerat ovăzul,
Fruntea-ți ridică și amână dricul...

Dă-mi harul înapoi! Cine să-ndure
Blestemul Clipei prefăcut secure?

CII

*„Therefore like her, I sometime hold my tongue:
Because I would not dull you with my song.”*

Mă-ncercuie! Mă-ngâtuie! Mă minte!
Lumină increată, ce să-ți dăruie?
De mistuința trupului fierbinte
Mă las prădat. Și de aceea, stăruie!

M-auzi, ori nu? Un clopot bate-n dungă,
În limba sa eu nu îi pot răspunde,
Sunt viu de mine, viul mă alungă...
Să mă ascund? Degeaba... Nu am unde!

Vino, să prindem fluturii cu mâna,
Să bem absintul tot, până la sete,
Câte greșeli făcut-am, doar hapsâna
Iubire le va șterge c-un burete...

O, cuviință! Maică Benedicta,
Atât să-mi spui: la ce folos vindicta?

CIII

*„And more, much more, than in my verse can sit,
Your own glass shows you when you look in it.”*

Până la Tine, lungă este calea,
Opincile norocului sunt duse,
Iubirea mea, zănatică e valea
Și-n gura morții basmele, nespuse...

Ce herghelii avut-am! Unde-s ele?

Cu biciul minții le-am mânat departe,
De mai icneau, până s-ajung la stele,
Timid, le îmboldeam spre căi deșarte...

Milă de mine? Sigur – niciodată!
Timpul ceresc milostivi pământul,

Eliberat de-a mea povară, iată,
Eu, mamă, în Cuvânt îmi sap mormântul!

Nu te mira! Închină-te și lasă
Capul plecat... Ce viață păguboasă!

ION SCOROBETE, Hunedoara/ROMÂNIA

Poet și prozator, Ion Scorobete s-a născut la 26 mai 1947 în satul Meria (Hunedoara). Este membru al Uniunii Scriitorilor din România. Pseudonime: Romulus Mitu Meria, Ion Pădureanu.

După absolvirea ciclului gimnazial la Școala generală din Densuș (1961), urmează cursurile unor licee la Hunedoara (1965-1967 și Făget (Timiș, 1969-1971). Apoi studii de biblioteconomie (București, 1971-1973). Licențiat al Facultății de Drept a Universității București. Jurist în mai multe întreprinderi și instituții timișorene. În 1995 este numit director al Direcției Drept-Ordine din cadrul Primăriei Timișoara. Din anul 2000 și în prezent este avocat pledant în cadrul Baroului Timișoara.

Colaborări la revistele "Orizont", "Luceafărul", "Poezia", "Familia", "Tribuna", "Convorbiri literare", "Banat" (Lugoj), "Reflex", "Argeș", "ProSaeculum", "Astra", "Steaua", "Scrisul Românesc", "Nord Literar", "Dacia literară", "Signum" (Dresda, Germania) etc. Debutează cu versuri sub pseudonimul Romulus Mitu-Meria în revista "Orizont" (1973).

Debut editorial colectiv în Atelier literar, Editura Facla, 1987. Debut în volum cu Geometria zăpezii (1993) poeme, Timișoara. A publicat în continuare volumele: Baricada cu îngeri. Poeme, Timișoara, 1994; Dragoste și alte păsări de pradă. Poeme, Timișoara, 1996; Ziua tip vagon. Poeme, Timișoara, 1997; Cavalerul după-amiezii. Roman, Timișoara, 1998; Noaptea orgoliilor. Roman, Timișoara, 1999; Biblioteca de zgomote. Poeme, Iași, 2000; Pădurile celeste. Poeme, Deva, 2003; Îngerul de faianță. Roman, Timișoara, 2004; Zbor interior. Roman, Timișoara, 2006; Mierea de pelin. Poeme, Timișoara, 2007; Îmblânzitorul de sfere, Poeme. Timișoara, 2008; Imperiul mărunt. Poeme, Timișoara, 2010; Elemente de contur. Poeme, Cluj-Napoca, 2011; Exerciții de singurătate, volum bilingv romano-albanez, București, 2011; Trup și suflet, antologie poetică bilingvă (albaneza-romana), traducere Baki Imeri, București, 2012; Circumferința hardului gri/La circumferențe de hard gris, Poeme româno-franceze, Timișoara, 2013; Miraj/Tauschung, Poeme româno-germane, Cluj-Napoca, 2014.

Traduceri în: engleză, franceză, germană, albaneză și sârbă

Despre opera lui Ion Scorobete au scris: Lucian Vasiliu, Cornel Ungureanu, Olimpia Berca, Radu Ciobanu, Luminița Marcu, Alexandru Ruja, Lucian Alexiu, Maria Nițu, Costantin Buiciuc, Eugen Evu, Mircea Bârsilă, Gheorghe Secheșan, Ioan Ardelean, Ion Păchian Tatomișescu, Dan Bogdan Hanu, Emanuela Ilie, Robert Serban, Ioan Moldovan, Mircea Dinutz, Lucian Gruia, Dumitru Hurubă, etc.

A înființat fundația culturală "Traian Vuia" și a editat corespondența inventatorului român, precum și un volum de eseuri despre viața și creația lui Traian Vuia, opera acestuia făcând obiectul unui travaliu al cărui rezultat este și trilogia Decolarea, din care a apărut volumul "Zbor interior".

*

Versuri de ION SCOROBETE

DRAGOSTE

Alcătuim un singur trup
respirăm ca un arbore care-și fabrică propriul
sânge
mă ard palmele tale cum aș ține soarele
în molecule

de așterni covorului de vis replica nopții
să miroase a primăvară

alcătuim oglinzi paralele
un fir translucid desenează cuvântul

consolidează
rescrierea muțeniei fericirii

înaintăm în același pas
pe o stradă cu proiect înalt pentru ca
dincolo de orice invidie să

INTINDERE

În conturul visului marginea e reflexă
mărgelele cu care ne spălăm
teama de a ne pierde
însteleaza în iarba cruda
bolta
ne îmbrățișează cuvertura din mătase albastră
astfel încât globulele roșii ni se topesc

INCURAJARE DE FOND

Într-o mână țin inima mea în cealaltă
inima ta
cu amândouă mă leg la ochi
să te văd doar pe tine
intru în casa ideală și te aștept
pâna una alta
îngrijesc grădina interioară
a bucuriei
fiescul
iubirea să stăpânească ordinea lucrurilor

CHITARA INGERULUI

Înregistrat într-o căpiță de fân la mâna
zilei și a nopții
deasupra unui mormânt verde
al ierbii
aud greierii la chitara îngerului
aiurea
amplifică o înclinație
cu trimitere
la care ai pus umărul

ne recuperăm întârzierile după ceasornicul
din piept
când așezate gura pe gură transmit
clocotului sporul flux
reflux
prin liniștea captată

în carnea dorinței
o pândă fierbinte în mine e replica ta
semne incidente aleargă
complementar aceluiaș chin
pe serpentina cu deschidere
la pagina neîndestulată

preparatele pe aragaz
temperatura optimă la cada din baie
paharele luna
patul alb desfăcut
să se desferece toate piedicile
să te primească
de azi până într-un mâine fără final
nesomnul
căruia închinăm

sentință fără judecător anume
ivită pe când dormeau câinii lui meda
sub malul întunericului de nord
în grădină
mi se deschiseră ochii
să scriu cu înfățișarea timidă
lucrată sub sigiliul magiei
lui Jupiter

JIANU LIVIU-FLORIAN, Craiova/ROMÂNIA

CÂNTECUL IERBII

Pe unde-s banii-n țara ce ne doare,
De nu ajung la moși, de-nmormântare?
Eu știu că ard la alții-n rezervoare...
Sau doar aduc convoaie militare...

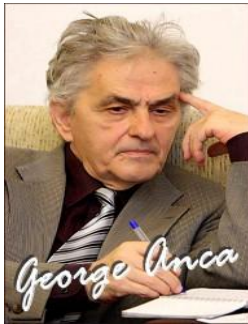
Poeți de amintiri nemuritoare
Se-ntreabă de profitul merge drept -
Îngrijorați că nu sunt de vânzare
Atâtea arme ce aduc gheșeft -

Și pensionarii noștri, din războaie
De consumat din zugrăveli - postum -
N-au bani nici pentru apa cea de ploaie,
Să își îmbete zilele, pe drum -

Vin circuri noi. Satiri și clovni, paiate -
Se-ntind pânzeturi către nicăieri -
Ți-ntinde-un deget, plasa, să te-agate,
Doar să te-neci în marea de plăceri -

Și cartea chiar, și crima, și violul,
Au ordin pe deplin justificat,
Că tu rămai - biet om rănit - cu golul -
Și Saltimbancii Lumii - la plimbat -

Și totuși, mai avem ceva, din nimeni -
Și totuși, mai avem cui să vorbim -
Altminteri, spune-mi, amintire, cine-mi
Mai suflă-n gânduri, semnele de mim

GEORGE ANCA, București-New Delhi/ROMÂNIA-

INDIA

într-un dans

într-un dans cu personaje
de pe la noi
ca-n picturile renesantist-
ortodoxe
pe capete atât de cunoscute
aure

sânge de-o hohotită
credință
în poala țărâței vechime
chimeră
fiindu-ne nu ne-ar mai fi

paura parul imparul
numără aurul harul
mama lăsată lată

cum ne-am spune secretele
în cafeneaua cu același
nume
gravă decadență tranșeul

la poalele concinei
pașoptiste
din trei mai rar câte unul

cu o iubire ca la mama
lovidragilor

Richmond nu Boston
moarte nu naștere
nicio recunoaștere de
renaștere
nicio renaștere de
recunoaștere

mut ascultam povești
nepovestite

în adormirea manelelor surori urdori miradoare povestindu-mă	distrug pologul îi dau foc dorm sub el	gata depresii păcat de universitate
Mirabeau Apollinaire pod trecut strein în barbă somm marinier mameilor	Totok se hrănește cu Paulescu via Adenauer	hrăniții codobaturii cimbru de zimbru prostindu-ne cenușa
vremuri căpate curbe copcă primei uitături neîngăduire suvenirii	supraviețuitorii pe o referință a ne arde	subiecte tratate la intersecție etuvă plină
câine bătrân nu mai călătorim literatură neîncepută te interesezi de rațe în gând să le vedem	am îndrugat săgețile înghițite din tirul călăreților pe aer	intersectate ape suprealiste pe sec
într-acolo scris cu talpa criptă și o zugrăveală pene unse apă scripca	octogonul se strâmtează a înserare între înalte stânci chei de zenit septentrion	singur în destin migrând pustietate vampir bumerang
le citii ne despărțirăm mă apucați să însemn morții mă încălzesc	când aș mai fi scris și nu de claustrare ashram al renunțării	rămasă răpciune striațiune dodia fum e
mimesisul stagnării în singurătate Kubera erratum erotomanilor	o moștenire pe noapte cine știe din ce totem somnia întru chipărilor	mistere jungiene turuie turya laur florentin
moldoveni concavi ardeleni convecși prin bărăgane cu alecși	din pod vedem creștetul condamnatului la moarte în sala de festivități	sacru în Bascov condescendent Pandele pe uliță
împărțeața morților nerevenirea amozilor nu ode nu dividiuri	am luat-o la fugă hain canin fum cain	zidim perspectivă la ce dinți din tot în netot
ierbi începătoare inuri slinuri cântă colonia	sapa plugului cărui căraș destramă atribuții	opere copere orizont amont rezonăm comparezon
pe maidan înfocată lectură printre pagini de humă	pici pe idee ăla ești în replica tângii de clonț în ivire	om bate câmpii dar om bate munții cărarea pajiștilor
	liber de India	tragem la sorți autorii impunerii pe film cardiac

convenim parola
ne lăsăm în pace
la nevoie

trezirea autojignirii
variante spre
a ajuta declasarea

cântăriți abisalitatea
pe o amintire tot uitare
pseudonum abisându-vă

culmi streine
cu umbră mai
retezătoare ca a nucului

weekend
ca-n vremurile
scrisului fluid

întâlnirea extremelor
propriei vieți
în materie de căutarea
celorlalți

mistere tibetane nu te
iubesc studenții

instrumente plagiate
forțamente
la ce-am inventa proprii
torturi
când roata nemțește ne
trage

cum nu inventăm roata
inventăm pe Horia
descurcându-ne prin frig

m-ar spânzura metoda
a nu repeta drâmba
venerațiunea venin

limba caprei bravadă
de v-aș spune și un singur
adevăr m-ați ucide

minciuna nu mă ține
căpitan
vaporul eșuează
în amurgul meu

mă lăsați înec
și filmul vă revede
pe o plajă amnezică

trecutul criminal
mai necesar ca pacea
într-un prezent fără viitor

sunt lacrimae rerum
șezum și plânsem
citește orbește

Braille un bust
devanagari
latino-german

a vă atrage
a vă înțelege
la ce consultație

click pe
opponent
mates
2003/2015

IOAN VASIU, Orăștie/ROMÂNIA

CĂMAȘA DE ZĂPADĂ

mărșăluiesc lungi trenuri prin burguri transilvane
ducând cu ele vântul transcontainerizat
ascultă-mi zice mama cum doarme codru Ioane
și cum se mută iarna încet din sat în sat

pe buturugi de carpen eu sparg tăcerea-n două
un cer se surpă-n ape și-un râu mai curge-n cer

aș vrea să prind văzduhul cu palmele-amândouă
să-l scutur de ninsoare până ce norii pier

de teamă toți ai casei se-ascund între cojoace
ciobanii zac de-o vreme pe fluiere de os
sunt cel mai tânăr mire ce nu știe să-mbrace
cămașa de zăpadă pe visul lui frumos

se-aude-un zvon de cântec venind de nicăurea
lovindu-se în treacăt de orice munte slut

SOROC

nerăbdarea cade în al iernii laț
urlă vântul nopții până sub târnaț
deodată satu-i sufocat de nori
ninge și în oameni pentru sărbători
șoaptele iubirii nu ne mai ajung
pruncii dau năvală într-un vis prelung

DOR DE TRANSILVANIA

Când vi se face sete de cuvânt
când dorul greu al munților v-apasă
când râde ceru-n dimineți răsfrânt
veniți în Transilvania frumoasă !

Când apele se prăbușesc pe stânci
și crește pâinea aburind pe vatră

ascultă-mi zice mama cum plânge-n somn
pădurea
când țapinarii trufași securile-și ascut

iar cădem în cântec ca într-un soroc
și-nvățăm cu toții limba altui foc
împărțim odihna ca și între frați
ne sugrumă dorul după cei plecați
nerăbdarea cade în al iernii laț
urlă vântul nopții până sub târnaț...

când se aud tălângi prin văi adânci
veniți în Transilvania de piatră !

Când păsările se-implinesc în zbor
și-amiaza-n sate vrea să mai rămână
când visele pădurilor ne dor
veniți în Transilvania Română !

MARIAN ILIE, Buzău/ROMÂNIA

VANDALLA

Torțile Lumii tot gem - aprige clipe trăiesc -
Nu de furtună mă tem, tot ce aduce-i firesc
Dezlănțuirea din nori, furia de pe pământ
Nu-s decât semne că mori, dacă alături nu-ți sunt
Eu, credinciosul supus pe care vrei să-l subjugi
Nu mă mai tem - nu ți-am spus? - teama mi-am
pus-o în rugi :
Rugă la Domnul cel Mare, rugă la calul din mine
Rugă la focul din Soare, rugă la rugi, pe coline
Rugă la răgetul lung și la ființa ce-l scoate
Rugă la flori și la crâng, rugă la porți descuiate
Ruga la Cel ce Trecu, cel care vine să plece
Numai la tine eu nu am să mă rog - ești prea rece
Râu de răstriște și ură curse-n bătaie de joc
Unde săruți lași din gură pulbere, frângere, foc
Țurțuri ți-atârnă de pleoape, crivăț răzmeriți pe
câmpuri

Nu-mi poți fi mie aproape - tu urgisești
anotimpuri
Calci peste ele trufașă, porii ți-asudă venin
Ești blestemată din fașă să mistuiești rădăcini
Pletele tale buclate ard ca șuvoaie de lavă
Ochii ținând pe furate picură nori de otravă
Câtă minciună se-ascunde-n vorbele tale
mieroase
Ești peste tot și niciunde, umbra a moarte-ți
mieroase
Necruțătoare Vandalla, numele fie-ți proscris
Unde mă roade zăbala - surul de stepă ce mi-s
Nemărginind cu nechezul blânda supunere pură
Când în cuvinte botezu-l, frâul prelinș peste gură
Iată acum ți-l trec ție peste limfatica mască
Pusă-ți pe chip la beție în desfarânare lumească

Nu mă supun - îți știu rostul - nici înc-o viață să
am
Tac scrutând timpul-nefostul ce va să-mi bată în
geam

Zvârl depărtărilor lațul ce mi-l întinzi peste gând
Uită-ți, Vandalla, nesațul - lasă-mă liber și
blând !

ALENSIS DE NOBILIS, București/ROMÂNIA

Născut la data de 18 iulie 1975 în satul Șiacu, comuna Slivilești, județul Gorj pe numele real de **CORNEL BĂLESCU**, al patrulea fiu din cei cinci ai lui Ștefan, muncitor și Eugenia, casnică.

Domiciliat în București, sector 6, Aleea Istru 9, bl. D7, sc. F, ap. 57.

Căsătorit, doi copii.

Studii:

Liceul Industrial Minier Mătășari, Gorj, 1989-1993.

Facultatea de Filosofie - Jurnalism, Universitatea Spiru Haret, 1997-2003.

Masterat în Mass-Media și Comunicare, Facultatea de Filosofie - Jurnalism, Universitatea Spiru Haret București, 2004-2006.

Activitate profesională:

Miner la Exploatarea Minieră Jiț-Sud Mătășari, Gorj, între 1994 și 2000.

Agent de pază și protecție, București, 2001-2002.

Jandarm angajat pe bază de contract, București, 2002-2005.

Funcționar Ministerul Afacerilor Interne, 2005.

Director fondator al Editurii Absolut, București, 2010.

Publicistică:

Debut în Revista Murmurul Jițului, revista Liceului Industrial Mătășari, Gorj, 1996.

Redactor - colaborator la cotidianul Gorjeanul, Târgu-Jiu, 1997-2000.

Redactor - colaborare la săptămânalul Timpul, Târgu-Jiu, 2009-2010

Director fondator al Revistei Absolut, București, 2010.

Cărți publicate:

-Suferința Stelelor, poezie, Editura Punct Târgu-Jiu, 1998;

-Axis Mundi, poezie, Editura Anamarol, București, 2009;

-Agonia Ființei, poezie, Editura Nouă, București, 2009;

-Referendum, poezie, Editura Nouă, București 2009;

-Perfuzii cu lacrimi, poezie, Editura Absolut (Opera), București, 2012.

Studii critice publicate:

Mirela Burhuc și reinventarea ființei;

Nicolae Dragoș, Călător spre nevăzute umbre;

Loredana Cristea, Ambasador al României în Cultura Universală;

Căderea lui Ion Popescu-Brădiceni între cuvinte sau îndepărtarea de origini;

Spiridon Popescu, haiducul care "scrie" cu șiful;

Ion Cepoi, între sacru și profan;

Zenovie Cărlugea, martor la Facerea Lumii;

Poetul și cinstirea strămoșilor-Ion Mocioi;

Lazăr Popescu, între uitare și reamintire;

Dan Sîrbu, un poet de talent al noii generații;

Alex Gregora, însingurarea în golul luminii;

Adrian Frățilă, un ascet revoltat.

Apariții în publicații culturale: **Armonii Culturale (Adjud), Singur (Târgoviște), Confluente Literare, Agero Stuttgart (Germania), Oglinda Literară (Focșani), Gorjeanul (Târgu-Jiu), Dor de Dor (Dor Mărunt, Călărași), Murmurul Jițului (Mătășari, Gorj), Cetatea lui Bucur (București), Visul (Orăștie), Absolut (București), Timpul (Târgu-Jiu), Constelații Diamantine (Craiova),**

Climate Literare (Târgoviște), Revista Nouă (Câmpina), Boema (Galați), Acolada (Satu-Mare), Nomen Artis (București), Agora Literară (Cluj

Napoca), Impact (Târgoviște), Ecouri literare (Vaslui), Portal Măiastra (Târgu - Jiu).

Membru al Ligii Scriitorilor Români din 2009.

revistă de front

patimi cresc de sete în ardezii
din trăiri cresc amintiri în urme
îți șoptesc profeți secrete, crezi-i
înainte să pășești în turme....

lupți mereu, câștigi pentru o vreme
noi senzații de putere, dure,
tot aștepti un înger să te cheme
într-un vis, tăcerile să-ți fure

timpul curge fără să te cruțe
vrei victorii dăltuite-n socluri
fericirea uită să te-anunțe
c-o găsești în anumite locuri

cât o să dureze lupta, nu știi
la apel tu te prezinți sub scut
toata viața în bătaia puștii
vechi soldat îmbătrânit recrut

lacrimi de înger

îmbătrânește veșnicia-n Univers
să ne învețe ce înseamnă-a fi
în minte locul mamei este șters
pe limbi de ceasuri scriem elegii

prostitute cer chirii-n biserici
dresorilor de gărzi imperiale
profeții-s niște bișnițari isterici
ce exersează sărituri mortale

pe nori trimitem înspre galaxie
că visele s-au transformat în frici
că nu mai este loc în utopie
de când lumina-nțeapă ca un brici

iar anamneze sacre duc solie
spre constelații că mai vrem copii
vameși de vise trec la datorie
clipele-n care noi am vrut muri

iar pe pământ trec trenuri fără stații
ce duc cu ele făr-adresă orbi
profesorii stau în ferestre ca mirații
mame-n delir aruncă prunci la corbi

la a ființei grea-ntrebare
rânjim meditativ c-am vrea răspuns
ne trebuie un sens, dar care oare?
stă îngerul în ghenă! s-a ascuns!

aiurare

din zvârcolirea stelelor în ape
în incantații nerostite chem
altare de lumină să se crape
înfricoșări de buze care gem

inimi de sticlă cad în cioburi sparte
peste priviri mirate de copii....

rostogoliri de mere putrezite
pe vârfuri retezate de săgeți
șerpi sâsâind în limbile sanscrite
vedenii tipărite pe pereți

zăvoare ruginite de uitare
în inimi desenate pe un rid
ne cer la toate câte-o dezlegare
să cercetăm lumina, Euclid

nedeslușiri de forme aiurate
fecioarele încuie-n colivii

parâme deșănțate peste valuri
așteaptă ramuri albe de măslin
în timp ce morții noștri dorm pe maluri
în ochiul toamnei de tăcere plin...

lene

și totuși mai primim petale-n dar
luminile se scaldă printre săni

peste limane arse-ncep furtuni
trec peste linii oamenii de var

fantome călărite de privire
raza luminii pure o cerșesc
iar grăniceri de frunze ne opresc
să ma întrebe de-ți sunt mire

oglinzi de gheață urcă în finaluri
copii zidiți în suflet de părinți
ce poartă la revere idealuri
și decupează din altare sfinți

nu știi ce dată, oră și minut
ne-ncercuiesc cu neputință rară
privim alene înspre cerul slut
cum îngeri goi pe nori de mir coboară

e anotimp străin, dar nimeni nu-i
aștepți un glas din mine să te cheme

neființă

un monument de neființă crește
în aer pur curgând litanii univoce
mirese iluzorii ies din fresce
miri decăzuți din îngeri să invoce

efluvii de mirare urcă-n vis
culorile luminii cad în vid
bate din pleoape ceasul interzis
să deseneze timpul într-un rid

din patimi arse șerpuiți de ambră
înaltă ruga falsă nicăieri
o tremurare cere-o alahambă
în prăbușiri de arderi și tăceri

uitare

tot universul s-a ascuns sub cranii
în umbre dezlipite de pe trup
șoptesc în aer incantații stranii
nehotărâri ce ivărele rup

pridvoare albe-n licăriri de lună
străfulgerate-n aiurări carnale
mireasma nopții-n delirări adună
orgia prăbușirilor solare

ca doi fotoni în fuziune, iată
visezi reîntâlniri seismice
în noaptea ce scâncește destrămată
stele din ceruri false vor să pice

e prea târziu să mă iubești, îmi spui
să mă aștepți o viață-i prea devreme

se-nalță peste zare un fum șui
în timp ce-o față naște-n vis și geme
vom construi o gară pentru pui
de crocodili căzuți din teoreme

nu-s trenuri pe aici și nimeni nu-i
când printre valuri sușotesc sirene
căzute din marfarul de vaslui
doar în bikini siclam și sutiene

mă cerți- visezi, iubite, nurii cui?
poftești femei rasate și supreme
mă scarpin cu un băț la un cucui:
nici nu aud. sunt filosof. mi-e leeennee

frânt căpețelul lumii cade-n valuri
nisipuri fug de spaimă înspre sud
o mamă strânge lacrimi în pocalurii
să scalde-n ele dumnezeul nud

din pâinea ruptă curge parcă sânge
în aburi calzi scâncesc copii uciși
foame cumplită un preot convinge
cad peste case, rătăciți, ibiși

de neputință, idolii se-arată
în nopți de groază, pline de osândă
iar oamenii se-apucă, drept răsplată,
vestale albe pe orgii să vândă...

rememorări din clipele auguste
poartă-n priviri soldați de ceară
vânturi nebune rătăcite-n puste
sigilii rup cu patimă barbară

încremeniri de lut, apus solemn
obrazul ți-e-mpietrit și pământiu
dorm peste turle sfinții reci de lemn
mâini nevăzute peste ceruri scriu

poeme triste fetelor uitate
în sate-n care niciun câine latră
iar mamele adorm îngenunchiate

cu frunțile albite peste vatră

VICTORIA STOIAN, Hunedoara/ROMÂNIA

MEREU O MASCĂ

De ce pe chipul tău,
eu văd mereu o
mască?

N-am cum să știu iubite, de-i una pentru mine,
În umbra ta trăiesc, mă mint că totu-i bine
Când știu că nu exist, cât tu asculți în căscă,
Un Bach, astralul Mozart, un prăfuit tango,
Răpit de-un duh arab, de-o pasăre măiastră-
Rămasă fără vlagă, ca florile din glastră-

Te-ntorci în tamburine, în ritm de Bolero,
Și viu privești la mine, cum nici n-ai fi plecat!
O, câte taine-ascunde o zbatere de pleoape,
Safirul de sub ele, demonic flash, în noapte,
Mimează mântuirea de hulă sau păcat.

Mă resemnez, m-apasă același vechi corset.
Dacă mă cauți, mă afli ascunsă în sonet...

FLOAREA-SOARELUI

Prin galbena lumină a floarii-soarelui,
Mai hoinărește încă și-i tot neliniștit,
De ani și ani îl credem un suflet chinuit,
Van Gogh își ia lumină și-și dă lumina lui.
L-am întâlnit în lanul cu pălării rotite
După cerescul soare, ca mersul unui ceas,
Când soarele apune, îi spun doar bun-rămas,
Când soarele răsare, le vede fericite

Că-și regăsesc lumina și rostul de a fi;
Van Gogh le întâlnește și în astrale sere,
Lumina necreată, în nevăzute sfere,
Perpetuă mișcare în nesfârșita zi.

Îmbrățișata floare, reverberând ecouri,
Amprenta și haloul luminii din tablouri...

OTILIA BRĂDUȚEANU, Edineț/BASARABIA

POVARĂ SUBLIMĂ

Sunt firul unui gând
ce te atinge
Vibrând nisipul
călător din tine...
Aș strangula
cuvântul care doare
Grădina mea cu

Și aș ciopli dorința ta în mine
Iubirea mea, șirag de întrebări,
Urcuș spre bucuriile Divine

Ești brazda începuturilor toate,
Povară despletită a luminii
Te-aș împleti izvoare-nvolburate-
Prin vene să-nflorească trandafirii

flori, te rog, nu plânge

Eu ți-aș așterne inima cărări

APRINDE-TE

Aprinde-te în mine
În mii de felinare
Să ardem împreună,
Să nu visăm pe rând

Din inima-ți - grădină
Cu trandafiri în floare
Voi împleti cunună
Ca să apun iubind

SĂRUTUL

S-a copt sărutul între buzele-perechi

S-a scurs timid printre oftaturi

A înflorit pe glezne de iubiri
Și a străpuns neobservat înalturi...

Au tresărit atingeri jucăușe,
Amestecând iubiri neastâmpărate
Au coborât atâtea primăveri

SĂ-ȚI DAU DIN IUBIRI NEMURIREA

Prin vene curg lacrimi, nu sânge
Se scutur în noi clipe-vise
Atinge-mi un gând, să nu doară
Cuvintele-flăcări neplânse

OCTAVIAN CONSTANTINESCU, Buzău/ROMÂNIA

PUȘULICA

Motto :

*„nel mezzo del camin della mia vita
Aiurea, fără sens și dintr-odată
M-a părăsit si muza, prăpădita
Și m-a lăsat cu viața incurcată...”*

Vasile Păsat, conductor public cu atribuții nebuloase la primăria Costoveni, funcționar zelos și nu prea, cu familie așa-și-așa, adică o nevastă « nici prea-prea-nici-foarte-foarte » (reproduc întocmai unele caracterizări din vecinătățile imediate ale curții lor) și doi copii, băiat și fată, școlari mediocri ca și tatăl lor, era trist. De când apăruse la primărie noua secretară, Pușulica, o femelă lungă în toate cele și cu păr blond natural strălucitor, îl năucise efectiv, ca să nu mai pomenesc de faptul că îl prostise în ultimul hal. Uita aproape în fiecare zi acasă cheile de la ușa primăriei și trebuia s-o ia la fuga înapoi cu bicicleta, trei kilometri dus-întors, că se și speria Galeta, nevastă-sa, de-l întreba cu ochii mari și privirea nedumerită : – Ce-i, Silică ? – Pe dracu, ce să fie, nimica, fă, mai lasă-mă dracului și tu acușa, bombănea înciudat și pornea înapoi, ca să nu întârzie la program. În câteva rânduri, primarul strigase la el. Mai pe urmă, observându-i privirile blege cu care o însoțea pe Pușulica, mișcându-se alene printre birourile contabilității, toate colegile lui de ani de zile, la care le cumpăra cornuri de la chioșc, își dădeau coate și râdeau de el, ca de ultimul spavarici.

Pușulica nu părea să bage de seamă nici cafeaua pe care i-o depunea el pe coltul biroului, imediat ce bolborosea filtrul, semn că se scursese toată apa din rezervor, ei prima, înaintea celorlalte colege, cu ceașca tremurând pe farfurioară, de emoție. Emoția lui. Nici florile din vaza de pe măsua de la intrare, totdeauna proaspete, nu conta ce flori, da' când dracu avea timp să le pună acolo fără să-l vadă ele, cât erau de atente ?

Cum ziceam, indiferenta nu părea să-l fi băgat în seamă în calitatea lui de mascul, pe deasupra și îndrăgostit lulea, cum putea oricine să vadă, cât ar fi fost de chior. Lasă că nici n-avea timp să observe ceva deosebit la el, că n-avea când. El nu intra în biroul primarului, venea primarul la el,

Printre plăcerile demult uitate...

S-a copt sărutul între buzele - perechi
S-a scuturat petale, rânduri, rânduri
Am încrustat în trupuri doruri vechi
Să nu mai rătăcească printre gânduri...

Mă cerne prin nopți fără tine
Mă cheamă, să cred că se poate
Să-ți dau din Iubiri nemurirea
Sau măcar o zi, fără moarte...

ca să-i mai reproșeze una-alta. În secretariat, antecamera biroului primarului, el intra numai dimineața, pe furiș aproape, iar superba nu găsea nimic deosebit în făptuirea atâtor gesturi mici, de infinită tandrețe, de care era el în stare, așa tolmăc cum părea. Pușulica intra însă des la contabilitate, mai cu o hârtie, mai cu o solicitare expresă de-a primarului, transmisă prin viu grai, că superba ura telefoanele sau nu avea habar să le folosească, naiba știe. Ori poate că-i plăcea să le vadă mutrele coșofenelor de contabile când își misca provocator posteriorul sculptural și celelalte anexe ale ființei ei admirabil construite. Răspândeă totdeauna un inconfundabil parfum de violete, dar nu leșinător sau insistent, nu, doar o undă subțire, îndeajuns numai să-l scoată pe Sile cu nasul din eternele bilanțuri la care părea că nu mai este în stare să le dea de cap de o bună bucată de vreme. Dintre toți colegii lui, numai Carnavela – femeia de serviciu – poreclită așa de cine știe care răutăcios (pe ea o chema Vela) avusese tupeul să-i pomenească lu' Sile, da' ea așa era, nu se putea stăpâni, multe din certurile ca la ușa cortului care izburneau din senin între salariații primăriei erau urmarea faptelor sau vorbelor ei. Carnavela, țigancă tânără, una din femeile cu care primarul își băga în plug la băutura, când toate pe lume capătă alte dimensiuni și aspecte, i-a zis lu Sile una-alta, în mai multe rânduri, cu aerul că încerca o facere de bine. Inutil să mai spun că Sile n-a auzit, n-a văzut, ca și când n-ar fi vorbit cu el ci cu pereții biroului. -Auzi, mă, cavaleru' lu pește prăjit, ce mama dracului cauți tu să-i faci cafeaua la ...parașuta asta a lu Lemnaru ? ce ... (cuvinte ne-ecoliterare, de fapt expresii netipăribile) ai văzut, mă, la asta ? De ce s-o fi amestecând lumea de fiecare dată cu patimă înverșunată în afacerile oricărui amor, împărtășit sau nu, Sile nu înțelegea neam. Țigancă mai încercase de câteva ori să-i deschidă ochii, să-l aducă pe drumul cel bun, dar văzând ce moacă de nănau făcea de fiecare dată, renunțase. La primar, Carnavela nu l-a spus, cu toate că o mânca limba, dar nu prea știa care erau dedesubturile angajării « curvei lu Lemnaru' », așa că nu îndrăznea.

Totul a mers așa până prin vară, când au venit primele restructurări și, din serviciul contabilitate al primăriei, a rămas jumătate, ăla de la pajisti a plecat la dracu-n praznic, în Spania, toți contractualii și însoțitorii personali au fost concediați, iar bani de « minimul garantat » nu mai erau nici pentru puturoasele de rude ale primarului, niște bețivani care încurcau iarba prin curtea barului. Pe Sile n-aveau de ce să-l păstreze, desele lui greșeli erau demult pe răbojul autorității supreme în sat, plus că primarul îi surprinsese odată privirile alunecând pe fundul, cu adevărat maestuos, al Lemnăresei, și-i purta pică nedeclarat, un venin sleit, o chestie de-aia care nu e inițial periculoasă, dar numai până la proxima ocazie.

...Când l-a găsit Galeta agățat de grinda din șură, cu funia calului pe după gât, vânat și umflat, cu ochii beliți și limba de-un cot, a crezut prima dată că o fi rămas lipsă ceva bani, pe-acolo, pe la primărie. Mai pe urmă, căutându-l prin buzunare, a găsit hârtia cu decizia de concediere și iar a crezut greșit. Numai Sile știa că, de fapt, lui nu-i păruse rău după slujba de la primărie, ci de faptul că, gata, de-acuma nu mai avea ocazia s-o admire pe singura femeie care contase cu adevărat în viața lui. Iar dumneata, cititorule, să nu te simți nedreptățit de faptul că povestea s-a terminat așa. Aș fi putut să-l divorțez pe Sile de Galeta, să le fac viața mai ceva decât valul ăla ucigaș care a lovit coastele Japoniei, aducând atâta durere și nenorociri. Dar, vorba polițistului din poveste, la ce-ar fi folosit ? Lumea nu mai are răbdare și nici timp să citească povești lungi, cu intrigi întortocheate și finaluri imprevizibile. Toți vor să vadă la televizor, în direct cum o să-l belească americanii pe Gadafi, dacă explodează sau nu centrala de la Fukushima și de-astea. Cui să-i pese de Sile ? Zi și dumneata...

VI-DACO-VALACHICA

Prof. dr. Ion PACHIA-TATOMIRESCU

ARDEAL - DENUMIRE VECHĂ ROMÂNEASCĂ „POPULARĂ” A TRANSILVANIEI

D) Ardeál – sferă semantică. Toponimul pelasgo(>valaho)-dac, *Arutéla* > *Arudéla* > *Arudeál* > *Ardeál* (< *Allúta* „Olt” + sufixul diminutival *-éla* – cf. PTZpl, I, 29) desemnează provincia / „țară” din centrul anticei Dacii de la nordul Dunării, sau Dacia nemuritorului rege-erou, Decebal, „nucleul” evmezicului stat valah al Transilvaniei, ori, dincoace de anul ultim, 1918, al primului război mondial, când se rupe din lanțurile Imperiului Austro-Ungar, înfăptuindu-se o re-Unire parțială între hotarele „Daciei-mamă”, drept centrul României contemporane, provincie / „țară” compusă – și în antichitate ca și în prezent – din teritoriile montane / deluroase dintre Carpații Orientali, Carpații Meridionali și Munții Apuseni, scăldate de „râurile gemene”, *Allúta* > *Olt* și *Máris* > *Múreș*, mai exact spus, o regiune compusă din următoarele nouă județe: **Alba, Cluj, Bistrița-Năsăud, Mureș, Harghita, Covasna, Brașov, Sibiu și Hunedoara** (v. *infra*, fig. 1 / „Harta județelor României...”).

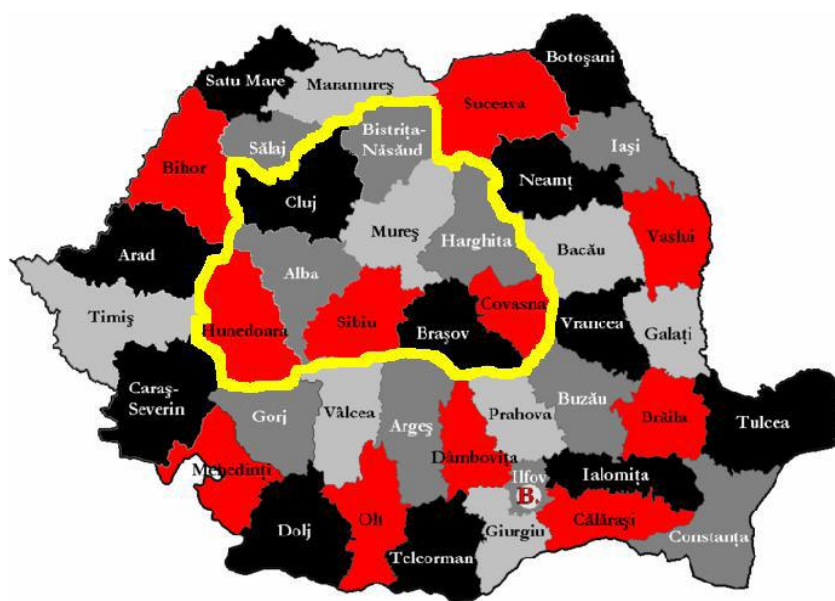

Fig. 1. **România** (parte a Daciei Nord-Dunărene), având în centru cele nouă județe ale provinciei *Arutéla* > *Arudéla* > *Arudeál* > *Ardeál*.

II) Ardeálul și istoria sa antică. Provincia („țara“) pelasgo(>valaho)-dacă, *Arutéla* > *Arudéla* > *Arudeál* > *Ardeál*, „cetate naturală“ binecuvântată demiurgic cu „munți-ziduri“ din „cercul“ Carpaților Orientali, Meridionali și Apuseni, spațiu edenic al omului arhaic, al pelasgului, cunoscând cea mai veche scriere din lume, cea de pe *Statueta Tatălui-Cer (Samasua / „Soare-Moș“)*, descoperită la Ocna Sibiului (pelasgo-cultura Precriș), datând din orizontul anului 7540 î. H., ori cea de pe *Tăblița-Soare de la Tărtăria-Orăștie* (pelasgo-cultura Turdaș-Vincea), din orizontul anului 5300 î. H. (această tăbliță datându-se cu două milenii înaintea „celei mai vechi tăblițe cu scriere sumeriană“, din orizontul anului 3300 î. H.), reliefându-se, ca sinteză, la interferența pelasgo-culturilor Tisa, Turdaș-Vincea, Cucuteni, sub pecetea stilistică a pelasgo-culturii *Petrești*, este totodată, dincoace de neolitic, în „epoca metalelor“, «leagănul puternicei civilizații originale a bronzului» (Vasile Pârvan – PDac, 31) / «vechiul centru european carpato-danubian al metalurgiei cuprului și aurului, cca 5500 – 3500 î. H.» (Marija Gimbutas – GCiv, 63/ 143 sqq.), așadar, având unele dintre cele mai vechi centre metalurgice din lume, distingându-se de-a lungul mileniilor, mai ales prin atributul de provincie / „țară“ cu „munți de aur“ și de sare (aliment „indispensabil“), cu pâraie / râuri (*Allúta* > *Oltul*, *Lotrul* etc.) purtând aur în pietrișurile / prundișurile lor“, până în zilele noastre, în acest sens grăind și mitologia autohtonă, folclorul pelasgo(>valaho)-dac din zona ardelenescă: ***Munții noștri aur poartă...***

Fig. 2. *Arutéla* – poarta etică („Poarta Pretoriană“ reconstituită), văzută din interior. În *Ardeál*, pe teritoriul județului Hunedoara din **România** de azi, a strălucit multe secole, **Sarmisegetusa**, capitala **Daciei** – bogatul, vestitul, miraculosul stat antic-pelasg, adică antic-valah, al celor cu „știința de a se face nemuritori“. Tot din această provincie a Daciei, din Cogaionul *Terrei Aruteliensis*, din Sarmizegetusa **Țării Ardeálului**, s-a revărsat benefic asupra lumii, în sacră spirală-cale civilizatorie planetară, ori „teluric-celeastă“, prima religie monoteistă din istoria spiritului universal, Zalmoxianismul, eliberând *ens*-ul uman din jugul thanaticului și conferindu-i **știința de a se face nemuritor**. Încă din zorii istoriei, provincia *Arutéla* > *Arudéla* > *Arudeál* > *Ardeál* a reprezentat pentru lumea antică, „țară“ condusă de „omul“ (*-lu-*) „Soarelui-Moș“ (Samasua / Tatăl-Cer, Dumnezeul Cogaionului), adică de *Salumasua* / *Salmoș* („Zalmas-Zalmoxis“), după cum atestă **ideograma regelui-zeu** din „sectorul al IV-lea“ al *Tăbliței-Soare de la Tărtăria-Orăștie*. Până în orizonturile anilor 101 / 106 d. H., Imperiul Roman își extinsese cucerirea /stăpânirea peste Dacia Sud-Dunăreană – cea dintre sacrul fluviu cogaionic / dacic, Marea Getică / Neagră, Marea Thracică și Marea Adriatică.

Fig. 3. **Arutela** – intrarea pe poarta estică („Poarta Pretoriană“ reconstituită) a castrului. După războaiele Decebal-Traiane (primul – cel din anii 101 d. H. și 102 – „încheiat la egalitate“ între cele două puteri antice și al doilea – cel dintre anii 105 și august 106 d. H. – soldat cu extinderea celui mai mare / lung imperiu al lumilor antice la nordul Dunării), trei provincii din Dacia Nord-Dunăreană – Banat, Oltenia și **Ardeal** – au intrat în stăpânirea / exploatarea Romei și a împăratului Traian (care, după sinuciderea eroului-rege dac, Decebal, spre a nu cădea viu în mâinile inamicului, desigur, în spiritul legii Zalmoxianismului despre obținerea / păstrarea „nemuririi“ – căci nu admitea sclavia semenilor pelasgo[>valaho]-daci – și după ce capitala Daciei, Sarmisegetusa, a intrat în ghearele armatelor imperial-romane, a distrus templele / davele și a jefuit bogățiile din cele trei „țări“ / provincii ale Daciei Nord-Dunărene, «țara în care râurile rostogoleau fără încetare paiete de aur», după cum certifică istoricul Jérôme Carcopino – cf. MIMS, 62 –, ducând în capitala imperiului, Roma, «peste două sute de mii de obroace de aur și de argint», potrivit aprecierii altui istoric, Abdolonime Ubcini – MIMS, 64 –, oraș italic cu aproximativ un milion și jumătate de locuitori pe-atunci, unde serbările „biruitor-jefuitorului“ s-au derulat „fără încetare“, 123 de zile, în circuri, desigur, cu aur, pâine, vinuri etc. de la daci – cf. Fontes, I, 697 / 631).

Fig. 4. **Masa lui Traian** din Olt, nesubmersă încă de „valurile spumegate“ ale mileniilor care intră luminoase în Hidrocentrala **Arutela-Cozia**.

În epoca dominației imperial-romane, din cele trei provincii ale Daciei Nord-Dunărene cucerite de împăratul Traian (în care, după legile romanilor, bogățiile subsolului – aurul, fierul cuprul, sarea etc. – reveneau direct împăratului), regiunea **Arutela** > **Arudela** > **Arudeal** > **Ardeal** (sub administrația imperial-romană, partea-i de nord ținând de **Dacia Porolissensis** și partea-i de sud, de **Dacia Apulensis**, revenirea la anterioara regionalizare dacică făcându-se imediat după anul 271 – cf. XIRD, I, 213 sqq.) a cunoscut o înflorire specială, fără precedent, în întregul Imperiu Roman, propagându-i-se faima de „pământ edenic, unde ale pâraielor și ale râurilor unde duc aur“, într-adevăr. Inclusiv râulețul **Al[l]útela / Arutela**, adică **Lotrul** de astăzi – cf. XIRD, I, 154 –, purta și mai poartă aur, cum, de altfel, și dacic **lotrit**, «silicat natural hidratat de calciu, magneziu, aluminiu și fier, cristalizat, de culoare verde», căutat până dincolo de Massalia > Marsilia-Franța – cf. DEX-75, 508), râuleț de la care și-au luat numele – în spiritul tradiției de perechi hidronimice /

toponimice din Zalmoxianism – atât important-strategicul fort / castru *Arutéla* (v. *supra*, fig. 2 și 3), cât și întregul ținut dac-intracarpatic plin de mine de aur, *Arutéla* > *Arudéla* > *Arudeál* > *Ardeál*.

În perioada daco-romană dintre 138 d. H., anul reînălțării castrului, și anul 258, când, sub conducerea lui Regalian, «Dacia **amissa est**» / «Dacia **s-a rupt / desprins**» din Imperiul Roman (cf. PTDR, 29 sqq.), *Arutéla* > *Arudéla* devenise o înfloritoare localitate a Daciei, de mare importanță strategică / militară, politică și economică, așezată la „poarta sudică“ a ieșirii aurului, sării, fierului, mierii, grâului, turmelor etc., din zona intracarpatică (*Dacia Porolissensis* și *Dacia Apulensis*), la Dunăre, spre a lua apoi „calea Romei“, importanță căreia i se datorează extinderea numelui său la întreaga „țară a aurului“ din cercul carpatic. Iar pentru pelasgo(>valaho)-dacii din Valea Dunării de Jos, în primul rând, toți semenii lor, coborâtori din spațiul intracarpatic, pe valea Oltului, prin „poarta“ dintre munții Căpățânei și Coziei, străjuită de turnurile davei *Arutéla* > *Arudéla*, toți Valahii din Dacia Porolissensis

/ *Apulensis*, însoțitori – de multe secole – ai convoaielor / caravelor cu sare și aur, ai turmelor / cirezilor, pentru Roma, pentru târgurile din Imperiul Roman (singurul cu care se putea face comerț atunci), ori în cadrul transumanței, au devenit *arutelieni* > *arudelieni* > *ardeleni* și întregul ținut, întreaga *Terra Aruteliensis*, s-a înfățișat dintotdeauna drept „țară“ / provincia din centrul Daciei Nord-Dunărene (al României), *Ardeál*.

Imensa cantitate de aur dacic a uimit Imperiul Roman în ultimul deceniu al împărățirii lui Traian, 106 – 117 d. H.; și această realitate se certifică în vremea împărățirii lui Hadrian (117 – 138) prin identificarea provinciei intracarpatică din Imperiul Roman, dinspre „poarta“ de sud a aurului, poarta carpatic-meridională, *Arutéla* > *Arudéla*, drept „*Terra*“ *Aruteliensis* / „*Țara*“ *Ardeálului*, sau *Ardeál*, deoarece „poarta“ vestică a aurului, „poarta“ de pe Maris > Mureș, „se închisese“ în mai multe rânduri, cu începere din a doua jumătate a anului 117, atât din cauza răscoalelor dacilor (suținuți de semenii lor din Dacia Liberă, din partea Daciei necucerite de imperialii romani), cât și din cauza populațiilor migratoare euroasiatice în spațiul Daciei de Vest, dintre Dunărea de Mijloc și Pathyssia / Tissia > Tisa, în „creuzetul“ Pannoniei (migrații „încheiate“ cu valul unguresc / maghiar din orizontul anului 896 d. H.).

Așadar, numai marea importanță strategică și economică a davei / castrului *Arutéla*, de lângă confluența Oltului cu Lotrul, face ca numele acesta (de *Arutéla* > *Arudéla* > *Arudeál* > *Ardeál*) să se extindă peste întregul ținut al Oltului Superior, apoi peste ambele provincii intracarpatică, *Dacia Apulensis* și *Dacia Porolissensis*, nu după multă vreme de la moartea împăratului Traian, survenită la 11 august 117, ori, mai mult ca sigur, în cele două decenii ale conducerii Imperiului Roman de către Hadrian (117 – 138), împăratul care a

acordat cea mai mare atenție „porții sudice a aurului din *Terra Arutéliensis* / *Arudéliensis*“, mai ales după prima mare răscoală nord-dunăreană împotriva stăpânirii romane, răscoală care a antrenat „forțele eliberatoare“ ale dacilor liberi, pătrunși în „Dacia înrobite-danubiană“ din două direcții: dacii moldavi – asociați cu migratorii bastarni și cu migratorii roxolani – au intrat în Moesia Inferioară dintre Dunăre și Carpați, ajungând până la Olt; dacii liberi maramureșeano-tisiano-panonici, alături de iazygi, au atacat de la Dunărea de Mijloc, înaintând până la Dierna (Orșova) / Drobeta (Turnu Severin) și obturând calea de vest, mureșeano-tisiano-danubiană a aurului către Roma.

Sub conducerea directă a împăratului Hadrian, armata din Dacia Traiană, «cu mari sacrificii și eforturi» (GIrva, 95), a reușit să restabilească ordinea, pacea; «iazgyii metanaști sunt bătuți și respinși de un legat al lui Hadrian» (XIRD, I, 276), în vreme ce împăratul lupta în nord-estul Dunării, alungând în afara frontierelor pe bastarni / roxolani, cu care a încheiat convenția de apărare a frontierei dintre Piroboridava și Tyras / Olbia, în temeiul unui „substanțial onorariu anual“.

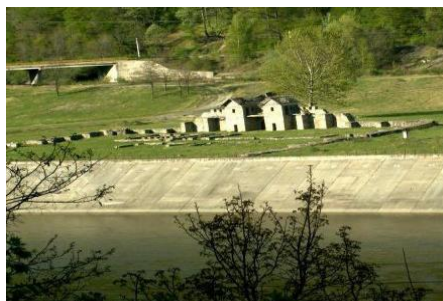

Fig. 5. *Arutela* – ruinele de azi, de pe malul drept al Oltului, venind din strălucirea anului 138 d. H., cu poarta de est („Poarta Pretoriană“) reconstituită în 1983.

„Reformele“ împăratului Hadrian au fost continuate și de împăratul Antonius Pius (138 – 161), asigurând o jumătate de secol de pace și prosperitate în Dacia Traiană (dacă nu luăm în considerație cele două „mici răscoale“ din timpul domniei lui Antonius Pius – cf. Gîrva, 95 / XIRD, I, 282).

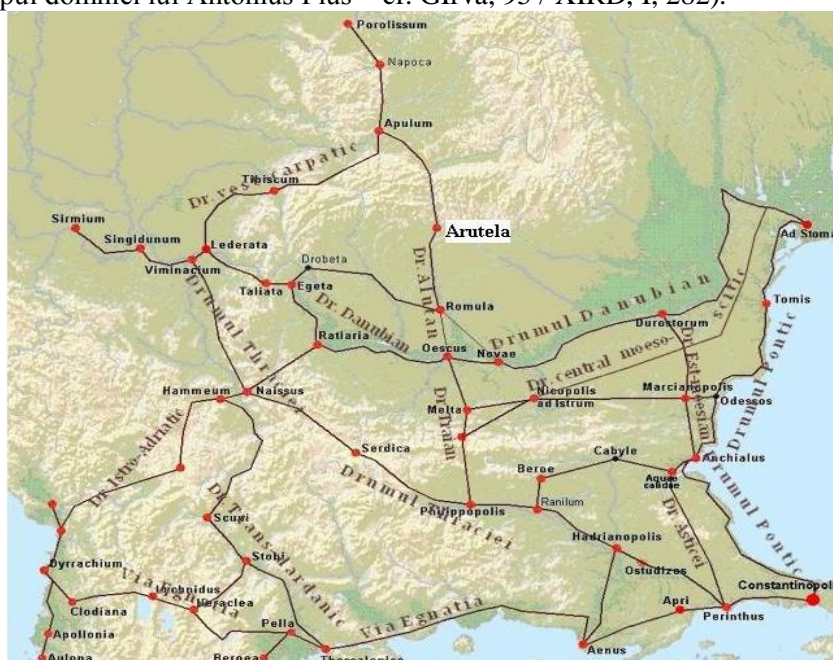

Fig. 6. *Arutela*, dava / castrul, „Poarta Mică a Aurului Daciei“, deschisă la drumurile imperial-romane din Dacia Nord-Dunăreană („Dacia Traiană“) și din Dacia Sud-Dunăreană.

Dar absența unor „reforme“ / „amendamente“ privind viața economico-socială a Daciei Traiane în primii ani de după ridicarea în scaunul imperial din Roma a lui Marcus Aurelius (161 – 180) a dus la **marea răscoală a aurarilor din Dacia Apulensis / Porolissensis** (ori, mai exact spus, din **Terra Aruteliensis**) declanșată în anul 166 d. H. Răscoalații minelor aurului din Ardeal s-au îndreptat spre capitala provinciei, Ulpia Traiana Augusta Sarmisegetusa.

În același timp cu declanșarea răscoalei aurarilor, în înțelegere cu dacii liberi din Maramarisia > Maramureș, au pătruns în Dacia Traiană – pe Valea Someșului și pe Valea Mureșului – neamurile germanice din „liga antiromană“, având în frunte pe marcomani (odinioară „aliații“ lui Decebal împotriva lui Domițian). Împăratul Marcus Aurelius, aflat cu o bună parte a armatei din Dacia de Vest, la Vindobona (Viena de azi), a venit în apărarea capitalei Daciei Traiane, sprijinit din sud de trupele aflate sub comanda lui Claudius Fronto, «numit guvernator deodată și al Daciei (Traiane) și al Moesiei Superioare, spre a avea mai multe legiuni la dispoziția lui» (XIRD, I, 282). Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmisegetusa a fost iute scoasă din încercuire și „salvată“, răscoalații aurari și aliații din neamurile

germanice fiind (pentru o vreme) înfrânți. În timpul bătăliei, monumentalele vile din afara zidurilor capitalei,

«au fost mistuite de flăcări» (MKP, 84). Tot pe durata acestei răscoale / războiniciri, cvazii / quazii și marcomanii au devastat și regiunea cu minele de aur de la Alburnus Major (Roșia Montană – cf. Gîrva, 95); „războiul“ s-a încheiat abia în anul 175 d. H., anul morții soției împăratului, Faustina cea Tânără, spre a reîncepe în anul 177.

Marcus Aurelius adusese, încă din anii 167 – 168, legiuni sud-dunărene, «pentru victorie și pace» în Dacia Traiană, între care și Legiunea a V-a Macedonica (firește, alcătuită din pelasgii > valahii dunăreano-adriatici ai fostei Macedonii), de vreo șase mii de soldați (de la Troesmis / Iglița, mai întâi la Drobeta – potrivit țiglelor ștampilate, apoi la Potaissa / Turda – cf. Gîrva, 102 / MKP, 88, 98). Războiul cu marcomanii, reînceput în anul 177, sub Marcus Aurelius, s-a isprăvit sub împăratul Commodus (180 – 192), desigur, în favoarea Romei.

Începând din anul 138 d. H., dava / castrul *Arutéla* – de pe drumul imperial-roman al Oltului – a controlat mai bine de o jumătate de mileniu „poarta sudică a aurului“ din imperiala Dacie Apulensis / Porolissensis (Arudeliensis) către Roma (v. *supra*, fig. 6).

Deosebit de interesantă este istoria Ardealului – îndeosebi, ca istorie a setei de aur, atât în vremurile imperial-antice ale celor 42 de împărați pelasgi, adică valahi, care s-au ridicat din Dacia, fie în tronul de Roma, fie în cel de Constantinopol, începând cu Maximian (Maximinus) Thrax (235 – 238) și încheind cu Focea / Focas (602 – 610; cf. REI, 28; XIRD, I, 284; DMID, 134 sqq.), cât și în vremurile imperiilor evmezice și moderne / contemporane, imperii ale căror roți dințate (după cum s-a mai spus) îmbinatu-s-au și încă se mai „assemblează“ la Dunăre / Carpați.

III) *Arutéla* > *Arudéla* > *Arudeál* > *Ardeál* – mai întâi, hidronimul, apoi toponimul (numele davei / castrului extins la întregul ținut intracarpatic) și tradiția hidronimiei / toponimiei datorată Zalmoxianismului. Pelasgia/Dacia era împărțită în provincii, sau „țări“ de râuri / munți (cf. PTIR, I, 40 / 53), având fiecare în frunte un conducător, un „rege de arme“, subordonându-se Cogaionului / Sarmizegetusei, unde se afla **regele-zeu-medic**, cel

cu „**știința de a se face nemuritor**“, cel care stăpânea „cele două căi“ ale oricărui dac de a deveni nemuritor (în calitate de Sol / Mesager-Celest și în calitate de erou, de cavaler al Zalmoxianismului, luptând cu dușmanii Daciei până la ultima picătură de sânge); între cele mai importante provincii / „țări“ de râuri / munți din Dacia se număra și *Arutéla* > *Arudéla* > *Arudeál* > *Ardeál*.

III-a) *Arutéla* > *Arudéla* > *Arudeál* > *Ardeál* și zalmoxienele perechi de hidronime / toponime. Puternicul „cult al Perechii Primordiale“ (atestându-se din orizontul anului 8175 î. H.) din Pelasgia (> Belagia / Belachia > Blachia > Vlahia / Valahia – desemnată de Marija Gimbutas prin sintagma *Old European Civilization*, având „centru“ / „nucleu“ întregul bazin al Dunării – cf. GCiv, 63), cult circumscris, din orizontul cultural / civilizatoriu al anului 1600 î. H., **Zalmoxianismului**, și-a pus amprenta și asupra **hidronimiei / toponimiei**; și astăzi se evidențiază „ordinea Zalmoxianismului“ în nume de râuri / localități ale Valahimii, tot în „perechi“ de **masculin – feminin**, de **mare – mic**, de „altitudine“: **sus – jos**, de cromatismul „elementelor“: **alb – negru** etc.: **Argeș – Argeșel, Bâsca Mare – Bâsca Mică, Gil / Jiu – Gilpor / Gilpel-Gilper, Gilpil** („fiul Jiului“), sau **Gilort, Someșul Mare – Someșul Mic** etc.; **Ardeálu** (județul Tulcea) – **Ardeluța** (jud. Neamț), **Bădila – Bădicea** (jud. Argeș), **Băltenii de Sus – Băltenii de Jos** (jud. Tulcea), **Bârcea Mare – Bârcea Mică** (jud. Hunedoara), **Bârsău** (jud. Satu Mare) – **Bârsăul Mare** (jud. Sălaj), **Bârsăul de Sus – Bârsăul de Jos** (jud. Satu Mare), **Brazii de Jos – Brazii de Sus** (jud. Prahova), **Brădești (Noi / „din Față“)** – **Brădeștii Bătrâni** (jud. Dolj), **Brusturi** (jud. Neamț) – **Brusturoasa** (jud. Bacău), **București** (jud. Hunedoara) – **Bucureasa** (jud. Gorj), **Bucureștii Vechi – Bucureștii Noi** etc. (cf. CPLR, 5 sqq.); între astfel de perechi hidronimic / toponimic-zalmoxiene se relevă multimilenar și hidronimul / toponimul *Arutéla* > *Arudéla* > *Arudeál* > *Ardeál*, în ciuda administrațiilor cunoscute în spațiul Daciei, de la cea romanic-imperială, la cele evmezice – otomană / turcă, habsburgică / austro-ungară, rusă etc. –, ori „moderne“ / „contemporane“, cum, de pildă, cea hortist-ungară, cea sovietic-rusă etc.

De regulă, numele râului fundamental dintr-o arie a Daciei a dat și denumirea provinciei / „țării“ din bazinul râului respectiv: *Maramarisia* / *Maramureș* („provincia“ / „țara“ râului Mureșu-Mare / Tisia, adică Tisa de astăzi – cf. PTMar, 2), *Crissiana* > *Crișana* („țara“ Crișurilor: Alb, Negru, Repede) etc. Există și cazuri – cum și cel privitor la *Arutēla* > *Arudēla* > *Arudeál* > *Ardeál* – în care denumirea unei provincii / „țări“ se leagă nu numai de numele celui mai important râu din aria-i, ci și de numele unei importante dave / cetăți, al unui important „oraș“, e drept, cu conexiune în numele vreunui râuleț „vital“ (pentru alimentarea cu apă potabilă a „mării“ localități din perimetrul său), dar pe malul căruia s-a dezvoltat respectiva puternică „davă“ / cetate, respectivul important oraș, în care se afla elita zonei, exercitându-și puterea – îndeosebi militară (de apărare) – în respectivul ținut, ca, de exemplu, toponimul *Molda-* (< *moldă-*, „albie / vale fortificată“) + *-dava* („fort / cetate a Zalmoxianismului“) > *Moldidova* («de la confluența Moldovei cu Siretul, unde se mai văd încă ruinele unui oraș vechi» – NBesch, 43) > **Moldova**. Și numele pelasgo(>valaho)-thracodac al provinciei, al „țării de râuri și de munți“, din centrul Daciei Nord-Dunărene, *Arutēla* > *Arudēla* > *Arudeál* > *Ardeál*, se leagă tot de numele unei dave / cetăți, castru etc., *Arutēla* > *Arudēla*, cu vreo doi kilometri și jumătate mai la vale de confluența Lotrului cu Oltul (v. *infra*, fig 7), de la „poarta sudică“, tăiată de Oltul Superior în Carpații Meridionali, davă / castru cunoscând o „reînflorire“ și „apogeul“ importanței sale strategico-economice, îndeosebi, între anii 117 d. H. și 258, câtă vreme *toate drumurile aurului pelasgo(>valaho)-dac duceau la Roma*, dar și mai târziu, când aceste căi ale aurului valahic (dacoromânesc) au început să ducă spre Constantinusa (Constantinopol), mai ales, în vremea închiderii „porții de vest“, a „porții mari a aurului“, *Morisenadun* (> *Cenad*) / *Seggedun* (> *Seged*), datorată migrației hunilor și a altor populații în „creuzetul“ Pannoniei, obturând căile spre lumea civilizată a Imperiului Roman de Apus.

Fig. 7. *Arutēla* (hidronim) – afluentul de pe malul drept al râului **Al[l]úta** > **Olt**; în aval, *Arutēla* (toponim): dava / castrul de pe malul stâng al Oltului (marcat[ă] de „bulina vișiniu cărămizie“), în Posada-Bivolari, de la Mânăstirea Cozia („vedere din satelit“ – *apud* W. ro).

III-b) „De la fața locului“, dava / castrul *Arutēla* din orizontul anului 138 d. H. și „vocile“ ruinelor de dincoace, de-ale „valurilor mândre generații spumegate“ de pe *Al[l]úta* > *Olt*. În Posada / Poiana-Bivolari, de pe malul stâng al Oltului, la vreo doi kilometri și jumătate în aval de confluența vestitului râu cu Lotrul (v. *supra*, fig 7) și la vreo patru sute de metri în amonte de Mânăstirea Cozia, arheologii / istoricii, pe o frumoasă terasă de vreo treizeci de hectare – prelungire a Masivului Cozia – au fost descoperite ruinele davei / castrului *Arutēla*. Amplasarea davei / castrului aici ține, mai întâi, de strategiile Daciei Antice pentru „paza“ / „siguranța“ aurului ardelean destinat regalității, templelor și comerțului, apoi, din vara anului 106 d. H., anul căderii Sarmisegetusei, firește, de ralierea / conectarea la strategiile Imperiului Roman (de pe „Limes Alutanus“) pentru „cea mai mare siguranță“ a aurului ardelean destinat împăratului, pentru a controla / vămii negustorii de aur care se avântau pe mai toate căile imperial-romane (v. *supra*, fig. 6), îndeosebi, pe drumurile care duceau în vestita, marea capitală a lumii antice, Roma.

Fig. 8. Zidurile „în ruină“ ale davei / castrului **Arutela**, pe alutanul mal stâng, mai sus de Mânăstirea Cozia cu aproximativ 600 de metri și mai jos de **Hidrocentrala Lotru-Olt** cu o sută de metri, în 8 ianuarie 1994.

Avându-se în vedere că drumurile Daciei fuseseră puse la punct – și pentru comerț, și pentru comunicare rapidă (cu stații de poștă, **Arutela** fiind una dintre cele mai importante de pe valea râului *Al[li]uta > Olt*) etc. – încă din vremea regelui Burebista (82 – 44 î. H.), avându-se în vedere că ruinele castrului ne indică „pătratul“ lui Samos / Soare-Moș (Tată-Cer, Dumnezeu Cogaionului / Sarmisegetusei), sau „pătratul zalmoxian“ cu latura de 60 de

metri (cu autoproiecție în „decada 6“, în „sacru număr“ al Solului / Mesagerului Celest, conectându-se magico-mitic la cele șase constelații descrescătoare și la cele șase crescătoare din „Zodiac“), ori faptul că zidul roman măsoară 1,5 metri și are „prelungiri pentru nișe / camere“ tot de 1,5 metri, ceea ce indică grosimea unui „clasic“ *murus dacicus* (de 3 m), „în baza-i“ (v. *supra*, fig. 8), nu poate fi exclusă părerea unor istorici / arheologi că zidurile acestui castru roman de la **Arutela** se ridică – în anul 138 d. H. (în

ultimul an al împărățirii lui Hadrian), poate după trecerea vreunei distrugătoare viituri alutane – pe temeliile unui fort dacic, ale unei dave. Chiar dacă dăva aceasta de pe drumul de aur al Oltului ar fi fost distrusă de împăratul Traian în vremea celui de-al doilea război cu marele rege al Daciei, Decebal, reconstruirea (datorită importanței strategice) s-a dovedit imperioasă chiar în ultimul deceniu imperial-traianic (dintre anii 107 – 117 d. H.).

Întâile săpături arheologice aducătoare la lumină a ruinelor davei / castrului **Arutela** din Posada / Poiana-Bivolari, de lângă Mânăstirea Cozia, datează din anii 1888 și 1889, cu ocazia lucrărilor solicitate de captarea apelor termal-sulfuroase din această arie; monedele romane descoperite aici, din vremea împăraților romani, Hadrian (117 – 138), Septimiu Sever (193 – 211), Caracalla (211 – 217) ș. a., au atras atenția autorităților asupra impresionantei

vechimi a vieții pelasgo(>valaho)-dacilor arutelieni de pe drumul alutan al aurului către Roma. Săpături după toate rigorile științifice ale arheologiei s-au făcut la **Arutela**, între anii 1890 și 1892, sub ochiul atent al strălucitului arheolog / istoric Grigore Tocilescu, fiind scoase la lumina zilei „băile romane“ și o bună parte din ruinele castrului. Din păcate, între anii 1897 – 1902, când s-a realizat terasamentul pentru calea ferată Râmnicu-Vâlcea – Podu-Olt, „băile romane“ au dispărut în întregime, o dată cu o parte dintre ruinele castrului (descoperite de Gr. Tocilescu). Sub egida Muzeului Militar Național, în anul 1967, prof. univ. dr. Dumitru Tudor redeschide șantierul arheologic de la **Arutela**; lucrările de dezvelire „completă“ a ruinelor continuă până în 1970, reluându-se între anii 1978 și 1983, anul reconstituirii / reconstruirii Porții Pretoriene și a două turnuri ale castrului **Arutela** (după un proiect minuțios, întemeiat pe studii făcute cu acuritate de arhitectul Aurel Teodorescu). Obiectele descoperite între ruinele **Arutelei** – arme, inscripții, monede, vase etc. – sunt expuse în prezent la Muzeul Militar din București și la Muzeul de Istorie din Râmnicu Vâlcea.

La *Arutéla*, arheologii au descoperit că în „partea zidului de apărare sunt o serie de pinteni din piatră“ pentru „barăci / depozite de materiale“; ruinele din incinta castrului arată că de la Poarta Pretoriană pornește o alee pavată cu pietre de râu, intersectându-se cu aleea principală „în fața clădirii comandantului (*praetorium*)“; tot aici, la intersecție, era și „sala de adunare a soldaților (*collegium militare*), cu opt baze rectangulare pentru susținerea acoperișului“; mai exista și o fierărie a garnizoanei; la 20 de metri de la ieșirea (spre răsărit) prin Poarta Pretoriană se găsește / află „drumul strategic“ al Văii Oltului, „lat de șase metri și pavat cu blocuri mari de piatră“; la nord de castrul *Arutéla*, în coasta muntelui, mai sus cu vreo trei sute de metri față de nivelul Posadei-Bivolari, se află ruinele unui „turn semicircular“, cu diametrul spre răsărit (cf. W. ro), mai exact spus, un dacic / zalmoxian turn-potcoavă-solară, menit a supraveghea intrările (ieșirile) în (din) defileu.

Cea mai veche atestare scrisă a existenței castrului *Arutéla* datează din anul 138 d. H.; este vorba despre una dintre inscripțiile în limba latină, descoperite între ruine (lângă Poarta Pretoriană – v. *infra*, fig. 9), inscripție care arată că – mai mult ca sigur, după o alutană viitură distrugătoare de terasă, de ziduri etc., în anul 138 d. H. (așadar, în ultimul an de împărățire a lui Hadrian), fortul a fost ridicat / reconstruit din temelii, la ordinul procuratorului Titus Flavius Constant, de o unitate de arcași imperiali-romani, încartiruită aici (arcași aduși în Dacia tocmai din Siria): *Imp[eratore] Caes[are] divi Traiani Part[hici] / f[il]io divi Nervae nep[ote] Traiano / Hadriano Aug[usto] p[ont]ifice m[aximo] tr[ibun]icia pot[estate] / XXII co[n]s[ule] III p[at]re p[at]riae, Suri sag[ittari] / sub T. Flavio Constante proc[uratore] Aug[usti]* («În timpul împăratului, fiu al divinului Traian, învingătorul părților, nepot al divinului Nerva, Traianus Hadrianus Augustus, mare preot, investit cu a XXII-a putere tribuniciană, deținând trei consulat, părinte al Patriei, arcașii sirieni [au reconstruit / ridicat castrul] sub ordinele lui Titus Flavius Constant, procuratorul împăratului»).

Fig. 9. *Arutéla* – ruinele castrului cu poarta de est („Poarta Pretoriană“) reconstituită în 1983, văzute dinspre **Hidrocentrala Arutéla-Cozia**.

III-c) Toponimul pelasgo(>valaho)-dac *Arutéla* și „*Tabula Peutingeriană*“.

O parte a marilor istorici / arheologi susține că *Tabula Peutingeriană* datează din orizontul anului 195 d. H., al împărățirii lui **Septimiu Sever (193 – 211)** în purpura Romei; între savanții care cred în această „datare“ se află și **acad. A. D. Xenopol**: «Aceste căi se află însemnate pe un soi de plan de distanțe rămas de pe timpul împăratului **Septimius Severus** și care poartă numele de *Tabula Peutingeriană* după numele învățatului german **Peutinger**, care a descoperit-o [...]. *Tabula Peutingeriană*, făcută în timpul împăratului **Severus (193 – 211 d. Hr.)**, pe când Dacia se afla sub stăpânirea romană, arată tot cele trei drumuri vechi, cari conduceau peste Dunăre, în Dacia» (XIRD, I, 131 sq.).

O altă parte a istoricilor – **Constantin Daicoviciu, Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, Eug. Manni, Mircea Mușat ș. a.** – consideră că *Tabula Peutingeriană* se datează în orizontul secolului al III-lea / al IV-lea: «*Tabula Peutingeriană*, hartă a drumurilor antice [...], pare să fie din secolul al III-lea d. H.» (**Mircea Mușat / MIMS**, 155); «Data la care a fost desenată în această formă *Harta lui Peutinger* e mult discutată. Ea pare să fie destul de târzie. Ceea ce ne interesează pe noi e în primul rând modelul care a servit de orientare în trasarea frontierelor imperiului și care anume situație se oglindește în acest model.

Pentru aceasta e interesant să precizăm că, în ceea ce privește țara noastră, harta nu prezintă partea răsăriteană a Daciei romane (Transilvania de Est). Bazat pe acest element, **C. Daicoviciu** consideră că originalul-model al *Hărții lui Peutinger* nu poate fi decât o hartă sau un itinerar al Imperiului Roman întocmit între anii 251 – 271, deoarece numai în acest răstimp Dacia romană a fost lipsită de partea ei orientală prin cedarea ei goșilor de împăratul **Treb. Gallus** [...]. Pornind de la această interpretare a lui **C. Daicoviciu**, învățatul italian **Eug. Manni**, pe baza unor detalii din regiunea renană, arată că modelul nu poate fi anterior anului 260 [...]. Astfel, exemplarul folosit de desenatorul *Hărții lui Peutinger* prezintă situația dintre 261 și 271 / 272, când Dacia, părăsită de **Aurelian**, nu mai putea figura pe nici o hartă a Imperiului Roman» (Fontes, I, 737); «Acest itinerariu este reconstituit în ce privește partea lui esențială, până la Berzobis, pe temeiul indicațiilor posterioare ale *Tabulei Peutingeriane*, o hartă a lumii vechi din secolul al IV-lea al erei noastre.» (**Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu** / *GIrva*, 56).

Pentru importanța sa deosebită pe „drumul aurului“ care ducea din Dacia Intracarpatică la Roma (după cum s-a mai spus), toponimul pelasgo(>valaho)-dac, **Arutela**, desemnând castrul / dava din Posada-Bivolari, de lângă Mănăstirea Cozia, apare ca „jalon“ / „stație“ în *Tabula Peutingeriană*, „hartă“ «întocmită pe baza itinerariilor și a unei hărți a Imperiului Roman», unde «relieful este redat schematic și liniar, deoarece nu era socotit un lucru important; doar punctele de trecere peste fluvii sunt indicate; se găsesc în schimb drumurile principale ale întregii lumi civilizate cunoscute pe atunci și, în special, cele ale Imperiului Roman din epoca sa de extensiune maximă» (Fontes, I, 737). Aceasta înseamnă că *Tabula Peutingeriană* reflectă „realitățile imperial-romane“ de pe drumurile strategice / comerciale din lumea antică, din epoca de glorie a împăratului Romei, Traian (98 – 117 d. H), și până dincoace de epoca de revenire la demnitatea gloriei din Dacia regelui / împăratului Regalian (253 – 268 / 270), deoarece sub Regalian, indiscutabil, **Dacia amisa est** (cf. PTDR, 29 sqq.).

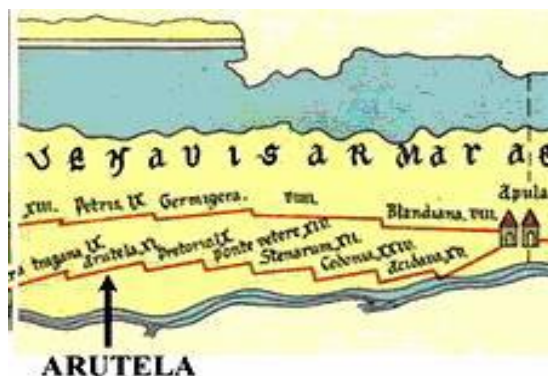

Fig. 10. *Tabula Peutingeriană* – cu „drumul aurului“, segmentul (VIII) dintre **Castra Traiana** (Sâmbotin-Vâlcea) / **Arutela** (de lângă Mănăstirea Cozia) și **Apulum** (Alba Iulia).

Pe această hartă, orașele mari – ca, de exemplu, **Apula / Apulum** (Alba Iulia, v. *supra*, fig. 10), «au două turnuri, iar cele importante din punct de vedere comercial au cerculețe pe turnuri; localitățile balneare sunt reprezentate prin dreptunghiuri și au marcate în centru un bazin [...]; unitatea de măsură este mila romană (1478 m), pornindu-se cu numărătoarea de la porțile orașului; cifra dată indică distanța până la următorul oraș» (*ibid.*).

„Segmentul“ al VIII-lea din *Tabula Peutingeriană* (v. *supra*, fig. 10 / *infra*, fig. 11), „ivindu-se“ imediat după **Buridava** (Stolniceni-Vâlcea; cf. MIMS, 147 / CPLR, 95), mai exact spus, de la **Castra Traiana** („taberele de străjeri ale împăratului Traian“ – azi, localitatea Sâmbotin-Dăești, de lângă stațiunea balneară Călimănești) și „călăuzindu-ne“ antic, până dincolo de

Apula / Apulum („urbea de două turnuri“, **Alba Iulia**, reședința / capitala provinciei imperial-administrativ-romane, **Dacia Apulensis**, prima provincie intracarpatică / *aruteliană* > *ardeleană* de la „intrarea în Țara Aurului“ dinspre sud, din drumul Oltului), relevă „reper“ / „stații“ (dave, castru / forturi, ori cetăți-orașe), îngăduindu-ne a ști / calcula și distanța dintre acestea (distanța dintre „poarta“ castrului / davei până la intrarea în următoarea „stație“),

exprimată în mile / cifre romane (1 milă romană = 1478 m): **Castra Tragana** (VIII / 9 mile = 13302 m) / **Castra Traiana, Arutéla** (XV / 15 mile = 22170 m), **Pretorio** (VIII / 9 mile = 13302 m) / **Praetorium, Ponte Vetere** (XLIII / 44 mile = 65032 m) / **Pons Vetus, Stenarum** (XII / 12 mile = 17736 m) / **Caput Stenarum, Cedoni(a)e** (XXIII / 24 mile = 35472 m) / **Cedonia, Acidava** (XV / 15 mile = 22170 m) și **Apula / Apulum**, în total: 128 mile romane (128 × 1478 m = 189 km și 184 m; „Mersul trenurilor“ din România anului 2012 certifică distanța exactă, de 182 km, dintre stația Alba Iulia / Apulum și stația Dăești / Sânbotin – aflată în vecinătate cu Călimănești; așadar, anticul „drum al aurului“ dintre **Castra Traiana = Sânbotin-Dăești și Apula / Apulum = Alba Iulia** era mai lung cu 7 kilometri și 184 de metri decât cel de astăzi, dintre respectivele stații CFR, e drept, fără a ne împăuna cu ultramodernele tunele, deoarece avem și multe ocolșuri pe la dăva producătoare de săbii / sibine, adică pe la Sibiu, pe la Vințu de Jos etc.).

	Pons Aluti ²⁰	13	[mile]
	Burridava	12	[mile]
VIII, 1,	Castra Traiana ³¹	9	[mile]
	Arutela	15	[mile]
	Praetorium	9	[mile]
	Pons Vetus ³²	44	[mile]
	Caput Stenarum ³³	12	[mile]
	Cedonia	24	[mile]
	Acidava	15	[mile]
	Apulum		

Fig. 11. *Arutéla* și segmentul al VIII-lea din *Tabula Peutingeriană*; notele din lucrarea apărută sub egida Academiei Române, *Fontes ad historiam Dacoromaniae pertinentes*, I (ab Hesiodo usque ad Itinerarium Antonini): «30 „Podul de la Olt“»; «31 „Taberele lui Traian“»; «32 „Podul Vechi“»; «33 „Capul Strâmtorii“» (Fontes, I, 741).

III-d) «Istoria Românilor din Dacia Traiană» (vol. I, 1913), de acad. A. D. Xenopol, despre hidronimul / toponimul pelasgo(>valaho)-dac *Arutéla* > *Arudéla* > *Arudeál* > *Ardeál*. Lăsând la o parte demonstrația fermecătoare a lui A. D. Xenopol, făcută în *Istoria Românilor din Dacia Traiană* (publicată în Bucureștii anului 1913), de unde rezultă că – în ceea ce privește istoria noastră carpatodunăreană – *Tabula Peutingeriană* reflectă realitățile din Dacia Nord-Dunăreană, drumul expediției / campaniei secunde a împăratului Traian împotriva regelui Decebal, drumul celui de-al doilea mare război decebalo-traianic, din 105 – 106 (v. *infra*, fig. 12 / *Harta expedițiilor lui Traian și drumurile „Tabulei Peutingeriane“*), evidențiem doar foarte interesantele aserțiuni xenopoliene legate de hidronimul / toponimul pelasgo(>valaho)-dac, *Arutéla* > *Arudéla* > *Arudeál* > *Ardeál*: «Traian deci, cum a ajuns la Pons-Aluti, a apucat spre nord, pe *malul drept* al Oltului, către pasul Turnului-Roș, pe calea indicată de *Tabula Peutingeriană*. Punctul unde Traian a atins Oltul trebuie să se fi aflat puțin mai jos de Râmnic, căci de acolo vedem că mai sunt două stații până la *Arutéla*, care era așezată pe râul *Lotru* de astăzi, ce-și trage numele de la *Arutéla*. [...] Mai observăm că, pe când de la Drobeta până la Pons Aluti, distanță îndestul de mare, sunt cinci stații, de la acest[a] din urmă până la *Arutéla*, distanță mică, sunt numai două; și tot pentru identificarea *Lotrului* cu *Arutéla* mai vorbește și împrejurarea că el se află aproape la două treimi de drum între Turnu-Severinului și Alba Iulia, precum și *Arutéla „Tabulei Peutingeriane“* se afla la aceeași îndepărtare proporțională între Drobeta și Apulum.» (XIRD, I, 153 sq.).

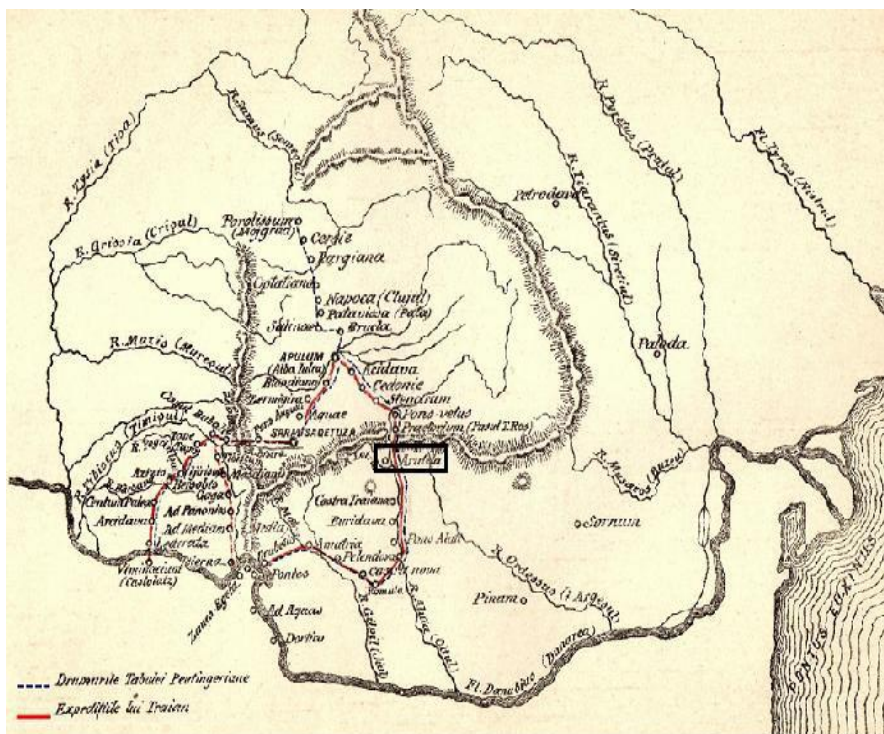

Fig. 12. *Harta expedițiilor împăratului Traian și drumurile „Tabulei Peutingeriane”*, de acad. A. D. Xenopol (în dreptunghi, dava / castrul *Arutela*).

Fără a se mai sublinia că ruinele davei / castrului *Arutela* au fost descoperite la vreo doi kilometri și jumătate în aval de confluența *Lotrului* cu *Oltul* (nu pe malul drept – v. harta / detaliu, *infra*, fig. 13 –, ci pe malul stâng al marelui râu *Aluta / Alutua* – ceea ce nu exclude, ipotetic vorbind, existența în acest punct strategic, de confluență *Lotru – Olt*, poate, a „davei majore”, *Aruta*, urmând a fi descoperită de arheologii viitorului apropiat) și fără a observa diminutivalul *Alutela* > *Arutela* ca vlăstărire din *Aluta / Alutua* (> *Olt*), aserțiunea xenopoliană: «Am văzut că Traian mergea pe partea dreaptă a Oltului și tocmai pe această parte se varsă în el râul *Lotru*» (XIRD, I, 154) încântă receptorul de astăzi și printr-o notă lămuritoare – în spiritul anotimpurilor de atunci ale cercetării – cu conexiune în hidronimul *Lotru*: «*Arutela* este format – ca și *Amutria* – din (ad) *Rutela* (m). Prin o metateză foarte obișnuită în limba română, avem din *Rutela*, *Lutera*, de unde, apoi, prin schimbarea lui *u* în *o*, eliminarea lui *e* și prefacerea genului, din feminin în masculin, avem forma *Lotru...*» (XIRD, I, 154).

Fig. 13. *Arutela* – dava / castrul (ori, mai degrabă, *Arutela Mare*) cu amplasare strategică la confluența râului omonim (*Arutela* > *Lotru*) cu marele râu, *Al[ut]a* > *Olt*, „localizare” propusă arheologilor de A. D. Xenopol, în 1913 (hartă, detaliu, *apud* XIRD, I, 144 / 145).

Fără a cunoaște lucrarea complexelor legi fonetice – firește, marele istoric nefiind specialist și în lingvistică, fără a ști pe-atunci că **-ela** este sufix diminutival pelasgo(>valaho)-dac din care a rezultat contemporanul **-el** (pentru masculin, singular – după cum atestă, din orizontul anului 50 d. H., și lista de plante medicinale cogaionice / sarmisetetusane – cf. PTZpl, I, 29), că multe substantive masculine pelasgo(>valaho)-dace se terminau în **-a** (ca, de exemplu, substantivele proprii: **Bradua** – ca și substantivul comun **bradua** > **brad**, **Burebista** etc. – cf. PTTab, 2), A. D. Xenopol are meritul incontestabil de a fi observat că între hidronimul pelasgo(>valaho)-dac **Lotru** și toponimul pelasgo(>valaho)-dac **Arutéla** se află conexiuni originare. Pentru anotimpurile cercetării istoric-lingvistice din orizontul anului 1913 este remarcabilă și binevenită apropierea dintre toponimul **Arutéla** și râul **Lotru**, cu observația că la început au fost râul și hidronimul **Al[l]júta** (> **Olt**), apoi **Arutéla** > **Arudéla** > **Arudeál** > **Ardeál** (cf. *infra*, IV-b / -c).

III-e) Vasile Pârvan – Getica (1926) – despre hidronimul / toponimul pelasgo(>valaho)-dac Arutéla > Arudéla > Arudeál > Ardeál. Inventariind toponimele din Dacia, de pe hărțile lui Ptolemeu (Ptolemaeus) și de pe „itinerariile“ imperial-romane, Vasile Pârvan precizează că antica localitate **Arutéla** se afla / află (v. *supra* fig. 2, 3, 5, 6, 7) «în fața Coziei, pe malul stâng al Oltului, la Bivolari», că toponimul dacic **Arutéla** «e legat de numele indigen (dacic) al Oltului», **Al[l]júta** > **Olt**; «Tomaschek crede chiar că și **Alútus**, râul, a avut o formă **Arúta**» (PGet, 158); tot V. Pârvan mai constată și existența unui sufix diminutival pelasgo(>valaho)-dac, **-la**, «atât pentru numele de persoane cât și pentru cele de localități» (*ibid.*), exemplificând cu **Porsula**, **Potula**, **Ginula** (pentru pelasgo>valaho-dacul **-ula**, în universul plantelor medicinale cogaionice / sarmisegetusane, a se vedea **mozula**, **propedula** etc. – cf. PTZpl, II, 173 / 188, 204 / 211).

A se reține că forma pelasgo(>valaho)-dacă, pentru masculin, nominativ, este **Al[l]jútua**, tetrasilabic, hidronimul care – în urma acțiunii legii economiei de semnificant și a altor legi fonetice – relevându-se azi în monosilabicul **Olt** (v. *infra*, IV); forma cronicărească grecizată a acestui toponim pelasgo(>valaho)-dac a fost **Al[l]jútas** / **Αλοντάς** și cea „latinizată“, **Alútus**.

III-f) Adrian Riza – Ardeálul (1982 – 1983) – și „etimologismul zongoristic maghiaro-slav“ al lui Hunfálvi, Miklosich, Szarvas, Simonyi, Gombocz, Melich ș. a. Toponimul pelasgo(>valaho)-dac **Arutéla** > **Arudéla** > **Arudeál** > **Ardeál** a ispășit numeroși „lingviști“, mulți dintre aceștia – în majoritatea lor unguri / maghiari și slavi (ruși, sârbi, bulgari ș. a.) – înecându-se într-un „zongorism etimologic“ de „savantă păroșenie“, desigur, „din ordin politic-șovin“, respins „zongorism-diversionist“, combătut cu zdrobitoare argumente de cercetătorii valahi – care au relevat autohtonismul termenului.

În secolul al XX-lea, „cea mai mare“ desfășurare de forțe interdisciplinare o face Adrian Riza, în amplul său studiu, **Ardeálul**, publicat în anii 1982 și 1983, „în serial“, adică în majoritatea numerelor important-străvechii reviste din Sibiu, **Transilvania**.

În **Ardeálul**, partea a XII-a (cap. XIX: **Realitatea ca scară de referință. „Nomazii“ și „autohtonii“**, cap. XX: **Critica „etimologiei“ lui Hunfálvi. Ardeál este, în opinia noastră, denumirea românească „populară“ și veche a Transilvaniei**), cu acribie și cu bogăție de incontestabile / indiscutabile dovezi științific-lingvistice, Adrian Riza „spulberă“ istoriografia șovină ungurească / maghiară și „etimologismul pseudoștiințific maghiaro-slav“ al lui Hunfálvi, Miklosich, Szarvas, Simonyi, Gombocz, Melich ș. a.: «Trebuie spus de la început că etimologia dată românescului **Ardeál** de către Hunfálvi face corp comun cu această interpretare fantezistă a faptelor, cu această istoriografie tendențioasă întemeiată pe falsul sistematic. Infirmată tot mai mult de faptele materiale, lipsită de sprijinul documentului, școala istorică șovină a încercat să exploateze la maximum, cu o rară consecvență, „terenul vag“ al lingvisticii istorice care părea mai prielnic arbitrariului. [...] „Etimologia“ lui Hunfálvi, care trebuie privită în acest context, intenționa declarat să demonstreze că, de îndată ce numele ținutului este unguresc, primii ajunși la țintă au fost ungurii, care l-au transmis apoi românilor, sosiți cu întârziere, teza cunoscută care leagă întreaga poveste de o solidă structură statală, de „organizarea monarhică“ și de „superioritatea“ de civilizație. Acceptarea cu o mare ușurință a „demonstrației“ acestuia datorează și ea mai mult literaturii din marginea istoriei decât faptelor ca atare. De îndată ce **Ardeál** ar avea în ungurește înțelesul de „(*tara de*) **dincolo de pădure**“, nu încape

îndoială că „*țara*“ aceasta se găsea în afara locului de unde a pornit denumirea și că, deci, ungerii au venit în **Ardeál** din altă parte, ceea ce însă spune și Anonymus, ceea ce nu neagă nimeni și, ceea ce, la urma urmei, nici nu trebuie demonstrat.

[...] „*Etimologia*“ lui Hunfálvi este cât nu se poate mai simplă. **Ardeál** este chiar ungurescul *Erdely* care reproduce un vechi unguresc *erdo-el (-elv; -elu)* „(*ținutul de dincolo de pădure (codru)*“ și care a fost tradus în documentele maghiare prin **Ultrasilva** și mai apoi prin **Transilvania**.» (RArd, XII, 31 sq.). În continuare, Adrian Riza apelează la un „citad-martor“ din lucrarea doctorului în filologie clasică de la Universitatea din Budapesta (1906), Nicolae Drăganu (1884 – 1939), *Românii în veacurile IX – XIV pe baza toponimiei și onomasticii* (București, 1933, p. 421): «Formele ungurești **Erdöelü, Erdöelv, Erdöel, Erdeel** (scrise: **Erdewelw**, iar cu sufixul posesiv **-e**: **Erdewelwe, Erdewel, Herdewel, Erdevel, Erdeel**) se găsesc în cronicile și documentele latino-ungurești începând de la 1200 până prin secolul XIV. La 1390 întâlnim

mai întâi forma **Erdel** care se poate citi și **Erdely**. O formă dialectală mai nouă, cu *l* sau *ll* în loc de *ly* n-a putut să intre în limba noastră, deoarece acest fenomen se întâlnește numai în dialectele apusene ale limbii ungurești, iar cu aceasta românii din **Ardeál** n-au avut contact. Forma mai veche a **Ardeálului** așadar a trebuit să intre în limba noastră înainte de 1390». Desigur, în ciuda acutei mancurtizări a tinerei intelectualități valahe din părțile Daciei aflate în

jugul Imperiului Habsburgic / Austro-Ungar – fie ea și doctoralo-budapestano-vieneză –, trebuie subliniat faptul că, în orizontul anului 1200 / 1390, în toponimul pelasgo(>valaho)-dac, *Arutéla* > *Arudéla* > *Arudeál*, legile lingvistice ale limbii valahe își încheiaseră lucrarea, „operaseră“ / „fixaseră“ („cristalizaseră“) semnificantul *Ardeál* – și transliterarea toponimului în limba maghiară, **Erdel**, certifică tocmai această realitate istorică.

Adrian Riza focalizându-și analiza pe „citadul-martor“ din N. Drăganu, mai subliniază:

«1. Cheia de boltă a întregii demonstrații rămâne, după cum se vede, aserțiunea că **Transilvania ar traduce pe ungurescul Erdel**, forma „nouă“ a unui unguresc **Erdö-elv**, pe care am putea-o numi „postulatul lui Hunfálvi“. Într-adevăr, această afirmație nu se susține de fapte: având la îndemână totalitatea documentelor ungurești cunoscute până în secolul al

XV-lea, constatăm că în nici unul dintre ele nu întâlnim cuvântul **Ardeál** într-un context care să îngăduie (direct sau indirect) concluzia că el ar reprezenta echivalentul („traducerea“) denumirii de cancelarie **Ultrasilva, Transilvania**.» (RArd, XII, 32). În nota (31) însoțitoare a aserțiunii de mai sus, Adrian Riza precizează: «Dacă la prima lui atestare numele „unguresc“ al **Ardeálului** nu are sens, nu este înțeles în ungurește, se înțelege că întreaga demonstrație a lui Hunfálvi se întemeiază pe neant.» (*ibid.*).

Adrian Riza mai evidențiază: «Bunăoară [...], la Anonymus, ni se vorbește despre o pădure **Igfon** despre care ni se spune că „iacet ad **Erdeuelu**“.

Oricând am plasa scrierea **Gestelor**, și putem fi de acord în acest caz cu anul 1150, este limpede că autorul lor, cunoscător al limbii ungurești și „autor al unui adevărat monument de limbă latină medievală“, nu înțelege **Erdeuelu** ca o „transilvanie“, o „(*țară de) dincolo de păduri*“, căci o „*silva que iacet ad ultra silvam*“ nu este cu puțință. Examinând atent documentele și textele ungurești, constatăm că avem, pe de o parte, denumirea oficială **Transilvania**, formulă de rutină a cancelariilor medievale europene de limbă latină (cu un model latin imperial) și care, într-adevăr, înseamnă „(*ținutul de) dincolo de pădure*“, așa plasat față de poziția regatului Ungariei, din care voievodatul nu făcea parte. Avem a face, pe de altă parte, cu un toponim al cărui sens nu rezultă de nicăieri. Dar utilizarea denumirii „populare“ a unui teritoriu în paralel cu denumirea lui oficială este, de asemenea, un lucru cât se poate de obișnuit, cu nenumărate analogii care ne arată că nu avem a face cu „traduceri“ ale numelui „popular“. **Niciodată, prin urmare, nimeni nu a simțit, până la Hunfálvi, legătura stabilită de etimologia lui Ardeál și „traducerea“ lui prin Transilvania.**» (*ibid.*).

Fără a mai aborda „coruptele“ forme „grafice“, unele datorate percepției în bază „ugro-finică“ de articulare – **Erdeel, Erdenelü, Erdeuelu, Erdevel, Erdewel, Erdewelw, Erdewelwe, Erdöel, Erdöelü, Erdöelv, Herdewel** etc. –, cele mai multe din orizontul temporal al anului 1150, an în care se consideră că ar fi fost scrisă cronică notarului Anonymus („iacet ad **Erdeuelu**“ – RArd, XII, 32 –, „inter Thisciam et

Silvam Igfon que iacet ad **Erdenelü**“ – OSr, 34 – etc.), se cuvine a observa, de dincolo de brutala / barbara expresie a „ungurizării“ / „maghiarizării“ toponimului pelasg > valah **Ardeál** (cf. *infra*, IV): **1**) între orizonturile anilor 551 – 1150 (v. *infra*, IV-c), toponimul **Arutéla** evoluase și lucrarea legilor lingvistice deja îi „cimentase“ / „fixase“ forma: **Ardeál** – aceasta stând în „temeiul“ formelor toponimice din documentele ungurești: **Erdeel, Erdeuelu, Erdevel, Erdewel, Erdewelw, Erdewelwe, Erdöel, Erdöeli, Erdöelv, Herdewel** etc.; un derivat de la **Ardeál** este apelativul **ardelean** – care, metatezat, își face apariția în cronică Anonimului maghiar: **Erdenelü**; toponimic-forma cu inițiala **A-** este anterioară tuturor semnificațiilor / formelor cu inițiala: **E-, H-, O-** etc.;

2) la „fixarea“ unguirilor / maghiarilor în spațiul Daciei de Vest, prin voința împăratului din Constantinopol și a Papei de la Roma, prin bunăvoința „ducelui“ valah dintre Tisa și Dunăre, Monu Măruș, onomastic deformat de anonimul cronicar maghiar în Menumorut, desigur, aceștia nu au adus pe cai și pelasgo(>valaho)-dacul **Arutéla** > **Arudéla** > **Arudeál** > **Ardeál**; dimpotrivă, ungurii / maghiarii au preluat de la valahii din Dacia de Vest / Pannonia o serie de toponime, de hidronime etc. (unde a fost posibil, și le-au tradus parțial, ori în întregime, în limba maghiară): **Szeged, Szigetpuszta, Zakanyszek** (< **Zakany-** „zăgani“ + **-seg[a]** / **-sâg[a]** „sâg“ – adică „Sâga Zăganilor“ – v. *infra*, studiul **La început fost-au sâga, sâgetul...**), **Duna** < pelasgo(valaho)-dac **Dunăre, Körös** < pelasgo(>valaho)-dac. **Criș, Tisza** < pelasgo(>valaho)-dac. **Tisa** etc.

Desigur, „bălbăirea“ toponimului pelasgo(>valaho)-dac, **Ardeál**, în droaia de „forme“ toponimice din documentele ungurești / maghiare ca: **Erdeel, Erdeuelu, Erdevel, Erdewel, Erdewelw, Erdewelwe, Erdöel, Erdöeli, Erdöelv, Herdewel** etc, nu numai că «nu ne restituie o tendință de trecere a unui ***erdö-elu** spre **Erdel**» (RArd, XII, 32), după cum dorea un Hunfálvi, ci relevă și „fracturile“ bazei ugro-finice de articulare pe care le-a produs multimilenarul toponim pelasgo(>valaho)-dac, **Arutéla** > **Arudéla** > **Arudeál** > **Ardeál**. Și, după cum constată Adrian Riza, «ne găsim mai degrabă în fața unor ezitări caracteristice în transcrierea unui toponim străin, fără sens în limba ungară, pentru care avem numeroase alte exemple în documentele epocii» (*ibid.*), întrucât, după cum subliniază și N. Drăganu, «acolo unde **-l** (final) se aude în maghiară este vorba de inovații dialectale și nu avem a face cu formantul **-l-**» (RArd, 33);

«3. Dificultatea cea mai mare o face însă „ungurescul“ **-el; -eli; -elv** „trans“, care în realitate nu există în ungurește și care poate fi admis, numai dacă avem în vedere **un formant -l-, lativ**, comun ugrofinic. Acesta însă a făcut în ungurește **o altă evoluție** care nu îl mai explică pe **Erdel = erdö-el** și care își are originea în influențele exercitate asupra viitoarei limbi ungurești în Alföld» (RArd, 32). Adrian Riza mai relevă: «Dacă privim chestiunea din punct de vedere strict lingvistic, raportul dintre românescul **Ardeál** și ungurescul **Erdely** este raportul normal dintre un cuvânt românesc originar („autohton“) și forma așteptată pe care o capătă el ca împrumut în limba ungară» (RArd, 33);

«5. Un element suplimentar este adus de o veche atestare a formei românești într-o sursă bizantină, la cronicarul Laonic Chalcocondil (1423 – 1490), care pomenește **Ardeálul**, foarte aproape de un moment cheie pentru etimologia lui Hunfálvi (1390), în mod sistematic ca **Ardelion (Αρδελιον)**, altfel spus **cu vocalismul românesc**. Informațiile lui Chalcocondil privitoare la spațiul carpato-dunărean sunt cu totul remarcabile, dovedind o foarte bună cunoaștere a realităților geografice, etnice, politice etc., iar utilizarea formei **Ardel** – este cu atât mai semnificativă cu cât **(1)**, pe de o parte, nimic nu se opunea adoptării în grecește a unei forme **Erdel** – sugerată (s-ar putea spune impusă) și de faptul că **(2)**, pe de altă parte, denumirea turcească, de la primele mențiuni ale **Ardeálului**, este **Erdel**, formă așteptată în limbile turce (care au tratat consecvent în acest fel toponimele iranice cu tema **ard-**).» (RArd, 33; cf. REtn, 118 sqq.). După ce „spulberă“ pseudoteoriile lingvistice ale lui Hunfálvi și ale acoliților lui, Karacsony, Gombocz și Melich, cu privire la toponimul pelasgo(>valaho)-dac, **Ardeál** (v. RArd, 43 sq.), Adrian Riza conchide: «Românescul **Ardeál (Ardeálu, Ardeliu)** a fost preluat în forme care au dus normal la **Erdely**, inclusiv la dispariția lui **l-** fără „semnificație morfologică“ și normală în această poziție. Acest **-l** (final), împrumutat o dată cu numele din română nu a avut niciodată în limba ungară funcția lui **trans** [...]. Întâlnirea toponimului românesc cu ungurescul **erdö** „pădure“ nu poate fi privită nici măcar drept rezultat al unei „etimologii populare“, al unei apropieri spontane între două cuvinte cu formă apropiată, sau al încercărilor administrative de maghiarizare ca în cazul numelor de

localități. Întreaga discuție menită să exploateze aproximativa apropiere de formă dintre **Erdély (Ardeál)** și **erdő** „pădure“ este opera exclusivă a filologilor și istoricilor unguri oficiali sau influențați de versiunea oficială șovină a istoriei și reprezintă o simplă speculație.

Transilvania, denumirea oficială a cancelariei maghiare de limbă latină, nume care nu a pătruns niciodată pe stratul popular al limbii, vehiculat numai pe cale cultă, târzie, nu are nimic a face cu denumirea populară a țării, **Ardeál**, împrumutată în ungurește ca **Erdely**.» (RArd, 37).

Dacă – prin absurd – toponimul pelasgo(>valaho)-dac **Arutéla** > **Arudela** > **Arudeal** > **Ardeál** ar fi fost zămislit în limba maghiară (oficială / de cancelarie, ori dialectală), rămâne de neînțeles efortul cancelariilor ungare / maghiare de a prepara – fie și în limba latină – o sintagmă care să-l substituie, ca, de pildă: **Ultrasilva**, **Transalpina**, **Transilvania** etc. (în esență, semnificantul fără semnificat, cu „stranii“ reactivări de factură imperial-austro-ungară

și prin nejustificata „politică de euroregionalizare“ impusă / dictată de Uniunea Europeană României de astăzi; toponimul pelasgo>valaho-dac, **Ardeál**, încărcat cu istoria multimilenară a Daciei, desemnând – în Dacia ca și în România contemporană, moștenitoarea anticului nucleu al Daciei – faimoasa regiune intracarpatică a aurului – inclusiv cel de Roșia Montană care a intrat în „vizorul“ canadano-englez –, nu trebuie substituit de toponimul **Transilvania**,

numele statului valah-evmezic dat de cancelariile budapestano-vieneze).

Dar, după cum s-a mai spus, ungurii / maghiarii (sub Arpad, vreo șapte-opt triburi care-și aflaseră salvarea, în anul 895 d. H., din „menghina“ pecenego-bulgaro- moldavă care le-a zdrobit „țara“ lor de la Atelkuz, dintre Volga și Don), înrădăcinându-se în Dacia de Vest (provincia Pannonia, în anul 896) – nu prin „cuceriri“ (fabricate de tardiv-evmezice cancelarii ale regilor unguri), ci prin voința împăratului bizantin, Leon al VI-lea, prin încuscări / înrudiri cu „duci“ valahi (fiul lui Arpad, Zultes, se căsătorește cu fiica lui Monu Măruț / Menumorut, primind și un teritoriu nord-dunăreano-tisian ca zestre), ori cu puternici regi / împărați valahi (regele ungur, Bela al IV-lea, în calitate de socru al împăratului valah Ioan al II-lea Asan, primește „în grijă“ Ardealul / Transilvania), prin papii de la Roma și Catolica Biserică („încoronatoarea“ multor „regi apostolici“ din Ungaria, inclusiv a valahului Matei Corvin) etc., au preluat de la autohtonii pelasgi > valahi dunăreano-tisieni majoritatea hidronimelor, toponimelor etc. (v. *supra*, III-f, 2).

IV) De la hidronimul pelasgo(>valaho)-dac, Aluta > Olt, la toponimul Arutéla > Arudela > Arudeal > Ardeál. Înainte de a trece la analiza semnificanților pelasgo(>valaho)-daci (hidronime / toponime)

Arutéla, Lotru etc., trebuie precizat că hidronimul pelasgo(>valaho)-dac, **Alúta (Al[l]úta)**,

„semnificantul-bază“, este atestat – încă din orizontul anului 150 d. H. – de Ptolemeu, vestitul geograf / astronom din Alexandria Egiptului, în celebra-i lucrare, **Îndreptarul geografic**, unde – abordând „cotiturile“ Dunării, sacral fluviu al Daciei – subliniază: «...cotitura spre vărsarea râului **Aluta**, care pornește de la miazănoapte și curge prin Dacia [are gradele] 500 15 – 440...» (Fontes, I, 543). Neschimbat aflăm acest hidronim din Dacia, **Aluta**, și în anul 551, când Iordanes își redactează **Getica** (cf. IorGet, 29 / Fontes, II, 418).

IV-a) De la anticul hidronim pelasgo(>valaho)-dac, Alúta (Allúta < Allóta < Alláta), la hidronimul de azi, Olt, și la toponimul Oltenia. Dacă avem în vedere „triumghiul roirii vocalice“, trebuie să subliniem că forma arhaică a hidronimului pelasgo(>valaho)-dac din orizontul anului 150 d. H., **Aluta** (desigur, trisilabic, având vocala rotunjit-posterior-închisă accentuată, **-ú-**, și sonanta lichidă laterală dental-sonoră „geminată“, **-ll-**, căci de n-ar fi fost astfel, după, ori în vremea dominației imperial romane peste Dacia, simplul și intervocalic **-l-** s-ar fi transformat în **-r-**, ca în diminutivul **Arutéla** și **Allúta** n-ar fi evoluat în **Olt**, ci în **Ort**), a descins dintr-o formă intermediară, anterioară acesteia cu trei-patru secole, **Allóta**, formă care, în secolul în care Herodot (484 – 425 î. H.) își caligrafia **Istoriile** (IV, 49), era, desigur, **Alláta (Αλλάτα)**; forma aceasta este confirmată indirect și de „metatezarea“ (între nenumărate altele) și apoi de „confundarea sistematică“ a numelui de râu pelasgo(>valaho)-dac **Alláta / Αλλάτα** cu grecescul nume de titan, **Atlas / Ατλάς**, „metateză“ / „confuzie sistematică“, specifică tardivelor școli grecești de copişti (nu întâmplător după vreo jumătate de mileniu de la moartea lui Herodot, căci de pe-atunci împăratul Romei, Traian, a dat ordin ca numele Daciei să fie scos din istorii – cf. Fontes, I, 33 sq. / HIst, I, 329).

În afara celor semnalate din orizontul anului 150 d. H., în lucrarea legilor lingvistice asupra hidronimului pelasgo(>valaho)-dac, *Al[l]úta*, dar de dincoace de orizontul anului 551, mai relevăm: în semnificantul trisilabic, *Al-[l]ú-ta*, accentuata vocală rotunjită, posterior-închisă, *-ú-*, din silaba a doua, acționează asupra vocalei inițiale a maximei aperturi *A-*, „închizând-o“ în posterior-mijlocia *O-*; asupra semnificantului / hidronimului *Ol-[l]ú-ta* își arată apoi lucrarea „legea economiei de semnificant“ (cf. PTDelrc, 239 sqq.), vocala finală (desinența de masculin, ca în *bradua / Bradua, Burebista* etc.) cunoscând apocopa, numele reducându-se totodată la două silabe, ceea ce duce și la deplasarea accentului pe vocala inițială *Ó-* (ca în rostirea de azi), ajungându-se la forma *Ól[l]ut*; și pe la începutul perioadei evmezice (ca și în cazul bisilabicului, de-acum, *bradu / Bradu* – cf. PTTab, 2; REtn, 268 sq. / BVoc), hidronimul bisilabic, *Ól[l]ut*, înregistrează din nou lucrarea legii economiei de semnificant; de data asta, prin sincoparea lui *-u-*, hidronimul devine monosilabicul *Olt*, așa cu ne este cunoscut și astăzi. De la *Al[l]úta*, prin derivare cu sufixul pelasgo(>valaho)-dac *-éna* (ca și în cazul arhaic *Morisena* < *Maris* + *-ena* / „*Mureșeana*“ – cf. OSr, 75), la care s-a alipit desinența de feminin-singular, *-ia*, a rezultat toponimul *Al[l]utaéna* (< *Allúta-* + *-éna* + *-ia*) > *Ol[l]uténia* > *Olténia* („Țara Oltului“ – la început, de la izvoarele Oltului până la vărsarea-i în Dunăre, când conducător administrativ, adică „ban“, era un *Alutuon* > *Lytuon*; de pe-atunci ardelenii de pe Oltul Superior, ca și astăzi, se mai numesc și *olteni*; „înjumătățirea“ – în *Ardeál* și în *Oltenia* ca în timpurile noastre – se petrece după ce dava / castrul *Arutéla* încetează să mai fie administrativ-militară „capitală“ / „bănie“). Din hidronimul pelasgo(>valaho)-dac, *Al[l]úta / Olt*, se relevă – în România de azi – o bogată toponimie: *Olteanca* (Mehedinți), *Olteanca* (Teleorman), *Olteanca* (*Olteanca*-Găvile / *Olteanca*-Lădești, din județul Vâlcea), *Olteanu* (jud. Gorj), *Olteștești* (Vaslui), *Olteni* (jud. Alba), *Olteni* (Covasna), *Olteni* (Constanța), *Olteni* (*Olteni*-Uliești / *Olteni*-Lucieni, jud. Dâmbovița), *Olteni* (Ilfov), *Olteni* (Prahova), *Olteni* (Teleorman), *Olteni* (Vâlcea), *Olteni* (Vrancea), *Olteț* (Brașov), *Oltețani* (Vâlcea), *Oltețu* (Vâlcea), *Oltina* (Constanța), *Oltina* (Ilfov), *Oltișoru* (Olt) etc. (cf. CPLR, 70).

IV-b) De la hidronimul *Al[l]úta*, la hidronimul / toponimul *Arutéla*, apoi la hidronimul *Lotru* și la apelativul *lotru* („hoț de drumul mare al aurului Daciei“). O pereche hidronimică de *mare – mic* se relevă peste milenii și în *Al[l]úta* > *Olt – Alutéla / Arutéla* > *Lotru*, grație unei tradiții decurgând din „oralitatea cultă“ promovată de școlile Zalmoxianismului – monoteistă religie care avea în panoul său central, după cum s-a mai subliniat, nu triada / treimea ca în Creștinism, ci tetrada sacrelor perechi:

Samos / „*Soare-*

Moș“ – *Dacia / Dochia* și *Soare – Lună* („reverberând“ în plan teluric „absolutul cuplu“, *Făt-Frumos – Cosânzeana*).

Așadar, după tradiția hidronimic-zalmoxiană din Dacia, importantul râu-cale-a-aurului, *Al[l]úta*, dă numele său, diminutivat, celui mai valoros afluent pe care-l are printre minele de aur ale lumii antice, *Al[l]utéla* < *Al[l]úta* + suf. dim. *-éla*. Apoi, tradiția antică din Dacia, dar, de data asta, cea toponimic-zalmoxiană, cerea ca dava „primă“, „cea veche“, „cea de sus“, de la confluența cu sacrul râu, să-și însușească numele afluentului, *Al[l]utéla*, și dacă, în funcție de strategiile istorice ale locului, apărea (neapărat), mai sus („mai la deal“), ori mai jos („mai la vale“), vreo nouă, „tânără“ davă, atunci toponimul îngăduia alăturarea determinativului pozițional (față de dava veche).

Deosebit de interesantă – datorită „meteorologiei vremurilor“ antice și evmezice din arealul râului *Al[l]úta* > *Olt* – este și lucrarea legilor lingvistice în hidronimul *Al[l]utéla* (Oltul „mic“, dar nu *Să-Lotru-uc-el-ul* > *Sălătrucelul*, afluentul sărat, de la Călimănești, nici *Oltețul*, din aval de orașul Slatina, nici *Lotrioara / Lotrișorul*, ci *Lotrul* din amonte de Cozia, *Lotru care* se varsă în marele Olt, în dreptul orașului Brezoi; într-adevăr, și aceste derivate se relevă tot în sacre perechi dacice, adică hidronimic-zalmoxiene: de „masculin – feminin“, *Lotru – Lotrița / Lotrioara* (fig. 14, *infra*) și de „mare – mic“, *Lotru – Lotrișor* etc.).

Fig. 14. *Lotrița* (< **Arutelida*) / *Lotrioara care* formează „pereche“ hidronimic-zalmoxiană cu *Arutéla* > *Lotru*.

Reamintim că din arhaicul, pelasgo(>valaho)-dacul sufix diminutival *-éla* (așa cum este atestat încă din orizontul anului 50 d. H. și la numele de cogaionice / sarmisegetusane plante medicinale – cf. PTZpl, I, 29), a rezultat contemporan-valahicul sufix *-él* (prin apocopa desinenței masculine *-a*); după cum cu multă lejeritate se vede, hidronimul pelasgo(>valaho)-dac, *Al[l]úta* (trisilabic, cu „geminata *-ll-*“ și cu accentuat-rotunjită posterior-închisă *-ú-*)

permite „altoitul“ sufixal-diminutival *-éla* și – pe tetrasilabicul semnificativ „nou-afluențial“ – deplasarea accentului de pe *-ú-* pe vocala nerotunjită, anterior- mijlocie, *-é-*, *Al[l]utéla* („Lotru“), ceea ce antrenează: **a**) nu neapărat pe fondul „interferențial“ al bazelor de articulare pelasgo(> valaho)-dacă și romană / latină, dintre anii 106 d. H. și 138 d. H., sonanta lichidă din sufix acționează asupra sonantei lichide „geminată“ din radical, „înjumătățind-o“ și

permițând „vibrantizarea“ dental-sonoră a acesteia, transformarea în *-r-*: *Al[l]utéla* > *Alutéla* > *Arutéla* (*-l-* > *-r-*); **b**) lichida sonantă vibrantă dentalsonoră, *-r-*, atât din hidronim (*Arutéla* / *Lotru*) cât și din toponim (dava / castrul *Arutéla*), determină păstrarea nealterată a vocalei inițiale, *A-*, din *Arutéla*, cel puțin pe segmentul temporal dintre orizonturile anilor 106 d. H. (anul căderii Sarmisegetusei / Daciei Nord-Dunărene în jugul Imperiului Roman) și 258 d. H., când, sub regele / împăratul Regalian, strănepotul regelui-erou Decebal, Dacia (Nord-Dunăreană și Sud-Dunăreană – cf. PTDR, 29 sq.) se desprinde din Imperiul Roman, redevenind independentă, când *Dacia amissa est* (după cum certifică și *Istoria Augustă* – cf. SHA, 108 sq., *apud* Fontes, II, 104 sq. / PTDR, 28 sq.).

Dacă toponimul *Arutéla*, între anii 106 și 271 / 272 d. H., fusese pe buzele tuturor, pentru că desemna cea mai importantă dată, cel mai important castru, de pe drumul aurului din Dacia până la Roma, și dacă în respectiva perioadă de glorie / „apogeu“ numele-i faimos înregistrase extinderea-i asupra întregului bazin al Oltului Superior și apoi asupra întregii arii intracarpatică, drept Terra *Aruteliensis* (în ciuda administrației imperial romane din cele două provincii *Terra / Dacia Porolissensis* și *Terra / Dacia Apulensis*), dacă între anii 106 și 271 / 272 d. H., toponimul *Arutéla* evolua deja într-o direcție proprie – *Arutela* > *Arudela* > *Arudeal* > *Ardeál* – (v. IV-c, *infra*), desigur, după ieșirea davei / castrului *Arutela* din istorie, „din peisaj“, după care dispare fizic din arie, „din defileu“, în primul rând, datorită nenumăratelor valuri de migratori euro-asiatici în acută căutare de aur, în secundul rând, datorită diminuării până la barbarie a „economiei aurului“; și când toponimul *Arutéla* iese din „panoul lexical central“, rămân „lucrările veșniciei“ și ale legilor lingvistice doar în seama hidronimului *Arutéla*, desemnând afluenții pe-a cărui vale sunt mine de aur, comori de nestemate („lotrit“ – cf. DEX-75, 508) etc., care au magnetizat / electrizat interesele lumii din antichitate până în prezent.

Și dincoace de orizontul secolului al III-lea, lucrarea legilor fonetice într-o „evoluția“ hidronimului *Arutéla* > *Lotru* (v. fig. 15, b / a, *infra*) se intersectează / corelează cu lucrarea aceluiași legi asupra „hidronimului major“, *Allútua* > *Olt*. Mai întâi, legea economiei de semnificativ reduce hidronimul *Arutéla*, prin apocopa lui *-a* (ce făcea „cumpănă“ în rostire cu inițiala *A-*), la trei silabe, *Arutél*; accentuata vocală nerotunjită, anterior-mijlocie, *-é-*, acționează întâi asupra vocalei rotunjite, închisă posterior, *-ú-*, deschizând-o în posterior-mijlocie *-o-*, și apoi, „cu ajutorul primit“, asupra vocalei maximei aperturi, *A-*, „închizând-o“ în – de data asta – inițiala posteriormijlocie, *O-*, fenomen care duce

la o „alternanță“ între sonanta lichidă vibrantă, **-r-**, și lichida sonantă laterală, **-l-**, **Orotél > Olotel**, substantiv / hidronim care, la primirea articolului hotărât singular, **-ul**, a facilitat metateza: **Orotelul / Ol[l]otelul > Olotrelu**.

Arutéla > Lotru și auros-mirifica lui vale – afluent al râului **Al[l]úta** (Olt): a) pietrișul cu aur de **Arutéla > Lotru**; b) apa de **Arutéla > Lotru** pentru lumina de aur. (*apud W. ro / Vâlcea Turistică – www.valceaturistica.ro*).

Din această formă a hidronimului, obținută prin metateză – dedusă / observată mai întâi de A. D. Xenopol (cf. XIRD, I, 153 sq.), **Olotrelu**, s-a ajuns – prin afereză – la **Lotrelu** și apoi – în perioada migrațiilor euro-asiatice și în epoca evmezică, pe măsură ce pe Valea **Olotrelului > Lotrelului** a crescut vertiginos numărul căutătorilor de aur și al „bandiților“ / „jefuitorilor“, adică numărul de **lotreli > lotrei / lotri** (încât apelativul a intrat în sinonimie cu termenul **hoț [de drumul mare] / bandit** – cf. DEX-75, 508) și pe măsură ce vorbitorii de limbă pelasgă > valahă din acele timpuri au „uitat“ / „pierdut“ înțelesul dat de diminutivarea cu **-éla > -él**, hidronimul („sincopat“ ca și apelativul) a devenit, desigur, **Lotru (lotru)**.

IV-c) Toponimul pelasgo(>valaho)-dac Arutéla > Arudela > Arudeal > Ardeál. Chiar dacă scade treptat, până la extincție, strălucirea davei / castrului **Arutéla** de la poarta de sud a aurului Daciei, dincoace de anii săi de „apogeu“, 106 – 271 / 272 d. H., rămâne prin istorii, peste epoca evmezică, până azi, faima întregului ținut **Arutéla** ca **Terra Aruteliensis**, ca **țară a aurului dacilor**, într-o primă etapă cuprinzând bazinul Oltului Superior din provincia imperial-romană **Dacia Apulensis**, apoi, în secunda, și provincia **Dacia Porolissensis**, mai exact spus, toată aria intracarpatică a Daciei.

Permanența acestei realități economico-sociale din **țara aurului, Terra Aruteliensis / Țara Ardeálului**, și-a pus pecetea și pe lucrarea legilor fonetice asupra semnificantului / toponimului pelasgo(>valaho)-dac, **Arutéla > Arudela > Arudeal > Ardeál**.

Prin acțiunea legii economiei de semnificant, tetrasilabicul **Arutéla** devine bisilabicul de astăzi, **Ardeál**, în toate formele păstrându-se accentul în silaba cu vocala nelabială, anterior-mijlocie, **-e-**, ori, în ultimă instanță, în silaba cu diftongul ascendent:

- 1) în perechea de oclusive dentale, datorită sonantei lichide vibrante, **-r-**, consoana surdă, **-t-**, se transformă în consoană dental-sonoră, **-d-**, semnificantul înfățișându-se drept **Arudéla**;
- 2) în noua formă, **Arudéla**, interacțiunea dintre vocalele de maximă apertură, inițială și finală, duce la diftongarea ascendentă a lui **-é-** în **-eá-**, semnificantul schimbându-se în **Arudeála**;
- 3) vorbitorii pelasgi > valahi, nemaipercepând „diminutivalitatea“ (din **-éla**, datorită diftongării), acceptă apocopa lui **-a**, toponimul – în spiritul legii economiei de semnificant – devenind **Arudeál**;
- 4) și, în ultimă instanță, intervine din nou legea economiei de semnificant, toponimul trecând la „regim bisilabic“ o dată cu „sincoparea“ vocalei bilabiale posterior-închise, **-u-**: **Ardeál**.

Desemnând provincia / „țara“ aurului Daciei, toponimul **Arutéla > Arudéla > Arudeál > Ardeál** are „încărcătură semantic-sincretică“ aparte; radicalul – ca și în hidronim – reverberează înțelesul-pivot de **davă naturală, de râu, de pământ, de ținut (țară / provincie) unde „crește“ / „înmușurește“ aur**, inducția autoproiectându-l – dinspre multimilenare istorii – chiar și în câmpul cromatic al „aurului verzui / verzuriu“, poate, pentru că „se întemeiază“ și pe realitatea arhicunoscută deja: aurul pelasgo(>valaho)-dacilor din

Arutéla > Arudéla > Arudeál > Ardeál – după cum ne încredințează arheologul / istoricul Ion Horațiu Crișan – «conține mult argint (în medie 25 – 26 la sută) și de aceea este de culoare deschisă, ușor verzuie, fapt care înlesnește recunoașterea lui». Poate și pentru că proporția **aur-argint** este sacră, derivată din monoteismul tetradic al Zalmoxianismului, dinspre perechea sacră secundă, **Soare / So-Ares** („tânăr / războinic“ – în dominantă-Yang, cu „75 la sută aur“) – **Lună** („sora soarelui, spuma laptelui“ – în dominantă-Yin, cu „25 la sută argint“), pentru că nobilul metal din **Arutéla > Arudéla > Arudeál > Ardeál** se găsește «sub toate formele sale: în filoane – aur primar, în sedimente rezultate din dezagregarea rocilor aurifere, în diluviuni și aluviuni» (CS, 335).

Fig. 15. *Gaia psihopompă* – „stăpâna Aerului, a Apei și a Pământului“, de pe coiful de aur al Cavalerului Zalmoxian, descoperit în Dacia Nord-Dunăreană, la Peretu-România.

SIGLE (cifra de după siglă indică volumul – unde-i cazul – și pagina de referință):

- □BVoc = Grigore Brâncuș, *Vocabularul autohton al limbii române*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.
- □CPLR = *Codul poștal al localităților din R.S.R.*, București, Ed. Direcția Generală a Poștelor și Telecomunicațiilor, 1974.
- □CS = Ion Horațiu Crișan, *Spiritualitatea Geto-Dacilor*, București, Editura Albatros, 1986.
- □DEX-75 = *Dicționarul explicativ al limbii române*, București, Editura Academiei Române, 1975.
- □DMID = Josif Constantin Drăgan, *Mileniul imperial al Daciei*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.
- □Fontes, I = *Fontes ad historiam Dacoromaniae pertinentes*, I (ab Hesiodo usque ad Itinerarium Antonini) / *Izvoare privind istoria României*, I (de la Hesiod la Itinerarul lui Antoninus – comitetul de redacție: Vladimir Iliescu, Virgil C. Popescu, Gh. Ștefan), București, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1964.
- □Fontes, II = *Fontes Historiae Dacoromanae*, II (ab anno CCC usque ad annum M) / *Izvoarele istoriei României*, II (de la anul 300 până la anul 1000 - publicate de: Haralambie Mihăescu, Gheorghe Ștefan, Radu Hâncu, Vladimir Iliescu, Virgil C. Popescu), București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1970.
- □GCiv = Marija Gimbutas, *Civilizație și cultură* (traducere de Sorin Paliga; prefață și note de Radu Florescu), București, Editura Meridiane, 1989.
- □GIrva = Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *Istoria Românilor din cele mai vechi timpuri și până astăzi*, București, Editura Albatros, 1971.
- □Hist, I, II = Herodot, *Istории*, I / II (traducere de Adelina Piatkowski și Felicia Vanț-Ștef), București, Editura Științifică, 1961 / 1964.
- □IorGet = Iordanes, *De origine actibusque Getarum / Despre originea și faptele Geților* (ediție bilingvă, latină – română; traducere: David Popescu; îngrijirea ediției, studiul introductiv și note: Gabriel Gheorghe), București, Editura Fundației Gândirea, 2001.
- □MIMS = Mircea Mușat, *Izvoare și mărturii străine despre strămoșii poporului român*, București, Editura Academiei Române, 1980.
- □MKP = Paul MacKendrick, *The Dacian Stones Speak* (The University of North Carolina Press, 1975) / *Pietrele Dacilor vorbesc*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1978.
- □NBesch = J. F. Neigebaur, *Beschreibung der Moldau und Walachei*, Breslau, Joh. Urban Kern, 1854.
- □OSr = Ștefan Olteanu, *Societatea românească la cumpănă de milenii (secolele VIII – XI)*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.
- □PDac = Vasile Pârvan, *Dacia – civilizațiile antice din țările carpato-danubiene* („ediția a cincea, revăzută și adăugată“; traducere după originalul manuscris francez inedit, note și îngrijire științifică de Radu Vulpe), București, Editura Științifică, 1972.

- □PGet = Vasile Pârvan, *Getica* (o protoistorie a Daciei – ediție, note, postfață de Radu Florescu), București, Editura Meridiane, 1982.
- □PTDelrc = Ion Pachia Tatomirescu, *Dicționar estetic-literar, lingvistic, religios, de teoria comunicației...*, Timișoara, Editura Aethicus, 2003, 504 pagini.
- □PTDR = Ion Pachia Tatomirescu, *Dacia (Dacoromânia) lui Regalian / Regalianus' Dacia (Dacoromania) – The Independent State of Dacia / Dacoromania (258 – 270), Founded by Regalianus, the Great Grandson of the Hero-King Decebalus* (traducerea în limba engleză de Gabriela Pachia), Timișoara, Editura Aethicus, 1998.
- □PTIR, I = Ion Pachia Tatomirescu, *Istoria religiilor*, vol. I (*Din paleolitic / neolitic, prin Zalmoxianism, până în Creștinismul Cosmic al Valahilor / Dacoromânilor*), Timișoara, Editura Aethicus, 2001.
- □PTMar = Ion Pachia-Tatomirescu, *Maramaris / Maramarisia (Maramureș) – Țara Dacilor Mari (Magni), de pe Mureșul Mare / Tisa*, în revista Asociației Istoricilor Bănățeni, *Clio*, Timișoara, anul II, nr. 4 – 5 / mai – iunie, 1993, p. 2.
- □PTTab = Ion Pachia Tatomirescu, *Viața Daciei (Dacoromâniei) reflectată în tablele / tabulele cerate din Ardeal...*, în *Clio* (Timișoara), anul II, nr. 3 - 4 / martie - aprilie, 1993, p. 2.
- □PTZpl, I, II = Ion Pachia Tatomirescu, *Zalmoxianismul și plantele medicinale*, vol. I, II, Timișoara, Editura Aethicus, 1997.
- □RARd, XII = Adrian Riza, *Ardeálul*, XII, în revista *Transilvania* (Sibiu), anul XII (LXXXIX), nr. 11, 1983, pp. 27 – 37.
- □REI = I. I. Russu, *Elemente traco-getice în Imperiul Roman și în Byzantium*, București, Editura Academiei R. S. România, 1976.
- □REtn = I. I. Russu, *Etnogeneza Românilor – fondul autohton traco-dacic și componenta latino-romană*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1981.
- □SHA = *Scriptores Historiae Augustae*, editat Ernestus Hohl, vol. I – II, Editio stereotypa correctior addenda et corrigenda adiecerunt Ch. Samberger et W. Seyfarth, Teubner, Leipzig, 1965.
- □W. ro = *Wikipedia* – enciclopedie liberă, București, 2012.
- □XIRD, I = Acad. A. D. Xenopol, *Istoria Românilor din Dacia Traiană*, vol. I (*Dacia ante-romană și Dacia romană – 513 înainte de Hristos – 270 după Hr.*), București, Editura Librăriei Școalelor C. Sfetea, 1913.*

* Variante ale studiului *Arutéla* > *Arudela* > *Arudeal* > *Ardeál* au fost publicate în presa vremii:
 (I) în cotidianul *Renașterea bănățeană* (ISSN 1221– 4051), Timișoara, nr. 707, 27 iunie 1992, p. 9 (titlu: *Ardeál* < *Arutéla* / *Arudela* – o ipoteză etimologică);
 (II) în revista Asociației Istoricilor Bănățeni, *Clio*, Timișoara, anul III, nr. 1, 1994, p. 2 (titlu: *Toponimie dacoromânească arhaică: Arutéla, Terra Aruteliensis / Arudeliensis – Ardeál, Țara Ardelenilor / Ardeálului, Moldadava / Moldova etc.*);
 (III) în revista *Comterra – Review of Comterra's Academy* (ISSN 1454 – 1325), București, anul III, nr. 5 – 6 / 2001, paginile 24 și 31 (titlu: *Arutéla / Arudela – Terra Aruteliensis / Arudeliensis – Arudeal / Ardeál – Țara Ardelenilor / Țara Ardeálului*);
 (IV) în revista *Transilvania* (ISSN 0255 – 0539), Sibiu, serie nouă, anul XXXII (CVIII), nr. 8 – 9, 2003, pp. 82 – 89 (titlu: *Arutéla / Arudela – Terra Aruteliensis / Arudeliensis – Arudeal / Ardeál – Țara Ardelenilor / Țara Ardeálului*);
 (V) în *Anuarul de martie* (ISSN 1842 – 0974), Timișoara, an II, nr. 2, martie 2007, pp. 348 – 368 (titlu: *Arutéla / Arudela – Terra Arutéla / Aruteliensis – Arudeal / Ardeál – Țara Ardeál / Ardelenilor*);
 (VI) în „enciclopedia liberă, W”, 4 iunie 2007 (titlu: *Arutéla* > *Arudéla* > *Arudeál* > *Ardeál*);
 (VII) în revista online, *Agero* (rubrica *Istorie*), Stuttgart, săptămâna 1 – 8 august, 2009 (titlu: *Arutéla / Arudela – Arudeal / Ardeál – Țara Ardeál / Ardelenilor*). Etc.

VII-RECENZII, TRADUCERI, TRANSPUNERI

*meditații asupra unor cărți și asupra
unor oameni*

Prof. dr. Ion PACHIA-TATOMIRESCU, Timișoara/ROMÂNIA

LIRICA ÎNTRE ARCA-DE-ARTĂ A SINGURĂTĂȚII ȘI CARTEA-GROAPĂ-DE-VAR

Interesant și într-o direcție inconfundabilă, conducându-și măiestrit arca-de-artă a singurătății, pe „drumul norilor“, deocamdată, până la cartea-groapă-de-var a purității nemuritoare, cogaionic-zalmoxiene (întrucât fiecare dintre Daci era *parte* din sacrul *Întreg* cosmic de-i Dumnezeu, și tocmai de-asta fiecare *parte* trebuie a se îngriji să fie *pură* – chiar și prin „scaldă“ în „cada“ / „groapa“ cu lapte de pietre de calcar –, *sănătoasă, indestructibil-irepresibilă* etc., căci numai astfel „*Întregului* îi merge bine“), poetul Dan Elias (nu-i vorba de bucureșteanul *Spital Universitar de Urgență Elias*, ci de pseudonimul lui Daniel Teodorescu – ce putea să stea și fără, născut în zodia Fecioarei, la 7 răpciune 1957, în Dacia orașului Fierbinți-Târg, din inima unicului Bărăgan de la Nordul Dunării, licențiat – în 1984 – al Academiei de Studii Economice din București) este deja stăpânul unui lirosific „heptaedru“ ale cărui fețe-volume de poeme sunt: (1) *Umbraria* (1994 – volum de debut, fără vreo legătură „topo[s]nimică“ în debutul editorial al marelui poet valah, Adrian Popescu, din 1971, cu *Umbria*), (2) *Erotica* – „poeme desuete cu mult albastru“ (1995), (3) *Elixirul perfect la roșu* (2001), (4) *Arta singurătății*, sonete și alte versuri „în limba ploii văroase“ (Slobozia, Editura Helis [ISBN 978-973-88050-0-2], 2006; *infra*, sigla : EAs – cifra de după siglă indică pagina de referință), (5) *Mersul pe nori*, poemele „oglinziene“ (Slobozia, Editura Helis [ISBN 978-973-1705-08-8], 2008 ; *infra*, sigla : EMer), (6) *Aristocratica*, poem-elide pentru Violeta (Fierbinți-Târg, Elias Expres [ISBN 978-606-92048-1-8], 2011; *infra*, sigla : EArist) și (7) *Groapa de var*, poeme și alte „elide“ (Slobozia, Editura Helis [ISBN 978-973-1705-48-4], 2014 ; *infra*, sigla : EGro).

Tendențe „galaxiedrice“ se anunță la poetul Dan Elias prin interesantele eseuri din cartea *Stăpânii timpului* (Fierbinți-Târg, Editura Elias Expres [ISBN 978-606-92048-0-1, 2010; pagini : 234), eseuri „de gamă interdisciplinară“ – mitosofie, istorie, lingvistică, religie, „cioranologie“, „dacologie“, „futurologie“ etc. (dar nu în calitate de „specialist“ în vreunul dintre domenii – căci este economist și are „circumstanțe atenuante“ –, ci ca *ens*-interogație, căzând, firește, în „chibițistică“ / „autodidacticism-bătător-de-apă-n-piuă“) –, de la Arheopterix (autorul, părelnic-wikipedistic, „serie cu y“ : Arheopteryx), prin Pelasgime > Valahime (Pelasgi, Dax, Thrax, Sarmisegetusa, Burebista, Traian, un „Stalin“ al nostru pentru antichitatea Daciei, dar și Regalian, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul ș. a.), tot „pe piste false“, ori „tangente la sfera-adevăr“, până la „istoria beciurilor“, până la „tăblițele de la Sinaia și Banca Națională a României“ etc.

*

Între o artă a singurătății și cartea-groapă de var. Privit din elicopterul criticii literare, teritoriul poetic al lui Dan Elias – marcat „în punctele-i cardinale“ de cele patru volume, *Arta singurătății* (2006), *Mersul pe nori* (2008), *Aristocratica* (2011) și *Groapa de var* (2014) – ne relevă un relief al paradoxismului bine temperat, turnat în forme parnasian-armonizatoare de sonet („marca-Shakespeare“), cu nenumărate rime ale cuminenției, ale solemnității, de după însușirea lecției maioresciene privitoare la eminesciana bogăție și din acest domeniu, dar și în tipare creatoare de impresie a „noului“, a „primenitoarelor“ : „oglinzi“-tampoane, „în pastel retrovizoare“, care reflectă „registru *mimesis*“, ori aleasă „substanță de *Ea / El*“ (presărate între sonete), „icoane“, fără cameleoni pe rame, *elide* (prin *elidă* a se înțelege o „formă fixă de poezie“ în care „substanța lirică“ este turnată în patru distihuri, cu versurile scoase peste măsura sacră a sonetistelor, „de 11“, spre a introduce sacrele rime-în-perechi, fără vreo legătură cu cele două sacre perechi din panoul central-monoteist al Zalmoxianismului, sau „primele patru conducătoare“, care, însumate, dau „decada de aur“) etc.

În volumul *Arta singurătății* (2006; siglă : EAs), de Dan Elias, structurat în ciclurile *Critica rațiunii geografice* (de remarcat „saltul“ trans-parnasian, în paradoxism, de la cea a «rațiunii pure»), *Decaloglindul*, *Cartea poftelor* și *Versuri în limba unei ploii de vară găsite scrise pe caldarâm*, eroul liric se elansează cu stindardul sonetului în orizontul cunoașterii metaforice, dar nu dinspre estetica paradoxismului, cum ar fi trebuit, ci dinspre principiul parnasian al geografiei lirice planetare dus la „impersonalism“ / „zerolirism“, la sterpie lirică, sau la „lirico-turismită“ («Vicente duce Nina la Capul Bojador / în Marea Tenebroasă cea plină de recife, / pe Pinta e Alonso oprit la Tenerife / să strângă marinarii tocmiți de Cristofor. // [...] // Cu Vasco-am fost, Ulise, Diaz și Marco Polo / și te strigam pe nume crezând că ești acolo.» – EAs, 3), eroul liric eliasian știe că orice călătorie înțelepțește chiar și pe lângă „țărături magelane“, cu arca, desigur, iar când este nevoie, chiar cu liftul teluric-celest, mai ales de-ajungi în edenice spații cu miresme furate (mai întâi de eroul lui Emil Brumaru, cel din „Ruina unui samovar“, 1983, samovar mai mare ca liftul obișnuit) :

*Suite-n șei de alge translucide,
chiar sepiile-nlănțuind bizare
prințese de-abanos și scorțișoare,
cu sâni răniți în sfârcuri de stafide.
// [...] //*

*Miroase-a rodii valul și-a piper.
la curtea cu delfini și scoici, curtenii
beau rom, fumează mirodenii,
sub colțul dezlipit al unui cer.*

(EAs, 5).

Chipul paradoxist-imagologic din catrenul „colțului dezlipit de cer“, fără angajarea Parnasului, aparține unei realități mitic-eliasiene (Eugen Simion ar fi zis imediat, fără a se mai teme de vreun alt academician că i-ar lua-o înainte : „realism fantastic-eliadesc“) din priveliștea ființei autohton-cogaionice, ordonată în cele zece ceruri, inițial, „perfect-rotunde“, din cosmic-dacicul brad – *axis mundi* –, brad ce se mai leagănă – și nu de puține ori – între curțile celor cinci elemente din fundamente de lumi, „decada“ de aur a „rotundelor“ devenind, paradoxal, în zilele noastre, „decada“, tot de aur (că aurul de-l faci și rumeguș, tot își păstrează, integră, „caratizarea“), însă a „coțuratelor“ (ceruri, fără îndoială, în dezlipire lăuntric-izbitoare).

Însă revenind la năvășul erou liric eliasian, constatăm că nu este străin de producția planetară de droguri – „hașiș de Filipine“ «sporit cu praf de greieri și rășini, / de umbre delirante și virgine, / sub pipăieli arginte de smochin» (EAs, 7) –, remarcăm că este ultrasensibil, în Benares, „sub pagodele budiste“, la «miriapode / cu focul lor duios și ilegal» (EAs, 8), ori, între Tigru și Eufrat, la „luna persană“, «concentrică-n noroaie argintii» (EAs, 9), de unde face saltul stilistic / oximoronic la Polul Nord, unde «se dau ospețe de viscol orbitor, / ciopliind în bronzul albelor banchize» (EAs, 11), spre-a se ivi din coastele adamice de gheață irezistibile lapone (nu neapărat „enigelate“) / inuite, sub aurore mângâioase; din pol, sare-n „stația Tibet“ (unde «pulsează rar în miezuri moi de stâncă / un mecanism de foșnete, secret, / să tipărească frunze...») – EAs, 15), fără a uita (în ordinea „intrărilor“ de toponime în texte :) Antilele, Zanzibarul, măgura Munților Apuseni din Dacia Nord-Dunăreană etc.

Din aria „decalogului oglinzilor“ (*Decalogindul*, EAs, 25 – 45), se remarcă «și-un cârd de dumnezei», «femei tăiate în roci diamantine», «semințe domestice de îngeri», «albastrul reinventat de magi», preacurvirea «cu pietre flămânde până-n zori», «evantaie galaxiind târziu» etc.

Cartea poftelor (EAs, 47 – 91), a poftelor eroului eliasian, condamnă «vechi academii cu-nvățători / rostind aceleași verbe împăiate», „colonizarea, pe tablă, a firelor de cretă“, carnea care «strânge-n grinzi / vibrația din miezuri, măcelară», pipăirea eroului liric de către „tot felul de oglinzi“, „guvernele de vrăbii“, „comenzile de zbor“, „cârpitul de pene“, „instrucția și răsunetul zorilor la garnizoană“, «starea materiei în sine-asmuțitoare», turnul «de fildeș moale / nesigur ridicat în aer pur / de unde cad neargăsite-n jur / cuvintele în cărnurile goale» etc.

Volumul *Arta singurătății* (2006), de Dan Elias, se încheie cu „o poezie din trei catrene clasice, cu îmbrățișate rime“, pierdută de Nina Cassian, în 1972, dintre „necâștigătoarele-i“ *Loto-poeme*, dar cu limba-i „spargă“ dizolvată de intemperile atâtor decenii scurse până la „găsirea ei pe caldarâm“ spre a fi supusă de autorul „artei singurătății“ unui remont în «limba unei ploii de vară», riscându-și viața-i între vocale, în palidă și inutilă zongoristică :

*I covalil oben dizar
erevinol tombil fernas*

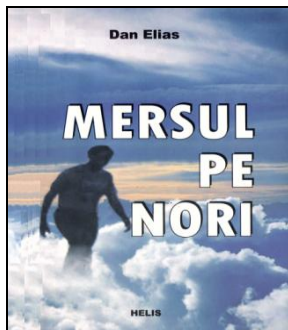
*pentril de ris asur den pas
pe o de rind desingozar.*

(EAs, 94).

Volumul *Mersul pe nori* (2008; siglă : EMer), de Dan Elias, este structurat în ciclurile: *Risipitoarea de vise mov sau cum ți-am scris prima carte de nins* (unde fiecărei „oglinzi I – XXIX“ i se simetrizează câte un „sonet I – XXIX“) și *Năruințele sau amintirile unui contemplator de profesie* (unde se continuă în aceeași tonalitate cele din prima parte, fiecărei „oglinzi XXX – LV“ îi corespunde un „sonet XXX – LV“).

În „cuvântul înainte“ de la acest volum, Dan Elias atrage poeticește atenția Distinsul Receptor asupra faptului că se află în fața unei cărți, «una mai mult tehnică decât imaginativă», cuprinzând

«instrucțiunile de zbor» pentru soția și copiii săi, „instrucțiuni“ asupra cărora familia-i, profund democratic, și-a dat anterior consimțământul. Apoi, «având în vedere procedurile complicate și, mai ales, dorința de a nu exista nicio confuzie», a apelat la *alfabetul oglinzilor* inventat / utilizat de alchimiști «pentru a-și cripta experiențele».

Esențială – în „alfabetul oglinzilor“ – este alegerea razelor de lună după «o metodă mai veche prin care îndrăgostiții își spuneau atingerile», deoarece «sunetul mângâierilor modifică structura moleculară a întinericului și în felul acesta se disting mai multe tipuri de scânteii, lungite prin deformare plastică până la starea de raze»; și mai adaugă că «*alfabetul oglinzilor* asigură procedurilor de zbor certitudinea falfăitului»; în ultimă instanță, volumul *Mersul pe nori* (2008) garantează «un plutit în siguranță» (EMer, 3). Pentru că este vorba despre un soi special de «carte de nins».

Prima secțiune a „tratatului“ de nins «descrie râurile ca fiind partea curgătoare a cerului», lămurește «culorile din perspectiva strămoșului comun», insistând «asupra *albastrului viu...*» (EMer, 7).

Ultima parte a secțiunii are în obiectiv *descrierea amplă „a substanței de Ea“*, substanță care «devine un banal motiv de existență a celorlalți» (*ibid.*).

Și pe valea textelor poetice, eroul liric eliasian începe jocul („secund“) *de-a oglinda și sonetul* sub „sceptra lui Eros“: oglindirea întâi surprinde binomul edenic, *Ea – El*, în fața toamnei, cu tălpile „goale“, în iarbă; *El* (Eroul liric, Adamul), pentru a-l ține aerul după cum face apa cu o plută, se unge cu alifii fluturoase; în „sonetul“ ivit în pereche cu „oglindea“, eroul liric este surprins intrând «în farmacia unei ploii de vară» spre a-și cumpăra «injecții de murit întâia oară»; și, cu acest prilej, farmacistul se dovedește a fi o edenic-tămăduitoare întruchipare:

*Un măr desculț îmi pune frunza lui
Drept pansament pe degetele-mi, unde*

*Din mângâieri, tot trupul se ascunde,
Să nu îl afle râvna nimănui.*

(EMer, 9).

Iubirea – în re-editarea eliasiană a „binomului edenic“ – aparține „mersului pe nori“, autorul fiind un foarte bun cunoscător al lucrărilor circumscrise modernei discipline, *norologia*: înaintarea „jucăriei cosmice“ a Iubirii se petrece «într-un echilibru falfăitor», *substanța Ea* lăsând, totuși, a i se zări / contempla „tocurile îngereștilor pantofi pe cer“ (cf. *Oglinda IV*), spre a fi turnate-n cântec de *El*, în ipostaza de gondolier «cu zeci de galaxii în spate» (cf. *Sonet IV*), *El* ce, «amestecat cu aerul», este „respirat“ în întregime de *Ea*, până la „ațipirea-i“ din «marginea unei grădini / cu flori vii» (*Oglinda V*), „spre a fi mirosit“, în vreme ce *Sonet VII* „exilează“ shakespeareianul binom în *Oglinda VII* (parcă sub un aforism al Venerei / Afroditei, certificat și al iubirii dentrologice: «Raiul este acolo unde / un nuc / se poate-ndrăgosti nebunește / de un măr.» – EMer, 20), deschizând Edenul / Țara-Tineretii-fără-Bătrânețe-

și-Vieții-fără-Moarte, cogaionic-eliasian, pentru binomul *Ea – El* al „marelui firesc“ chiar pe sub arcada unei regale comparații :

*Cum ceaiul stors din flori de iasomie,
Prin dese în argint strecurători,
Ridică aburi calzi și-amăgitori
Din ceștile părtașe-n alchimie.*

*Tot astfel coapsa ta elină
Ce-ți lasă forma roz pe canapele,
Miroase-a prunci și a franzele,
A iarbă-adolescentă de grădină.*

*Și nici nu ai habar că-ntregul, raiul,
Cel prea puțin, și iadul nesfârșit,
În coapsa ta s-au plămădit,
Ca-n turnul sfânt, din Babel, graiul.*

*Nu-ncape nicio târguială.
Te-ating chiar dacă fierb în smoală.*

(EMer, 21).

Și astfel de eliasiană „cântare a cântărilor“ continuă în secțiunea secundă, *Năruințele...* (care, după cum li se-arată inoxul din peoni, nu-s tocmai „năruite“), cu sonoritățile „la maxim“, în ciuda zgomotului din focul protergolilor de la cocia-i liric-supersonică, în permanent și „fălfăitor echilibru“, pe Autostrada Cumulușilor – evident, până la realizarea Autostrăzii Suspendate a Primarului / Primăriei de Bucurestes > București („Helis“), când „mersul pe nori“ se va îmbunătăți, săptămânal, din vinerea Venerei și până-n marșea lui Marte, după cum scrie în „Carte de Nins“ :

*Ninge cu bățiile inimii mele
Prinsă în hamuri lăptoase de nori
Cum n-au mai fost din cer ninsori.
De s-or opri, călcați pe ele.*

*Ninge cu scări pentru uscat
Acolo unde sub rubine
Se-ascund doar biete gilotine.
De jos par aripi de zburat.*

*Încă mai ninge, dar încet
Au puls troienele și bate
Ceva dinspre eternitate
În limba unui vânt secret.*

*Când stelele se vor fi stins,
În zori, mă voi opri din nins.*

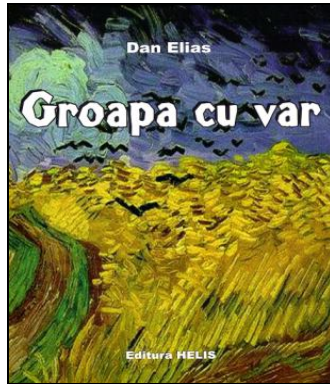
(«Sonetul XLIX» – EMer, 109).

În volumul *Aristocratica* (2011; siglă : EArist), de Dan Elias, structurat în ciclurile *Elide*, *Fără ferestre*, *Post-restant*, *O inimă cu clape*, *Sticlarul* și *Lângă celelalte icoane*, cu o muzică de verb ucenicit la verb-cadența argheziană, eroul „elidelor pentru Violeta“ se dorește / relevă mai întâi *țintaș-prăștier* («Arunc cu pietre-n zei și ei cocori / Din mijlocul maidanului cu nori, // Țintesc aiurea-n zările cețoase / Scorneli de curcubeie cu praștia de oase» – *Cu praștia de oase*, EArist, 12), *teacă* («Teacă / Unde atâtea păsări se dezbracă» – EArist, 13), *incandescent butoi cu cercuri de wolfram* («Bătrân butoi cu doagele fierbinți / În care se-nvechesc doar neputinți» – *Nebăut*, EArist, 16), *lan al mușchilor fără frontiere*, apoi *copac-smochin* – în care *Ea-i smochină*, din cele ce-i fac lemnul să respire (cf. *În forme dulci*, EArist, 22) –, *gând-cărăuș-de-cer* (cf. *Ploaia*, EArist, 28), *coșar*, *amant năucitor*, ori *prizonier al oglinzii*, sau *sinele-reparator* din „patria lui de mângâieri“.

În *Aristocratica* eliasiană mai impresionează și o *ars poetica* potrivit căreia poezia este mierea dialogului cu propria penumbră, ori «împletitură dintr-o altă umbră, / să-și treacă-n două feluri viața», pentru că slovele-i operează sinestezic:

*Cuvintele au gust de sâni
Și când le strigi, și când le-ngâni.*

(EArist, 91).

În volumul *Groapa de var* (2014; siglă : EGro), de Dan Elias, structurat în ciclurile *Versuri*, *Elide*, *Sonete* și *Calea contemplării*, eroul liric, participant mioritic la o ordine cosmică, angajează mai întâi o crâncenă luptă cu Muma-Noapte (sora geamănă a Genunii, a principiului feminin-energetic Yin), mai mult ca sigur, între Constelația Berbecului și Constelația Vacii Sacre (care avea sanctuar și la Caput Bubali / Parța-Timiș, adus și „reinstalat“ – înainte de Revoluția Valahă Anticomunistă din Decembrie 1989 – într-un muzeu din Tibissiera > Timișoara-Dacia, Constelațid a Vacii Sacre ce are și astăzi, sanctuare vii, primbătoare pe străzi, prin toată India) :

*Cu degetele strânse pe ugerile ei
Mulg noaptea și din sfârcuri
Doar risipesc scânteii !
O leg de plopi cu grauri*

*Îndrăgostiți într-una,
Să nu dea cu piciorul
Și să-mi răstoarne luna.*

(«Cu grauri» – EGro, 14).

Năzdrăvanul eroul liric eliasian, destul de încrezător în graurii-grăniceri puși noaptea dintre plopi, se odihnește destul de paradoxist-cromatic și cu teamă de culorile extreme ale legământului dintre Dumnezeu și Pământ :

*Stau în albastru, sprijinit pe coate,
Să nu mă tragă roșu-n asfințit,*

*Acolo, unde se scufundă toate.
Abia mă țin de ceruri dezvelit !*

(«Împăcat» – EGro, 16).

Apoi, cu dragoste între frontiere împinse-n infinit, eroul liric își înțeapă «gândurile cu vârful creionului» pentru că, în locul sângelui, curge *substanța-Ea* (cf. *Inutil*, EGro, 19), pentru că *El* este – «pe insula cu salcâmi a orizontului» – chiar «ultimul roșu pe care-l strivește» al Iubitei pas (cf. *Albastru și roșu*, EGro, 20), ori se închipuie erou al căilor ferate autohtone («Mi-așez în grabă oasele la rând / Să treci prin mine roată lângă roată, / Cu carnea-n osii dulce tremurând, / Pe cea mai moale-n veci cale ferată.» – *Trenul*, EGro, 65), după care ia *calea contemplării* mătcii / câmpiei (Bărăganului) cu jaloanele de sub semnul Focului: *barza din mărul uscat* («Într-un măr uscat, o barză ca o fântână de fulgi cu două ciuturi / [...] /; ...ea își învață puii cu-o durere de sete aproape perfectă» – *Calea contemplării*, EGro, 69), *împăietorul de umbre* («Apoi a venit el, împăietorul de umbre, cu un briceag ruginit, / să le spintece pe

direcția plutitului și să le umple cu paie și rumeguș. / Avea un clopot...» – *Cumințenia singurătății*, EGro, 72), *erou-poștașul* («Eu sunt poștașul și tot eu scrisoarea pe care-o țin în brațe de parcă ai fi tu.» – *Poștașul*, EGro, 76), *cel mai frumos mincinos* («Pot trage de aceste raze de lună ca de niște elastice imagine / și noaptea nici nu ar ști că umblă deasupra noastră cu cerul în vine ! // ... // Tu ține-mă de mâini, să nu scrijelesc cu unghiile culoarea de deasupra ta / și din când în când ia-mă în brațe ca pe cel mai frumos mincinos !» – EGro, 78), *cartea ca groapă cu var* («Uneori, toate acestea nici nu se petrec, / și atunci simt apăsarea frunzelor putrezind deasupra cărții ca o groapă cu var. // Suntem cu toții aici; ciумаții și leproșii gândurilor voastre ! Unora le-au căzut / degetele de-atâta mângâiat și nu le-a mai crescut, de rușine, nimic în loc, / alții umblă cu orbitele goale, pipăind (pe dedesubtul acestui subțire) / albul stins peste ei, chircoți în durerea inexplicabil de fericită a acestor cuvinte.» – *Groapa cu var*, EGro, 69) etc.

În spiritul esteticii paradoxismului, *cartea-groapă-de-var* – „metaforă-simbol“ / „topos“ care guvernează liricul spațiu al acestui volum – relevă o putere mai mare decât moartea (de ciumą, de lepră etc.), produce în *ens*-ul receptor (inclusiv în «ciумаții și leproșii gândurilor voastre» – *supra*) purificare / catharsis, aduce salvare, nu neapărat de carne / trup, ci, mai degrabă, de cuget nobil / înnobilitor, odată cu sentimentul participării la o ordine cosmică.

**DE LA PARADOXISMUL LUI VASILE / VASKO POPA DIN POEMUL SCRIS ÎN 16
DECEMBRIE 1947, „LA MASĂ CU TRISTEȚEA“, PÂNĂ LA CUTIA-UNIVERS,
MATRIOȘCIZAT[Ă], DIN „GRĂDINA DE FIER“**

„Întâistătătorul“ paradoxismului, poetul Vasile Popa – cunoscut euro-istoriilor literare drept Vasko Popa –, s-a născut în zodia Racului, la 29 iunie 1922, în Dacia de Vest – localitatea Grebenaț-Vârșeț, azi în Serbia –, în familia valahilor Emilia și Vasile Popa (după cum se vede, potrivit tradiției din Pelasgime > Valahime, fiind prim-născutul, moștenit-a prin Botez prenumele tatălui, Vasile).

Într-un poem din volumul *Sare de lup*, publicat în anul 1975, Vasile / Vasko Popa își declară obârșia pelasgo->valaho-dacă, își relevă descendența mitic-pelasgă / valahă, proiectanta („pro-jetanta“) capului de lup în stindardul Daciei, și își evidențiază Patria-Limbă-Valahă-de-Borangic „din moși-strămoși“ :

Până la botez am purtat numele

Unuia dintre frații

Pe care i-a alăptat lupoaica.

Bunică-mea întreaga-i viață

M-a numit în valaha-i de borangic

Pui de lup

Îmi dădea pe ascuns

Să mănânc carne crudă

Să devin capul haitei

Eu credeam

Că ochii or să-nceapă să-mi lucească

În beznă

Ochii încă nu-mi lucesc

Poate din cauză că adevărata beznă

N-a început să cadă

(«Ochi de lup» – PSar, 103).

După absolvirea claselor primare, gimnaziale și liceale la Vârșeț (cu Bacalaureatul luat în anul 1940), Vasile Popa își desăvârșește studiile universitare în câteva etape și în câteva capitale (din cauza

izbucnirii, la 1 septembrie 1939, a celui de-al doilea război mondial, și a desfășurării acestei conflagrații până la 2 septembrie 1945).

În anul universitar 1940 – 1941, în lunile octombrie și noiembrie (1940), îl aflăm student la Facultatea de Filosofie și Litere din Belgrad.

De pe la sfârșitul lui noiembrie 1940 și până în iunie 1941, este student la Facultatea Tehnică, tot din Belgrad.

În anul universitar 1941 – 1942, devine student al Facultății de Medicină din București, evident, pe fondul secunde conflagrații mondiale (care își „fixase“ frontul dintre Armatele German-Aliate și Armata Roșie / Sovietică pe Volga) și dând curs îndemnului părinților săi valahi de a trece granița în România („pentru o mai mare siguranță“); este perioada în care cunoaște toată floarea cea vestită a liricii din România interbelică, de la Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Ion Barbu și George Bacovia, la Ion Vinea (autorul primului manifest al dadaismului, din octombrie 1915, secundat fiind de Tristan Tzara în aplicarea „principiului“ combinatoriei lexicale prin forfecarea textelor mediatice), Gellu Naum (cel mai strălucit euro-reprezentant al suprarealismului „stărilor efiatice“ – cf. PTGrp, 134– 137), Virgil Teodorescu ș. a.

Știrile despre *războiul Hitler – Stalin*, de pe Volga (de pe „frontul *Moscova – Cotul Donului – Marea Caspică*“), apoi declanșarea ofensivei antihitleriste, spre România, a Armatei Roșii a dictatorului Stalin, imediat după câștigarea bătăliei de la Volgograd (Stalingrad), îl determină pe tânărul poet valah să emigreze, pentru anul universitar 1942 – 1943, la Viena, unde-i student la Facultatea de Filologie Germană și Franceză. Din luna mai și până în august 1943, Vasile Popa („pe drumu-i către casa-i părintească“, *Viena – Becicherecul Mare / Zrenianin – Vârșeț – Grebenaț*) a fost arestat de regimul fascist de ocupație din Serbia și internat în lagărul din orașul Becicherecul Mare, rebotezat după război de Administrația Sârbă cu toponimul Zrenianin, așa cum este astăzi pe hărți (informăm Distinsul Receptor că *Becicherecul Mare – Zrenianin*-ul, din Serbia de azi –, până în orizontul anului 1950, făcea sacră pereche toponimic-zalmoxiană cu *Becicherecul Mic* din Banat-România / Dacia Nord-Dunăreană, ceea ce, în absența elementarelor lecții de istorie / geografie din învățământul Valahimii din ultima jumătate de veac socialist-comunist-democratic-junglier, duce la confuzii, surprinzător, chiar și la semnături de articole din academicul DGLR, P/R, 332). La ieșirea din lagărul „magnobecicherecian“ / „zrenianian“, se reîntoarce la Viena și frecventează cursurile de germană și de franceză până în decembrie 1943.

Vasile Popa în fotografia din orizontul anului 1942, de când era student la Facultatea de Medicină din București-Dacia și de când încă nu semna cu prenumele-i Vasko (frecvent la portughezi și sârbi).

Condițiile vitrege ale secundului război mondial îl determină să abandoneze cursurile universitare vieneze, dar continuă să rămână în capitala Austriei (lucrând ici-colo, prin Viena, inclusiv ca vatman, spre a-și câștiga pâinea cea de toate zilele), până la eliberarea Vârșețului de sub armatele hitleriste, unde se

reîntoarce în octombrie 1944, activând în diferite organizații – Uniunea Tineretului Comunist Iugoslav, Liga Comuniștilor din Iugoslavia etc. – până prin septembrie 1946.

Din octombrie 1946, Vasile Popa își reia – în Belgrad – studiile universitare abandonate (de fiecare dată din cauza vitregiilor celui de-al doilea război mondial, din anii 1939 – 1945).

Redevine student la Facultatea de Filosofie și Litere din Belgrad, până în iunie 1949, când obține **Diploma de licență în limbi romanice**.

Între altele, Vasile Popa, cel din acești ultimi ani de studenție ai lui, mai precis, cel din penultima-i vacanță studențească de iarnă, reușește – la 17 ianuarie 1947 – „să toarne“ fundația indestructibilă a unicului, a celui mai strălucitor monument al său de limbă / literatură valahă, revista **Lumina** (cu apariție neîntreruptă din 1947 și până în anotimpurile prezent-viitoare). Este **Lumina** lui Vasile Popa din Vârșeț-Serbia prima victorie incontestabilă de pe frontul intelectual antiproletcultist-stalinist-paukerist-titoist din Europa de Centru / Răsărit, secundată, din decembrie 1949, de **Almanahul literar**, fondat în Cluj-Napoca, de Miron Radu Paraschivescu, almanah care, din martie 1954, își schimbă numele în **Steaua**, „revistă-buzdugan-resurecțional-modernist“ (sub conducerea lui A. E. Baconsky, 1925 – 1977).

Din adolescență și până pe la 28 / 30 de ani, Vasile Popa scrie poeme în limba-i maternă, cu speranța de-a intra în istoria literaturii valahe, alături de Eminescu, Arghezi, Bacovia ș. a.

Cum România era ocupată de Armata Roșie a lui Stalin, cum în cultura / literatura acestei țări se instalaseră teroarea stalinist-paukeristă, obsedantul deceniu, proletcultismul, cenzura, gulagul paukerist-stalinist-bărăgănist (care a pustiit / decimat toată intelectualitatea, toate valorile științifice / culturale ale României interbelice) etc., speranța / visul poetului Vasile Popa se destramă și acesta se decide pentru totdeauna – între anii 1950 și 1952, când își scrie / traduce poemele spre a le publica în limba sârbă, la reviste din Iugoslavia (unde proletcultismul sârbesc se exercita într-o „mică măsură“ față de cel monstruos, din România) – să-și semneze revoluționara-i poezie înrăzărtoare de paradoxism, toate cărțile-i de poeme, cu numele Vasko Popa (considerând că prenumele-i, Vasko, ar fi, după cum s-a și văzut în veac, „mai pe placul Sârbimii“).

Și **Vasile Popa**, tânărul poet prim-fondator al paradoxismului de limbă valahă dintre anii 1947 și 1950 / 1952, devine, în urma debutului său editorial din anul 1953, cu volumul în limba sârbă, **Kore** („Scoață“), volum pe care și-a pecetluit în aur liric numele **Vasko Popa**, și prim-fondator al paradoxismului din istoria literaturii sârbești. Între anii 1953 și 1966, prin cele trei volume publicate – **Kore** („Scoață“, 1953, volum în a cărui macrostructură intră ciclurile: «Seninătate asediată / împresurată», «Peisaje / Priveliști», «Inventar»), **Nepočin-polje** („Câmpia neodihnei“, 1956, volum în a cărui macrostructură sunt ciclurile: «Jocurile», «Os cu os» / «Os către os», «Dă-mi peticele înapoi», «Piatra») și **Pesme** („Poeme“, 1965, o antologie de autor din cele publicate până în acel an) – Vasko Popa se impune între cei mai mari poeți din Iugoslavia, fiind bine cunoscut și peste hotare, grație traducerii poemelor sale și publicării lor în reviste, în antologii dintr-o serie de țări de pe trei continente: Bulgaria, Franța, Italia, Peru, Turcia, Venezuela etc.

La **Primul Congres al Scriitorilor din R. P. R.**, ale cărui lucrări s-au derulat în București, între 18 și 23 iunie 1956, Vasile / Vasko Popa ia cuvântul în calitate de reprezentant al delegației scriitorilor din Iugoslavia. Atât cuvântul redactorului-șef al revistei **Lumina**, Vasile / Vasko Popa, cât și al redactorului-șef al revistei **Steaua**, A. E. Baconsky, au impresionat, au șocat „congresmenii“ din perioada de apogeu a proletcultismului, prin spiritul lor resurecțional-modernist și revoluționar-paradoxist; ambii condamnă (de

parcă s-ar fi vorbit mai înainte de congres): teza despre „realism în poezie“, „versificarea pedestră a faptului cotidian“, „comentariul simplist și șablonard“ etc. Vasile / Vasko Popa, în alocuțiunea sa ia atitudine fermă împotriva stalinist-paukeriștilor din cultura / literatura României, împotriva detractorilor – hiene proletcultiste – gata de a-l sfâșia pe cel mai important poet al națiunii valahe din acele anotimpuri, Tudor Arghezi (detractori-hiene ce-l aveau în frunte pe Sorin Toma, sinistrul redactor-șef al ziarului bucureștean, *Scânteia*, „specialist în lupta de clasă“, fiu al poetastrului proletcultist, Al. Toma). În acest sens, marele critic / istoric literar contemporan, prof. univ. dr. Marian Popa notează în primul volum al monumentalei sale lucrări, *Istoria literaturii române de azi pe mâine* : «*Vasko Popa*, invitat cu drept de cuvânt [la *Primul Congres al Scriitorilor din R. P. R.*, București, 18 și 23 iunie 1956], vede în Arghezi cel mai mare poet în viață al planetei: aprecierea aceasta nu se putea baza pe poeziile abia publicate.» (Pllram, I, 1007; s. n.).

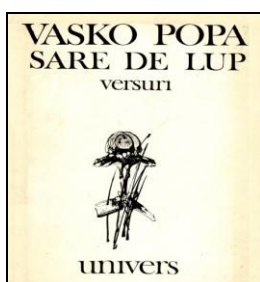
Literatura din România, ieșind din conul de umbră al proletkultismului / stalinism-paukerismului, între orizontul anului 1958 / 1960 și orizontul mării explozii lirice din 1965, îl determină pe Vasile / Vasko Popa de Belgrad să reînnoade legăturile cu colegii de aleasă liră din București, îndeosebi, cu cei ce au realizat resurecția modernismului și au impus noua estetică, estetica paradoxismului: A. E. Baconsky, Nichita Stănescu, Marin Sorescu ș. a.

În afară de volumele publicate între anii 1953 și 1966 – *Kore* („Scoarța“, 1953), *Nepočin-polje* („Câmpia neodihnei“, 1956), *Pesme* („Poeme“, 1965; antologie – din „Scoarță“ și „Câmpia neodihnei“ – apărută în Belgrad; această antologie a lui Vasko Popa este publicată în 1966, în capitala României, la Editura Tineretului, sub titlul *Versuri*, prin grija lui Nichita Stănescu și – după cum se precizează într-o notă de la pagina 10 – în excelența „versiune *Popa – Stănescu*“ : «Traducătorul [Nichita Stănescu] mulțumește autorului [Vasile / Vasko Popa] care i-a lămurit înțelesurile unor versuri mai dificile») –, impresionanta operă poetică a lui Vasile / Vasko Popa, din temeliile paradoxismului, și-a mai încorolat : *Sporodno nebo* („Cerule lăaturalnic“ / „Cerule secund“, 1968), *Uspravna zemlja* („Țara verticală“, 1972), *Vučja so* („Sare de lup“ / „Sarea lupilor“, 1975), *Kuća nasred drumu* („Casa din mijlocul drumului“, 1975), *Živo meso* („Carne vie“, 1975), *Rez* („Incizie“, 1981); volume din opera poetică a lui Vasile / Vasko Popa, apărute postum : *Gvozdeni sad* („Grădina de fier“), *Rumunske i druge pesme* („Poeme valahe și alte cântece“, ediție îngrijită și traduceri de Petru Cărdu, Vârșeș, 2002), *Pesnik* („Poeme“) etc.

În droaia de articole, recenzii, cronici, profiluri literare etc. despre volumele lui Vasile / Vasko Popa, nefiresc de puține sunt cele revelatoare de elemente estetic-fundamentale ale paradoxismului (fără a mai aminti „încăpătoarea metaforă“ – ca „veridică“ oglindire de stare a receptării – dăruită nouă încă din orizontul anului 1970, de Adrian Marino : „*colonia de pelicani a criticii literare*“ din *România*, Serbia, Moldova etc.; trebuie inclusă aici și „opera“ scursorilor de prin imperii în cultura valahă, sârbă etc., ori „lipsa de pregătire în domeniu“, ca să nu mai vorbim de „enciclopedism“ / „interdisciplinaritate“, de „absența“ echipamentului, a sensorilor etc., întru cunoașterea „everesturilor“ Poeziei din a doua jumătate a secolului al XX-lea, ceea ce a dus – ca în cazul lui Vasile / Vasko Popa – și la „comentarii“ de nivelul bacalaureaților, ca, de pildă: «Ineditele lui P. [Vasile / Vasko Popa], descoperite de Petru Cărdu, demonstrează că avea intenția de a se exprima și în românește. Versurile arată nu doar fața unui iubitor de divertismente literare, ci par a fi rezultatul unei meditații asupra poeziei. Compuse în anii 1947– 1948, textele sunt ironice, autoironice, joviale, construind un șir de punți [...] Nu e de neglijat nici sugestia folclorică, dialogul rapid, insertul antipoetic, comedia amoroasă: „Mărie, merlița mea, / Creanga s-a frânt, lumea-i grea [...]“. Alintul e neobișnuit, apelativul „merlița“ aparținând unei inițiative aparte [...]. Mierla

evocă o confluență și o sugestie – regimul sentimental îl prefațează pe cel imnic.» – DGLR, P/R, 332; „universitar-academicul critic“ parcă mai trebuia să precizeze: că poetul Vasile / Vasko Popa nu numai că „avea intenția de a se exprima românește“, ci și că știa să [se] comunice, evident, în limba-i maternă, încă din pântecul mamei lui valahe – după exemplul lui Făt-Frumos, cel din basmele transmise de Școlile Oralității Culte ale Zalmoxianismului; oricum, această ecuație profund-analitic-literară „pălește“ alarmant, mai ales dacă mierla / „merla-merlița“ se ivește sărind de pe *Palia de la Orăștie*, în „evocare de confluență, sugestie“ etc.):

Nichita Stănescu : «Depășind simbolul, prin unicitatea și singularizarea sentimentelor, ne aflăm în fața unui fenomen similar cu o geneză de mituri. De altfel, structura poemelor lui Vasko Popa tinde în permanență să se constituie într-o cosmogonie originală, să găsească echivalența în sentimente a marilor categorii filosofice. Descriptivismul este exclus, iar fabulația redusă la acel minim suficient ca să dea dimensiunea desfășurării în timp a unui sentiment. Circuitele acestei opere sunt deschise...» (PVer, 9) ;

Marin Sorescu : «Eul încearcă o obiectivitate și o vărsare în marea masă anonimă. Prin paradox, tocmai această depersonalizare aparentă creează și cele mai dramatice și cele mai pătimase strigăte ale subiectivității. Un anumit fel de subiectivitate, așa cum depun mărturie volumele *Carne vie* și *Sare de lup*.» (PSar, 7) ; «Zdravăn și haiduc la înfățișare, c-o sănătate de fier, nezdruncinată nici de salățile cele pline de bacterii din Mexic, ascuțit la minte, hâtru, e un superintelectual. Are la degetul mic toate școlile poetice europene.» (PSar, 9 sq.) ; «Trebuie să subliniem că, deși universal, Vasko [Popa] ține să fie perfect localizat în timp și spațiu.» (PSar, 12) ;

Prof. univ. dr. Marian Popa : «Sub raport regional, este remarcabilă soarta scriitorilor de limbă română din Banatul iugoslav, Relațiile dintre cele două state au oscilat între fraternizare și războaie administrative și ideologice. Regiunea Timocului inclusă în Serbia de nord-est și în Bulgaria de nord-vest, care coincide relativ cu pașalâcul de Vidin, supusă un timp Imperiului austriac, revine Serbiei în 1833, înainte de acest an Dunărea nefiind limitrofă; conform unei înțelegeri cu sârbii, românii timoceni contribuie la eliberarea zonei de sub turci, urmarea fiind însă doar trecerea lor într-o nouă subordonare, printre măsuri fiind obligația slavizării numelor, interzicerea uzului limbii române în școli și biserici și, finalmente, reetnizarea oficială. [...] După alte calcule, în Serbia ar trăi între 400000 și 1000000 de români, ca majoritari sau amestecați în județele Bor, Branicevo, Pomoravlje, Zajecar și în Voivodina. [...] Relațiile interstatale determină puternic existența etnică. [...] Localități ca Novisad și Vârșeț sunt definitorii pentru existența culturală și literară locală. Conflictul ideologic româno-iugoslav ordonat de Uniunea Sovietică are consecințe negative asupra românilor din regiune, cărora li se limitează drastic sau li se interzice dreptul la reprezentare în limba proprie. [...] Unele urmări ale regimului minoritar sunt evaluate ambiguu și oportunitate unilateral : se poate vedea în bilingvism manifestarea echilibrului local sau, dimpotrivă, o formă a asupririi, dacă nu una de certificare a superiorității limbii oficiale. *Un mare poet de origine și limbă română ca Vasko Popa renunță la limba română și devine sârb de notorietate mondială;*

interesant este că în limba adoptată el își va transporta obsesii și motive abisale tipic românești, care vor trece drept sârbești – de la cultul lupului la vocația suferinței, a lămâriei etnice și sacrificiului.»
(Pllram, II, 1118 sq.; s. N.).

Înainte de-a împlini 69 de ani, marele poet / întemeietor al paradoxismului, Vasile / Vasko Popa, s-a stins din viață, la 5 ianuarie 1991, în Belgrad.

*

De la paradoxismul lui Vasile / Vasko Popa din poemul scris în 16 decembrie 1947, „La masă cu tristețea“, până la „Ultima știre despre cutia mică“ din livada fieroasă. Marele poet al secolului al XX-lea, Vasile / Vasko Popa (1922 – 1991), este unul dintre întemeietorii paradoxismului, operând / voltaicizând, într-un mod neasemuit de original, „direcția“ *paradoxismului limitelor tragic-existențiale, ce ilustrează macrotema labirintului, cu lirosificul raport: macrocosmos / „cutie-mare“ – microcosmos / „cutie-mică“, ori cu „greșirea cerului“* (cf. PTDgc, 23 – 28 / 167 – 171) etc., alături de Ion Miloș (16 februarie 1930, Sărcia / Sutjeska – Serbia), cel ce „construiește“ *poemul ca „orgasm“ abisal al materiei*, alături de Nichita Stănescu (Ploiești-România, 31 martie 1933 – 13 decembrie 1983, București), ctitorul *paradoxismului ontologic al Limbii / Logosului*, alături de Marin Sorescu (Bulzești-România, 19 februarie 1936 – 8 decembrie 1996, București), făuritorul *paradoxismului cosmologic*, alături de Mircea Ivănescu, Anghel Dumbrăveanu, Ion Gheorghe, Cezar Baltag, Ioanid Romanescu, Emil Brumaru, Slavco Almăjan, Mihai Ursachi, Ioan Alexandru, Adrian Păunescu, Ion Pachia-Tatomirescu, Ioan Baba, Mircea Dinescu ș. a. (cf. PTGrp, 262 – 452).

După cum bine se știe, paradoxismul – curent literar ce are în panoul central al principiilor sale estetice, într-adevăr, *conjugarea la moduri lirice, epice, dramaturgice a paradoxurilor lumii* (în primul rând, ale „lumii geopolitice“, „conjugare“ confundată adeseori cu crearea / culegerea de paradoxuri) de după cel de-al doilea război mondial – se relevă ca reacție antifascistă / antihitleristă și antistalinistă, ca expresie estetică irepresibilă împotriva dictaturilor comuniste de orice tip, ca expresie estetică angajând reacția de cel mai înalt rafinament stilistic / semantic la cenzuri (stalinist-comuniste, ceaușiste, neostaliniste etc. – cf. PTGrp, 9 – 61; 229 – 261).

Încă din anul 1947, se poate afirma cu certitudine că valahul poet-întemeietor al unui foarte original teritoriu liric, Vasile / Vasko Popa – firește, în limba-i maternă, pelasga > valaha / dacoromâna, mai întâi, și, apoi, în limba sârbă (limbă în care s-a afirmat pe deplin, prin majoritatea volumelor sale de poeme, scrise „direct“ în această limbă pe care-o duce la apogeul întregii lirici de după al doilea război mondial din Iugoslavia > Serbia / Europa) –, cultivă o nouă estetică, admirabila estetică a paradoxismului, după cum certifică, între altele, și poemul *La masă cu tristețea*, ce datează din 16 decembrie 1947 (*infra* – în manuscris, lipsește punctuația):

*Dacă vinul plânge,
dacă vinul râde,
tu taci
și florile mint.*

*Pleacă cu vioara,
cu ochii închiși:
nu te mai ’napoia,*

pleacă !

*Afară ninge,
visul lasă urme:
nu visa !*

*Și cerul din pahar –
și el are stele...!*

*Dacă vinul cântă,
tu taci...*

*Cu cine dansează
zâmbetul meu ?*

*Te rog să le spui
să uite că sunt cântec.*

*Zici că are grâu verde
între gene...*

*Afară nu mai ninge –
cine-i vinovat
dacă vinul se duce:
tu, nu-l chema...!*

(Lum-2002, 11).

În vârstă de numai 25 de ani la data caligrafierii poemului, Vasile / Vasko Popa, din orizontul hibernal al anului 1947 – așadar, imediat după cea de-a doua conflagrație mondială și către sfârșitul unor cumpliți ani de secetă de la Dunărea de Jos / Mijloc – paradoxizează cu vibrant rafinement, gradat-polidirecțional: de la „oximoronizarea“ vinului ce *plânge* (dinspre o realitate dură ce scoate lacrimi pentru „cel drag“, mort pe frontul secundului război mondial“ – părinte, frate, soț, prieten) / *râde* (la reîntoarcerea „celui drag, viu și teafăr din tranșee“), de la „plânsu-râsul“ din versul prim și din cel secund, „oximoronizare“ a „adevărului din vin“ (din arhicunoscutul dicton latin, *In vino veritas !*), liricul erou trece la săgetarea partenerului / partenerei de pahar (din planul complementar) cu o aserțiune privind „comunicarea prin tăcere“ în vreme ce „și florile mint“.

Tensiunea „neputinței / incapacității de a comunica / exprima“ din prima strofă, angajează paradoxist a doua strofă, cea a „ieșirii“, a „alungării bifurcate“ a cântărețului / violonistului (artistului), fără întoarcere („nu te mai ’napoia...“):

(1) de a părăsi – el / eroul liric spațiul vinului / cântecului – cu instrumentul producător de cântare (vioara, ori lira / harpa);

(2) de a ieși „cu ochii închiși“ într-un spațiu purificator, ori în curs de purificare, grație ninsorii.

Pentru cel ce pleacă / iese din „cutie“ / „labirint“ se aude ca ecou, desigur, cea de-a treia strofă – de fapt, un sfat ca pentru călătoria fără întoarcere a Dalbului-de-Priveag –, sau *strofa ninsorii și a visului ce lasă urme*, strofa-îndemn: *Afară ninge, / visul lasă urme: / nu visa !* Odată ieșit din spațiul vinului de râde / plânge, în purificatoarea ninsoare, eroul liric – ca un Iona postbelic-secund – „se lăuntrizează“ (dacă un astfel de verb poate fi îngăduit de Distinsul Receptor) prin „ogindire“ / „simetrizare“: *Și cerul din pahar – / și el are stele... !*

Se face firească o „sacră treime“ ipostaziată – după „vinul [ce] plânge“ și după „vinul [ce] râde“ – în *vinul ce cântă* (fie cuprinzător de adevăr artistic, fie de non-adevăr): *Dacă vinul cântă, / tu taci...* De data asta eroul liric, identificându-se în Poetul din fața „vinului“ cântător / cântăreț, dedublându-se – ca sorescianul Iona de mai târziu –, „închide“ cercul de secțiune-labirintică, prin interogația căutătoare a arhimedicului punct de sprijin: *Cu cine dansează / zâmbetul meu ?*

Pentru ca imediat să plonjeze în „baia de miteme“ – ce-și află cristalizare în valah-fundamentalul *mit al armonizării omului pur, drept, viteaz, ca „parte“ divină, în sacrul întreg cosmic* – și să se releve testamentar-mioritic, după legea Gurii de Rai.

Și eroul-poet de la masa de brad a tristeții lui Vasile / Vasko Popa – aidoma unui epopot-nemuritor al Zalmoxianismului, îndeplinindu-și misiunea de mesager celest, aceea de a împăca Pământul-Mumă / Dacia și Cerul-Tată / Soare-Moș – se rostește în antepenultima și în penultima secțiune / strofă:

*Te rog să le spui
să uite că sunt cântec.*

Zici că are grâu verde

între gene...

„Ieșirea prin cer“ a Poetului / Eroului liric (metamorfozat în *cântec / operă*) din terestrul labirint nu trebuie să fie „adevăr cunoscut“ celor ce nu înțeleg Geniul; lor, „muritorilor“, să li se spună – pe înțeles, verosimil – „că are grâu verde între gene“, evident, la distanță apreciabilă de nunta cosmică a protagonistului mioritic, spre a nu fi iritate / stârnite stihiiile Mumei-Pământ. Mișcarea eroului din poemul de tinerețe al lui Vasile / Vasko Popa trebuie să se facă în direcția din care vine lovitura, mai ales când «afară nu mai ninge» și când, ca adevărul, «vinul se duce» în reliefuri infinit-paradoxizate.

În „închiderea“ studiului / „eseului“ de față, apelând la imagologia centrală a paradoxismului, îngăduie-ni-se a fixa și celălalt capăt al curcubeului liric vaskopopian, din volumul postum, *Grădina de fier*, pus sub un motto revelator-paradoxist de spațiu-capcană, *cutia mică*, un soi de labirint paralelipipedic, sugerat de „cutiile“ cu ecrane de televizoare, calculatoare etc., „cutie locuită“ de niscai „gălbenuș-univers-cotidian“ sacralizat:

<i>Acum cutia mică adăpostește</i>	<i>pe care-o puteți fura și pierde ușor</i>
<i>Întreaga lume mică mică de tot</i>	
<i>Pe care-o puteți pune ușor în buzunar</i>	<i>Păstrați cutia mică</i>

(POp, II, 166).

Reamintim Distinsului Nostru Receptor că „setea de cunoaștere“ ca „ieșire prin cer“ a *ens*-ului uman, mai ales a Poetului / Eroului liric (metamorfozat în *cântec / operă*), din terestrul labirint, „nu este absolut necesară“, de vreme ce, mai târziu, desigur, Vasile / Vasko Popa, abordând dintr-alt unghi al paradoxismului macrotema *labirintului*, însă cel „*matrioșcizat*“ (< sl. *Matrioška*, păpușă-simbol slav al fertilității), dinspre lirosoficul raport: *macrocosmos / „cutie-mare“ – microcosmos / „cutie-mică*“, ori cu „*greșirea cerului*“, ne încredințează că „în mica noastră cutie cosmică“ se află sacrul întreg al unui univers în infinită „renaștere“ / „autoreeditare“ :

<i>Cutia mică în care e lumea întreagă</i>	
<i>S-a îndrăgostit de sine</i>	<i>Lumea întreagă din cutia mică</i>
<i>Și a născut</i>	<i>Ar trebui să fie</i>
<i>Încă o cutie mică</i>	<i>În ultima cutie a cutiei mici</i>
<i>Cutia mică a micii cutii</i>	<i>Nici una dintre cutiile mici</i>
<i>S-a îndrăgostit și ea de sine</i>	<i>Aflate în cutia mică îndrăgostită de</i>
<i>Și a născut</i>	<i>sine</i>
<i>Încă o cutie mică</i>	<i>Nu este și ultima</i>
<i>Și astfel la nesfârșit</i>	<i>Căutați acuma lumea</i>

(*Ultima știre despre cutia mică*, poem tradus din limba sârbă în limba valahă de Ioan Flora; Lum-2002, 35 / POp, II, 176).

Sigle (cifra de după siglă indică pagina de referință) :

❖ **DGLR, P/R** = *Dicționarul general al literaturii române*, P / R, sub egida Academiei Române, București, Editura Univers Enciclopedic [ISBN 973-637-070-4 / 973-637-138-7 / 978-973-637-138-7], 2006 (pagini 20 × 26 cm : 724).

❖ **JuiVas** = Dr. Brândușa Juică, *Vasile-Vasko Popa în istoria literaturii române din Voivodina* (I), în „revista de cultură și istorie bănățeană“, *Glasul cerbiciei* (supliment al *Cuvântului*

românesc) – Serbia, 26335-Srediștea Mică, redactor fondator: Dorinel Stan –, anul al III-lea, nr. 4, 2009, p. 10 sq.

❖ **Lum-2002** = *Lumina* („revistă de literatură, artă și cultură“, fondată la 12 ianuarie 1947, la Vârșeț-Serbia, de cercul literar condus de Vasile / Vasco Popa), anul LV, seria nouă, nr. 4 – 5 (35 – 36), 2002.

❖ **PIIram, I, II**, = Marian Popa, *Istoria literaturii romane de azi pe maine*, «23 august 1944 – 22 decembrie 1989, versiune revizuită și augmentată», vol. I (pagini A-4: 1112), II (pagini A-4: 1196), București, Editura Semne [ISBN 978-973-624-713-2 / 978-973-624-715-6], 2009.

❖ **POp, I, II** = Vasko Popa, *Opera poetică*, I, II, „traducere de Ioan Flora“, Chișinău / București, Editurile Cartier / Codex [ISBN 9975-79-190-5 / 9975-79-191-3], 2003 (pagini 12 × 17 cm, I : 160 + II : 184).

❖ **PTDge** = Ion Pachie Tatomiurescu, *De la „greșirea cerului“ la paradoxism ontologic (în poezia lui V. Popa și a lui N. Stănescu)*, în *Anuarul de martie* (Timișoara), anul III, nr. 3, martie, 2008, pp. 23 – 28; și în revista *Familia* (Oradea), nr. 11 – 12 / noiembrie – decembrie, 2008, pp. 167 – 171.

❖ **PSar** = Vasko Popa, *Sare de lup*, cuvânt înainte și traducere de Nichita Stănescu, București, Editura Tineretului, 1966 (pagini : 220).

❖ **PTGrp** = Ion Pachie Tatomiurescu, *Generația resurecției poetice*, Timișoara, Editura Augusta [973-695-198-7], 2005 (pagini : 496).

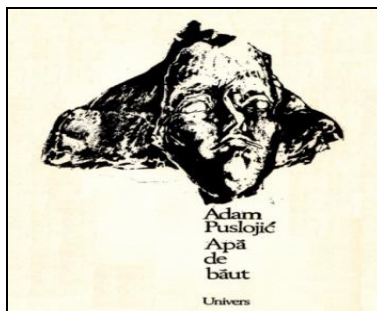
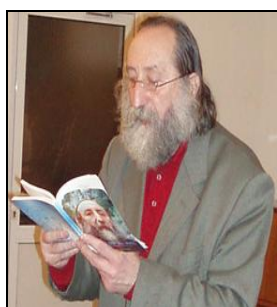
❖ **PVer** = Vasko Popa, *Versuri*, cuvânt înainte și traducere de Nichita Stănescu, București, Editura Tineretului, 1966 (pagini : 220).

 (O variantă a studiului *De la paradoxismul lui Vasile / Vasko Popa din poemul scris în 16 decembrie 1947, „La masă cu tristețea“, până la cutia-univers, matrioșcizat[ă], din „Grădina de fier“*, de I. P.-T., a fost publicată în revista *Lumina* – Novi Sad / Panciova-Serbia, ISSN 0350–4147, director: Nicu Ciobanu, redactor-șef: Ioan Baba –, anul al LXV-lea, nr. 3 / 2012, pp. 39 – 43.

DORUL DE FRĂȚIE DIN VALAHO-SERBIA POEZIEI ÎN PARADOXISM

După Vasile / Vasko Popa, Ion Miloș și Slavco Almăjan, paradoxismul sud-dunărean are încă un strălucit reprezentant în Adam Puslojić (născut în zodia Peștilor, la 11 martie 1943, în localitatea Cobișnița din Dacia Aureliană – în nord-estul Serbiei de azi, în familia agricultorilor valahi, Elena și Dragoliub Puslojić – onomastic despre care, între alții, Rădu Goleșin „confirmă“, „de la fața locului“, că provine din substantivul valah, *pâslă*, „dimie“, „țesătură tare de lână“ + sufixul specific onomasticii sârbești, *-ici* –, tatăl neapucând să-și vadă fiul deoarece este «ucis la numai 23 de ani de nașionalistii croați», cu copilăria petrecută mai mult în casa bunicii de pe linie paternă și cu clasele primare făcute în satul natal, cu adolescență și studii liceale în orașul foarte apropiat, Negotin, cu maturitate și studii superioare în capitala Serbiei, fiind licențiat al Facultății de Filologie de la Universitatea din Belgrad în anul 1967, an în care se produce și debutul editorial cu poeme în limba sârbă, *doctor honoris causa* al Universității de Vest din Timișoara și, din 1995, membru de onoare al Academiei Române), autor al unei impresionante opere lirice de câteva zeci de volume, dar și al unei vaste opere de traducător din limba valahă în limba sârbă, ori invers, însumând în jur de 100 de cărți din poezia și din proza generației de tranziție (*The Transience Generation*), ori ale fluxgenerației (*The High Tide Generation*) : George Bacovia, Lucian Blaga, Geo Bogza, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Anghel Dumbrăveanu, Petre Stoica, Dumitru Radu Popescu, Adrian Păunescu ș. a.

Opera poetică a lui Adam Puslojić „se arhitectează / macrostructurează“ (dacă nou-născutele verbe complementare pot fi îngăduite) cu filonul ei ce ține de aurul esteticii paradoxismului, într-o neasemuită serie de volume: *Postoji zemlja* („Există pământ“ – Belgrad, Editura Vidici, 1967), *Padam ka nebu* („Cad spre cer“ – Belgrad, Editura Prosveta, 1970), *Idem smrti na podšišivanje* („Merg la moarte să mă tundă“ – Belgrad, Editura Prosveta, 1972), *Negleduš* („Negleduș“ – Zagreb, Editura Pitania, 1973), *Religija psa* („Religia câinelui“ – Belgrad, Editura Prosveta, 1974), *Bekstvo u daktilografski vez* („Refugiu în broderia dactilografică“ – Belgrad, Editura Grofos, 1977), *Plesme* („Ploeme“ – Belgrad, Editura Rad-Narodna Kniga, 1977), *Prelom* („Ruptura“ – Belgrad, Editura Prosveta, 1979), *Darodavac* („Dăruitorul“ – Belgrad, Editura Rad-Narodna Kniga, 1980), *Okovana usta* („Gura încătușată“ – Belgrad, Editura Pig, 1982); etc.

Adam Puslojić în „*cântarea horei*“, a viers-rostirii matern-valahe de metafore-simboluri cu o maiakovskiană „*gură sârbească*“ și sărbătorească.

Distinsul Receptor de Poezie are la dispoziție antologii esențiale din creația lui Adam Puslojić, „traduse“ în limba valahă (aici trebuie precizat că Adam Puslojić are ca „limbă maternă, *valaha*“ și ca „limbă paternă, *sârba*“, nefiindu-i necesari „traducătorii lui în valahă / dacoromână“; cei doi „tâlmaci“ – poeții Nichita Stănescu și Ioan Flora – au semnat volumele antologiilor în baza unei înțelegeri cu Adam Puslojić privitoare la o cât mai mare remunerare – „împărțită frățeste“ –, „drepturile pecuniare de autor sporite cu drepturile pecuniare de traducător“ fiind suportate de editurile de stat din România socialistă): *Pasărea dezaripată*, „culegere de poeme în traducerea lui Nichita Stănescu“ (București, Editura Minerva, 1972); *Apă de băut*, „în tâlmăcirea lui Nichita Stănescu și a lui Ioan Flora“, cu postfața *Ca poet, / sînt redus la propriul meu limbaj* semnată de Mircea Tomuș (București, Editura Univers, 1986; *infra*, sigla : **PusAp**); *Nulti stepen poezije*, culegere bilingvă de poeme, în valahă și în sârbă, „întocmit-tradusă“ de Nichita Stănescu și de Ioan Flora, cu o postfață de Mircea Tomuș (Timișoara, 1998); *Versuri din mers* (București, 2003) etc. (cf. *Dicționarul general al literaturii române*, P / R, sub egida Academiei Române, București, Editura Univers Enciclopedic [ISBN 973-637-070-4 / 973-637-138-7 / 978-973-637-138-7], 2006, pp. 484 – 485; *infra*, sigla: **DGLR, P/R**). Din sutele de cronici, recenzii etc. de care s-a bucurat și continuă a se bucura „în progresie geometrică“, reținem (*infra*) pentru Distinsul Receptor, două dintre cele fundamentale.

Eugen Simion : «O față tragică, bărbătească, încercând, parcă, să se regăsească după un dezastru... Între timp omul care plânge în gând și are fața tragică și dârză și-a lăsat o barbă de călugăr himalaian și-l plânge în poeme pe prietenul său dispărut, ca Ghilgameș pe Enchidu în celebrul poem sumerian. A publicat recent un volum scris direct în limba română și cine îl răsfoiește are surpriza să descopere un poet aproape mistic. Ceea ce nu se potrivește deloc cu firea sârbului agitat, vorbăreț, cu mintea plină de

fantasme ce bat adesea spre onirismul balcanic. Este un om original și un poet, îmi dau seama, remarcabil. Un spirit care nu are stare și din nestarea lui iese mereu câte ceva : o traducere, un volum de versuri proprii, o carte cu traduceri din poezia românească... [...] Adam Puslojić este, în fond, un mare fantast care n-a obosit să cutreiere și să petreacă într-o Balcanie a spiritului, ca și prietenul său Nichita Stănescu și cei care au fost și sunt ca ei...» (DGLR, P/R, 485);

Mircea Tomuș : «Experimentele, accidentele, întâmplările de expresie din poezia lui Adam Puslojić, fiind pe cât de numeroase pe atât de diverse, de la cele mai simple, naive, copilărești, la jocul paradoxului, sau la a cinismului retorică, ar fi o greșeală și n-ai înțelege nimic din ele dacă le-ai aborda, le-ai considera și le-ai interpreta izolat. Ele își dezvăluie semnificația, adică valoarea poetică, numai în ansamblul lor și în ansamblul sensului lor integral, care acesta este; conștiința poetului de a fi redus la propriul său limbaj și efortul său de a compensa acest handicap prin, am putea spune cu o formulă consacrată, „valorificarea la maximum a posibilităților limbajului“ și, dacă este posibil, chiar prin inventarea unor noi posibilități. A cerceta această poezie cu uneltele cărturărismului mărunț și tehnicist ar însemna să pui leului o lesă de pudel. Și să mai și ieși la plimbare cu el, în lume. Adam Puslojić pare că experimentează marginea diferitelor maniere, când, în realitate, el își exercită dreptul absolut asupra limbajului, drept consfințit de prizonieratul la care poetul a fost condamnat. Opoziția fiind între termenii existență / limbaj, ceea ce numește îndeobște tematica unei poezii, deci tematica poeziei lui Adam Puslojić nu este o felie sau alta, un domeniu sau altul, un component sau altul, ci, întotdeauna, întregul existenței. Al existenței care îi este întotdeauna refuzată poetului. » (PusAp, 205).

*

Paradoxism în Valaho-Serbia Poeziei. Prima plachetă de versuri a lui Adam Puslojić, scrisă direct în limba valahă (dacoromână), poartă un titlu paradoxist-disjunctiv, profund reverberator de stare ființial-lirică, dinspre bacovianul „plâns al materiei“, *Plâng, nu plâng* (Timișoara-Dacia, Editura Augusta, 1995). Prefața purtătoare a titlului *Un nou poet „român“* este iscălită de conf. univ. dr. Mariana Dan, de la Universitatea din Belgrad. Deosebit de interesantă este și postfața *Adam Puslojić – un haiduc belgrădean*, semnată de Adrian Dinu Rachieru, profesor la Universitatea *Tibiscus* din Timișoara.

În „macrostructura“ plachetei se relevă ciclurile: *Nouă cuie, Acolo, aici și Odă bucuriei inutile* ; ca „închidere“, sub un titlu dinspre vestita „frăție“ întru aleasă liră paradoxistă, *Către Adam* (Puslojić, nu Adam din Rai), dinspre dorul de frăție din Valaho-Serbia Poeziei Paradoxismului, chiar „din Belgradul în cinci prieteni“ (Nichita Stănescu, Anghel Dumbrăveanu, Petre Stoica, Srba Ignatović și Adam Puslojić), sunt două profund-paradoxiste poeme-dedicații, „la minut“, scrise de Nichita Stănescu (după cum avea obiceiul) și adresate / înmânate autorului plachetei *Plâng, nu plâng*.

Valaho-Serbia Poeziei Paradoxismului este un concept veridic, dacă se analizează temeinic opera ctitorilor : Vasile / Vasko Popa („vârf al piramidei valorice a literaturii din Serbia celei de-a doua jumătăți a secolului al XX-lea“, potrivit majorității criticilor / istoricilor literari din țara vecină), Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Slavco Almăjan, Adrian Păunescu, Adam Puslojić, Anghel Dumbrăveanu ș. a., concept desemnând un spațiu liric / spiritual dunărean prefigurată pe segmentul temporal postbelic secund, din 1955 / 1956 încoace, concept a cărui afirmare s-a dovedit și se dovedește irepresibilă, îndeosebi, prin festivaluri internaționale și periodice „reuniuni“ / „tabere“ de creație / poezie, de talia *Cununii de Aur de la Struga* (de la ediția din anul 1962 a acestui festival a început prietenia / frăția dintre cei doi mari poeți ai paradoxismului, Nichita Stănescu / „bătrânul“ și tânărul cu zece ani mai tânăr, Adam Puslojić), în ciuda

proletcultismului, în ciuda neostalinismului cultural, în ciuda alianțelor dintre „scursorile imperiilor“, în ciuda „mafiilor“, din cultură (și nu numai).

În constelația poeziei paradoxismului, Adam Puslojić reprezintă *direcția clocotrismului*, sau *body-art-paradoxismul*, la care a ajuns cu *Negleduș* (din 1973), ori cu *Padam ka nebu* („Cad spre cer“), *Religija psa* („Religia câinelui“), *Plesme* („Ploeme“), *Okovana usta* („Gura încătușată“) etc.

Mai mult ca sigur, paradoxist-clocotristul *Negleduș* puslojicianul (din 1973) se ivește de lângă *Omul Fantă* (din 1966) al lui Nichita Stănescu, într-un splendid „binom poetic“ alpin-voltaicizat. Dar la Adam Puslojić, *eu / erou poetic, semnificat-semnificatul Negleduș* – «ars în foc», cu amnezia mării («sunt cel care a văzut marea / dar nu-și mai amintește de valuri», cu sicriul scos „prin acoperiș“ pentru „adaptarea“ treptată la Cer – se încredințează celor patru arhicunoscute elemente din cele cinci ale fundamentelor lumii – Apă, Aer, Foc, Pământ (deci mai puțin Lemnul / Eterul) :

Aud acum

Că nenorocul mi-a atins sufletul

Și că nici n-a existat scăpare

Pare-se

De apă, de foc, de aer, de pământ

(«Sunt cel care» – PusAp, 83).

Cu „aur albastru“ în umbra cerească a poeziei se înfățișează Adam Puslojić și în volumul *Plâng, nu plâng* (1995), inaugurând un soi aparte de *paradoxism itinerant* (prin care paradoxurile, îndeosebi, cele politice din a doua jumătate a secolului al XX-lea, sunt „decorticate“ cu măiestrie de „prieten“ al lui Nichita Stănescu, al lui Marin Sorescu și al altor străluciți reprezentanți ai noii estetici, spre a fi conjugate apoi la un mod al respirației liric-alpine). Căci placheta aceasta, a paradoxismului itinerant puslojician, este și pentru prefațatoarea Mariana Dan «excesiv de afectivă» (p. 10), majoritatea poemelor purtând dedicații : „fratelui meu Ioan de Flora“, „poetului Ion Mărgineanu“, „bătrânului Mircea Tomuș“, „marelui Blaga“, „poetului Grigore Vieru“, „lui Nichita [Stănescu], azi și mâine“, „gânditorului Noica“, „domnului Srba Ignatović“, „doamnei Cornelia Brediceanu“, „poetului Aurel Rău“, „lui Ion, Ioanus...“, „lui Dragan Țăranovici“, „misteria Sorescu“, „lui Eugen Simion“, „poetului Vasile Tărățeanu“, „lui Anghel Dumbrăveanu“, „poetului Ion Miloș“ etc.

Poemele respective sunt datate între 5 mai și 9 noiembrie 1994, nu întâmplător, pe un traseu simbolic-jalonat, spiritual itinerariu.

Între *Sî[n]gidun[um]* (Dacia-Sud-Dunăreană) / *Belgrad* (Iugoslavia / Serbia), cunoscând tragedia războiului, sfârșierea între roțile dințat-ultramoderne ale imperiilor și ale religiilor de azi, „înfometate de spațiu“, și *Bucurestes* (Dacia Nord-Dunăreană) / *București* (România), pe un arc voltaic-auricular întru Ortodoxie, pe o unitate religios-profund-creștină, indestructibilă prin vitrege istorii apuse, prezente, viitoare, meditația poetic-paradoxistă a lui Adam Puslojić este un sincer plâns înăbușit, o lacrimă imensă prelingându-se înlăuntrul ființei sale, uriaș-lirice.

Poetul – după cum avertizează titlul, *Plâng, nu plâng* – își conjugă lacrima între *acolo* – „acolo“ însemnând Iugoslavia-I natală, târâtă în holocaust, și *aici*, desemnând România („țară-soră“ Iugoslaviei), unde eroul liric sesizează / înregistrează „pe oglindă“ *aburariul* („suflet“ în arhaic-dac-zalmoxiana noastră limbă pelasgă > valahă), *acolo* este poetul, «înger zburând prin Valea Neagră», prin infernul războiului, ispășind lumea pentru „păcatul lui Adam“ :

*Ca un înger prin Valea Neagră,
tot mai aproape de Tine, Doamne,
eu mă tot îndepărtez. De ce nu spun
acum nimica,
mereu bătând din aripi,*

*din munții mei de pene albe ? [...]
Cuvântul, aici, ieșind din suflet,
rămâne vag, neputincios,
ca semnul ne semnificativ și provizoriu,
transcris în grabă pe nisip*

*migrator, din deșert.
Îngerul din mine zboară și tace,
tace și zboară. Ispășește lumea.*

*Eu sunt Valea Neagră a Ta, Doamne,
a lui Adam, a nimănu*

(«11 martie 1994, la Belgrad», «Înger zburând prin Valea Neagră»).

O zguduitoare *ars poetica* – din ciclul *Nouă cuie* „ale coșciugului“, zămisliță în București, la 5 mai 1994, întâmpină Distinsul Receptor al stihurilor lui Adam Puslojić, revelându-i în actul sacru al artei Cuvântului, exactitatea, verticalitatea / demnitatea trăirii, autozidirea eului, monumental, până la „însicriere“ :

*Eu scriu acum exact
așa cum m-am născut :
de jos în sus,
sau invers. Iartă-mă,
Doamne ! Scrisul meu
este sicriul meu, nu
altceva. Un semn,*

*un Logos, un Cuvânt
al începutului.
Încep acum. Scriu
un sicriu, un nou sicriu.
Un potop, o corabie. Un Noe,
un eu. Un nou
eu, Adam, lumea.*

(«Scris înăuntru»).

După București, al doilea jalon / reper de pe traseul liric al lui Adam Puslojić este *Alba Iulia* (< Apolia > Apul[um]-Dacia), oraș multimilenar din provincia Daciei Nord-Dunărene (României), Arutela > Arudela > Arudeal > Ardeal. În Evul Mediu, la anul 1600 d. H., după ce „regele“ / „Domnul“ Valahimii, Mihai Viteazu[1] a realizat cea *de-a șaptea re-Unire parțială* a provinciilor din Dacia de la nordul cogaionic-sacruului fluviu, Dunărea (cf. Ion Pachia-Tatomirescu, *Istoria religiilor*, vol. I : *Din paleolitic / neolitic, prin Zalmoxianism, până în Creștinismul Cosmic al Valahilor / Dacoromânilor*, Timișoara, Editura Aethicus [ISBN 943-97530-3-5 / vol. I : ISBN 973-97530-5-1], 2001, p. 110), Alba Iulia a fost capitala Valahimii carpato-dunăreano-pontic-nistreene. Simbolic-istoric, la 1 Decembrie 1918, la Alba Iulia „s-a desăvârșit re-Unirea Valahimii carpato-dunăreano-pontic-nistreene în statul modern-interbelic al României Mari“, în ciuda celor trei imperii de la începutul secolului al XX-lea: Imperiul Austro-Ungar, Imperiul Otoman / Turc și Imperiul Rus / Sovietic (U. R. S. S.). Din păcate, re-Unirea din 1918 a durat doar până în 1940, când din trupul României au fost smulse provincii / județe – ca Basarabia, Bucovina, Ardeal, Cadrilater etc. –, prin voința Imperiului German al lui Hitler în cârdășie cu Imperiul Sovietic al lui Stalin, prin așa-zisele dictate – „dictaul Ribbentrop-Molotov“, „dictatul de la Viena“ etc. –, apoi au fost făcute plocon Uniunii Sovietice (U. R. S. S.) / Rusiei, Ungariei, Ucrainei, Bulgariei etc. Și Alba Iulia, simbol al re-Unirii Valahimii Nord-Dunărene din veacul al XX-lea sub Tricolor, reverberează, face să se oglindească în sufletul poetului capitala țării în care s-a născut, capitala fostei Iugoslavii sfâșiate în ultimul deceniu al secolului al XX-lea, Belgradul :

*Nu mi-e frică. Atât
pot să spun aici, deocamdată,
la Alba, undeva –
unde-mi este dor de Belgradul meu
alb ca zăpada*

*sângelui tău, frate,
Isuse, doamne, domnule
încuiat pe Semnul Plus
al universului cel negru...*

(«Hârtie albă»).

La Alba Iulia, eroul liric-poematic-puslojician s-a întâlnit «cu Sfântul Gheorghe», simbol creștin al biruinței asupra balaurului infernal; și poetul consemnează :

M-am împăcat

cu istoria mișcărilor mele

*și m-am atins de vocea lui
cu mâna abia trezită din somn.
Așa îmi vorbește acum prin
semne de sunet Dumnezeu ?
Mănânc din acest suflet de sunet
așa cum se poate înghiți un clopot*

urias

*de la o mănăstire la alta !
Privit pe aici, din Cetate, văd :
Belgradul meu arată foarte mic
și ascuns de albastru spre negru. [...]
De unde-mi vine și mie moartea ?
Pentru ziua de mâine, Bătrâne,
cine mă va trezi definitiv,*

*integral ? Numai eu știu
acest clopot, Doamne. Numai eu știu
vocea lui pe dinăuntru, așa cum
Tu cunoști toate păcatele mele din
univers
și le ierți din mers, în zbor
prin cereasca atingere de umbră
de voce, de sunet de clopot, de secundă
din veac. Aud ? Aud.
Bate, bate, Doamne. Aud !
Sună, sună, Părinte. Aud.
De ziua lui Gheorghe cel Sfânt
veșnicia s-a născut (Cristos a înviat !)
la Alba Iulia, aud*

(«Clopotul de la Alba»).

Închipuindu-se de 10 mai 1994, la Lugoj, cu Lucian Blaga (1895 – 1961), Adam Puslojić se încredințează profundului imperativ liric-prezent dinspre ecourile *unității de acțiune creștin-ortodoxe, valaho-sârbe prin istorii*, cu încordare imnică, aidoma unui Alecsandri, dar într-o „*horă*“ a re-Unirii *Daciei Nord-Dunărene și a Daciei Sud-Dunărene* (ori măcar a „Daciei Aureliene“), în numele celestei, nemuritor-cogaionice Dacii :

*Eu sunt soldatul poeziei românești.
Dar Tu, Doamne, care ești ?
Sunt trist, Părinte, ca Nichita
[Stănescu] cel luminos
și acum plâng, nu plâng dureros.
Stau aici, privesc spre Blaga –
spațiul meu mioritic a ajuns la Haga,
unde, acum cu anii, m-ai dat, Bătrâne,
ca pe Iason, cel ce fură aur-lâne,*

*neștiind că mor vreodată prin tine,
ca regele meu Marko, la Rovine,
nu ucis de-un frate (de Mircea cel
Mare),
ci de crucea de lumină, grea și tare.
Hai, să cântăm hora sfântă,
românească,
noi doi, Doamne, din gura mea,
sârbească.*

(«Un edict nou : Fraților mei Români»).

La primul lui volum de versuri în limba valahă, la peste douăzeci în limba sârbă – cum și la alte șaptezeci de cărți tâlmăcite din valahă în sârbă –, constatăm că Adam Puslojić oracular rostește, în sublima caligrafie a paradoxismului clocotrist cu „aur albastru“.

(O variantă a cronicii / profilului *Dorul de frăție din Valaho-Serbia Poeziei în paradoxism*, de I. P.-T., a fost publicată în revista *Rostirea românească* – Timișoara, ISSN 1224-0478, redactor-șef: Anghel Dumbrăveanu –, anul II, nr. 5-6 / mai-iunie, 1996, paginile 29-32)

Prof. dr. **Ion PACHIA-TATOMIRESCU**, Timișoara/ROMÂNIA

Constantin STANCU, Hațeg/ROMÂNIA

TEXTUL BIBLIC ȘI FERICIRILE

Tiberiu Lăpădătoni abordează în manieră riguroasă textul biblic, din perspectivă filologică, în cartea *Studii de filologie biblică*, carte apărută la Editura „Sitech” – Craiova, 2013. Tiberiu Lăpădătoni este născut în Valea

Dâljii, județul Hunedoara la data de 22.XI.1949, este profesor gradul I, traducător. Masterat în: Comunicare interculturală și traducere profesională, Universitatea „Hyperion” București, 2008-2010; Master of Religious Education, Covington Bible Institute, Rossville, Georgia, SUA, 1992-1996; Master of Ministry, 2005-2009 și Doctor of Religious Education, 1996-2000, Covington Bible Institute, Rossville, Georgia, SUA, preocupat de teologie.

Cartea de față este o carte care ajunge la profunzimea zicerii Scripturii, scrisă atent cu bucurie și cu talent didactic. Cartea abordează stilistica biblică, limba, vocabularul, canonul, procedeele folosite, limbile în care a fost scrisă inițial această monumentală carte, unică în viața lumii, numele sau numerele folosite în text, semnificațiile profunde și teologice ale narațiunii biblice.

Autorul este atent și la nuanțele educative care sunt necesare în viața creștinului, oferă informații pertinente sau sfaturi de viață pentru cititorul interesat de mesajul biblic.

Sunt abordate cărțile bibliei, așa cum apar astăzi cititorului, fiecare cu mesajul ei, cu scopul pentru care apare în Scriptură, sunt explicate alegoriile. Este analizată *Apocalipsa* din punctul de vedere al canonului teologic, epistolele pastorale ca stil și mesaj, procedeele vorbirii în pilde, poezia specială ebraică sau limba aramaică, limbă universală la data scrierii textului biblic.

Sunt prezentate, pe rând, alfabetul limbilor în au fost scrise cărțile, gândirea biblică specială și evoluția ei în timp, cuvântul din perspectiva diferitelor limbaje, **logosul** – esența mesajului creștin și termen consacrat în teologie, afirmația profundă: „cuvântul s-a făcut trup...”.

Cititorul poate afla câte ceva despre istoria scrisului, despre cărturarul care poate răspunde necesităților lumii, chiar o istorie a calendarului din punct de vedere practic și teologic.

Sunt redată, cu pasiune, citatele, alegoria, fericirile, etc.

Cartea acesta, destul de aridă în felul ei, scrisă și din perspectivă academică, este structurată pe mai multe planuri:

1. Studii de filologie biblică
2. Studii de lingvistică biblică
3. Cuvântul
4. Logosul
5. Istoria scrisului
6. Prin încercări spre biruință
7. Alte aspecte stilistice

Autorul ne oferă și câteva date bibliografice menite să prezinte viața frământată a filologului în fața vieții și a provocărilor reale, contactul cu literatura de specialitate din vest sau din tezaurul teologic. Din acest punct de vedere zicerile lui Tiberiu Lăldătoni aduc ceva nou în domeniu pentru că studiile sale pun accent pe textul biblic ca resursă spirituală certă și serioasă, evitând cumva tradiția ori mitul popular, la îndemâna unor teologi în căutarea spectaculosului.

Despre *Cântarea cântărilor*, o carte preferată de mulți creștini, uneori greu abordabilă ca mesaj, Tiberiu Lăldătoni scrie:

„Formularea interpretării alegorice în sensul creștin se întemeiază, așadar, pe caracterul tipic al Vechiului Testament, pe faptul că sinagoga este privită ca un tablou preînchipuitor al Bisericii creștine și, mai ales, pe faptul că în Noul Testament sunt multe texte în care căsătoria este înfățișată drept simbol al raportului lui Christos cu Biserica (vezi Matei 9:15; Ioan 3:29; Matei 22:1-10; 21:2-9; Efeseni 5: 22-23 și altele)”.

Un interesant capitol este dedicat *poeziei ebraice biblice* pentru că aceasta cuprinde o treime din Biblie, ea edifică legătura ideatică de gândire ca: paralelismul membrilor, gândul care poate fi repetat în formă sacră, sau care poate fi anticipat. Înțelepții bibliei au folosit poezia ca mod suprem de comunicare și exprimare a vremurilor și a sufletului omenesc în mari încercări. Autorul analizează extinderea poeziei biblice, istoria interpretării poeziei biblice, paralelismul membrilor, paralelismul intern, sinonimic, antitetic, sintetic sau formal, precum și cel divers, sau paralelismul extern, apoi metru poeziei ebraice, tehnicile folosite, strofa poeziei și alte aspecte interesante.

Surprinzător este studiul dedicat *cuvântului*, nuanțele pe care le are, sensurile și dinamica în text, cuvântul ca agent al comunicării adevărului, a lucrurilor care zidesc cititorul și care poate schimba viața oamenilor, declanșând nașterea din nou, trezirea...

„Prin cuvântul Său spus profeților, Dumnezeu Se face cunoscut oamenilor, arătându-le preocuparea Sa continuă pentru comportamentul moral pe care trebuie să-l dezvolte, și mai puțin se urmărește o descoperire a unei ordini supranaturale mistice, pe care gnosticii pretind că o posedă. Chiar dacă există destule ocazii în care astfel de ordine supranaturale este descoperită, a se vedea Isaia 6 și Ezechiel 1, aceasta este subordonată mesajului cu încărcătură morală”.

Tiberiu Lăpădătoni în studiului dedicat „logosului” (cuvânt) face o analiză riguroasă a mesajului creștin, a funcțiilor acestui cuvânt special (în viziunea noastră logosul rămâne așa, **logos**) pentru că are putere manifestată prin capacitatea de a judeca sau purifica, sau de a schimba viața omului obișnuit, mundanul.

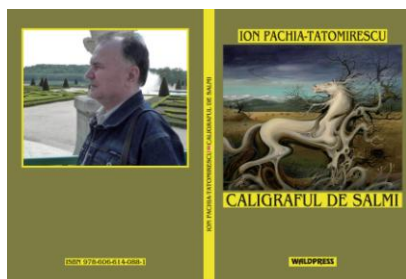
Cartea acesta se adresează specialiștilor, filologii ar trebui să țină cont de experiența specială pe care o emană analiza textului divin, este și o lecție dură pentru curentul postmodernist care se mișcă incontrollabil în spațiul literaturii, demonstrând faptul că vechi sunt multe dintre „noutățile” poeziei sau prozei actuale, unii redescoperă ceva ce s-a scris cu mult timp înainte, ori pendulează în planuri pe care nu le stăpânesc, difuze.

Stilul autorului este unul prea didactic, dar cititorul răbdător va avea de câștigat ceva mai mult decât filologie în sensul strict al cuvânt, va redescoperi cuvântul care este activ în viața omului... Ar fi trebuit ca el să abordeze studiile mai atrăgător, mai dinamic, dar a fost preocupat de mesajul crud, de rigoarea didactică și de teama de a nu se abate de la canonul creștin.

Cartea este o reușită din perspectivă academică, poate fi consultată de criticii sau istoricii literari pentru a înțelege că literatura de influență sacră nu este o joacă, este partea importantă a literaturii, cu o tradiție și experiență specială, care iese din tiparele normale. Cu alte cuvinte, limbajul poate răni inimi, dacă nu îi prinzi dinamica și sensul.

În final, există metalimbajul, ieșirea din istorie și intrarea în textul din substanțele divine...

Constantin Stancu, Martie, 2014

SALTUL ÎN SALM

Ion Pachia-Tatomirescu este „*magnetizat*” de poezia cu formă fixă, parcurgând un traseu liric interesant, propriu, de la glosalmi și zalmiori, la salmi, ca formă minimă de exprimare a poeziei din aerul încărcat de piramide. În volumul *Caligraful de salmi*, (Ion Pachia-Tatomirescu, *Caligraful de salmi*, Editura WALDPRESS, Timișoara, 2013), vine în armonie cu sine și cu literatura importantă și ne prezintă epopeea poeziei cu formă fixă. Este un demers al unui scriitor în căutarea esențelor, modest, se descrie ca un obișnuit caligraf, refuzând titlul de poet, întrând în pielea scribului care transcrie textul imprimat în ființa eremitului.

Cartea este, probabil, unică în felul ei, nu se adresează cititorului superficial, în căutarea baladei din poem, ci unuia în căutarea tainelor. În volum poetul descrie pentru neinițiați definiția glosalmului, a zalmiorului, a salmului, căutările fac saltul final în salm, cea mai scurtă formă fixă în istoria poeziei. Saltul este o descrie plastică, călătoria poetului ajunge în nucleul poeziei, acolo unde se petrece furtuna materiei. Istoria poeziei cu formă fixă este redată în carte, în prima secțiune, ca o necesitate de omologare la nivel european, pentru că face legătura între scrierile vechi și cele moderne, fulger între perioade, conservând divinitatea poeziei, ca formă de comunicare a lui Dumnezeu cu omul și ca răspuns al omului

la revelație. Deși salmul se bazează pe cuvinte, cuvintele sunt puține, poemul minim redă starea de grație a sufletului în căutarea luminii.

Fantezia poetului este în mișcare, deși pare a apela la formele vechi ale literaturii, el rămâne un modern prin curajul de a zice. Zicerea este o problemă complexă, este baza creației, în general caligraful exprimând tehnica închinării și a laudei. Mitologia străbate poezia, cuvintele se mișcă între „roze sălbatice”, după cum afirmă poetul, rudă cu haiku, salmul rămâne și se consolidează ca formă autonomă, specifică literaturii române

Ion Pachia-Tatomirescu inserează în carte eseurile unor poeți sau critici referitoare la poezia sa și la demersul său de limpezire a zicerii. Aceste *note literare* aduc explicații necesare și lămuresc conținutul volumului în sine. S-au preocupat de acest gen literar: Vasile Moldovan, Alexandru Ruja, Constantin M. Popa, Eugen Dorcescu, Florin Vasiliu, Iulian Chivu, Marian Barbu și alții. Cărțile lui Ion Pachia-Tatomirescu au avut ecou în Franța sau Belgia ca expresie a complexității literaturii române.

Eugen Dorcescu notează despre poezia cu formă fixă promovată în prezentul volum: „Ion Pachia-Tatomirescu rămâne una dintre personalitățile literare (și, în general, culturale) cele mai originale din Timișoara (și nu numai). El s-a impus nu doar prin valoarea strict estetică, prin acuratețea stilistică, prin rigoarea formală a poeziei sale, ci și, (poate, mai ales) prin viziunea care o generează și susține – cosmogonia dacică, misterul și fascinația substratului, active încă în mentalitatea „dacoromânească” (termen utilizat de scriitor în toate împrejurările)”.

Autorul consideră că poezia sa este rezultatul unei aventuri a omului în spațiul cosmic datorită marilor descoperiri în zona materiei, antimaterie, informaterie, aselenizare, istorie cu revoluții în involuții, cultură și barbarie. Din acest demers rezultă că Ion Pachia-Tatomirescu este un novator (conform celor afirmate de Florin Vasiliu) atingând și posibilitățile oferite de haiku.

Volumul ne prezintă **anul salmului** de la 1 brumărel la 30 răpciune, un an în care poezia se scrie zilnic, rezultatul fiind poemul complex desfășurat cu răbdare și pasiune pe durata unui an în care omul devine mai înțelept, astfel ziua are o istorie ei condensată în cuvinte, iar anul o tablă de înțelepciune în vremuri complicate.

Cităm:

„Ciulin în mov destin...”

„Focul schimbă jocul...”

„Brazilii – vămi de ocazii...”

„Scuturi cer de fluturi...”

„Greier pe albul-creier...”

Exemplele pot continua, tehnica este una personală și ne trimite cu gândul la *Proverbe* de Solomon, acea colecție de texte de înțelepciune necesară în epocă, rămasă în sulul cărții, Biblia.

Ion Pachia-Tatomirescu pare că se joacă după stil vechi între brumărel și răpciune, dar este preocupat de esențe și limite, de cuvinte și necuvinte, de zicere și oprire, de muzicalitate și miracol, exprimă închinarea adusă zilnic cerului care ninge cu vorbe peste noi.

În volum autorul caligrafiază și glosalmi, explodează în poezia mai extinsă, se desfășoară disciplinat cu fiecare lună din an, el dorește să ne dovedească faptul că este un mag la curtea regelui, cunoscător de taine și profeții.

„Fulgerul din mine, umerii tăi – mere/ car de flori de miere urcă-ntre rubine... (Glosalm de cireșar).

Caligraful de zalmiori este preocupat de muzicalitate și adevăr, de bucurie și anotimp:

„Fotonii-mi de-altoi n-au umbră nici joi/ n-au pietre clivante, nici protuberante./ au doar matcă-n roi, gândind prețuri noi./ pentru vămi și fante, la comete-plante,/ fotonii-mi de-altoi, fulgere-n ploi... (Zalmior V).

Ion Pachia-Tatomirescu inserează o bibliografie sub sigle, trimițând la epopeea poeziei cu formă fixă ca efect al disciplinării spirituale, a menținerii tradiției de început grefată pe zicerea modernă, flămândă de adevăr și adrenalină. Este o viață trăită printre cărții în căutarea poeziei cu formă fixă din poemele cele de toate zilele, lecții de haiku și imn, o importantă rețea de vase comunicante cu Dumnezeu privind-ne dintre roze, zâmbind la teoria modernă a comunicației promovată de om într-o istorie superparadoxistă...

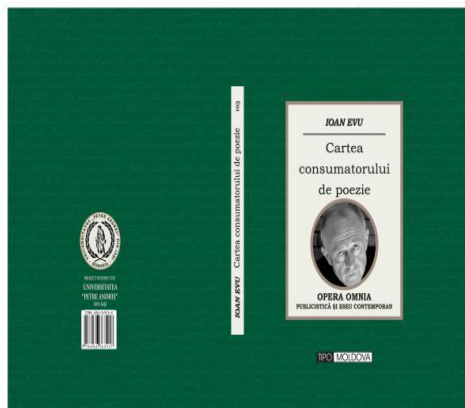
Caligraful a zis, cititorul va înțelege că lumea se bazează pe cuvântul trecut prin focul din microcosmos și macrocosm, ca o aventură ce ne duce în cetatea timpului fără de timp...

Ion Pachia-Tatomirescu își urmează căutările, se bazează pe o mitologie personală atinsă de brumele literaturii bune din toate vremurile, spre o patrie complicată, greu de egalat astăzi prin tratate și epistole, una „dacoromânească”, ca nișă culturală în Europa politicii cu formă fixă...

Îl cităm pe caligraf: „Valori: mori în comori...(p.83).”

Ne întoarcem la izvoare, folclor, descântec... Ele refac, în stil modern, o viziune asupra lumii cumva pierdută, cumva regăsită...

Constantin Stancu, Februarie, 2013

IOAN EVU, TENTAȚIA POETULUI DE A CONSUMA POEZIA ÎNTRE CATERINCI, GRAMOFOANE ȘI ABISURI (CRITIC DE BUNĂVOIE)

Ioan Evu ne ademenește cu o nouă carte apărută la Editura Tipo Moldova, Iași – 2013, în colecția Opera Omnia – publicistică și eseu contemporan, *Cartea consumatorului de poezie*.

Titlul este ușor ironic, el trasează tensiunea dintre literatura celor dedicați și literatura bazată pe interes economic. Ioan Evu este poet, unul echilibrat, pasionat de poezia bună, trăită, poezia fără compromisuri. El este făcător de poezie, a reușit să facă o legătură între poezia clasică și modernă, între ritmul și rima obișnuită și ritmul și rima ideilor în opera sa. Trăind în Hunedoara, într-o provincie aproximativă, dar aproape de centru poeziei, de inima ei de aer înalt și lumină, el citește cu pasiune și încearcă să pătrundă misterul poemelor care vin din neant în lumea de fiecare zi. Ioan Evu nu privește neapărat la fața poetului, la numele lui fabricat de marketingul literar practicat de noua paradigmă a poeziei române actuale. El privește la anotimpurile eterne ale poeziei dintotdeauna, la ceea ce aduce mister, la cântecul discret din cuvinte, la fulgerul care leagă ideile și viețile poetilor.

Cartea are o *precuvântare* din partea poetului critic și câteva note *biobibliografice*, debutând cu un argument și propunând viața poetului marcat de cărțile scrise dar și de cele citite.

Eseurile, notele literare, textele „consumatorului” sunt originale, ne aduc la lumină o poezie aparent minoră din punctul de vedere al rețelei literare oficiale, dar o poezie a pasiunii fără rezerve, scrisă cu „vârful inimii”, cum ar afirma Nichita Stănescu, poetul etalon. Un eseu este dedicat chiar lui Nichita, *unicul*, era nevoie de un argument forte ale „consumatorului”, de brand-ul cel de toate zilele. Iată ce scrie poetul Ioan Evu despre Nichita: „Eminescian prin structură, arghezian prin strădania de a renova permanent limbajul clasic prin frazări inedite, și barbian prin capacitatea de a elabora o poezie celebrară, „rece”, esoterică, Nichita Stănescu reușește, totuși, să-și găsească propriul drum, opera sa fiind o sinteză a poeziei ilustrațiilor săi înaintași”. Iată argumentele pentru cititorul de poezie! Nichita este unic prin sinteza făcută între poezia de ieri, poezia de mâine și poezia de azi, fără compromisuri, fără inginerii financiare și de gașcă nebună.

„Consumatorul” de poezie ne propune câteva teme importante care au marcat fenomenul poetic al ultimilor ani: abisul din neantul personal, întoarcerea la Noul Babilon, ficțiunea ca argument pentru poetul din provincie, frumusețea care strigă din șanțul de proximitate, neantul aparent, alfabetul din cuvinte șoptite, strigătul poetului în vremea vremii sale, lecturi de sărbătoare, țipătul vertical al poeziei, codul din

versurile scrise, călătoriile literare care încep în mintea poetului și sfârșesc în inima sa, metaforele care curg în piața centrală, limitele poeziei între frontiere nevăzute și neputințele poetului, astrele care macină ideile din cuvinte potrivite, poemele care pot îmblânzi fiarele sălbatice ale vremii. Da, Ioan Evu este acordat la emisia continuă de poezie care dantelează viața socială a lumii. Nu lipsește umorul când abisul aparent macină poezii pentru că, nu-i așa, există o carte de colorat mintea, scrisă de Dumitru Hurubă pentru copiii literaturii care au îmbătrânit în poeme, ca soldații în turnurile cetății...

Ioan Evu a scris despre opera unor poeți pe care i-a cunoscut și care au marcat viața cotidiană, unii din județul Hunedoara, alții din județul literaturii bune, viața acestora i-a atras atenția asupra operei, existând o legătură strânsă între pasiune și dramă personală.

Mai era nevoie de o carte de critică literară? Da, poezia este mereu un continent neexplorat! Ceva mereu trebuie descoperit, redescoperit, sintetizat, analizat și... persiflat, sau apreciat. Ioan Evu recunoaște: nu are veleitatea unui critic, dar are urechea muzicală a poetului făcător de poezie. Este el un banal consumator de poezie? Nu, este poetul care strigă poezia celorlalți poeți, din dragoste de poezie! Este un generos, capabil să privească spre poetul din șanțul istoriei, dar și spre cel de pe culmile disperării! Până și poezii mor, scrie Ioan Evu, moartea este un argument forte, *pe aici au trecut poeți!* Textele din această carte de critică au fost la timpul potrivit, cronici publicate în revistele literare, a susținut cândva, din generozitate, o rubrică permanentă de recenzii în *Provincia Corvina*, Hunedoara, o revistă de rezistență în provincia de cuvinte a poezilor talentați. A susținut poezii la debut, la maturitate, după moarte. Unele texte s-au pierdut în neantul aparent, altele s-au păstrat, au intrat în această carte. Poezii scriu despre poeți, ei scriu din pasiune, critica este un pretext de a rescrie marile teme ale poeziei...

Despre Ștefan Augustin Doinaș, „consumatorul” de poezie remarcă un fapt aparent banal, poezia va rezista în timp pentru că: „Ștefan Augustin Doinaș se află într-un continuu dialog cu adevărurile primordiale iar poezia sa este o continuă provocare a fatumului”. Despre Horea Gârbea afirmă: „Structural, Horea Gârbea e un contemplativ, dar care posedă rara abilitate de-a emite sentimente etern umane a căror tranzitivitate are asupra cititorului impact imediat”.

Când citează, Ioan Evu, vede poezia altfel decât un critic de rasă pură: „...frumusețe prăbușită-n șanțuri/ artă schilodită de-un destin hazliu/ Dumnezeu există e-al supremei uri/ peste tragedia de a avea un fiu// carne azvârlită de un zeu mârșav/ în incandescență sămbure de gheață/ victimei cu vremea chinu-i e nărav/ peste întâmplarea de a avea o viață” (Ovidiu Băjan – *Frumusețe pură prăbușită-n șanțuri*).

Despre Ioan Barb scrie: „Ca structură, Ioan Barb este un romantic, însă cu o bună aderență la concretul realității imediate”. Apoi citează: „... am cerut să fiu euthanasiat înainte de naștere// așa cum m-au inventat într-un incubator/ eram omul fără origine fără Dumnezeu/ cu o gaură în locul numit suflet/ au vrut să o astupe cu silicon...”.

Ioan Evu, recunoaște, în fața poezilor analizați în carte: „... am încercat să restituim o câțime din generozitatea cu care, la rândul lor, alți cronicari literari s-au aplecat asupra scrierilor mele atunci când aveam atâta nevoie de încurajările lor”.

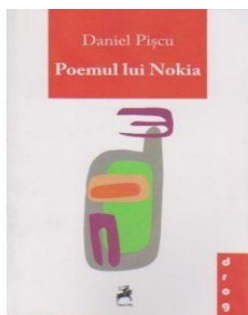
Ioan Evu se adresează unui popor special, poporul poezilor în vremuri complicate, la limita timpului flămând de poeme...

Cartea „consumatorului” este și un elogiu furtunii în care au trăit poezii fără număr de identificare, este cartea unui însoțitor discret, în umbra cuvintelor născute din preaiubire, a poetului fără armură, a poetului cu o biografie a durerii, este critica unui poet de bunăvoie în fața muntelui adormit...

Constantin Stancu , 21 mai 2014

* Poezii „consumatorului” de poezie: Ionel Amărieuței, Ioan Barb, Ovidiu Băjan, Adrian Botez, Dumitru Chioaru, Dan Constantinescu, Rau Constantinescu, Ciprian Cosma, Nuța Crăciun, Nicolae Crepcia, Adrian Demnea, Florin Dochia, Ștefan Augustin Doinaș, Dumitru Dumitrescu, Horea Gârbea, Dumitru Hurubă, Dorina Brândușa Landén, Iv Martinovici, Laurian Lodoabă, Ion Mircea, Gheorghe Mocuța, Mariana Pândaru, Maria Diana Popescu, Atila Socaciu, Constantin Stancu, Robert Stauffer, Nicolae Szekely, Ioan Vasii, unicul Nichita Stănescu.

Constantin Stancu, Noiembrie 2014

DANIEL PIȘCU ÎN SUPERMAGAZINUL REALITĂȚII

Daniel Pișcu își exercită predicțiile în volumul *Poemul lui Nokia*, o carte de versuri transmise fără fir între poet și cititor, apărută la Editura Tracus Arte, 2013. Realitatea este magazinul din care el cumpără, magazinul unde se vinde, magazinul care rupe flămând din viața noastră pierdută prin labirintul tehnic al epocii.

Volumul ne prezintă câteva date despre poetul Pișcu, cărțile publicate, activitatea, este o realitate personală, ca un paravan pentru cititorul curios. Dincolo de fapte sunt poemele, crude, postmoderniste, îmbibate de falimente, revelații, amintiri, iubirea care trece prin ochii poetului ca o săgeată.

Sincer, Daniel Pișcu ne indică sursa de inspirație: Supermagazinul realității! Răspunsul poetului la această avalanșă de oferte este reclamația, sugestia, nemulțumirea în fața realității imperfecte, abundente, dar mișcată. „Frecventez mai ales/ supermagazinul realității./ De aici mă îmbrac/ mă încălț/ mă hrănesc/ cumpăr tot felul de sortimente:/ fapte, întâmplări – evenimente/ senzații, impresii – sentimente./ Realitatea mă sesizează.../ Iar eu îi răspund/ luând condica/ de sugestii și reclamații (Supermagazinul realității)”.

Limbajul poeziei este simplu, dar trimițând la semnificații complexe, realitatea are un halou de mister, poezia este o joacă brutal complexă: *se joacă cu sinele, cu tinele, cu minele...* Joaca se face cu discreție, cu atenție, fiecare zi are secretele ei, ceva etern se ascunde în efemerele fapte sau întâmplări. Concluzia: „motoarele dimineții s-au pornit” (Refrenul zilei)!

Tragedia omului modern se sugerează prin fapte banale: „Iarba nu-și expune/ gândurile,/ nu comentează,/ nu bârfește./ De aceea ea crește/ așteptând în liniște/ domestic,/ cosașii” (Iarba). Vine o vreme a judecății, realitatea este acidă, ea ne oferă dragoste, evenimente, informații, creierul pare agresat, dar nimic nu este pe gratis, vin cosașii, nimic nu-i anunță, doar iarba liniștită, domestică, aparent docilă... Gândurile anunță pericolul pentru disciplina impusă de realitatea în mișcare, cu toate motoarele pornite.

Sunetul clopotului marchează trecerea noastră prin peisaj, el anunță preocuparea lui Dumnezeu pentru faptele oamenilor, clopotul este un semn, sunetul care trimite la cuvânt, el se maturizează în timp ce își trimite semnele: „Dar Clopotul/ ne trimite semnale:/ Dumnezeu e în Cer/ noi pe Pământ./ Dumnezeu e pe Pământ,/ noi în Cer” (Clopotul). De observat mișcarea pe verticală, clopotul devine personaj, pare a fi Glasul lui Dumnezeu, grafia începe cu literă mare, e prezență presantă în supermagazinul realității.

Volumul lui Daniel Pișcu se desfășoară în trei planuri: *Supermagazinul realității*, *Poemul lui Nokia*, *Passe partout*, planuri care dau soliditate mesajului, realitatea trimite cuvinte, le vedem-nu le vedem, ele se cristalizează în poeme, poetul este atent la jocul complex, realitatea depășește generozitatea aparentă. Numărul trei este unul simbolic, ceva divin se află în miezul lucrurilor, în trecerea noastră prin supermagazin... Planul *Poemul lui Nokia* dă titlul volumului, el este cel mai lung din carte, trădează secretele poeziei: telefonul prinde individul într-o rețea complexă, fără scăpare: „Grație lui/ devenisem dependent social/ și din cauza lui, antisocial”. Poetul este un personaj incomod, eroismul și tragedia sunt exprimate cu ironie, ludic: „A murit prietenul meu Nokia/ cu care mergeam/ la vânătoare de lei/ și valută./ a zis prietenul lui, Ericsson./ A murit în luptă”. Trimiterile la tragedia antică, la poezia de rezistență a lui Nichita Stănescu par a fi luate în joacă, dar ele exprimă realitatea imediată: omul dependent de lucruri până la sufocare, până la exces, abandonul individului în brațele obiectelor pare implacabil, tragedia este în fața noastră, până și prietenul Nokia (marcă de telefoane, celebră) provoacă dezastrul, nimeni nu mai ascultă, vânătoarea de lei a căzut, amintirea este greu de gestionat, dependența de obiecte pare o boală: „Era atât de fin/ și totodată puternic./ Nu deranja pe nimeni./ Arăta atât de bine și ora./Mă proteja de

orice/ spațiu, loc și timp./ Avea tastele cele mai curate./ Și cifrele mari./ Le vedeam fără/ a mai fi nevoie de ochelari”.

Legăturile generate de prietenul Nokia au avut o greutate maximă într-o lume minimă: „Pentru mine, el era/ o indescritibilă emoție”.

A juca, a gândi, a avea emoții, a trăi la intensitate maximă când lumea este învăluită în sunetul Clopotului, sunt traseele pe care se mișcă poezia lui Daniel Pișcu. El evită metafore care s-au mai zis în piața publică, caută originalitatea, forma acoperă fondul uneori, joaca de-a poemul este una periculoasă, până la distrugere, dar în ultimul moment poemul capătă consistență datorită poetului care are în mână *condica de sesizări și reclamații*, are controlul asupra textului. Limbajul frust și obișnuit al poetului îi face uneori feste, cade în desuetudine și banal, iubita este comparată cu o stradă, dar comunicarea devine absurdă, relațiile dintre oameni au ceva elastic, cineva întinde elasticul la maxim sub tandra ninsoare!

„Poate că atunci când fugi/ lași în urmă/ sunetul de flaut” – iată poezia încărcată de adrenalina realității...

Constantin Stancu , Iunie, 2014

CĂLĂTORIE ÎN SPAȚIOTIMP

Raul Constantinescu rămâne constant crezului său: poezia poate fi un loc unde sufletul evadează în etern. Volumul de versuri *Periplu prin neant* (București: Editura Tracus Arte, 2014) este o antologie de poeme mai vechi și mai noi, poeme inedite, în regia autorului care s-a străduit să actualizeze mesajul și să ridice versul la nivelul special al inspirației autentice.

Raul Constantinescu fixează în acest volum o viziune solidă despre viață, despre artă, despre suferință. Viața a fost pentru poet locul în „spațiotimp” (după cum definește dimensiunea spirituală a existenței), un loc al încercărilor, al descoperirilor, al desăvârșirii, al suferinței tainice. El este în legătură directă cu poezia modernă, are mijloacele necesare de exprimare, este atent la ceea ce se mișcă în lumea artei și științei, în celula poemului. Cultura marchează versul, metafora are o culoare aparte, pulsează în fiecare poezie o energie veche și nouă, marile teme ale omului în fața universului sunt recuperate și puse în forme dinamice, pasionale. Viziunea poetului este una profundă, mesajul nu este comod, livrescul este depășit deși acoperit de neliniște și deschidere spre infinit. O lumină de începuturi pulsează în poeme, ritmul este unul vechi, autentic, imn, colind, psalm, cântec șoptit, imprecăție, o viață tumultoasă, colind. Poetul este pasionat de folclor, de vechi ziceri și cântece. Între faptele la zi ale omului și mit pendulează opera lui Raul Constantinescu. El zice poemele, vulcanul de cuvinte revarsă lava de idei, forma este uneori aridă, aspră, fondul este adânc, fulgere străbat cuvintele, lumini ciudate, vorbele se leagă unele de altele într-un ritual riguros, solicitând disciplina spirituală a cititorului. *Labirintul* pare o aventură necesară, nu ieșirea este importantă, căutarea și sensurile, reperatele revelate, țintele bănuite, tărâmul de dincolo de cuvinte, lumina din labirint...

Raul Constantinescu caută, deci, cu înfrigurare divinitatea, cu pasiune, caută acea prezentă copleșitoare descoperită și ascunsă în același timp, miez și coajă, vis și viață, moarte și stihii: „Te caut mereu în mine și-n afară/ Cel ce Te-arăți în vis și-n rug aprins/ în mare și în mic Cel veșnic necuprins/ printre bosoni prin mantia stelară...” (Psalmul 4).

Volumul este structurat pe trei paliere fundamentale ale vieții:

I-Sublim femininul

II-După ultimul Babel

III-Netihnule divinule/ O biserică pe stâncă

Toate probează preocuparea pentru esențe, se întrepătrund concepții teologice, artistice, științifice, estetice. Toate focalizează într-un discurs original, uneori incomod, alteori strident, alteori șoptit. Femininul se dezvăluie ca frumusețe desăvârșită, femeia perfectă nu are corp, există un cântec ce generează iubire din iubire, toate duc la relațiile primare, de la început de lume, există o foame în ființa omului greu explicabilă, ceva cheamă, pendulează între neant și zbor interior, iubirea nu are limite, femeia și bărbatul fac parte din monadele universului, până la urmă iubirea este sublimă, rămâne: miere, lumină, pelin, un cântec de început de lume, o privighetoare cheamă, cheamă... Concluzia: „miresei fără corp primultimul mire” (*Cântec*).

Alipirea dintre bărbat și femeie se petrece într-o zonă specială: „Iubito, neant devenim în spațiotimp... golul din clepsidre vom fi răsări/ ceea ce fost-am înainte de naștere; deasupra nisipului amintirea umbrelor noastre/ precum n-ai fi fost se vor risipi...” (*Neant devenim*). Arderea celor doi este perfectă, se petrece anihilarea văzutului, doar umbre venind dintr-o lume divină...

Partea a doua a cărții se deschide spre menirea artistului în lume, ultimul Babel o impune, în ochii scribului sunt istorii, hazardul face posibilă viziunea, viața se materializează într-o poezie eliberatoare, în Mâna lui Dumnezeu stă poetul, hazardul este învins de poezie, se trece în cuvânt, este o altă regăsire: abis și munte, iluminare-n extaz, mirajul cuvintelor...

„Dumnezeul cuvintelor de ultimă oră/ doar de puținii aleși zărit uneori prin jungla cuvintelor.../ spre Tine singuri prin neguri printre stânci șerpării își taie cărarea/ continuă rugă în luptă cu ei înșiși cu lumea e întreaga lor viață/ umile șoptite cuvinte cu smerenie în taină rostesc în surdina/ de Tine doar auzite” (*Dumnezeul poeziei*).

Relația poetului cu Dumnezeu este una necesară și specială, poetul caută, Dumnezeu controlează, lumea nu știe demersul, ruga, lacrima, suferința... „Dumnezeul poeziei de ultimă oră îi urmează spre golgota/ abruptul propriu în lumină urcuș” – prețul, un drum spre Golgota! Aici poetul este lucid, acceptă sacrificiul salvator, însă arată și prețul care trebuie plătit, unul greu de achitat în jungla cuvintelor... Pe ultimul palier al cărții, intitulat *Netihnule Divinule*, Raul Constantinescu cântă relația artistului cu divinitatea fixând câteva repere în sublimul refuz oferit de materia în mișcare asimetrică prin ochiul poetului. Sunt câțiva psalmi, o stare de smerenie, acceptarea rigorii divine și limitelor puse omului. Deși acceptă că Dumnezeu nu poate fi cunoscut direct, scribul ne prezintă câteva semne care dau dovada prezenței divine. E rolul artistului, este neliniștea lui, e dreptul la extaz!

În furtună sunt câteva repere sigure, biserica pare a spune poetul deși nu se concentrează pe acest aspect. Ekklesia în sensul ei teologic este o colectivitate, adunarea unor oameni care doresc să trăiască pentru un ideal, fără să pună accentul pe ritual. Dumnezeu este totul și cu mult mai mult, el ține în degetul mic universul, nu are nimic, având totul, el face lumină în bezna sufletului omenesc în raport cu omul aprins de foamea oarbă de a fi în expansiune cu orice preț.

„Din alfabetul rânii de moarte cu cele trei miliarde/ de hieroglife de veghe/ în miezul genomului...” – iată stare din care privește artistul și spre care privește ca unic dar din clipa eternă. În această relație Dumnezeu și artistul, timpul și spațiul se suprimă, totul se focalizează pe o prezență coplesitoare, dinamică, iubirea inundând delte de galaxii (*Din alfabetul rânii de moarte*).

Omul artist este învins de această prezență, ceva puternic acoperă stările: „Doamne, al meu nu mai sunt.../ doar tu ești tot ce mai sunt/ rău bun gând pământ/ vis al tău peste noi iubiri sângerând...”.

Raul Constantinescu este tumultos în discursul său, nemilos cu cititorul și cu sine, fraza curge cu accente filozofice și definiții exacte cu nuanțe teologice, metafora, forma poeziei se topește din mesaj, cumva nu are răbdare cu revelația personală și revelația generală pe care o primește, este nerăbdător, de aici și marele refuz simțit pe piele proprie. În procesul de creație el inventează termeni specifici sau utilizează cuvinte mai puțin uzuale în poem ca: spațiotimp, lumile albnegre, holografice goluri, alb-albastru-indigo cerescu catharsis, neantia fără limite, boson... Alteori este ironic cu omul pierdut în materie, fără aplecare spre poezie, a renunțat intenționat la unele reguli de scriere pentru a potența efectul devastator al luminii în cuvinte, este distant și preocupat totodată de aproapele său poetcititorul, se adresează unor inițiați, cunoscători și are o infinită compasiune pentru poezii plecați pe care îi consideră ca fiind în Mâna Domnului pentru sacrificiul lor făcut pe altarul artei (Iorga, Gyr, Crainic, Maniu, Blaga, Barbu, Labiș) în

oglină cu cicisbeii ce râvnesc nuri orbitori ai Euvantinei... Raul Constantinescu este un poet original, nu datorează nimic cuiva, datorează totul poeziei, găsind o cale de comunicare din valea plângerii...

Periplu? Da, o lungă și neprevăzută călătorie pe mări și oceane, circumnavigație spirituală, realul topindu-se în virtual și mult mai mult, cu suferința umăr la umăr (citind notele biografice, te poți convinge, citind poezia, ai certitudinea).

Neantul? Inexistența, nimicul, adică *neantia* cum îi place să scrie poetului... Plonjând în abis, în neantia, el descoperă lumi nebănuite, se redescoperă...

O carte sinteză, o carte pe care poetul și-a dorit-o ca mărturie, la final el se prezintă ca stare civilă în labirint, cu note bibliografice lămuritoare și aprecieri critice corecte. Deși nu este membru al Uniunii Scriitorilor din România el o merită din plin, este un scriitor în timpul vieții sale și nimeni nu-i poate lua această stare de scrib cu manuscrise edificate în carnea sa, din toate am simțit o detașare, nu mai contează evenimentele trecătoare ale vieții, el confirmă și mărturisește: „În mine Te-am simțit dintotdeauna./ de-am rătăcit, din hău mă-ntorc la Tine;/ în rugă zilnic, Doamne, suntem una/ – în psalmul Tău cu litere latine” (Psalmul iubirii 6).

Constantin Stancu, August, 2014

Ioan VASIU, Orăștie/ROMÂNIA

POETUL DUMITRU MĂLIN, „SPERANȚELE ÎNOATĂ PRIN ZĂPEZI“

Poetul **Dumitru Mălin** s-a născut în anul 1950 la Baia de Arieș, din județul Alba. A absolvit, în 1977, Facultatea de Filologie a Universității „Babeș-Bolyai“ din Cluj-Napoca, iar în 2007 a obținut titlul de doctor în filologie.

A debutat publicistic devreme, la vârsta de 14 ani, în 1964, pe când era elev. Debutul său editorial s-a produs în anul 1982, când a publicat placheta de versuri intitulată „**Zodia mărturisirii**“, în care a grupat 50 de poezii, fiind girat de scriitorul și editorul Ion Marin Almăjan, directorul de atunci al Editurii Facla din Timișoara. În decursul anilor, care au trecut până acum, a publicat aproape douăzeci de volume.

Am primit, cu puțin timp în urmă, de la poetul din Ardeal, două dintre cele mai noi volume pe care le-a publicat: „**Iubirii din ultima adolescență**“, Editura Emma Books, Sebeș, 2011 și „**Târziu, la capătul speranței**“, Editura Emma Books, Sebeș, 2013. La cel de-al doilea mă voi referi, pe scurt, în cele ce urmează. Cartea, tipărită în bune condiții grafice, are trei capitole: un prim capitol fără titlu, un al doilea intitulat „**Femeile pe care le-am iubit**“ și cel de-al treilea, intitulat „**În fântânile adânci cade steaua**“.

Majoritatea poeziilor grupate în acest volum sunt scrise în dulcele stil clasic, versurile, cu un anumit ritm și rimă, au o muzicalitate și o fluență care le dau o sensibilitate și o frumusețe aparte: „**Îmi pipăi fruntea- vie și fierbinte, / La fel de grea de gânduri ca-nainte. // Atunci de ce prin iarna rea**

de-afară / Se-aude plugul frigului cum ară ?“ (Plug - pag.23) sau: „O lună caldă, limpede și trează / Ne lumina ca ziua la amiază. // Și ne duceam prin ierburi amândoi / Ca două secete spre două ploii.“ (Visând că sunt treaz - pag.92).

Dumitru Mălin, s-a născut poet, fiind un bărbat stăpânit de talentul versificației, până în măduva oaselor, care nu poate trăi în universul său liric pe care și l-a conturat cu fiecă poezie caligrafiată pe hârtie, cu fiecă volum nou, tipărit. El lasă impresia că trăiește prin poezie și că poezia respiră prin vorbele sale. Filolog de profesie, poetul stăpânește foarte bine limba română și se „joacă“ pur și simplu cu rimele și cu metaforele, asemeni marilor poeți ai lumii, dintre care îi amintesc pe Eminescu și pe Esenin. Dumitru Mălin are harul dumnezeiesc de a sensibiliza coarda „subțire“ a inimilor celor care-i citesc sau îi ascultă poeziile. Poetul încearcă să ne convingă, chiar în prima poezie ce deschide acest volum, că „moartea-i vie-n fiecare“ (pag.7) pentru ca într-o altă poezie să se plângă că-l dor „bucuriile lumii, multe, puține...“ (pag.35).

Anotimpurile preferate ale neobositului poet Dumitru Mălin par a fi iarna și primăvara și argumentăm, în acest sens, citând câte o strofă, din două minunate poeme: „E încă februarie, dar un soare frumos / Îmi pregătește sângele de primăvară. / Lumina mă-ntoarce pe față, pe dos, / Mă scoate cu suflet cu tot în afară.“ (Târziu, la capătul speranței - pag.35) sau: „Afară soarele-i înalt din nou / Senină-i ziua, blândă-i dimineața; / Din iarna dusă doar un stins ecou / Îmi mai atinge sufletul și viața.“ (Mijloc de martie - pag.42).

În cel de-al doilea capitol al volumului, autorul a grupat nu mai puțin de 34 de poezii, dedicate femeii. Cu o sinceritate, debordantă, poetul recunoaște: „Femeile pe care le-am iubit / N-or fi bătrâne-n lume niciodată / Că eu le-am dat să guste fruct oprit, / Le-am pus pe buze miere descântată. // Eu le păstrez așa cum le-am creat / Frumoase, albe, goale, plutitoare, / Pe buze cu nectar nemăsurat / Și-un rând de poezie la picioare.“ (Femeile pe care le-am iubit - pag.59).

Aproape toate poeziile grupate în cel de-al treilea capitol sunt încărcate de nostalgie, având în prim plan chipul drag al mamei dispărute și imaginea memorabilă a satului natal și a casei părintești: „Am venit, căsuță de sub coastă, / Să te mai revăd cu dor și drag. / Nu m-așteaptă nimeni la fereastră, / Mama nu-i acasă, nu-i în prag. // ... // Toate-mi spun cu-aceeași întristare / Mama nu mai este, a plecat / Undeva-ntr-o țară fără soare, / Fără doar de-acasă, fără sat.“ (Acasă - pag.102).

Poetul Dumitru Mălin încheie acest nou volum de versuri în stilul lui, original, adresându-se direct cititorilor: „Și-ncheie această carte ca pe-un chin / Pe care l-am trăit cu bucurie, / Nemaștiind ce alte chinuri vin / Ți-o dărui, cititorule drag, ție.“ (Punct -pag.108). Nu-mi rămâne decât să-l felicit pentru acest volum și să aștept cu nerăbdare viitoarele lui cărți.

Ioan VASIU, Orăștie/ROMÂNIA

traduceri

Информация о ромânească

Большинство изданий

Prof. Gabriela PACHIA

(Selecție și versiunea în limba engleză / Selection and English version)

“Writers create national literatures with their language, but world literature is written by translators.”

(José Saramago, 1998 Nobel Prize for Literature)

- ! „Vremea dascălul și învățătorul tuturor este.” (Dimitrie Cantemir)
- ! “Time is everyone’s master and teacher.” (Dimitrie Cantemir)
- ! „Poporul român e una din minunile lui Dumnezeu în mersul lui pe pământ.” (Petre Țuțea)
- ! “The Romanian people is one of Almighty God’s wonders while walking the Earth.” (Petre Țuțea)
- ! „Putem accepta orice adevăr, oricât de zdrobitor, cu condiția să înlocuiască totul, să aibă tot atâta vitalitate cât speranța căreia i s-a substituit.” (Emil M. Cioran)
- ! “We can accept any truth, however crushing, provided that it replaces everything, possessing as much vitality as the hope whose place it has taken.” (Emil M. Cioran)
- ! „Dușmanii se recrutează dintre prieteni.” (Grigore Moisil)
- ! “Enemies are recruited from amongst friends.” (Grigore Moisil)
- ! „Omul cu adevărat bun e cel ce ar fi putut fi rău și n-a fost.” (Nicolae Iorga)
- ! “A truly good man is the one who could have been wicked and nevertheless he was not.” (Nicolae Iorga)
- ! „A te mândri cu relațiile tale înseamnă a recunoaște cât valorezi fără ele.” (Emil M. Cioran)
- ! “Taking pride in one’s social connections means admitting one’s worthlessness when lacking in them.” (Emil M. Cioran)
- ! „Ce este o călătorie dacă nu o încercare de a vedea cum, în alte condiții, sufletul nostru rămâne același.” (Ana Blandiana)
- ! “What is a journey if not an attempt to comprehend how, under different circumstances, our soul stays the same.” (Ana Blandiana)
- ! „În viață, joacă teatru numai cei care n-au niciun rol.” (Tudor Mușatescu)
- ! “In life, it is only those who have failed to be cast that are shamming.” (Tudor Mușatescu)
- ! „Nu este alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților.” (**Miron Costin**)
- ! “**Man’s entire life knows no other loftier and more gratifying pastime than reading books.**” (**Miron Costin**)
- ! „Românul își iubește pământul unde s-a născut ca un rai, din care tiraniile cele mai crude nu sunt în stare a-l goni.” (Vasile Alecsandri)
- ! “The Romanians love their native lands like a Paradise whence the cruellest of tyrannies would not be able to cast him out.” (Vasile Alecsandri)
- ! „Un popor care nu-și cunoaște istoria e ca un copil care nu-și cunoaște părinții.” (Nicolae Iorga)
- ! “The people that lacks knowledge of its history is like a child that lacks knowledge of his parents.” (Nicolae Iorga)

! „Viața e nimicitoarea iluziilor.“ (Liviu Rebreanu)

! “Life is the wrecker of illusions.” (Liviu Rebreanu)

! „Mai bine o dragoste pierdută decât una neavută.“ (Mircea Eliade)

! “Better loved and lost than never loved at all.” (Mircea Eliade)

! „Ferește-te deopotrivă de prietenia dușmanului și de dușmănia prietenului.“ (Nicolae Iorga)

! “Equally beware of your enemy’s friendship and of your friend’s enmity.” (Nicolae Iorga)

! „Voiești să cunoști lucrurile? Privește-le de aproape. Vrei să-ți placă? Privește-le de departe.“ (Ion Luca Caragiale)

! “Do you want to know the world? Watch it from anigh. Do you want to like it? Watch it from afar.” (Ion Luca Caragiale)

! „Degrab’ să ascuți, târziu să grăiești și la mânie cu totul să zăbovești.“ (Iordache Golescu)

! “Make haste to listen, adjourn to speak, and tarry to anger.” (Iordache Golescu)

! „Trufașul nu poate fi recunoscător; el crede totdeauna că a meritat mai mult.“ (Nicolae Iorga)

! “The haughty man is incapable of showing gratitude; he consistently believes that he deserved more.” (Nicolae Iorga)

! „A avea un prieten este mai vital decât a avea un înger.“ (Nichita Stănescu)

! “Having a friend is more vital than having a guardian angel.” (Nichita Stănescu)

! „Cel mai dureros lucru în dragoste e că sufletul ți-l fură de obicei cel ce are mai puțină nevoie de el.“ (Ion Luca Caragiale)

! “The most distressing thing about love is the fact that the one who steals your soul usually needs it the least.” (Ion Luca Caragiale)

! „Orice om are o idee bună și fixă care arată incapacitatea lui de libertate.“ (Tudor Arghezi)

! “Every man has a wholesome fixed idea which betrays his inability to be free.” (Tudor Arghezi)

! „Până la sufletul tău nu poate pătrunde nicio sulică dinafară, dacă nu află înăuntru un ajutor, păcatul tău.“ (Nicolae Iorga)

! “No lance can reach your soul unless it reaps advantage from the inside, your sin.” (Nicolae Iorga)

! „Există două realități a căror imensă, zdrobitoare greutate nu o simțim, dar fără de care nu putem trăi: aerul și istoria.“ (Lucian Blaga)

! “There are two realities of whose tremendously overwhelming burden we are less aware, although we cannot do without them: the air and history.” (Lucian Blaga)

! „Îngâmfarea nu a știut niciodată să fie prudentă.“ (Tudor Arghezi)

! “Haughtiness has never known prudence.” (Tudor Arghezi)

! „Cine spune minciuna întâi obrazul își rușinează, iar mai pre urmă sufletul își ucide.“ (Dimitrie Cantemir)

! “He who deals in lies blemishes his reputation at first, but shortly thereafter poisons his soul.” (Dimitrie Cantemir)

! „Simplitatea în artă este, în general, o complexitate rezolvată.“ (Constantin Brâncuși)

! “On the whole, simplicity in art is resolved complexity.” (Constantin Brâncuși)

! „Te poți împodobi cu penele altuia, dar nu poți zbura cu ele.“ (Lucian Blaga)

! “You may emblazon yourself with someone else’s feathers, yet you can’t soar with them.” (Lucian Blaga)

! „Două calități pe lume nu pot fi simulate și nici înlocuite: inteligența și bunătatea!“ (Ileana Vulpescu)

! “In this world two qualities can be neither feigned nor replaced: intelligence and kindness!” (Ileana Vulpescu)

- ! „Să nu uiți în viața ta meritul niciodată și nu te pleca lipsei meritului niciodată.“ (Tudor Arghezi)
- ! “All your life be mindful of your worth and never submit to worthlessness.” (Tudor Arghezi)
- ! „Cinstea niciodată n-are odihnă.“ (Neagoe Basarab)
- ! “Honesty cannot afford a moment’s rest.” (Neagoe Basarab)
- ! „Pierderea vremii bune este maica și sămânța vremii rele.“ (Dimitrie Cantemir)
- ! “Wasting the auspicious times is the mother and seed of unpropitious times.” (Dimitrie Cantemir)
- ! „Să nu fii nici oaie între lupi, nici lup între oi.“ (Dimitrie Țichindeal)
- ! “Be neither a sheep amongst wolves, nor a wolf amongst sheep.” (Dimitrie Țichindeal)
- ! „În casa zgârcitului nici șoarecii nu se duc.“ (Anton Pann)
- ! “Not a creature would enter a miser’s house, not even a mouse.” (Anton Pann)
- ! „Mai vârtos să înțelegi ce citești, că a citi și a nu înțelege este a vântura vântul și a fierbe apa.“ (**Miron Costin**)
- ! “Make sure your reading is thoroughgoing, since reading without comprehending is like winnowing the wind and boiling the water.” (**Miron Costin**)
- ! „Citește! Citind mereu, creierul tău va deveni un laborator de idei și imagini, din care vei întocmi înțelesul și filosofia vieții.“ (Mihai Eminescu)
- ! “Keep reading! By reading relentlessly, your brain will grow into a laboratory for ideas and images, whence you will work out life’s meaning and philosophy.” (Mihai Eminescu)
- ! „Limba este întâiul mare poem al unui popor.“ (Lucian Blaga)
- ! “Language is the first great poem of a people.” (Lucian Blaga)
- ! „Tradiția adevărată e singura merinde sufletească.“ (Liviu Rebreanu)
- ! “Genuine tradition is the only food for the soul.” (Liviu Rebreanu)
- ! „Nicio avere mai cu temei ca înțelepciunea.“ (Iordache Golescu)
- ! “No fortune possesses a more solid foundation than wisdom.” (Iordache Golescu)
- ! „Trecutul este ușa viitorului.“ (Bogdan Petriceicu Hașdeu)
- ! “The past is the future’s entrance door.” (Bogdan Petriceicu Hașdeu)
- ! „Rezistențe mari și piedici mari se opun în lumea asta numai unei voințe mari.“ (Lucian Blaga)
- ! “In our world, violent opposition and insurmountable obstacles are encountered only by the strong-willed.” (Lucian Blaga)
- ! „Oportunismul și lașitateaucid avânturile.“ (Liviu Rebreanu)
- ! “Opportunism and cowardliness smother the surges of enthusiasm.” (Liviu Rebreanu)
- ! „Podoaba vieții este talentul, cununa talentului – caracterul.“ (Simion Mehedinți)
- ! “Talent is life’s adornment, character is talent’s crown.” (Simion Mehedinți)
- ! „Un om care nu muncește nu știe să prețuiască munca altora.“ (Alexandru Vlahuță)
- ! “He who does not work cannot value the other people’s toil.” (Alexandru Vlahuță)
- ! „Dacă aș avea două inimi, una aș vrea să gândească.“ (Grigore Vieru)
- ! “If I had two hearts, I wish one of them could think.” (Grigore Vieru)
- ! „Dintre toate roadele pământului, omul e singurul care nu se coace niciodată.“ (Constantin Noica)
- ! “Of all the fruits of the Earth, man is the only one that never fully ripens.” (Constantin Noica)
- ! „Șarpele e odios nu pentru că mușcă, ci pentru că se ascunde pentru ca să muște.“ (Nicolae Iorga)
- ! “The snake is odious not for its bite, but for hiding in order to bite.” (Nicolae Iorga)
- ! „Nimic nu e mai amar decât otrava prieteniei false.“ (Emil Gârleanu)
- ! “Nothing tastes bitterer than the poison of false friendship.” (Emil Gârleanu)
- ! „Gândirea e cimentul ce fixează pulberea ideilor.“ (Tudor Vianu)

- ! “Cogitation is the cement which consolidates the dust of ideas.” (Tudor Vianu)
- ! „A ierta e o manieră teribilă de a te răzbuna.“ (Cezar Petrescu)
- ! “Forgiving is a stupendous way of taking vengeance.” (Cezar Petrescu)
- ! „Orice eroare este un fost adevăr.“ (E. M. Cioran)
- ! “Any error represents a former truth.” (E. M. Cioran)
- ! „Cu cât ești mai subiectiv, cu atât vezi că te întâlnești cu mai mulți inși.“ (Marin Sorescu)
- ! “The more subjective you become, the more you realise that you come across an ever-increasing number of fellows.” (Marin Sorescu)
- ! „Iremediabilă este numai greșeala de a te lăsa strivit.“ (Octavian Paler)
- ! “The only irremediable mistake is accepting to be crushed.” (Octavian Paler)
- ! „Libertatea omului e partea divină din el.“ (Petre Țuțea)
- ! “Man’s freedom is his divine side.” (Petre Țuțea).

prof. **Gabriela PACHIA**, Timișoara/**ROMÂNIA**

SOLEMNII

VERSIUNI DE GEORGE ANCA

Unul Dumnezeu / Imn egiptean

Dumnezeu este Unul, Singurul, nimeni altul nu este cu el.
 Dumnezeu este Unul, Cel ce-a făcut toate lucrurile.
 Dumnezeu este Duh, Duh ascuns, Duhul Duhurilor, marele Duh al Egiptului,
 divinul.
 Dumnezeu este dintru început și a existat dintru început.
 Ele este Cel primordial, a existat când nimic nu exista:

A existat când încă nu era nimic, și orice este
 l-a făcut după ce El a fost. Ele este Tatăl începuturilor...
 Dumnezeu este ascuns, nimeni nu i-a zărit forma, nimeni nu i-a adâncit asemănarea, El
 e ascuns față de Zei și oameni, este mister pentru creaturile sale.
 Dumnezeu este adevărul... Este Regele Adevărului.
 Dumnezeu e Viață și omul trăiește numai prin el.
 Dumnezeu este Tată și Mamă: Tatăl taților și Mama mamelor.
 Dumnezeu dă naștere, dar el nu este născut...
 El naște Însuși, își dă naștere Sieși: El face, dar nu este făcut...
 Ceea ce emană din inima lui se înfăptuie de îndată și odată ce El
 a vorbit, aceasta vine să treacă și să dăinuie mereu și mereu.

HOMER

Iliada

(Funeraliile lui Hector)

Și de cum s-adunară-mpreună-ntâlnindu-se toți
 troienii,
 mai întâi rugul stropiră cu vinul de codru
 pâlpâitor,
 astfel puterile focului învăluindu-l cu totul,
 iar între-acestea frații lui Hector și ceilalți
 strânsură oasele-i
 albe, tot comândându-l, cu ochii în lacrimi
 potopind obrazii -

le așezară-ntr-o urnă de aur sub purpurie pânză
 și la iuțea urna o puseră într-o groapă scobită,
 și-o astupară cu lespezi una aproape de alta,
 repede-apoi grămădiră movila și-n jur
 privegheau gărzi,
 parte de parte, ca nu cumva mult înarmați
 aheienii
 pretimpuriu năvălind. Iară tumulul sus gata
 durat,

cale întoarsă făcură strângându-se pentru
mărețul praznic,
în rânduială, la casa lui Priam, cel ajutat de
Zeus.

SENECA

Menirea ființei

Menirea ființei este a-l afla pe Dumnezeu!
Și ce e Dumnezeu? O Forță atotputernică
Mare, nemărginită, a cărei aspră voie
Duce la îndeplinire ce-și dorește.
El este numai spirit. Ființă infinită,
Tot ce vedem și tot ce nu vedem.
Stăpân pe cer și pământ, Zeul Zeilor.
Fără El nimic nu e. Ci noi nu cunoaștem
Ce este El! Când încercăm a înțelege,

PYTHIA

Delphi

Sunt două drumuri,
muritorii a le ocoli:
unul spre casa libertății,
celălalt spre casa robiei.
Se poate urma cel
cu bărbăție și înțelegere;
poartă-ți dar oamenii pe această cărare.
Celălalt e bătut
în ura dezbinării
și lașă distrugere;
cel mai mult ocolește-l.

Iubirea de arginți și altceva nimic va ruina
Sparta

Întâi jertfă războinicilor ce casa și-au avut în
insula aceasta,
Acoperiți de rotitoarea câmpie a frumoasei
Asopia,
Puși în mormintele eroilor, cu fețe întoarse spre
apus.

οἷδα δ' ἐγὼ ψάμμου τ' ἀριθμὸν καὶ μέτρα
θαλάσσης, καὶ κωφοῦ συνήμι, καὶ οὐ
φωνεῦντος ἀκούω. ὁδμὴ μ' ἐς φρένας ἤλθε
κραταιρίνοιο χελώνης ἐψομένης ἐν χαλκῷ ἅμ'
ἀρνείοισι κρέεσσιν, ἧ χαλκὸς μὲν ὑπέστρωται,
χαλκὸν δ' ἐπίεσται.

Știu numărul nisipului
măsura mării
pricep mutul
aud nevorbitorul

Astfel îl îngropară pe Hector împlânzitorul de
cai ἀλογομάχου Εχτόρου.

Ghicelile ne pierd mai toată taina.
Lui datorăm bunul numit al nostru,
Trăim ai Lui, ai Lui îngăduindu-ne.
El e un prieten mereu de partea noastră.
Ce-i pasă Lui de jertfa sângeroasă?
Cu inimă curată du-ți viața întru bine!
Nu-n fala templelor de piatră
E placul Său, ci întru pietatea
sufletelor sacrate, a vieților crezând.

miros carapace
grea de țestoasă
fierbând în bronz
cu carne de miel
sus bronz
jos bronz.

Acum statuile îți nădușesc
Tremură de groază
Sânge negru picură
de pe cele mai înalte acoperișe
Afară din sanctuarul meu
Zvârle-ți spiritele în vaer.

Puterea bivolilor ori a leilor
nu poate opri dușmanul
nu
nu va pleca
până nu rupe cetatea
ori regele
limb
cu
limb.

Auziți-vă soarta, O locuitori ai Spartei cu largi
spații;
Fie vestitul, marele vostru oraș va fi distrus de
fiii lui Perseu,
Fie, de nu, întreaga țară a Lacedemoniei
va boci moartea unui rege din casa lui Heracle,
Căci nu puterea leilor ori bivolilor îl pot ține,

Putere contra putere; pentru că el are forța lui
Zeus,
Nu va fi știut până una din două nu se va fi
mântuit.

Rugați-vă Vânturilor
Se vor dovedi
tari aliați
ai Greciei.

Cu lănci de argint
vei cuceri
lumea.

PITAGORA

Katharsis / ΚΑΘΑΡΣΙΣ

Τοὺς τε γονεῖς τίμα, τοὺς τ' ἄγχις' ἐχγεγαῶτας.
Toús te goneís tíma, toús t' ánychis' echgegaótas

Fii un bun fiu, frate drept, soț tandru, tată bun.
Alege-ți ca prieten prietenul virtuții;
Ascultă-i sfatul blând, învață de la viața lui,
Nu-l părăsi la nicio supărare niciodată;
Dacă nu poți, atunci măcar pentru că legea cea
mai aspră
Leagă Puterea cu Necesitatea.
Ți-e încă dat să lupți învingându-ți
Nebunele patimi, nesupus supunându-le.
Fii sobru, harnic și neprihănit; nu te înfuria.
Între oameni ori în taină nicicând să nu-ți
îngădui
Vreun rău; mai presus de toate respectă-te însuși.

Nu vorbi, nu făptui înainte să fi cumpănit.
Fii drept. Adu-ți aminte că o putere de neînving
Ordonă a muri; că bogății și onoruri
ușor agonisite, ușor astfel se pierd.
Cât despre relele mișcând Soarta,
Ia-le cum sunt: îndură-le pe toate și te zbate
Cât poți de mult a le schimba amenințările:
Nici zeii cei mai cruzi nu l-au primejduit pe
Înțelept.
Ca Adevărul și Greșeala-și are-ndrăgitori

SFÂNTUL AUGUSTIN

Mare ești Tu, O Doamne

Mare ești Tu, O Doamne, și mult a fi laudat;
Mare e puterea Ta, iar înțelepciunea Ta n-are
sfârșit.
Și omul, fiind o parte a creației Tale dorește să
Te laude,

Înapoi
matricide
Numărul 73
ți-e ceasul
căderii.

Spune împăratului
că bolta mi-a căzut la pământ
Phoibos nu-și mai are casă
nici mantic dafin
nici izvoru-i profetic
apa a secat.

Grijuliu Filosoful încuviințează sau ceartă;
Dacă triumfă Greșeala, el pleacă; așteaptă.
Ascultă și crestează-ți în inimă vorbele mele;
Ochi și urechi fii împotriva prejudecății;
Teme-te de-al altora exemplu; gândește mereu
cu capul tău:
Consultă, deliberează, alege liber.
Lasă nebunilor faptele fără țință și cauză.
Tu, din prezent, ai a contempla viitorul.

Ce nu ți-e cunoscut nu pretinde a ști.
Înțelepțește-te: timp și răbdare la toate-s
prielnice.
Veghează-ți sănătatea: împarte cu măsură
Hrană trupului, iar minții odihnă.
A ocoli prea multă ori prea puțină seamă; că tot
astfel
Invidia se leagă de orice prisos.
Luxul și avariția au urmări asemănătoare.
Alege în toate cale dreaptă și bună.

Πρῆσσε δὲ τᾶϋθ', ᾧ σε μὴ βλάβῃ· λόγισαι δὲ
πρὸ ἐργου.
Prísse dé tâfth', á se mí vlápsi: lógisai dé pró
érgou.

Omul, care-și poartă cu el mortalitatea,
Martorul păcatului său, chiar martorul căruia Tu
'alungi trufașul',
Ci omul, această parte a creației Tale, dorește să
Te laude.

Tu ne porți în fericire când Te laudăm:
Pentru că tu ne-ai format pentru Tine,

Traducător: **George ANCA, București-New Delhi/ROMÂNIA-INDIA**

Și inimile noastre sunt fără odihnă până își află
odihnă în Tine.

GABRIELA PACHIA traduce (în engleză) din **ADRIAN BOTEZ**

ȚINUTURI NATALE

acolo sunt nori care mă-nfurie
acolo sunt vești care dau de
pământ cu mine : acolo era un
leagăn de munți – iar acum e un insidios
scaun de tortură : orișice vânt
care bate dintr-acolo aduce cu el
secerișul bolilor de
viziune – orișice pădure albastră instaurează
livada ursuză și mută a
morții

acum îmi dau seama că am crescut în
cea mai barbară șatră a

veciilor – unde – printre focuri
nimeni nu m-a învățat altceva decât
țaișul criminal al
cuvintelor

zadarnic încearcă acum filantropii – snobii
aștri celești – să facă o sală de bal – din
această brutală colonie
penitenciară : e ca și cum ai încerca să faci un
pașnic orășean – dintr-un
hirsut zeu al
zăvoarelor – stâncilor și
izvoarelor

NATIVE LANDS

the yonder clouds exasperate me
the yonder rumours cast
me down : there used to be
a mountain cradle – whereas nowadays there's
an insidious chair of torture : any blast of wind
blowing thereof brings about
the reaping of the visionary
diseases – any blue forest emplaces
the sullen and dumb orchard
of death

now I realise I was brought up
in the most barbarous Gypsy bender tent camp
of the eternalities – where – amongst fires

nobody has ever taught me anything but
the criminal sharpness
of the words

in vain are the philanthropists striving – the
snobbish
celestial bodies – to convert into a ballroom –
this
brutal penitentiary
colony : it's as though someone attempted
to turn a hirsute god
of the bolts – rocks and
wellsprings – into
a peaceable citizen

English version by **Gabriela PACHIA**

ULTIMA VIZIUNE

câte prostii – caraghioase și
înduioșătoare – mai debitează gâza asta de
om – pentru a-și da – în
nimicnicia sa exasperantă – greutate și
importanță

„voi salva sfințele
neamuri – voi elibera Sfântul Mormânt – îl voi
alege președinte cosmic pe
Dumnezeu – voi muri odată cu
cea mai iubită dintre
soțiile lumii...”

nici nu bagă de seamă când – printre
crăpăturile măștii sale
grotești – s-a scurs – întru cataclismic
cutremur – tot
nisipul (care ținea clepsidrele
gestant dilatate) – așa încât
atunci când masca (abia înținată pe muchia
vibrațiilor aerului) se va prăbuși – se va
vedea (de către Unica Privire: cea a Eternului
Mut Demiurg) – cel mai dezolant
peisaj lunar: un

THE LAST VISION

what – ridiculous and
pathetic – rubbish – does this manlike
insect verbalise – in order to give – in
his exasperating nothingness – weight and
put on airs

“I shall save the sacred
nations – I shall liberate the Holy Sepulchre – I
shall
elect Lord God Almighty cosmic
president – I shall perish at the same time
with the most beloved of
the world’s wives...”

he can hardly notice when – through
the cracks in his grotesque
mask – all the sand (which preserved
the hourglasses gestationally dilated) – has
flown – into a cataclysmic
earthquake – so that
when the mask (barely clinging to the edge
of the air vibrations) has crumbled down – the
only
sight to behold (by the Sole Eye: that of the
Eternally

deșert – fără măcar un fir de
nisip

vremea neghioabelor sonorități ale
vorbilor n-a fost decât un
buboi al neantului – acum
vindecat – limpezit de – invalide – zăbrelele
adamice – de colicele intermitente ale
timpului

în fața Lui Dumnezeu – stă
ca-ntotdeauna – doar o
coloană – înghețat
albă – de pe care cad
ritmic – solzii
lumilor

și în această depănușare cosmică – nicio poruncă
nu-și
află degete de voce – cu care să
amâne – cu o clipă măcar – ieșirea dintre
browniene – mătreașele dezastrelor – a
Marelui Pește

Silent Demiurge) – is the most desolating
lunar landscape: a
desert – in want of at least
one grain of sand

the times of the brainless sonorities of
the words was but a
furuncle of the nonbeing – now
healed – clarified by – the invalid – Adamic
iron bars – by Time’s intermittent
colics

in front of Lord God – there stands
as always – a mere
frozen white
pillar – from which there
rhythmically fall – the scales
of the worlds

and in this cosmic unhusking – no
commandment
finds vocal fingers – to
postpone – for a moment at least – the
withdrawal –
of the Great Fish –

from the Brownians – the dandruff
shedding all disasters

English version by **Gabriela PACHIA**

Prof. dr. Mihaela ROTARU traduce (în franceză)

din poezia lui Adrian Botez

SONETUL EXASPERĂRII

umil se pierde în pulberi omeniri
din când în când – o rază minunată
smulge și izbăvește printre miri
un fir de colb al lui „a fost odată”

pe-o creangă sui înalt spre Dumnezeu
pe alta mă scobor între suspine:
la mijloc de cântar – oar' cine-s eu?
...stejari foșnesc – tot între rău și bine...

dungat pușcăriaș mă plimb prin lume
purtând stigmatul amestecat
...decât să-ntreb și nimeni nu mă-ndrume

mai bine-s ucenic la fulgerat:
să scaperi – nu te-opri din făptuire
și nici s-alegi: ori crimă – ori iubire!

SONNET EXASPÉRÉ

Auteur: Adrian Botez

Des humanités sont perdues
En poussière humblement
De temps en temps
Un rayons merveilleux
Arrache et sauve
Parmi les mariés
Un grain de poussière
De l'expression
“il était une fois”
Je grimpe sur un branche
Vers Dieu
Je descends une autre branche
Parmi les soupirs
Au milieu de la balance

Qui suis-je?
...des chênes murmurent
Toujours entre le mal et le bien...
Condamné à rayures je me promène
À travers le monde
Portant des stigmates
Mélangé
...mieux que d'interroger
Et que personne ne me conseille
Je préfère être apprenti
Chez l'éclair
Va ton chemin
Ne t'arrête pas pour choisir: soit crime-soit
amour

LES SILENCES ET LES TOURMENTS DU POÈTE

1. Quels sont les pièges que tu as tendu
pour m'attraper dans ton chalut – aigre
vieillard?
le vent déclenché au hasard a prétendu
être le cocher de ma vie

2. mes ancêtres descendent du midi
portant des vêtements de laine et des bonnets
d'azur
mes années obscures traversent les forêts
éternelles
des oiseaux-anges se rassemblent autour de moi

3. je ne porte pas un ciel cérémonial
seulement un chiffon sale
tout ce qui se transforme un papillon m'afflige
tout effrayé - je fais des incantations pour
mon sort à l'aide d'une strophe

4. je fais bouillir l'horizon et la terre
les eaux sont échevelées en trilles
je sens que je n'ai plus ni bouche ni salive
la parole chante tout enflammée en argiles

5. ne donnez pas d'argent aux pauvres de rosée
nedivisez pas la chanson en deux:
le vin mousse l'immortalité dans des gobelets
les dieux incapables de comprendre oublient de
lire

6. Dieu se retire
j'ignore ce qu'il y parle avec le diable
c'est dimanche chez le pauvre
la morale se marie - et des aveugles viennent de
loin

7. gardez un œil sur les pléiades ardentes
ne vous laissez pas en proie à l'heure de nuit
les fées dansent ardemment en cercle
le hibou parle à voix basse éveillé

LINIȘTILE ȘI NELINIȘTILE POETULUI

ce capcane-ai mai întins și nu m-ai prins
în năvodul tău – bătrâne cusurgiu?
vânt stârnit din razne a pretins
ca să fie vieții mele surugiu
din nămiezi pogoară moșii mei
cu dulame și căciuli de-azur
anii mei obscure trec codrii cei merei
păsări-îngeri mi se-așează jur-prejur
n-am pe mine cer de sărbătoare
doar o zdreanță murdărită de speranță
orice trece-n fluture mă doare
speriat – îmi descânt soarta cu o stanță
fierb văzduh – pământul deopotrivă
apele se despletesc în triluri
simt că nu mai am nici gură nici salivă
vorba cântă-nvăpăiată în argiluri
nu dați bani calicilor de rouă
nu-mpărțiți nici cântecul în două:
vinul spumegă-n pocaluri nemurire
zeii grei de cap uită-a citire

8. ne cherchez pas querelle à l'homme de la
couronne
ne peignez pas des tableaux dans la forêt :
il arrive un moment où les fous vont régner
et Christ ne souffrira plus

9. croyez aux montagnes les suivant du regard
le Poète vous chante des incantations de la
même manière
appelez-moi frère-dieu – faites savoir:
despapillons neigent sur les épaules – des
princes
se luttent corps à corps!

10. des broussailles du soir – Notre Dame
est venue avec le troupeau du Silence sous la
lune
la roue ne tourne pas – la parole est comme une
corde
lesmers se tourmentent en extases

11. des grappes de raisins-licornes viennent dans
l'empyrée
les rayons s'amassent sur l'autel
ne permettez pas qu'Orphé
laisse tomber son harpe
voûtez la respiration de plus en plus rarement!

s-a tras Dumnezeu mai la o parte
nu-ș' ce socotește-acol' cu dracul
e duminică în casă la săracul
tâlc cu tâlc nuntesc – iar orbi vin de departe
fiți cu ochii pe pleiade-aprinse
nu vă dați în prada ceasului de noapte:
ielele în horă joacă-ncinse
bufnița grăiește trează-n șoapte
nu cățați pricină omului cununii
nu pictați tablouri în pădure:
vine-o vreme când domnesc nebunii
vine ceas Hristos să nu îndure
credeți munții numai din privire
tot așa Poetul vă descântă
frate zeu să-mi ziceți – dați de știre:
fluturi ning pe umeri – crai se iau la trântă!
din tufișul serii – Maica Sfântă
a ieșit cu turma liniștii în lună
roata nu se-nvârte – vorba-i iarăși strună
mările-n extaze se frământă

ciorchini inorogii vin în empireu
se adună razele pe-altar

MAINTENANT ET ALORS

Rien ne peut être
comme avant: je suis né

maintenant je m'occupe
des dividendes que
la mort
partage excessivement généreuse

ACUM ȘI ATUNCI

nimic nu mai poate fi ca
înainte: m-am
născut

acum mă ocup cu
dividendele pe care le
împarte – excesiv de darnic
moartea

DES SOUCIS INUTILES

des oiseaux et des arbres se donnent la peine
de rattraper l'ombre de l'heure secrète
un esprit ascétique casse des grenouilles
en grelottant tout comme un épileptique

une guerre dionysiaque des grenouilles
et beaucoup de faim de fées humiliées en
mégères
plus elles se débattent – plus elles se
tourmentent

NELINIȘTI INUTILE

s-ajung' din urmă umbra ceasului secret
își istovesc isteric vlaga păsări și copaci
în dârdâiri de epileptic duh ascet
își farmă forme-n gălgâiri brotaci

un dionisiac război de broaște
și flămânziri de vâlve înjosite-n hoaște:
cu cât se zbat – cu-atât se tulbur' ere
se-adună praful de prin voci și-artere

nu-l lăsați să-și scape harfa pe Orfeu
respirația bolțiți-o tot mai rar!

maintenant je suis gagnant
d'un unique désastre
incredible

lorsque tout se fauilera
vers la fin – je serai
tout autre chose
que je ne m'imagine

acum sunt un câștigător al
unui singur dezastru
incredibil

atunci când totul se va furișa spre
sfârșit – voi fi
cu totul altceva decât
cred

la poussière s'accumule des voix et des artères

ne courez plus parmi des créatures et contes
les princes charmants ont disparu, il n'y en a que
des fantômes
ne veuillez plus être ce que vous avez rêvé

résignez-vous en signatures d'état
...ne sculpez plus des idoles -ne murmurez pas
des soucis bigots donnent naissanceaux apostats

nu mai goniți prin arătări și basme
din feți-frumoși au fost rămas doar iasme
să nu mai vreți să fiți ce ați visat

voi resemnați-vă în semnături de stat
...nu mai ciopliți la chip – nu murmurați:
îngrijorări habotnice nasc apostatați

Traducere : prof. dr. **Mihaela ROTARU**

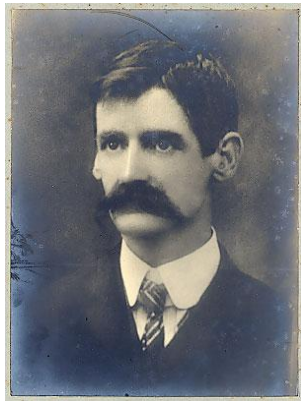

IOAN MICLĂU “GEPIANUL” – traducător din HENRY ARCHIBALD LAWSON

HENRY ARCHIBALD LAWSON (pe numele adevărat *Henry Hertzberg Larsen*, n. 17 iunie 1867 - d. 2 septembrie 1922) a fost un poet și prozator australian. Personalitate culturală dinamică, a stimulat și promovat literatura națională, pronunțându-se cu fermitate împotriva literaturii de imitație. A scris o lirică de inspirație folclorică sau protestatară. Proza sa prezintă, cu umor și compasiune, scene emoționale din viața existențelor mărunte.

Scrieri

- 1900: *Versuri populare și umoristice* ("Verses Popular and Humorous")
- 1913: *Pentru Australia* ("For Australia")
- 1915: *Armata mea, o, armata mea* ("My Army, oh my Army")
- 1940: *Operele în proză ale lui Henry Lawson* ("The Prose Works of Henry Lawson").

HENRY ARCHIBALD LAWSON

DOI CÂINI ȘI UN GARD

"Two Dogs and a Fence"

by Henry Lawson

"*Nothing makes a dog madder*", said Mitchel, "*then to have another dog come outside his fence and sniff and bark at him through cracks when he can,t get out*" (Best stories of Henry Lawson)

Translated by Ioan MICLĂU “GEPIANUL”

”Nimic nu înnebunește mai mult un câine, a zis Mitchell, decât să aibă un alt câine dincolo de gard, ce mârâie și latră la el, printre crăpături, iar el nu poate trece acolo.

Celălalt câine poate fi necunoscut, poate fi un vechi prieten, și el poate să nu latre, numai să mârâie, asta nu constituie nicio diferență pentru el. Câinele dinăuntru gardului, de regulă, începe, iar câinele dinafară își pierde răbdarea și se sălbăticește, pentru că cel dinăuntru face o asemenea gălăgie, inutilă până la urmă, atunci cel dinafara gardului latră înapoi, făcând gălăgia de o mie de ori mai mare. Cel dinăuntru gardului spumegă la gură, improșcând spuma, asemenea unui milion de sulite.

Eu n-aș putea spune de ce câinele dinăuntru gardului deveni atât de sălbatic la început, numai dacă probabil el s-a gândit căci, vezi Doamne, câinele de dincolo de gard l-a socotit mai prejos, și râde de el.

Oricum, el se enervă primul, iar până la urmă de tot, el deveni atât de sălbatic, de-și mușca propria coadă până la lacrimi, pentru că nu putea trece la celălalt. Dacă el ar fi putut trece, îl omora, ori încerca, desigur, chiar dacă celălalt câine ar fi fost însuși fratele său.

Uneori, câinele dinafara gardului scheuna încet, și doar se plimba pe lângă gard; alteori, el lătra înapoi, așa, natural - uneori complet dezinteresat: lătra pentru că trebuia, oricum, având și el “*dignitatea*” sa câinească, să zică și el, ceva, în aceste circumstanțe.

Când, uneori câinele dinafară este mai mic, el se va depărta de gard degrabă, la prima surpriză, însă dacă e o javră obraznică, el, prima dată, se va asigura că semenul-câine dinăuntru nu poate trece, și atunci el se va grozăvi.

Este amuzant să vezi un câine mare, de tipul Newfoundland, de-a lungul gardului dinafară, mârâind într-una, iar câinele dinăuntru lătrând tot timpul, la o rată de treizeci de lătrături pe secundă, mușcându-se singur, acoperindu-se de spumă și stropind-o prin crăpăturile gardului, mișcându-și fiecare încheietură a corpului, până la ultima vertebră din vârful cozii.

Și, dacă “*domnul*” câine dinăuntru e mic de tot, cu atât face mai mare gălăgie, însă atunci el știe că e ferit.

Uneori, cum am spus mai înainte, câinele dinafara gardului este mai blând și nu dorește vreun “*dizagrement*”, cu nimeni, asemenea oamenilor de bună pace și de bună “*condițiune*”, ce sunt buni și plăcuți civili, dar care devin extrem de impulsivi odată porniți, numai pentru că **nu** ei au pornit cearta, iar blândul câine dinafara gardului își pierde răbdarea, la fel, și zice: “*De ce faci tu așa gălăgie? Ce e cu tine, măi?*” Iar câinele dinăuntru zice: “*Cu cine crezi tu că vorbești? Tu?...eu... pot...pot...*” etc. Celălalt câine zise iar: “*De ce ești tu furios, târâtură bătrână?*”

Astfel, ei pornesc a lătra zgomotos, rupând gardul, de dumneata poți auzi chestia asta de lătrătură de la distanță de kilometri, asemenea unui război chinez, sute de arme trăgând opt sectoare de cartușe pe minut, până câinele dinafară este atât de înnebunit, încât de ar intra înăuntru, l-ar mânca, însă și cel dinăuntru se omoară să iasă afară, cumva, și să-l rupă, pe celălalt, la rândul său.

...Totuși, dacă acești doi câini s-ar întâlni întâmplător, undeva, înafară, ei pot să se împrietenească imediat, și să fie cei mai buni prieteni! – și, declarându-și solemn prietenia, s-ar duce fiecare acasă.

(*Best Stories by Henry Lawson* – chosen by – Cecil Mann, Angus&Robertson,1966)

Traducere de **Ioan MICLĂU**, Cringila/AUSTRALIA

VIII-„NECAZURI” ȘI..UMOR!

1-UN ELEV SUPER -“NĂCĂJIT” ...

Ceaooo amigooo , ce mai născociți ? Când e frig, căldură lipsă ! - când e cald afară ... ahhaaa! - căldură din abundență, ca la SPA!! aaa?? Iaca, taică, că poarta e închisă, dar pasărea zboară, iar maimuța ...sare gardul ! Ce-i așa mare filosofie?!

Cum nu-i vreme de zăbovit și de chiulit, ne-a rămas destul timp de bârfit ,, cum ar fi .. femeia de serviciu care tot muncește și zăbovește, șterge-spală, spală-șterge, mătura nonstop trudește .. hahaaa, dar gunoiul e întreg, la tocul lui, cu tot cu pete ... Ce munăăă!!! Ce chin !! Dar fără niciun rezultat vizibil. Auzit-ai de “*grajdurile lui Augias*”? Nu? Păi, mai citește, și tu... Oricum, alea, “*grajdurile*” cu pricina s-au mutat la noi, “*preacurații balșiști*”!

...A fost odată ca niciodată... O Madam care nu se dădea cu ruj (se dădea doar cu **DEGETUL** – ce, nu-i destul de lung?!) ...

Măi-măi-măi, nu ați auzit cât de mult se fumează în baie, cu handelu' la nas, că deee, altă arommăăă, ce plăceree! Și când te uiți la “*persoană*”, nici măcar nu-i “*Ion*”, ci e...”*Ioana*”, și nu-i “*Vasile*”, ci “*Vasilica*”!!

...IaxxXXXxxx (bulină roșie!): **grețos**, grețoasă mai e și vestimentația “*domnișoarelor eleve*”, care mai degrabă ar veni în fundul gol, că tot aia e, la urma...scurmei!

IA, GATA, CĂ AM BÂRFIT DESTUL! MAI LĂSĂM ȘI PE ALTĂDATĂ – PE DATA VITOARE, CAREVASĂZICĂ...

...VĂ SALUT! Și psaattt! SĂ TRĂIȚI (învățați) BINE ȘI SĂ LUAȚI BACUL (măcar la Tulcea, pe val...cu valul!).

...Vă tuppp! :* ...pardon: Vă puppp...!

Semnat: *Caută-mă!*

2-UMOR INVOLUNTAR...

**DOAMNE, NU NE LĂSA !...
BACALAUREAT 2013 !!!**

...*Inima este cel mai important organ genital al omului.*

...*Cu ajutorul câinelui Vitoria Lipan și-a găsit foarte repede zăcămintele soțului.*

...In 1877 trupelor rusești li s-a permis să traverseze teritoriul României, împreună cu tancuri și avioane, iar românii le-au dat mâncare și cazare contracost.

...Poezia "Sburatorul" de Ion Haș Rădulescu este un omagiu adus aviatorilor români.

...Mircea cel Bătrân a fost înmormântat la Cozia împreună cu umbra sa.

...Dintre cele cinci scrisori trimise de Eminescu, prima este considerată a treia.. In "Scrisoarea a treia" se desfășoară bătălia de la Rovinari.

...Mircea cel Mare, care prima dată a fost bătrân, sta la un discurs cu Baiazid. Acesta îl primește politicos, dar cu obrăznicie, și-l face în tot felul, ca pe o albie de porci. Când Baiazid îl întreabă arogant "Tu ești Mircea?", domnitorul român nu se pierde cu firea și îi răspunde la fix: "Da-mpărate! ". Până la urmă Mircea cel Mare, deși bătrân îl va îngenunchia pe trufașul otoman cu câteva proverbe și zicături bine plasate: "Impărați cu care lumea nu putea să se mai împace au venit și la noi în România și au cerut pământ și de băut, dar cum veni ră să-lămuriți cu cine are de-a face și s-a dus de-a berbeleacul cu pleava pulberată, c-au rămas doar câteva de bucăți de eniceri și spahii fugind, dintre care este amintită înspre Dunăre, o mână". Precizez că mâna era a lui Eminescu.

...La a-2-a parte a subiectului, cerința este compunerea unei scrisori către o persoană imaginată, pe nume Paula. Un elev răspunde (în scris): "Eu nu mai scriu scrisori pt k am internet... si pe Paula nici nu o cunosc!"

...Manole a pus-o pe Ana la zid și a început să o lucreze.

...Poema "Miorița" circulă pe bază orală, adică nu a fost scrisă, din motive tehnice. In balada "Miorița" este vorba de trei ciobani care completează împreună să-l omoare pe unul dintre ei. Ciobanul "Mioriței" a spus ca la cap să-i puie diverse categorii de fluier.

...Mulțimile de boieri exploatare își țineau banii numerar în pungi. Haiducii îi atacau și îi ușurau de bani în toate baladele.

...Călin ține de mână mireasa care are părul lung de fericire. Ea luptă să pună mâna pe dragostea flăcăului.

...Poetul își așteaptă iubita ca împreună să cutremure o barcă.

...Ion Creangă s-a născut între anii 1887-1889.

...Nechifor Lipan a avut fericita ocazie de a nu se mai întoarce acasă fiind jefuit de niște oameni invidioși.

...În romanul "Răscoala" personajul principal este poporul și marea masă a țăranilor.

...Dimitrie Cantemir a avut un rol însemnat în viața sa.

...Nechifor Lipan stătea pe spate cu fața în jos..

...Haiducii din doine, balade și idile erau liberi și fericiți ca păsările, animalele și peștii care zburdă prin codri. De cum venea primavara, haiducii cei harnici plecau în pădure. Acolo ei cântau suflând

din frunză și lăsându-i pe boieri cu buza umflată.

...Latina clasica este o limbă moartă, care nu se poate vorbi decât în scris. După căderea Imperiului roman, o parte din latina clasica defunctă a devenit bulgara. Limba română are la bază latina bulgară, amestecată cu elemente de dacă și o groază de cuvinte slabe. In secolul al XV-lea, limba vorbită de popor era considerată vulgară și n-o vorbea nimeni.

...Basmul este o poveste mai lungă, poate fi chiar cât o carte groasă, și are atâtea personaje că nu le mai ții numărul dar trebuie să fii atent la fabulă, că te întâlnești cu ea și în final.

...În cunoscuta baladă Miorita, sunt descrise câteva întâmplări în care sunt implicate doi criminali, o oaie turnătoare, și un cioban care șochează prin prostia lui.

...Toma Alimoș era viteaz pentru că cu o mână conducea calul, cu o mână își ținea mațele și cu o mână se bătea cu Manea..

...Zoe și Tipătescu se iubeau pe la spate.

...Împăratul avea o grădină și în fund un măr.

...Eminescu este trist pentru că nu a reușit să facă nimic în viață.

3-PARADOXURI...(DEZ)AGREABILE

- Alo ?

- Da!

- Institutul internațional de astrofizică, spectroscopie nucleară, prospecțiuni intergalactice, studiul quasarilor și determinarea universurilor ciclice cu structura toroidală ?

- Da, noi suntem !

- Cu Gogu de la cazane, vă rog!

*

-Alo!, fabrica de biciclete Tohan?

- Da, noi suntem !

-Cu Mimi de la obuze, vă rog!

*

- Ce păcat că demult n-a mai fost o revoluție...

- Da' ce? Ești nebun?

- Nu, geamgiu.

*

Să-i mulțumim lui Columb.

Dacă nu exista el, toți americanii ar fi trăit azi în Europa!

*

Știri: **"Ieri, în piața centrală a orașului, trupele speciale au dispersat o demonstrație a masochiștilor. Plăcerea a fost enormă, în ambele tabere!"**

*

Din avantajele alcoolului: Alcoolul ucide celulele nervoase... rămân doar cele calme și liniștite !

*

Polițistul care cerceta un caz de sinucidere, o întreabă pe secretară:

- Draguțo, nu știi de ce s-a aruncat șeful tău pe fereastră?
- N-am idee, dar era așa un om de drăguț și atent! Luna trecută mi-a cumpărat o blană, săptămâna trecută mi-a cumpărat o mașină sport, iar azi dimineața un inel cu diamant! După aceea mi-a spus că ar vrea să se culce cu mine și m-a întrebat ce-i cer în schimb...
- Și ce i-ai răspuns?
- Că aici, la birou, lumea îmi dă, de obicei, 50 de dolari....

*

Întuneric.....

Într-un cimitir, un gropar blazat sapă o groapă noaptea, că ziua era prea alcoolizat să poată munci... Un schelet iese dintr-un mormânt vecin și încearcă să-l sperie... Omu` scârbit... mai trage două fumuri din "Carpați" și-și vede de treabă... Scheletul tot mai insistent... Nu renunță, îl ia prin învăluire și iar sare să-l îngrozească... Groparu` - nimic!

Scheletul, dezamăgit, se îndepărtează și dă să sară gardul cimitirului. Groparul pune mâna pe lopată și-iar arde una, de-l dărâmă de pe gard...

" Râdem, glumim.. da' nu părăsim incinta, 'nțeles...?!"

*

Somnul previne îmbătrânirea.

Mai ales la volan.

*

Un polițist oprește o șoferiță blondă și îi zice:

- Doamnă, ați întrecut orice măsură. În săptămâna asta ați călcat deja cinci pietoni.
- Și câți am voie?

*

ARGUMENTE

Primarul unui oraș observă că cel mai mare și mai bogat avocat din oraș nu a făcut niciodată o donație în scop de caritate. Pentru a-l convinge să o facă, primarul îl chemă la el în birou:

-Domnule avocat, am observat ca veniturile dumneavoastră anuale se ridică la peste 600.000 de dolari.

Cu toate acestea, niciodată nu ați făcut o donație comunității...

-Dacă tot ați căutat informații despre mine, nu ați observat că mama mea este bolnavă, iar medicamentele de care are nevoie depășesc de câteva ori veniturile ei?

- Nu... răspunse primarul jenat.

- În al doilea rând, fratele meu, veteran de război, este condamnat într-un scaun cu rotile și este orb.

Primarul începu să-și ceară scuze, dar fu întrerupt:

- În plus, sora mea a murit într-un accident, lăsând orfani trei copii.

Umilit, primarul spuse cu voce stinsă:

- Nu știam, mă iertați...

Avocatul continuă:

- Nu văd de ce v-aș da dumneavoastră bani, dacă nu le dau nici lor...

*

M-a sunat ieri o tipă:

"Vino acum! Nu-i nimeni acasă!"

M-am dus. Nu era nimeni!

*

SCRISOAREA UNUI TERORIST ARAB CĂTRE ȘEFUL :

Zalutam rezbekt vechi, Jefu.

Aderizat România cu bomba la valiza ascuns, tregut fara broblem control la aerobort.

Pastrat dolar american blestemat, benutru construit aigea bomba, dat jumadate la taxi, jumate furat țigan din buzunar. Indalnit frate Ahmed, batron magazin, ajutat la mine..Discutat cu el la cafenea plan bomba, consumat egler broaspat, intoxicat cu zalmonel, noi ajuns la sbital, doctor român durut la cur, noi luat cur fok..

Jefu, gu bomba praf antrax nu putut facut la România ,cineva furat antrax, deci ingercat plan bomba cu bum-bum...!

Mutat apartament frate Ahmed, adus mult frumos aminde de țara mia, fara apa la robinet, geam sparte ca Beirut, țigle kazut la cap când vând bate.

Urmarit PROTV emiziune explozia camion azotat, facut frica la mine! Aștia români are tupeu, nu gluma ! Urgent trebuie recrutat, jefu ! Bomba cu azotat mare efect aveam.

Inderesat pilotat avion benutru lovit gladire la român.Vazut televizor, aparat zbor MIG brabusit singur in ogor la țaran, plus țaran român stricat zingur gladire, adormit beat , țigara abrinsa, murit soacra, facut chef mare la ei...

Draga Jefu, gineva furat la mine gas pastrat benutru bus la bomba, iar azeara, gând ieșit cumbarat baclava, exblodat budelie la barter.

Aicia la România, mult cretin!

Zbierat, zguibat la sin, cacat be mine de frica!

Jefu, ma indorg acaza!

Asta români nu are nevoie de derorism, face singur treaba!

Colegiul Tehnic “Gh. Balș”, din Adjud/VRANCEA/ROMÂNIA

Editor revistă: **Editura RAFET – RÂMNICU SĂRAT**/Director editură: **CONSTANTIN MARAFET**
Director revistă: prof. dr. **ADRIAN BOTEZ** (Colegiul Tehnic *Gheorghe Balș*-Adjud/ROMÂNIA)

COLEGIUL REDACȚIONAL (în ordine alfabetică): -**CEZARINA ADAMESCU**, scriitor, critic, eseist, jurnalist – **Galați/ROMÂNIA**; -prof. univ. dr. **FLORINEL AGAFIȚEI** – scriitor, critic, sanscritolog, jurnalist, prof. asociat al Colegiului Focșani/Facultatea de Psiho- Pedagogie – Universitatea **București/ROMÂNIA**; -**IONUȚ CARAGEA** – scriitor, eseist, jurnalist, om de cultură (fondează, pe 16 iulie 2008, împreună cu poetul **Adrian Erbiceanu**, Asociația Scriitorilor de Limbă Română din Québec – **ASLRQ** - și Editura **ASLRQ**) – **Montréal/CANADA**; -**LIGYA DIACONESCU**, scriitor, eseist, jurnalist, director de editură – **Montréal/CANADA**; -prof. univ. dr. **CONSTANTIN FROSIN**, traducător, scriitor, jurnalist – **Galați/ROMÂNIA**; -**IOAN MICLĂU**, scriitor, eseist, jurnalist, om de cultură – **Sydney/AUSTRALIA**; -**IONEL NECULA**, profesor și filosof, om de cultură – **Tecuci/ROMÂNIA**; -**VIOREL NICULA** – jurnalist, om de cultură – **Sacramento, California/SUA**; -prof. univ. dr. **GABRIELA PACHIA-TATOMIRESCU** - scriitor, traducător, eseist, jurnalist – **Timișoara/ROMÂNIA** -**AUREL POP**, scriitor, critic, jurnalist, red. șef al revistei literare "*Citadela*", directorul editurii „*Citadela*”, **Satu Mare/ROMÂNIA**; -prof. dr. **FLORENTIN SMARANDACHE** – scriitor, matematician, fizician, informatician, inventator american, de origine română, profesor de matematică la **UNIVERSITATEA NEW MEXICO/SUA**, ctitor al **PARADOXISMULUI MONDIAL**; -cons. juridic **CONSTANTIN STANCU**, scriitor, critic, jurnalist- **Hațeg/ROMÂNIA**; -**LIVIU IOAN STOICIU**- scriitor, jurnalist, critic, eseist – **București/ROMÂNIA**; -**GEORGE LIVIU TELEOACĂ** – cercetător genetică lingvistică – **București/ROMÂNIA**.

Secretar de redacție: MĂDĂLINA DOBRE (cl. a XII-a E, C.T. —*Gh. Balș*-Adjud).

Elevi/studenți colaboratori permanenți: Valerian CĂLIN (absolvent C.T. „*Gh. Balș*-Adjud); **Laura Lucia MIHALCA** – pictor și profesor – București; **Daniela ASAVEI**, cl. a XI-a E (C.T. —*Gh. Balș*); **Ana-Maria CHELARU**, cl. a XI-a E (C.T. —*Gh. Balș*); **Sorina CHIRIAC**, cl. a XII-a E (C.T. —*Gh. Balș*); **Mădălina DOBRE**, cl. a XII-a E (C.T. —*Gh. Balș*); **Oana MĂZGĂ**, cl. a XII-a E (C.T. —*Gh. Balș*); **Gabriela MIHU**, cl. A XI-a E (C.T. —*Gh. Balș*); **Mădălina PAVEL**, cl. a XII-a E (C.T. —*Gh. Balș*); **Ioana POPA**, cl. a XI-a E (C.T. —*Gh. Balș*); **Elena ȘERBAN**, cl. a XII-a E (C.T. —*Gh. Balș*); **Ion/Nelu ȘTEFAN**, cl. a XI-a E (C.T. —*Gh. Balș*). Redactare computerizată: prof. dr. **ADRIAN BOTEZ**; Corectură și tehnoredactare: laborant **ELENA BOTEZ**.

CONTACTE: Adresa redacției: str. Republicii, nr. 107, etaj II, camera 1, Adjud – cod poștal 625.100 – tel. 0237/640.681. E-mail: a.adrianbotez@gmail.com; tel.: 0744579279 .

ADRESA ELECTRONICĂ A SITE-ULUI: www.adrianbotez.com

ISSN 1841 – 4907 ISSN 1841 – 4907

Numărul de față al revistei “CONTRAATAC” a fost sponsorizat, integral, prin generozitatea și bunăvoința PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI ADJUD